



Barış ve Demokratik Toplum Çağrısı



PKK; tarihin en yoğun şiddet yüzyılı olan 20. asrı, iki dünya savaşı, reel-sosyalizm ve dünya genelinde yaşanan soğuk savaş ortamları, Kürt realitesinin inkarı, başta ifade olmak üzere özgürlükler konusunda yasaklardan kaynaklı oluşan zeminde doğmuştur.

Teori, program, strateji ve taktik olarak yüzyılın reel-sosyalist sistem gerçeğinin ağır etkisinde kalmıştır. 1990'larda reel-sosyalizmin iç nedenlerle çöküşü ve ülkede kimlik inkarının çözülüşü, ifade özgürlüğünde sağlanan gelişmeler, PKK'nin anlam yoksunluğuna ve aşırı tekrara yol açmıştır. Dolayısıyla ömrünü benzerleri gibi tamamlamış ve feshini gerekli kılmıştır.

Kürt-Türk ilişkileri; 1000 yılı aşan tarihler boyunca Türkler ve Kürtler, varlıklarını sürdürmek ve hegemonik güçlere karşı ayakta kalmak için gönüllülük yönü ağır basan, hep bir ittifak içinde kalmayı zorunlu görmüşlerdir.

Kapitalist modernitenin son 200 yılı, bu ittifakı parçalamayı esas gaye edinmiştir. Etkilenen güçler, sınıf temelleriyle birlikte buna hizmeti esas bellemişlerdir. Cumhuriyetin tek tipçi yorumlarıyla birlikte bu süreç hızlanmıştır. Günümüzde çok kırılğan hâl alan tarihsel ilişkiyi, kardeşlik ruhu içinde inançları da göz ardı etmeden yeniden düzenlemek esas görevdir.

Demokratik toplum ihtiyacı kaçınılmazdır. Cumhuriyet tarihinin en uzun ve kapsamlı isyan ve şiddet hareketi olan PKK'nin; güç ve taban bulması, demokratik siyaset kanallarının kapalı olmasından kaynaklanmıştır.

Aşırı milliyetçi savruluşunun zorunlu sonucu olan; ayrı ulus-devlet, federasyon, idari özerklik ve kültüralist çözümler, tarihsel toplum sosyolojisine cevap olamamaktadır.

Kimliklere saygı, kendilerini özgürce ifade edip, demokratik anlamda örgütlenmeleri, her kesimin kendilerine esas aldıkları sosyo-ekonomik ve siyasal yapılanmaları ancak demokratik toplum ve siyasal alanın mevcudiyetiyle mümkündür.

Cumhuriyetin ikinci yüzyılı ancak demokrasiyle taçlandırıldığı kalıcı ve kardeşçe bir sürekliliğe sahip olabilecektir. Sistem arayışları ve gerçekleştirmeler için demokrasi dışı bir yol yoktur. Olamaz. Demokratik uzlaşma temel yöntemidir.

Barış ve demokratik toplum döneminin dili de gerçekliğe uygun geliştirilmek durumundadır.

Sayın Devlet Bahçeli'nin yaptığı çağrı, Sayın Cumhurbaşkanının ortaya koyduğu iradeyle diğer siyasi partilerin malum çağrıya dönük olumlu yaklaşımlarıyla oluşan bu iklimde silah bırakma çağrısında bulunuyor ve bu çağrının tarihi sorumluluğunu üstleniyorum.

Varlığı zorla sona erdirilmemiş her çağdaş cemiyet ve partinin gönüllü olarak yapacağı gibi devlet ve toplumla bütünleşme için kongrenizi toplayın ve karar alın; tüm gruplar silah bırakmalı ve PKK kendini feshetmelidir.

Ortak yaşama inanan ve çağrıma kulak veren tüm kesimlere selamlarımı iletirim.

25 Şubat 2025 / Abdullah Öcalan

Asrın çağrısını hamleye dönüştürmek!

■ DURAN KALKAN

Önder Abdullah Öcalan kendisiyle görüşen heyet aracılığıyla 27 Şubat günü tarihi bir açıklama yaptı. ‘Barış ve Demokratik Toplum Çağrısı’ başlıklı bir sayfalık açıklama son derece derin bir içeriğe sahipti. Söz konusu çağrının yapılacağı ve içeriğine dair daha öncesinden yürütülen bir tartışma da mevcuttu. 27 Şubat akşamüzeri yapılan açıklama tüm bu tartışmalara yeni bir yön vererek Türkiye içinde ve dışında büyük bir yankıya yol açtı. Bir sayfalık bu tarihi çağrı için birçok çevre ‘Asrın Çağrısı’ tanımını kullandı. PKK Yürütme Komitesi çağrı üzerine yaptığı açıklamada söz konusu ‘Barış ve Demokratik Çağrısı’ başlıklı metni ‘Çağın Manifestosu’ olarak tanımladı. Çağrının içeriğine ilişkin çok yönlü tartışmalar yürütüldüğü gibi, dünyanın her tarafını da etkileyen bir çağrı olmayı gerçekleştirdi. Özellikle kadın ve gençlik hareketleri, sol-sosyalist devrimci demokratik güçler, toplumsal hareketler çağrıya ilişkin geniş açıklama ve değerlendirmeler yapıp tutumlar geliştirirken, ABD’den Çin’e kadar var olan devletler de çağrıya dair olumlu tutum açıklamaktan kendilerini alamadılar. Başta Kürt ve Türk basını olmak üzere dünyadaki tüm basın çevreleri de değişik düzeylerde çağrıyı değerlendirme ve tartışma konusu yaparak kendi manşetlerine kadar taşıdılar.

Çağrı üzerinden mevcut haliyle üç haftalık bir zaman süreci geçmiş bulunuyor. Bu geçen süre içerisinde en çok tartışılan konuların başında Önder Abdullah Öcalan’ın 27 Şubat günü yaptığı ‘Barış ve Demokratik Toplum Çağrısı’ başlıklı açıklama geliyor. Söz konusu çağrı hala tartışma gündemlerinin başında yer almayı sürdürüyor. Bu geçen üç haftalık süreç içerisinde en önemli gelişme kuşkusuz çağrıdan iki gün sonra yani 1 Mart günü PKK Yürütme Komitesi’nin Önder Apo’nun gerçekleştirdiği Barış ve Demokratik Toplum Çağrısı’na verdiği cevabi açıklama oldu. PKK Yürütme Komitesi Önder Apo’nun çağrısının içeriğine tümünden katıldığını, gereklerini yerine getirmek için elinden geleni yapacağını, çağrının gereklerine uyup uygulayacağını deklere ederek 1 Mart tarihinden geçerli olmak üzere çağrının içeriğinin pratikleştirilmesinin önünü açmak amacıyla tek yanlı ateşkes ilan ettiğini de kamuoyuna duyurdu. PKK Yürütme Komitesi’nin Önder Apo’nun çağrısına bu düzeyde sahip çıkıp erkenden cevap vermesi hem Önderlik çağrısını güçlendirdi hem de Kürt sorununun çözümü ve Türkiye’nin demokratikleşmesi üzerindeki tartışmaları çok daha yoğunlaştırdı. Hemen herkes Önder

❖ Demokratik Toplum Çağrısı’nı doğru ve yeterli anlayabilmek için her şeyden önce böyle bir çağrının nasıl gündeme geldiğini, böyle bir çağrının yapılmasına nasıl ulaşıldığını iyi bilmek gerekiyor. Zira böyle bir çağrı sürecine bir anda ve kolaylıkla ulaşılmadı. Dahası Önder Apo üzerinde dört yıl gibi uzun bir süre mutlak tecrit uygulandı. Önder Apo’nun yaşamına dair bile hiçbir bilginin alınamadığı bir ortamda ve anda böyle bir çağrıyla Önder Apo’nun kamuoyu önüne çıkması elbette ki buna yol açan etkenlerin iyi bilinmesini gerektirir. Öyle bir anda olmadığı gibi normal koşullarda yapılmış bir açıklama, ifade edilmiş bir çağrı değildir.

Apo’nun tarihi çağrısı üzerine görüş belirttiği gibi, PKK Yürütme Komitesi’nin açıklamasına ve ateşkes ilanına dair de çeşitli biçimlerde görüşler belirttiler. PKK açıklamasının Önder Apo’nun çağrısını destekleyici ve tamamlayıcı nitelikte olduğunu belirttiler. Ateşkes için de pratiğin önünü açıcı olarak değerlendirildiler. Elbette Önder Apo’nun çağrısı üzerinde olduğu gibi, PKK açıklaması üzerinde de en çok tartışılan husus Önder Apo’nun silahlı mücadeleyi durdurma, silahı bırakma ve PKK’yi feshetme kararı almak üzere kongre toplama çağrısını PKK’ye dönük yapmış olmasıydı. PKK 1 Mart tarihli cevabi açıklamasında, kongreyi toplamaya hazır olduğunu fakat PKK’nin feshi, silahlı mücadelenin durdurulması ve silahın bırakılması gibi kararların ancak Önder Apo’nun doğrudan yönlendirilmesi ve yönetmesiyle mümkün olabileceğini, Önder Apo dışında hiçbir gücün böyle bir karar almayı gerçekleştiremeyeceğini, ifade etmişti. Çağrı ve PKK açıklaması üzerine tartışmalar giderek bu eksen üzerinde yoğunlaştı. Özellikle Türkiye cephesi tartışmaları daha çok PKK’nin tasfiyesi ve silahın bırakılması gibi hususlar üzerinde çok bilinçli ve amaçlı olarak yoğunlaştırdı. Çağrının içerdiği demokratikleşme, Kürt sorununun demokratikleşme temelinde özgürce çözümü, şimdiye kadar bu sorunun nasıl ortaya çıkartılıp neden çözülememiş olması gibi hususları bir yana itip görmezden gelerek tartışmalar giderek PKK’nin tasfiyesi ve silah bırakmayı sağlayacak kongreyi derhal yapıp PKK’nin ortadan kalkması üzerinde yoğunlaştırdılar. Tabi PKK tarafı ise buna dönük çeşitli değerlendirmeler, açıklama ve çağrılarda bulundu. Nitekim 15 Mart günü geçen on beş günlük süreci değerlendirmek üzere PKK Yürütme Komitesi yaptığı yazılı açıklamada, söz söylenip pratik adım atılmadığı uyarısında bulunarak, söz konusu yetersiz ve sapırtıcı yaklaşımlara karşı eleştiri ve uyarıda bulundu. Herkesi süreci doğru değerlendirmeye ve üzerine düşen görevlerin gereğini pratikte yerine getirmeye bir kere daha çağırdı.

PKK adına yapılan değerlendirme ve tartışmalarda çağrının içeriği, nasıl gündeme geldiği, neyi amaçladığı, çağrının içeriğinin nasıl hayata geçirileceği gibi hususlar üzerinde geniş değerlendirmeler

yapılıp Kürt kamuoyu ve demokratik çevreler aydınlatılmaya, başta AKP-MHP iktidarı olmak üzere Türkiye’nin resmi siyasi çevreleri de uygun biçimde uyarılmaya çalışıldı.

Şimdi üç haftanın sonu itibarıyla gelinebilir. Önder Apo’nun Barış ve Demokratik Toplum Çağrısı başlıklı çağrısı gerçekten de dünya genelinde yankı yapan son derece güçlü, etkili, cesur bir açıklama olmuştur. Nitekim birçok çevre içeriğinin ve böyle bir çağrıyı yapmada yaşanan öz güvenin cesaretin üzerinde durmuştur. Yine çok sınırlı düzeyde karşı çıkışlar, eleştiriler söz konusu olmuşsa da genel tablo hem dünya geneli açısından hem de Türkiye içinde olumlu denebilecek bir içeriğe sahip olmuştur. Yani sözde olumlu karşılama, katılınacağını, elinden geleceğini söyleyen ve başarı dileyen temennilerde bulunma gerçekleşmiştir. Fakat geçen üç haftanın sonucu itibarıyla Önder Apo’nun çağrısı ve PKK’nin buna verdiği olumlu cevap dışında söz konusu alanda atılmış herhangi başka bir pratik adım olmamıştır. Halbuki Önder Apo’nun söz konusu çağrısı ardından Türkiye devleti ve iktidarının da inisiyatif kullanma temelinde uygun pratik adımları atacağı yönünde beklentiler vardı. Çünkü böyle bir süreç ilk tartışma gündemine geldiğinde Önder Apo Kürt sorunu etrafındaki şiddet ve çatışma durumunu hukuki ve siyasi zemine taşıma doğrultusunda teorik ve pratik güce sahip olduğunu, koşulları yaratılırsa bunu yapabileceğini açıklamış ve kamuoyuna deklere etmişti. 27 Şubat tarihli açıklamasına ek olarak da bütün bunların hayata geçmesi için gerekli hukuki ve siyasi çerçevenin oluşturulması gereğine dikkat çekmişti. Yani Barış ve Demokratik Toplum Çağrısı başlıklı tarihi açıklamada öngörülen hedeflerin gerçekleştirilmesi için uygun siyasi ve hukuki zeminin Türkiye Cumhuriyeti Devleti ve mevcut iktidarı tarafından yaratılması gerekiyordu. Bunun için Meclis’in harekete geçmesi, komisyon oluşturmaktan umut hakkını içeren yasalar çıkarmaya kadar pratik girişimlerde bulunması yanında iktidarın Önder Apo’nun fiziken özgür yaşar ve çalışabilir koşullara kavuşturulması gerekli görülüyordu. Ancak çağrının içerdiği hedefleri pratikte Önder Apo’nun gerçekleştirebileceğine

PKK de dikkat çekmiş, bunun önünü açmak için ateşkes ilan etmiş hem Önder Apo’nun mektubuna verdiği cevapta hem de 27 Şubat tarihli çağrıya cevaben yaptığı 1 Mart tarihli açıklamasında bu gerçekliği açık ve somut bir biçimde belirtmişti. Tek yanlı ateşkes ilan ederek karşı taraftan Önder Apo’nun fiziken özgür yaşar ve çalışır koşullara kavuşturulmasını beklediğini ifade etmiş ve kamuoyuna duyurmuştu. Ancak DEM Parti’nin çeşitli heyetlerle, parti yönetimleriyle görüşmeleri basın üzerindeki çeşitli tartışma ve açıklamaların ötesinde ne iktidar çevrelerinin fiili yönetimi dahilinde ne de Meclis dahilinde herhangi bir pratik adım şimdiye kadar atılmadı. Dahası üç hafta geçmiş olmasına rağmen Önder Apo ile 27 Şubat tarihli görüşmeden sonra herhangi bir görüşme de yapılmadı. İmralı’ya gidiş geliş olmadı. İmralı mutlak rehine sisteminin işleyişinde dıştan görüldüğü çerçevede herhangi bir değişiklik gerçekleşmedi. İmralı içinde durumun ne olduğuna dair ise herhangi bir ilişki ve irtibat olmadığından dolayı ne olduğunu hiç kimse bilemedi. Bu bakımdan da iktidar çevrelerinin söz konusu çağrının içeriği çerçevesinde çok hazırlıklı olmadığı, zihniyet ve siyaset bakımından çağrının gereklerini pratikte yerine getirecek bir paradigma değişimini gerçekleştirmediği, sözde bazı iyi niyetli sözler söylene de pratiğin buna göre yapılmadığı, dolayısıyla Türkiye’nin demokratikleşmesi ve bu temelde Kürt sorununun çözümü konusunda AKP-MHP iktidarının gerçek anlamda yeni bir anlayışa ve siyasete sahip olmadığı konusunda kamuoyunda derin bir kuşku oluşmaya başladı. Mevcut haliyle bu durum tartışılıyor. AKP çevrelerinin hile ve oyun peşinde olup olmadığı hususu yoğun bir biçimde birçok çevre tarafından gündeme getirilip sorgulanıyor, çünkü AKP’nin bu konudaki sicili bozuktur. Geçen süreçlerde 2005’te, 2009’da, 2013-14’te böyle süreçler gündeme getirmiş olmasına rağmen hepsini kendi iktidarını güçlendirmek için bir hile ve oyun olarak kullanmış, Türkiye’nin demokratikleşmesi ve Kürt sorununun çözümü konusunda kalıcı gerçekçi herhangi bir adım atmamıştır. Hep Kürt tarafını aldatma, oyuna getirme, bundan yararlanarak kendi yaşadığı zorlukları aşacak bir fırsat, imkan ve zemini kendisine yaratma

gibi pragmatist, kolaycı, çıkarıcı bir yaklaşımı bu konuda sürdürmüştür. Bu bakımdan AKP’nin sicili bozuktur. Zaten Önder Apo’nun ilk çağrısı olduğunda da Kürt halkından tutalım birçok çevreye kadar böyle bir kaygı durumu yüksek sesle dillendirilmiştir. Çünkü sicili bozuk olan AKP başta Kürtler olmak üzere demokratik çevrelerde gerçekten ciddi bir güven bunalımı yaratmış durumdadır. Bunun Kürt tarafının sürece sahip çıkan Önder Apo’nun çağrısını sahiplenerek aktif pratikleştirme yönünde gayretli tutumu ve çabaları bu kaygıları kısa bir süre giderici etki yapmışsa da tüm bu çabaların iktidar tarafında herhangi bir pratik karşılık bulmaması bu çabaların etkisini de giderek azaltmaya başlamış, yeniden AKP’nin hile ve oyun yaptığı yönünde derin bir kaygı, kuşku, Kürt toplumunda başka kadınlar ve gençler olmak üzere etkili Kürt çevrelerinde ve Kürt dostlarında, çeşitli devrimci, demokratik çevrelerde daha fazla oluşmaya başlamıştır. Elbette henüz her şey netleşmiş değildir. Çözümüyle uğraşılan sorun öyle bir anda kolayca çözümlenecek bir sorun değildir. Çeşitli biçimlerde zorluklar içerdiğini herkes bilmektedir ki, bu da çözüm için zorlu bir çabayı, sabırla yürütülen bir mücadeleyi gerektirmektedir. Bu nedenle sonuca dair henüz net bir şey ifade etmek mümkün değildir. Sabırla herkes gelişmelerin nasıl olacağını takip etmekte, anlamaya ve kendi anlayışı doğrultusunda yönlendirmeye çalışmaktadır. Sürecin gelişimi birçok yöne dönük açıktır. Bu bakımdan net bir şey söylenemez. Ancak Önder Apo’nun da dikkat çektiği gibi ilk haftadan itibaren karşılıklı pratik adımlar atılarak hızla yürütülmesi gereken bir süreç olarak tartışılmış olmasına ve Kürt tarafının üzerine düşen adımları hızlı bir biçimde atmış bulunmasına rağmen Türkiye devleti ve AKP iktidarı cephesinde herhangi bir pratik adım atılmamış olması, sürecin devlet ve iktidar tarafından bir hile ve oyun olarak yürütülmek istendiği izlenimini herkeste ortaya çıkarmıştır. Kendisi pratik adım atmamışken ve herkes kendisinden Önder Apo’nun çağrıda ifade ettiği PKK dair kararlar alırtabilmesi için fiziken özgür yaşar ve çalışır koşullara kavuşturulması İmralı sistemin bu temelde değiştirilmesi adımları beklenirken, bunları atmadığı gibi AKP-MHP ikti-

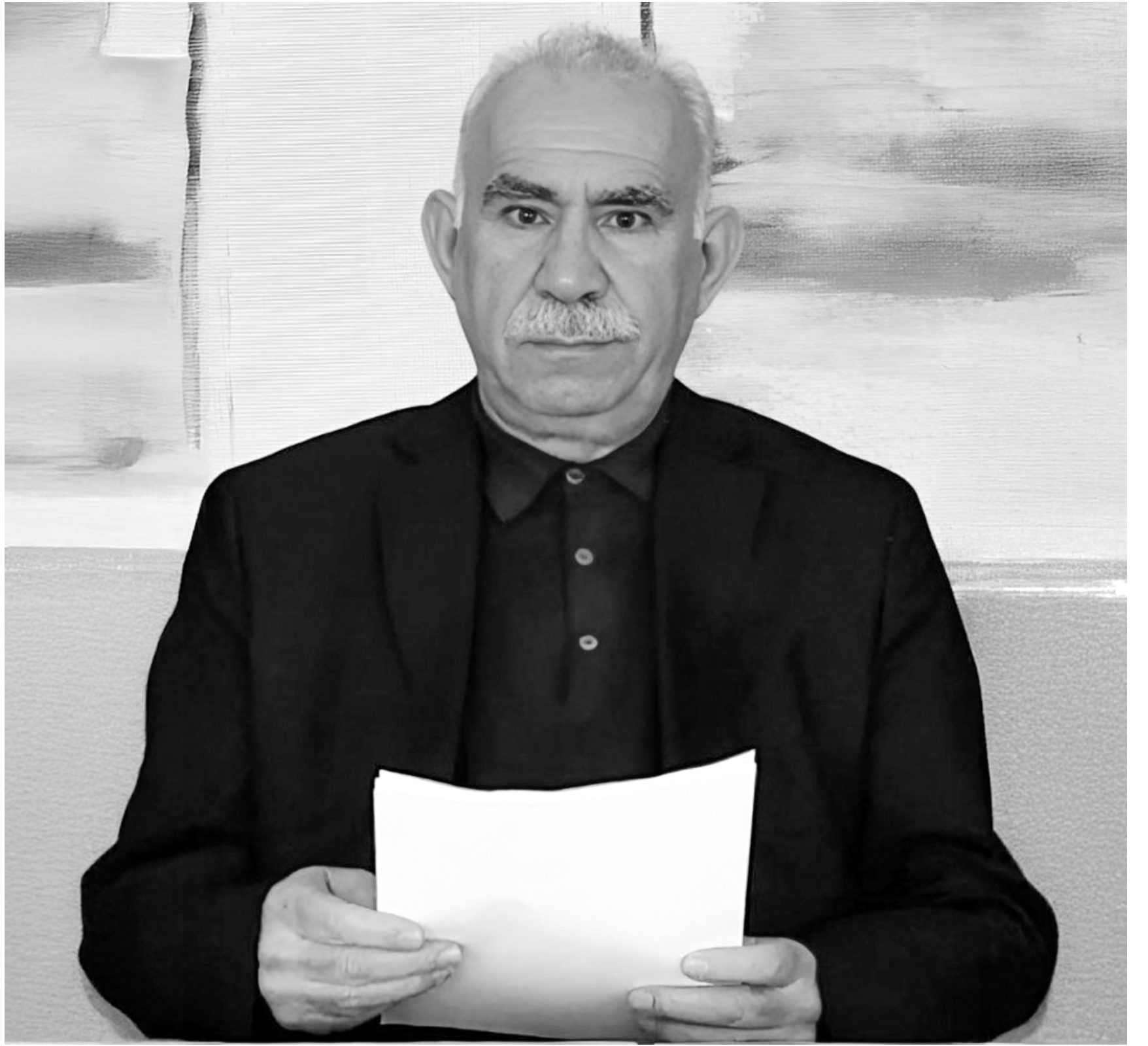
darının bir de PKK'den kendi başına her türlü kararı almasını beklemesi, istemesi, askeri saldırılarla, psikolojik baskıyla PKK ve Kürt tarafı üzerinde bunalıtıcı etki kurmaya çalışması, sürecin gidişatına dair karamsar düşünceleri daha çok derinleştirmiş ve körüklemiştir. Mevcut haliyle AKP iktidarı yapması gerekeni yapmamıştır. İki hafta geçmiş olmasına rağmen herhangi pratik adım atmamıştır, ilk haftada yapması gerekenleri ikinci ve üçüncü haftada yerine getirmemiştir. Bu da AKP'nin kendi çıkarı doğrultusunda sürece yaklaştığı kuşkusunu ve endişesini arttırmıştır. AKP'nin yeni bir hile ve oyun peşinde olduğu değerlendirilmelerini daha fazla yapılabilir hale getirmiştir.

Bundan sonrasının ne olacağına dair net bir şey söylenmese de üçüncü hafta sonunda bu duruma gelinmiş olması süreç açısından olumsuz bir gidişattır. Başlangıçta o büyük heyecan, coşku, beklenti giderek kırılma durumunu yaşar noktaya doğru gitmektedir. Kuşkusuz net olarak şu an bir şey denilemez, her yönlü gelişme de olabilir. Bunu yakın gelecek gösterecektir. Yakın gelecek içerisinde tarafların yürüteceği mücadele sürecin gidişatını belirleyecektir. Biz burada böyle bir ön açıklama çerçevesinde böyle bir çağrının nasıl gündeme geldiği, neler amaçladığı ve nasıl hayata geçirileceği konuları üzerinde belli değerlendirmeler yapmak ve okuyucuyu bilgilendirici açıklamalar da bulunmak istiyoruz.

Çağrı nasıl gündeme geldi

Kuşkusuz Önder Apo'nun 27 Şubat günü yapılan açıklamasında ifade edilen Barış ve Demokratik Toplum Çağrısı'nı doğru ve yeterli anlayabilmek için her şeyden önce böyle bir çağrının nasıl gündeme geldiğini, böyle bir çağrının yapılmasına nasıl ulaşıldığını iyi bilmek gerekiyor. Zira böyle bir çağrı sürecine bir anda ve kolaylıkla ulaşmadı. Dahası Önder Apo üzerinde dört yıl gibi uzun bir süre mutlak tecrit uygulandı. Önder Apo'nun yaşamına dair bile hiçbir bilginin alınamadığı bir ortamda ve bir anda böyle bir çağrıyla Önder Apo'nun kamuoyu önüne çıkması elbette ki buna yol açan etkenlerin iyi bilinmesini gerektirir. Öyle bir anda olmadığının gibi normal koşullarda yapılmış bir açıklama, ifade edilmiş bir çağrı değildir. Uzun bir süre çok yönlü derin ve şiddetli bir mücadelenin sonucunda böyle bir çağrının gündeme gelmiş olduğunu herkesin en başta iyi bilmesi gerekir. Bu nedenle çağrının içeriğini doğru anlayabilmek ve çağrının üzerimize yüklediği görev ve sorumluluklarının gereğini pratikte doğru ve başarılı yerine getirebilmek için her şeyden önce böyle bir çağrıyı yerine getiren nedenleri ve etkenleri iyi bilince çıkarmamız zorunludur.

Konuya bu çerçevede yaklaştığımızda ifade edeceğimiz birinci etkenin böyle bir çağrıya gerilla öncülüğünde Kürt halk direnişinin büyük cesaret ve fedakarlıkla yürütülerek yenilmezliğinin kanıtlanması sonucunda ulaşıldığının altını çizmemiz gerekir. Bu çağrı bazıları istediği için ya da bir anda birilerinin aklına geldiği için yapılmamıştır. Tam tersine ölüm-kalım çizgisinde yürütülen on yıllık büyük bir mücadele sonucunda böyle bir çağrı ortaya çıkmıştır. Bu on yıllık mücadeleyi geriye dönüp gözden geçirmek, nasıl geliştiğine, nasıl yürütüldüğüne, hangi bedellerle



❖ Önder Apo'nun daha baştan uyarısını herkes, hepimiz doğru anlamalı, dikkate almalı ve bu yanılgılara düşmemeliyiz. Ne çağrıyı aşırı rehavetle karşılayıp önümüze koyduğu görev ve sorumlulukları görmeden aşırı abartan bir yaklaşıma girmeliyiz ne de mücadele ederek sonuç almayı göremeyen, mücadele gücünü kendinde bulamayan karamsar kötümser bir duruma düşmeliyiz. Her ikisi de yanlıştır. Doğru anlamak, doğru yaklaşmak her şeyin başında geliyor. Hepimiz için, herkes için geçerli olan budur.

gerçekleştirildiğine bakmak doğru ve anlamlı olur. Nitekim 24 Temmuz 2015 günü AKP iktidarının yetmişten fazla uçakla PKK'yi imha ve tasfiye etmek hedefli 'Çöktürme Eylem Planı' doğrultusunda büyük bir saldırı başlattığını bilmemiz gerekiyor. Bu saldırı son derece planlı, hazırlıklı, örgütlü bir saldırıydı. Nitekim ABD ve NATO çevrelerinden turalım Rusya, Çin, İran'a kadar dünyanın bütün iktidar ve devlet güçlerinden destek alan bir saldırıydı. Yine işte AKP'nin gücü yetmeyince yanına MHP monte edildi ve söz konusu saldırı yıllarca AKP-MHP saldırısı olarak sürdürüldü. AKP-MHP'nin gücü yetmeyince daha sonra KDP de bu saldırı gücüne eklendi. O da yetmeyince 2024 yılında Irak devleti de doğrudan PKK'yi imha ve tasfiye amaçlı bu saldırıya dahil edildi. Dünyanın bütün iktidarcı ve devletçi güçlerinin desteğini alarak ve Türkiye'nin bütün imkanları seferber edilerek her türlü aracı ve imkanı kullanarak hiç bir hukuki ve ahlaki kural tanımayan bir temelde yürütülen bu saldırı ile sonuç alınamaması, PKK gerillasının ezilememesi, PKK'nin yenilgiye uğratılıp tasfiye edilememesi, Kürt halkı direnişinin kırılmaması sonucunda böyle bir çağrı gündeme gelmiştir. Nitekim bu söz konusu saldırının en amansız en azgını İmralı sistemi içerisinde Önder Apo'ya dönük tecrit,

işkence, soykırım saldırıları biçiminde yürütülmüştür. Yıllarca Önder Apo ile aile ve avukat görüşmesi de dahil herhangi bir görüşme yaptırılmayarak adeta hiçbir ilişki kurdurtulmadan, yaşamına dair en küçük bir bilginin bile dışarı çıkmasına izin verilmeden, dışarıdan bilgi alınmasına fırsat verilmeyen İmralı'da sürdürülen bir saldırı olarak da yaşanmıştır. Bunu PKK faşist sömürgeci-soykırımcı ve topyekün imha ve tasfiye saldırısı olarak tanımladı. Bu tanımlama doğru ve gerçek durumu ifade eden bir tanımlamaydı.

Peki saldırının amacı neydi? Gerillayı ezmek, PKK'yi imha ve tasfiye etmek, böylece Kürt halk direnişini kırarak Kürt soykırımını sonuca götürmekti. Bunun için her araç kullanıldı. Türkiye'nin bütün iç ve dış imkanları seferber edildi. Hiçbir hukuki ve ahlaki kural tanınmadı. Her yol yöntem böyle bir saldırıyı başarmada mübah görüldü ve hızla sonuç alınmak istendi. Nitekim bir yılda sonuç almayı umut ettiler. Bu olmadı ikinci yılda, üçüncü yılda sonuç almak istediler.

ABD ve NATO çevreleri TC'yi böyle bir saldırıya yöneltirken belli bir süre dahilinde bunun gerçekleştirilmesini istemişlerdi. Türkiye devleti de bu fırsatı değerlendirerek en azgın faşist sömürgeci-soykırımcı şiddet uygulayarak, terör uygulayarak, katliamlar yaparak, tak-

tik nükleer ve kimyasal silaha kadar her türlü yasaklanmış silahları kullanma temelinde gerillaya, PKK'ye, Kürt halkına saldırı yürüttüler. Bir yıl oldu başaramadılar planları boşa çıktı. İkinci, üçüncü, beşinci yılı planladılar süreç onuncu yıla kadar uzadı. Artık PKK'ye ve Kürtlere böyle bir soykırımcı saldırı yapmasına izin ve destek veren sistem dahi TC'nin böyle bir saldırı yürütmesini kaldıramaz hale geldi. Kaldı ki bütün iç ve dış imkanlarını böyle bir imha savaşına seferber eden AKP yönetimi içeride en ağır siyasi ekonomik, sosyal krizlerle, bunalımla, kaosla karşı karşıya geldi. Kürdü düşman gören, yok sayıp ve yok etmek isteyen rejim zihniyet ve siyaset olarak çökme noktasına geldi. Bütün bu saldırılara karşı en başta Önder Apo İmralı'da gerçekten de insan üstü bir direniş gösterdi. Bütün psikolojik baskıları boşa çıkardı. Direniş mevziisinde bir milim bile sarsılmadan sonuna kadar bu direnişte kararlı ve ısrarlı bir duruş gösterdi. Önder Apo'nun bu duruşunu gerilla, PKK, dört parça Kürdistan ve yurt dışındaki Kürt halkı gençleri ve kadınları örnek aldı. Buna göre örgütlendiler, güçlerini ve imkanlarını seferber ettiler, büyük bir cesaret ve fedakarlık geliştirdiler. Tam da Apocu çizgide bir fedailişme yaşadılar ve bedeli ne olursa olsun ödeyerek her gün gerektiğinde onlarca

şehit vererek bu saldırılar karşısında varlık ve özgürlük direnişini yürüttüler. Ağır bedeller ödediler. Yerlerinden yurtlarından oldular. İmkanlarını kaybettiler. Zindanlara düştüler. En değerli evlatları şehit düştü ama hepsini göğüslediler. Saldırı ne kadar uzadıysa direnişi o kadar uzattılar. Saldırı ne kadar vahşi ve amansız olduysa direnişi o kadar canlı, görkemli, bilinçli ve örgütlü hale getirdiler.

Sonuçta onuncu yıla girildi. Çöktürme Eylem Planı temelinde gerillayı ezip PKK'yi imha ve tasfiye etmek isteyen plan ve konsept başarısızlığa uğradı ve sonuç alamadı. Tersine bunu yürüten AKP iktidarı TC devleti derin krizler içerisinde çöküş noktasına geldi. Artık daha fazla söz konusu saldırıları yürütecek güç ve imkan bulamaz duruma düştü, başarısız kaldı, sonuç alamadı. İşte söz konusu çağrının gündeme gelmesinin çok önemli bir nedeni PKK'yi imha ve tasfiye etmek için Çöktürme Eylem Planı temelinde topyekun faşist özel savaş saldırısını imha ve tasfiye düzeyinde AKP iktidarının planlarını boşa çıkarılması, saldırılarının kırılması, başarısız kalması oldu. Öncelikle bu gerçeği bilmek bunun altını çizmek gerekiyor.

Bununla birlikte ikinci temel etken olarak, 1990 başından itibaren Körfez Savaşı ile birlikte Ortadoğu'da gelişen ve giderek derinleşerek yayılan 3. Dünya Savaşı'nın

Ortadoğu'daki gelişme düzeyini ve Türkiye'yi daha yakından etkiler hale gelme durumunu değerlendirmek gerekiyor. Evet bölgenin her alanındaki savaş durumu şu ya da bu düzeyde Türkiye'yi etkiledi. Ama bu durum özellikle 7 Ekim 2023 Gazze savaşı ile birlikte gelişen yeni süreçte Türkiye 3. Dünya Savaşı'ndan çok daha derinden ve yakından etkilenir hale geldi. Savaş geldi Türkiye'nin kapısına, sınırına dayandı. Akdeniz'de Kıbrıs'a dayandı. Suriye'den, Irak'tan Kuzey Kürdistan sınırına dayandı. Türkiye'yi doğrudan etkiler hale geldi. Gazze'de Hamas'ın ağır bir yenilgi yaşaması İhvan'ül-Müsliminci olan AKP iktidarını derinden sarstı. Önce Mısır'da Mursi yönetiminin yenilgisi İhvan'ül-Müsliminci Tayyip Erdoğan yönetimini ciddi biçimde sarsmıştı. Yine Tunus'ta Kuzey Afrika'nın çeşitli ülkelerinde İhvan'ül-Müsliminci yönetimlerin başarısız kalmaları AKP'yi sarstı. Suriye'de Özgür Suriye Ordusu adıyla örgütlenen İhvan'ül-Müsliminci hareketin başarısızlığı, yenilgisi Tayyip Erdoğan yönetimini ciddi biçimde sarsmıştı.

Müslüman Kardeşler hareketinin son kaleisi olan Hamas'ın da İsrail saldırıları karşısında yenilgi yaşaması AKP iktidarını derinden sarsan oldu. Bunu azaltabilmek için AKP yönetimi İsrail-İran savaşını kışkırtmaya çalıştı. Bunu da en çok Lübnan Hizbullah'ı üzerinden İsrail-Hizbullah arasında çatışma geliştirerek yapmak istedi. Hizbullah-İsrail çatışmasını geliştirebilmek için her türlü tahrikte bulundu. Umut ediyordu ki Hizbullah ile İsrail savaşa girerse bu da İsrail-İran savaşına dönüşür, İran-İsrail savaşı uzayıp gideceğine ve erken sonuca varmayacağına göre savaşın Türkiye'yi etkileme boyutu azalabileceği gibi bir de savaşan taraflar zorlandıkça Türkiye'ye muhtaç olacaklar, Türkiye bundan yararlanacaktı. Amaç ve hesapları böyleydi. Bu amaç ve hesap temelinde Hizbullah-İsrail savaşını tahrik ettiler, kışkırttılar. Fakat İsrail'in, hazırlıklarına dayanarak Lübnan Hizbullah'ına kısa sürede ağır darbeler vuran saldırısıyla karşılaşınca, Türkiye o zaman panik içerisine girdi. Ağır darbe alan, yenilgi yaşayan Hizbullah'ın durumunda gördü ki ortada bir İran-İsrail savaşı gelişmiyor tersine Lübnan'daki savaş Hizbullah'ın ağır darbe yemesi Suriye'deki Baas yönetiminin temellerini de ciddi biçimde sarsıyor ve zayıflatıyor böylece savaşı getirip Türkiye'nin kapısına dayatmış oluyor. -Ki bu savaşın altında Hindistan'dan gelip Basra Körfezi'nden İsrail'e, oradan Doğu Akdeniz'den Kıbrıs üzeri Yunanistan'a giden ABD önceliğindeki yeni enerji yolu projesinin gerçekleştirilmesi de var. Söz konusu savaş biraz da bu enerji yolunun önündeki engellerin temizlenmesi temelinde yürütülüyor. Böyle bir enerji yolu projesinin dışında kalan, dolayısıyla bölgeden tecrit edilen güç Türkiye oluyor. Önünde en temel bir engel Türkiye ve mutlaka Türkiye ile de çatışmaya girecek.

Diğer yandan böyle bir enerji yolu etrafında Arap-İsrail uzlaşmasına dayalı olarak 1923'ün Lozan Anlaşması gibi gerçekleştirilen yeni İbrahimi Anlaşma etrafında yeni bir Ortadoğu sistemi şekillendiriliyor. Birinci Dünya Savaşı sonrası ortaya çıkarılan ulus-devlet statükosu parçalanıyor. Onun yerine ulus üstü küresel tekelci sermayenin her türlü sömürüyü rahatça yapabildiği yeni bir Ortadoğu sistemi Arap-İsrail uzlaşması te-

❖ Önder Apo 98 Ağustos'unda yaptığı değerlendirmelerde durumun 'ne zafer ne yenilgi' olduğunu, iki taraf açısından da bunun yaşandığını, bir pata durumunun var olduğunu, savaşın çözüm getirmediğini, bir tekrara yol açtığını, savaşta bu kadar ısrar ve tekrarın iki taraf açısından da yozlaşmaya yol açmakta olduğunu ve bunun iki tarafa da zarar vereceğini, tehlike içerdiğini değerlendirip, bu durumu değiştirmenin gerekli olduğu sonucuna vardı ve bunda da 'sosyalist hareket olarak görev bize düşüyor' dedi. PKK'yi sorumluluk altına koydu, 'öncü bir hareket olarak PKK sorumluluğunu yerine getirmeli' dedi.

melinde ve İsrail'in bölgesel hegemonyası altında yeniden şekillendiriliyor -ki Türkiye ve İran hegemonyasındaki Ortadoğu statüsü aşıyor. Yeni hegemon güç olarak İsrail ortaya çıkıyor ve Türkiye de İsrail hegemonyasına bağlanmak, ona teslim olmak, boyun eğmek zorunda kalıyor.

Bütün bunlar PKK'yi imha ve tasfiye etme saldırılarından sonuç alamayan AKP-MHP iktidarının temellerini sarsan ve korkutan bir gelişme oldu. Bir yanılla Kürt direnişini kıramamanın yarattığı çöküntüyü yaşarken, diğer yandan İsrail hegemonyasındaki Ortadoğu savaşının gelip kapıya dayanmasıyla karşılaşınca devleti yürüten güçler büyük bir korku ve panik içine düştüler. Savaşın kendilerini de içine alacağını ve Türkiye'yi 3. Dünya Savaşı'nın amaçları doğrultusunda yeniden şekillendireceğini görerek derin bir korku ve panikle beka sorununu gündeme getirip çare aradılar. İşte bu panik AKP-MHP iktidarını yeni bir arayışa itti. Daha sonra açığa çıktı ki, Tayyip Erdoğan buradan çıkış yapabilmek için Kürt direnişini zayıflatıcı, oyalayıcı yeni bir girişime ihtiyaç duymuş. Böyle bir süreç başlatmasını iktidar ortağı MHP Genel Başkanı Bahçeli'den istemiştir. Nitekim 1 Ekim'de Meclis'in açılış gününde Devlet Bahçeli DEM heyetine giderek el sıkıştı. Ardından grup toplantısında Kürt-Türk kardeşliği üzerine değerlendirmeler yaparak Türkiye'nin karşı karşıya bulunduğu ciddi tehlikelerden söz edip iç birliğin önemini vurgulayarak, Önder Apo'nun Meclis'e gelip DEM Parti grubunda konuşmasını, açık siyaset yapar pozisyona gelmesi gerektiğini, Türkiye'nin böyle bir iç birliğe ihtiyacı olduğunu ifade etti. Herkesi biraz da şaşırtan, ne amaçla ve nasıl yapıldığını anlamaya yöneltten Devlet Bahçeli'nin bu çağrısı oldu. Süreci Kürdistan'daki savaşla, 3. Dünya Savaşı'nın gelip Türkiye'ye dayanma durumunu yeterince takip edemeyen çevreler şaşkınlık yaşadılar. Bu da nereden çıktı der gibi bir duruma düştüler ama bu yaşanan savaşın farkında olan güçler elbette şaşırmadılar. Önder Apo şaşırmadı. PKK şaşırmadı. Böyle bir çağırıyor Devlet Bahçeli'nin yapmış olmasını da şaşkınlık karşılamadı. Çünkü Kürt soykırım savaşını birinci dereceden yürüten güç MHP ve Devlet Bahçeli'di. 45-50 yıldır böyle bir saldırı konumundaydı. Dolayısıyla savaşı yapan olduğu için sonuçlarını da herkesten fazla bilendi.

Devlet Bahçeli'nin AKP ile de anlaşmalı olarak yaptığı bu çağrı üzerine 23 Ekim günü Önder Apo'nun yeğeni Ömer Öcalan İmralı'ya götürülerek dört yıl aradan sonra Önder Apo ile bir aile ziyareti görüşmesi yaptırıldılar. Bu görüşme tamamen söz konusu siyasi-askeri görüşmelerin bir sonucu olarak ortaya çıktı. Önder Apo da bu gerçeği gördüğü, bildiği için hazırlıklı oldu ve mesajını verdi. Uygun koşulların hazırlanması temelinde Kürt sorunu etrafındaki bu çatışmalı ve şiddet durumunu hukuki ve siyasi zemine taşımak için gerekli teorik ve pratik

güce sahip olduğu mesajını kamuoyuna yayınladı. Devlet Bahçeli'nin yaptığı çağrıya bu temelde yanıt verdi. 'Gerekli koşullar yaratılırsa sorunu çatışma ve şiddet zeminden çıkartıp hukuk ve siyaset zemine taşıyacak güce sahibim' dedi. Gerekli koşullar da Önder Apo'nun özgür yaşar ve çalışır koşullara kavuşması oluyor. AKP iktidarı bunu bir tür kabul eder görünerek bu sefer DEM Parti'nin İmralı heyetini yeniden devreye koydu.

Nitekim 28 Aralık'ta söz konusu heyet görüşmesi oldu. Orada Önder Apo, Ömer Öcalan ile kamuoyuna deklere ettiği hususu daha geniş olarak heyetle tartışıp kamuoyuna yeni bir açıklamada bulundu. 'Devlet Bahçeli'nin çağrısına gereken cevabı verebiliriz' dedi ama bunun koşullarının yaratılması temelinde.

22 Ocak tarihli ikinci görüşmede artık kapsamlı bir çağrı yapacağını, çağrının içeriğinin nelerden oluşacağını heyetle tartışıp kamuoyuna değişik düzeylerde duyurdu. Çeşitli yerlere mektuplar gönderdi. Zemin hazırlamaya çalıştı. PKK'ye, başka alanlara da mektuplar gönderdi. Şubat'ın ilk haftasında PKK söz konusu mektuba cevap verdi. Önder Apo'nun alacağı her türlü kararın arkasında olacağını duyurdu ama savaşın yönetimini üstlenip yaptığı gibi barışın yönetimini de üstlenip yapamayacağını ancak onu Önder Apo'nun bizzat yapabileceğini mektubuyla Önder Apo'ya ilettili. Dolayısıyla mektubu götüren devlet de PKK yönetiminin görüşlerinin neler olduğunu öğrenmiş oldu.

Bütün bunları değerlendirerek İmralı'da yürütülen tartışmaların sonuçlarını da derleyip toparlayarak yoğun bir tartışmaya konu olan süreç ardından 27 Şubat günü beklenen açıklama geldi. 7 kişilik bir heyet Önder Apo ile görüşmeye gitti. İmralı'da bulunan 3 PKK'li militan da katıldı. Böylece Önder Apo ile birlikte 11 kişilik bir topluluk Önder Apo'nun 'Barış ve Demokratik Toplum Çağrısı' başlıklı demokratik toplum deklarasyonunu okumasına tanıklık etti. Bu çağırıyor İmralı'dan getirerek İstanbul'da, İmralı'da çekilmiş resimlerin görüntüleri altında bütün kamuoyuna Kürtçe ve Türkçe okuyarak duyurdular. Dört yıl gibi bir süre hiçbir iletişim kurma imkanı verilmeyen Önder Apo 3-4 aylık bir süreç sonunda kamuoyu önünde çekilmiş resmi altında böyle yeni bir tarihi süreç başlatacak bir çağrı yapma imkanına ulaştı. Önder Apo'nun çağrısı böyle gündeme geldi. Tamamen böyle bir siyasi-askeri mücadelenin, savaşın sonucunda ve bunların bir gereği olarak ortaya çıktı. Çağırıyor ilk yapan, süreci başlatan MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli oldu. Devlet Bahçeli, Önder Apo'nun Türkiye Meclis'ine gelerek yasal legal siyaset yapmaya çağırı. Önder Apo da buna ucuz yaklaşmadı. Kürt sorununun Türkiye demokratikleşmesi temelinde çözümünü ifade eden bir demokratikleşme programıyla böyle bir sürece dahil oldu. Barış ve De-

okratik Toplum Çağrısı aslında Kürt sorununun Türkiye demokratikleşmesi temelinde çözümünü öngören bir çözüm programını ifade ediyor. Şimdi bu tartışılıyor. Özellikle iktidar çevreleri, Türkiye'nin bazı çevreleri bu içeriği unutmuş görünüyorlar, görmezden geliyorlar, her şeyi tek yanlı olarak PKK'nin feshedilmesi ve silahın bırakılmasına indiriyorlar. Öyle ki PKK fesh olsun silah da bırakılsın, sorun PKK'yi o da olmazsa herhangi bir sorunu yokmuş gibi algılıyor. Oysa savaşlar bu kadar zorladı ve çöküş sürecine geldiler. Devletin bekası gündeme geldi. Bu çöküşten devleti kurtar diye Önder Apo'nun kapısına gidildi, yalvarıldı, Kürtlere dayanılmak istendi. Tarihteki Kürt-Türk ilişkilerine, dostluğuna atfı yapıldı. Onlar hatırlanır hale geldi. Yüz yıllık soykırım unutuldu, yüz yıl boyunca Kürtlere ne yaptıklarını bir yana ittiler. Şimdi bunu da unutuyorlar. 'Sorun, PKK sorunudur, ortadan kalkarsa hiçbir şey kalmaz' diyorlar. Halbuki sorun PKK sorunu değildir, Kürt sorunu. Kürt sorunu da Kürdü yok sayan ve yok etmek isteyen TC devletinin zihniyet ve siyaset sorunudur. Bu zihniyet siyaset faşisttir, sömürgecidir, soykırımcıdır. Bu değişmedikçe de hiçbir sorun çözülmez. PKK'yi bu sorun ortaya çıkarmıştır. PKK elli yıldır vardır ama Kürt sorunu denilen sorun yüz yıllık bir sorundur. Şimdi bütün bunlar unutulmaya ya da unutturulmaya, gözden uzaklaştırılmaya çalışılıyor. Böyle kurnazca başkalarını da aldatmaya çalışarak sorunu daraltıp PKK'yi ortadan kaldırarak Kürt soykırımı gerçekleştirilmek isteniyor. Elbette bunu hiç kimse kabul etmez. Kürtler politik bir toplumdur, yüz yıllık soykırıma karşı mücadelenin dersleriyle dolular. Elli yıldır Önder Apo'nun eğittiği bir toplumdur. Savaş içerisinde, mücadele içerisinde bilinçlendiler, örgütlendiler, politikleştiler. Kürt kadınları ve gençleri artık kolay aldatılacak, yanıltılacak bilinçsiz, örgütsüz, tecrübesiz, dünyadan habersiz topluluklar değildir. Bunları kandıracağını sananlar sadece ve sadece kendilerini yanıltırlar ve sonunda başkalarını kandırıp çöktirir ve onun üzerinde yaşarız derken kurnaz tilkinin dört ayağıyla tuzağa düşmesi gibi bir anda bakılır ki dört ayağıyla tuzağa düşmüş, çöküşü yaşar bir duruma gelmiş olurlar. Herkes bu konuda dikkatli ve ciddi olmalıdır. Özellikle de Türkiye toplumu bu gerçeği doğru anlamalıdır. Hala soykırımda ısrarlı olan Türk egemenliği, mevcut iktidar, ırkçı milliyetçi şoven çevrelerini Türkiye toplumu uyarmalıdır. 'Benim adıma böyle yapamazsınız, benim geleceğimi bu biçimde tehlikeye atamaz ve karartamazsınız' diye diyerek yakasını tutmalıdır. Süreç böyle bir noktaya gelmiştir.

Asrın çağrısı neyi amaçlıyor?

Bir sayfalık 'Barış ve Demokratik Toplum Çağrısı'nın her paragrafı aslında bir temel ilkeyi ifade ediyor. Her bir ilkenin izahı da ancak bir kitap yazarak ifade edilecek ge-

nişliktedir. Dolayısıyla Demokratik Modernite Paradigması olarak tanımladığı yeni paradigmanın iktidar ve devlet endeksli olmayan Kadın Özgürlükçü Ekolojik Demokratik Toplum Paradigması'nın çok kısa ve özlü bir özetini bu çağrı ifade etmektedir. Çağrının dar amacı olarak Türkiye'nin ihtiyaç duyduğu barış ve birliğin yaratılması denilebilir. Tabii barışı yaratabilmek için mevcut yüz yıllık Kürt savaşının ortadan kaldırılması gerekir. Birliğin yaratılabilmesi için mevcut çelişkili ve çatışmalı, parçalı durumun ortadan kaldırılması zorunludur. Yani Türkiye'nin ihtiyaç duyduğu barış ve birliğe dair ancak Kürt özgürlüğü temelinde Türkiye'nin demokratikleşmesiyle ulaşılır. Bu anlamda 'Barış ve Demokratik Toplum Çağrısı'nın dar amacının Kürt özgürlüğü temelinde Türkiye'nin ve Ortadoğu'nun demokratikleşmesi olduğu belirtilebilir. Bu anlamda Önderlik çağrısı Kürt özgürlüğünün demokratik siyaset temelindeki çözümünü ifade etmektedir. Yine Demokratik Ortadoğu Programı olmaktadır.

Bunları daha genel planda ifade ederken Önder Apo şunu söyledi: 'Mevcut çatışma ve şiddet zeminini hukuki ve siyasi zemine taşımak' gereğinden söz etti. Çatışma ve şiddet zemininde olan nedir? Bu konuda da iki hususa dikkat çekti. Bir; Kürt sorunu etrafında yaşanan durum. İki; sosyalizm etrafında yaşanan durum. Yani Kürt sorunu denilen sorundan kaynaklanan bir çatışma ve şiddet zemini var bu da savaşa yol açıyor. Bu temelde yüz yıllık bir çatışma ve savaş durumu yaşanıyor. Bunun şiddet ve çatışma zemininden çıkartılarak artık hukuki ve siyasi zemine taşınması gerekiyor. Yani şiddet ve çatışma sorunu çözüm güçlerini açığa çıkardı, varlık ve özgürlük koşullarını oluşturdu. Geriye çözümlü çatışmasız ve şiddetsiz olarak da demokratik siyaset ve hukuk yöntemleriyle de yapabilmek mümkündür. O halde hukuk ve siyasetle yapılacak bir durum varsa elbette şiddet ve çatışmayı ortadan kaldırmak gerekiyor. Önder Apo'nun siyaset felsefesi böyledir. Baştan beri bu siyaset felsefesine göre hareket etmektedir.

Diğer yandan "sosyalizm mücadelesini de cepheden devletlere karşı durarak bir çatışma ve şiddet mücadelesi olmaktan çıkartıp içte bir demokratik siyaset ve hukuk mücadelesine dönüştürmek gerekir" diyor. Bu çerçevede hem sosyalist mücadeleyi hem de Kürt Özgürlük Mücadelesi'ni şiddet ve çatışma yöntemlerinden ve ona dayalı örgütlenmelerden kurtararak demokratik siyaset, hukuk yöntemleriyle ve onu yürüten örgütlenmelerle sürdürmeyi, çözüme götürmeyi amaçlıyor diyebiliriz. Bunun için Önder Apo 'geç kaldık' dedi, böyle bir sürece 90'ların başında itibaren girildiğini, şimdiye kadar gerçekleştirilememiş olmanın ciddi bir geç kalmayı ve ağır bir tekrarı ortaya çıkardığını ifade etti. Tekrar da gelişme yaratmıyor, gelişmeyi durduruyor, var olanı tekrarlıyor. Aslında var olanı da koruyamıyor,



❖ PKK kendisini Kürt özgürlüğünün Türkiye ve Ortadoğu'nun demokratikleşmesinin bir kaynağı haline getirmek, onun bir aracı haline getirmek, her şeyini ona hasreden, ona feda eden bir güç haline getirmek istiyor. Bu düzeyde bir değişimi, dönüşümü öngörüyor, hedefliyor. Bu gerçeğin herkes tarafından doğru anlaşılması, dikkatle yaklaşılması ve doğru değerlendirilmesi gerekiyor. İçeriğine doğru yaklaşımdan, amaçlarına doğru bakmadan, kendine göre yaklaşımlar ve değerlendirmeler, basit yaklaşımlarla kötümeye ve özünü boşaltmaya çalışmalar doğru ve anlamlı değildir. Çağrıyı zayıflatamayacağı gibi bunu yapanlara da bir şey kazandırmaz.

daha geriye düşürüyor, daha tehlikeli durumlara götürüyor.

Neden 90'ların başını başlangıç olarak ele alıyor. Çünkü onu da açıkça ifade ediyor. '70'li ve 80'li yıllardaki mücadeleyle Kürt varlığını ve özgürlük ihtiyacını açığa çıkardık' diyor. 'Kürt dilini gerçekleştirdik' diyor. Önder Apo bunu önce de ifade etmişti. 90'ların başında serhildanlarla birlikte ortaya çıkan gelişmeyi 'Kürt Diriliş Devrimi'nin Gerçekleşmesi' olarak tanımladı. Nitekim 'Diriliş Tamamladık Sıra Kurtuluştaki' dedi. Diriliş döneminin mücadelesi şiddet temelinde bir yöntemi gerektirdi. Çünkü Kürt inkar ediliyordu, çünkü ifade ve örgütlenme özgürlüğü yoktu, Kürt adına değil örgütlenmek bir şeyler yapmaya çalışmak Kürt olduğunu söylemek bile hapse girmeye hatta katledilmeye konu oluyordu. Devlet siyaseti bu biçimdeydi ve bu düzeyde egemendi. 70'li ve 80'li yılların o büyük ideolojik-siyasi ve gerilla mücadelesiyle bu durumlar kırıldı. Kürt varlığı açığa çıkartıldı. Nitekim 90 başında dönemin başbakanı olarak Süleyman Demirel de, 'Kürt realitesini tanıyoruz' demek zorunda kaldı. Cumhurbaşkanı olarak Turgut Özal 'Federasyonu da tartışmalıyız' dedi. Dahası 'yaptığın her şey yanlış değil' diyerek Önderlikle ilişki kurmaya, demokratik siyasi mücadelenin önünü açacak arayışlara girmeye yöneldi. Böylece şiddet olmadan da demokratik siyaset yöntemleriyle Kürt Özgürlük Mücadelesini yürütme ve sonuca götürmenin koşulları oluşmuş oldu. Eğer Özgürlük Mücadelesi'nin siyasi-hukuki yollarla yürütülüp başarıya götürme koşulu varsa şiddet uygulamak doğru değildir. Önder Apo hep 'Gerksiz yere bir damla kan akıtmak cinayettir. Eğer çok yüce amaçlar olmazsa ve çok zorunlu kalınmazsa bir damla kan bile akıtmazdık' dedi. Nitekim PKK şiddet temelinde doğmadı. Bir teorik güç olarak, ideolojik grup olarak doğdu, bir eğitim hareketi olarak örgütlendi ve şekillendi, siyasi parti olarak kuruldu, siyaset yapmak istedi, bu temelde

siyaset mücadelesi yürüttü. 12 Eylül 1980 faşist askeri darbesi bunların önünü kesip şiddetle her türlü demokratik siyasi mücadeleyi bastırınca geriye sadece şiddet uygulamak kaldı. Nitekim 15 Ağustos 1984 Gerilla Atılımı da böyle bir şiddet uygulamanın zorunlu olduğu ortamda gelişti. Bunlar rolünü oynadılar, demokratik siyasetin önünü açtılar. Türkiye'de demokratik siyasetin önü 1990'larda gerilla mücadelesinin sonucu olarak açıldı. Kürt serhildanlarıyla, halk direnişleriyle demokratik siyaset var oldu. Bunlar ortaya çıkmışsa o zaman diriliş tamamlanmış sıra kurtuluşa gelmişse, kurtuluşu Kürt özgürlüğünü sağlayacak temelde Kürt sorununu çözmeyi demokratik siyasetle, hukuki mücadeleyle yapabildik. Önder Apo, 'PKK'yi bu temelde değişime dönüşüme uğratmalıydık. Artık silahlı şiddetle mücadele eden ve ona göre örgütlenen bir yapıdan çıkartıp demokratik siyaset ve hukuk mücadelesi veren ve ona göre örgütlenen bir yapıya kavuşturmalıydık' dedi.

Diğer yandan 90'ların başında Sovyetler Birliği kendi iç nedenleriyle çözüldü ve çöktü. Sovyetler Birliği'nin çöküşü sosyalizm açısından neyi ifade etti. Cepheden devletlere karşı duran bir sosyalist anlayışın aslında devletçi paradigmadan kopamayacağını, iktidar ve devlet sistemine bağlı onun bir versiyonu haline gelebileceğini, bunun da ancak şiddetle var olabileceğini ortaya koydu. Böyle bir sosyalizmin olamayacağını Sovyetler Birliği'nin çöküşü ve çöküşü ispatladı. Ortaya çıkardı ki sosyalizm böyle olmaz. Yani iktidar ve devlet sisteminin bir versiyonuna dönüşemez. Ona dönüşürse sosyalizm olmaz. O halde reel sosyalizmin çözümlüğünün sosyalizm açısından çok önemli açığa çıkardığı gerçeklik, sosyalizmin iktidar ve devlet aracılığıyla gerçekleştiremeyeceğiydi. O halde neyle gerçekleştirecek? İşte paradigma değişimini Önder Apo bu soruya verdiği cevapta yaptı. 'Demokratik yönetimle

değişecek' dedi. İktidar ve devlet paradigmasının yerine demokratik yönetim paradigmasını koydu. Bunu da 'kadın özgürlükçü ekolojist demokratik toplum paradigması' olarak tanımladı. Demokratik toplum, kadın özgürlükçü toplum, ekolojist toplum, ahlaki ve politik toplum olarak ifade etti. 'Böyle bir sosyalist mücadeleyi cepheden devletlere karşı çıkıp onlarla çatışarak değil, sistemin içinden sisteme karşı mücadele temelinde yürütmek gerekir' dedi. Bunun da temel ilkesini sistem içileşmemek, sisteme teslim olmamak ama onunla da cepheden çatışmaya girmek olarak tanımladı. Dolayısıyla sosyalizmin de mevcut iktidar ve devlet paradigmasından, onun gerektirdiği şiddet ve çatışma zemininden çıkartılarak demokratik siyaset ve hukuki mücadele zeminine kavuşturulması gerekiyordu. Nitekim bu temelde de Önder Apo, 90'ların başından itibaren reel sosyalizmin çöküşü nedenleri üzerine yaptığı değerlendirmelerde görüşler geliştirdi. 95'teki PKK 5. Kongresi'ne paradigmasal değişimin ilk ipuçlarını sundu. Sovyetler Birliği'nin çöküşünün ekonomik, siyasi, askeri nedenlerle olmadığını, zihniyet nedeniyle, mücadele yol ve yöntemleriyle, amaç-aracı ilişkileri nedeniyle olduğunu araştırdı ve açığa çıkardı. Paradigma değişimine de bu temelde gitti. 90'ların başı hem sosyalizm hem de Kürt sorununun çözümünde böyle bir yeni bir dönemeci ifade ediyordu. Kürt sorununun çözümü için sorun açığa çıkartılmış, demokratik siyasi çözümler temelleri asgari düzeyde yaratılmıştı. Sosyalizm açısından da reel sosyalizm çözülmüş, reel sosyalizmle gerçek sosyalizme gidilemeyeceği, gerçek sosyalizmin reel sosyalizmin mücadele ve örgüt biçimlerini esas alamayacağı durumu açığa çıkmıştı. Bunlara göre değişim ve dönüşüm gerekiyordu. Nitekim Önder Apo PKK'nin değişim ve dönüşüm sürecini bu dönemden itibaren çeşitli arayışlar temelinde başlattı. Kürt sorununu çözmek isteyen bir hareket olarak,

yine bunu sosyalizm önderliğinde çözmek isteyen bir hareket olarak her iki açıdan da bir yenilenme, değişim, dönüşüm, yeniden yapılanmanın yaşanması gerektiğini ortaya çıkardı.

Bu yönlü 93 Mart'ında atılan adım ilk ilan edilen ateşkes önemli bir başlangıçtı, tarihi bir adımdı. O zamana kadar pek bilinmeyen, beklenmeyen bir durumun mevcut gelişmelerin dayatması sonucu açığa çıkması ve Önder Apo tarafından cesaretle atılmasıydı. Süreci 90'ların başı itibarıyla 93 ateşkesi temelinde böyle bir pratik adımla Önder Apo gerçekleştirmek istedi. Fakat engellendi ve gerçekleştirmedi. 95'te 5. Kongre de teorik temellerini ortaya koydu. İdeolojik değerlendirmelerini yaptı. Zihniyet değişimini öngördü. Fakat o zamanın değişimi ve dönüşümü reform düzeyinde kaldı, biçimsel yol ve yöntemleri aşmadı. İşin özüne, zihniyet temeline, temel mücadele ve örgüt biçimlerine kadar gidemedi. Sonuçta 98'e gelindiğinde Önder Apo 'artık bu temelde gide-meyiz' dedi. 98 Ağustos'unda yaptığı değerlendirmelerde durumun 'ne zafer ne yenilgi' durumu olduğunu, iki taraf açısından da bunun yaşandığını, bir pata durumunun var olduğunu, savaşın çözüm getirmede, bir tekrara yol açtığını, savaşta bu kadar ısrar ve tekrarın iki taraf açısından da yozlaşmaya yol açmakta olduğunu ve bunun iki tarafa da zarar vereceğini, tehlike içerdiğini değerlendirip bu durumu değiştirmenin gerekli olduğu sonucuna vardı ve bunda da 'sosyalist hareket olarak görev bize düşüyor' dedi. PKK'yi sorumluluk altına koydu, 'öncü bir hareket olarak PKK sorumluluğunu yerine getirmeli' dedi. Nitekim 1 Eylül 1998 ateşkesine bu temelde ulaştı. Aslında 6. Kongre'de hem sosyalist anlayışta hem de Kürt sorununun çözümünde temel örgüt ve mücadele biçimlerinde köklü bir değişimi ve yeniden yapılanmayı PKK bünyesinde gerçekleştirmek istedi. Bunu dayatarak Türkiye'de demokratik değişim ve dönüşümün önü-

nü açma, Türkiye'yi demokratikleşme ve Kürt sorununun özgürlükçü çözümüne zorlamayı hedeflemeydi. Burada da başarılı olunmadı. Önder Apo'nun bu çabasına da Uluslararası Komplo saldırısıyla karşılık verildiği biliniyor. Nitekim komployla mücadele, 15 Şubat 1999 komplosuna ve İmrallı işkence tecrit ve soykırım sistemine götürdü. Önder Apo, İmrallı sistemi içerisinde yoğunlaşmalarını sürdürerek yaşanan ideolojik bunalımdan söz etti. Onu aşmak için yoğunlaşmalarını sürdürdü. Zihniyet çözümünü paradigma değişiminde buldu. İktidar ve devlet odaklı parti konumunu feshederek, ortadan kaldırarak demokratik toplum odaklı parti olmanın gereklerini ortaya koydu. PKK'de bu düzeyde bir değişim dönüşüm ve yeniden yapılanma sürecini geliştirdi. Buna göre karar alındı, PKK değiştirildi, ismi de dahil önemli bir değişim dönüşüm süreci yaşandı.

Aslında önemli bir gelişme ve dönüşümün gerçekleşmesi de yaşanıyordu. Buna da içten provokatif tasfiyecilerle saldırılarla karşılık verdiler, dayatmada bulundular. Sonuçta 2004'de PKK'nin yeniden inşasının gündeme getirilmesi oldu. Ama bu demokratik toplum yani KCK temelinde PKK'nin yeniden inşası, demokratik ulus öncüsü olarak iktidar ve devlet paradigmasından kopmuş, demokratik toplum paradigmasını esas almış bir PKK olarak yeniden inşa öngörüldüğü gibi bir de yeniden PKK adıyla parti olmayı provokatif tasfiyecilerle saldırıların her türlü yıkıcı, bozguncu, parçalayıcı saldırılarına karşı bir tedbir olarak düşündü. Yani provokatif tasfiyecilerle saldırıları boşa çıkartmayı amaçladı. Tedbir giderek bir gerçekleştirmeye dönüştü, sonraki yirmi yıla yayıldı, tasfiyecilik tasfiye oldu ama PKK varlığını o temelde sürdürdü, değişim ve dönüşümünü devam ettiremedi. Önder Apo bunu KCK'nin demokratik siyaset temelinde örgütlenmesiyle gerçekleştirmek istedi, buna da izin ve fırsat verilmedi. Özellikle 2009'daki AKP saldırılarını Önder Apo darbe ni-



teliğindeki saldırılar olarak tanımlandı. 14 Nisan 2009 siyasi soykırım saldırıları, 17 Kasım 2009 darbesi DTP'nin kapatılmasına kadar gitti. Tayyip Erdoğan yönetimi 'sil baştan yapıyoruz' diyerek aslında her türlü demokratikleşme eğilimlerinin önünü kapatıp siyasi mücadelenin imkanlarını yok ederek Kürdistan üzerinde, Türkiye'de tam bir faşist şiddeti gündeme getirdi. Buna karşı Önder Apo, 'siyaset yapma imkanları kalmadı' diyerek geri çekildi. PKK'de Devrimci Halk Savaşı Stratejisi temelinde savaşmak zorunda kaldı. Öngörülen paradigma değişimini Devrimci Halk Savaşı Stratejisi'yle kendi öz gücüyle mücadele edip düşmanı darbeleyerek yapmayı hedefledi. Bunda da kısmi adımlar atabildiyse de esas olarak içinde yaşanan ağır şiddet ortamı özellikle 2015'te dayatılan Çöktürme Eylem Planı temelindeki topyekun imha ve tasfiye saldırıları, paradigma değişimi temelinde kendini yenileme ve yeniden yapılanma adımlarını yeterince kendi bünyesinde hayata geçiremedi, önu tıkatıldı, başaramadı. Böylece eskiyi tekrarlayan durumda kaldı. Paradigmasal olarak da eski paradigmayla yeni paradigma arasında kaldı. Kendini demokratik modernite paradigmasının gereklerine göre örgütlenen, mücadele eden konuma getiremeyince, Kürt sorununun demokratik siyasi çözüm mücadelesini yürüten, Türkiye'yi demokratikleştiren bir mücadeleye geçemedi. Sadece kendisini imha ve tasfiye etmek üzere AKP-MHP faşist iktidarının yönelttiği topyekun imha ve tasfiye saldırıları karşısında varlığını korumak için direnme, saldırıları kırma, boşa çıkarma, kendini ayakta tutma mücadelesi yürüttü.

Şimdi geldiğimiz noktada Kürdistan üzerindeki mücadele, yine Ortadoğu'da süren 3. Dünya Savaşı'nın geldiği nokta ve Türkiye üzerindeki etkileri Türkiye açısından yeni yaklaşımları gündeme getirince, Türkiye'nin toplumu, işçi ve emekçileri, kadın ve gençleri, sol demokratik siyasi çevreleri ihtiyaç duyduğu gibi; başta iktidar olmak üzere resmi muhalefeti de dahil Önder Apo'nun süreçte müdahale etmesine ihtiyaç duyunca İmralı kapısına gidip Önder Apo'dan yardım ister hale gelince Önder Apo'da

bu durumu değerlendirdi ve 'ben size istediklerinizi veririm, gereklerini yaparım ama bunu benim bildiğim ve anladığım gibi yaparım, bunu yapabilmek için PKK açısından da öngördüklerimi yapmam gerekir, buna izin fırsat vermeniz gerekir' dedi ve bu temelde tartışmalar yürütüldü. Önder Apo'nun çağrısı bunu içeriyor. Böyle bir dönemde dört yıl gibi bir süre en küçük bir haber alacak düzeyde ilişki kurmaya imkan vermeyen yönetim bir anda Önder Apo'nun yanına heyetlerin gidip geldiği görüşmeler yaptığı ve mektupların getirilip götürüldüğü bir süreci geliştirmek zorunda kaldı. Yeni arayışları herkesten çok Türkiye'yi yöneten iktidar gerekli gördü, ihtiyaç duydu ve gündeme getirdi. AKP-MHP iktidarı gündeme getirdi. Devlet Bahçeli bu iktidarın sözcülüğünü yaptı, zaten ideolojik öncülüğünü de yapıyor. Pratikte savaşı yürüten güçlerin MHP kadroları olduğunu da herkes biliyor. Dolayısıyla ihtiyaç duyular ve böyle bir süreci gündeme getirdiler. Önder Apo da bu durumu değerlendirerek sürecin yeni olmadığını şimdi bir tıkanmanın ortaya çıktığını ama bunun nedenlerinin 90'dan beri yaşanan fakat çözüm üretilmeyen sorunlardan kaynaklandığını, bugünün tıkanmışlığını çözebilmek için tüm bu sorunları birlikte ele alıp çözmek gerektiğini değerlendirerek bütünlüklü bir çözüm yaklaşımı ortaya koydu. Türkiye'nin demokratikleşmesi temelinde Kürt özgürlüğünün çözümü, Kürt özgürlüğü temelinde Türkiye'nin ve Ortadoğu'nun demokratikleşmesinin önünün açılmasını ve gerçekleştirilmesini amaç edindi, gerekli gördü. Bu temelde hem Kürt özgürlük mücadelesini artık şiddet ve çatışma zemininden kurtarmak gerektiğini, bunun yerine demokratik siyaset ve hukuki mücadele zeminini geliştirmeli, bunun gerektirdiği örgüt ve mücadele biçimlerini gündemleştirmek ve PKK hükümünü tamamlamıştır, tarihsel rolünü oynamıştır, 90'lardan sonrası bir tekrardır, artık o PKK'yi tarihe mal ederek koşulların gerektirdiği mücadele ve örgüt biçimlerine göre bu mücadeleyi yürütecek yeni örgütlenmelerin geliştirilmesi gerektiğini değerlendirdi. Aslında Önder Apo'nun çağrısı böyle bir değişim ve dönüşümü ifade ediyor. PKK açısından da bunu ifade ediyor. PKK değiştiği tüm Türkiye ortamını, Ortadoğu ortamını değiştirmeyi öngörüyor. Böylece özgürlük ve demokrasi mücadelesini yeni örgütlenme ve mücadele yöntemleriyle yürütürken, Türkiye'nin demokratik birliğini yaratırken bunu Demokratik Ortadoğu Birliği haline

getirme, Ortadoğu'da kapitalist modernite sisteminin dayattığı İsrail hegemonyasında ulus üstü tekelsel sermayenin daha azgın bir sömürü için Ortadoğu üzerinde egemenliğini güçlendirme hamlesine karşı, Ortadoğu'nun demokratikleşme hamlesi, demokratik modernite çizgisinin Kürdistan ve Türkiye üzerinden bölgesel hamleyi geliştirmeyi öngördü. Önder Apo'nun 'Asrın Çağrısı' denen 'Barış ve Demokratik Toplum Çağrısı' başlıklı açıklaması ve bununla gerçekleştirilmek istenenler tamamen bu çerçevededir. İçeriği ve amaçları bu çerçevede oluşuyor. Bu gerçekliği çok iyi görüp ve anlamak gerekiyor.

Burada gerçekleşen faydacı bir yaklaşım değildir. Öyle de anlaşılmalıdır. Türk devleti AKP-MHP iktidarı gelişen savaş nedeniyle zora düştü, çıkmaza girdi, tıkanmayı yaşıyor bundan faydalananak onlara kısmi bir ön açma temelinde bir çıkarıcı yaklaşımla PKK kendisine bir şeyler almak istemiyor. Kendisini Kürt özgürlüğünün Türkiye ve Ortadoğu'nun demokratikleşmesinin bir kaynağı haline getirmek, onun bir aracı haline getirmek, her şeyini ona hasreden, ona feda eden bir güç haline getirmek istiyor. Bu düzeyde bir değişimi, dönüşümü öngörüyor, hedefliyor. Bu gerçeğin herkes tarafından doğru anlaşılması, dikkatle yaklaşılması ve doğru değerlendirilmesi gerekiyor. İçeriğine doğru yaklaşmadan, amaçlarına doğru bakmadan, kendine göre yaklaşımlar ve değerlendirmeler, basit yaklaşımlarla kötümlemeye ve özünü boşaltmaya çalışmalar doğru ve anlamlı değildir. Çağrıyı zayıflatamayacağı gibi bunu yapanlara da bir şey kazandırmaz. 'Güneş balçıkla sivanmaz' derler, Önderlik çağrısı o kadar yalın ve açıktır, hiçbir şey onun üzerine kapatamaz. İstenildiği kadar çarpıtılmaya çalışılsın onun özü ve içeriği değiştirilemez. Böyle yapmaya çalışanlar bu ucuz ve basit tutumlardan vazgeçmeliler ve ciddi olmalılar, tutarlı yaklaşmalılar. Olguysu ve hakikati olduğu gibi ele almalılar ve ona göre kendileri daha doğru, daha iyi çözümler ortaya koyuyorlarsa o çevrelerini göstermeliler. O zaman insan ciddiye ve dikkate alır, bu temelde değerlendirme yapabilir. Fakat öyle yapmayıp da ne var olanı beğen ne de hiçbir şey önerme, böyle bir tutumun saygı uyandıracak, ciddiye alınacak, peşinden gidilecek bir yanı olamaz. O nedenle çağrının amaçlarının doğru anlaşılması, içeriğinin doğru özümsemesi, neyi amaçladığını ve hedeflediğini özüne uygun ele alıp değerlendirmek herkes için gerekiyor. Bir defa ha-

kikate saygı gereği böyle yaklaşmak gerekiyor. Bunu herkes dikkate almalıdır. Bu anlamda ciddi ve tutarlı yaklaşmalıdır. Öyle olursa anlamlı olur, saygı değer olur, katkı sunabilir, söz ve tutumları dikkate alınabilir. Eleştiri de yapsa insan eleştirilerini dikkate alıp ondan yararlanabilir. Böyle olmayan ucuz, saptırmacı, gerçeği kapatıcı yaklaşımların ciddiye alınacak ve değerlendirilecek hiçbir yanı olamaz.

Çağrı nasıl hayata geçer?

Önder Apo çağrıyı yapan heyete 'bu duruma ne rehabetçi ne de karamsar yaklaşılmalı' diyerek uyarıyor. Gerçekten de Önder Apo'nun ortaya koyduğu 'Barış ve Demokratik Toplum Çağrısı'na yaklaşım konusu önem taşıyor. Bu anlamda da iki temel hatalı yaklaşım göze çarpıyor. Birisi, genelde rehabet olarak tanımlanabilecek yaklaşımdır. İşte 'Önder Apo bir çağrı yaptı, Kürt özgürlüğünü istiyor, Türkiye'nin ve Ortadoğu'nun demokratikleşmesini istiyor. Bunlar hemen gerçekleşecek, Önder Apo istemişse gerçekleşmiş demektir' biçiminde içeriğine bakmadan, çağrının içeriğinin gerçekleşmesinin nelere bağlı olduğunu değerlendirmeden hemen kolayca birçok yeni şeyi, barışı, demokrasiyi, çözümü elde etmiş gibi sanan ucuz ve kolaycı yaklaşımlar oluyor. Nasıl gerçekleştirileceğiyle çok fazla ilişkili olmadan bu yaklaşımlar ortaya çıkan sonuçlar üzerinden nasıl tasarrufta bulunacağını düşünen ve değerlendiren yaklaşım olarak da görülebilir. Elbette bu tür yaklaşımlar yanlıştır. Evet çağrı çok zengin içeriğe sahiptir, bu temelde çok iddialı hedefleri var, herkesi doğruya çekmeyi ve yaşamı özgür, güzel, iyi, doğru kılmayı hedefliyor. Hakikat değeri çok yüksek olan bir çağrıdır. Bunlar birer gerçektir. Ama henüz bir çağrıdır, teorik bir çerçevedir. Güzel bir söz, iyi bir hayal, güçlü bir düşüncedir. Fakat gerçekleşmiş, pratikleşmiş, örgüt ve eyleme dönüşmüş, maddileşmiş bir gerçeklik de değildir. Ancak böyle bir pratikleşmeye uğrarsa sonuçları ortaya çıkar, büyük anlamı görülür. Buna dönüşmezse güzel bir söz, iyi bir çağrı, güzel bir hayal, özlem, ütopya düzeyinde kalabilir. Böyle olma riski vardır. Bir yönüyle bunu gerçekten görmek lazım.

Diğer yandan karamsar bir yaklaşım da söz konusudur. Bu da bunun zıddıymış gibi ortaya çıkan bir durumu ifade ediyor. Örneğin 'net değil, karşı taraf bize şunu vermiyor, Kürtlerin şu hakkı ne olacak, Türkiye nasıl olacak' biçiminde biraz da iktidarcı ve devletçi

mantıkla, aşırı maddiyatçı objektivist yaklaşımla olay ve olguları ele alan, bunları göremeyince de bir tür hayal kırıklığı yaşayan karamsar tutum oluyor. Böyle bir durum fazlasıyla ortaya çıktı. Çünkü önceden yoğunca tartışıldı. Önder Apo, 'çözüm üretecek, yeni bir çözüm ortaya koyacak' dendi -ki bu tam süreci anlamayan ve takip edemeyenler için herkesin her istediğini veren bir açıklama yapacak sandılar. Önder Apo genel bir çerçeveye, teorik ve ideolojik bir içerik ortaya koyunca, kendi maddi çözümlerini bunun içinde göremeyen ve bulamayan yaklaşımlar anında karamsarlığa düştüler, bir şey anlamadılar. Çağrı neyi ifade ediyor, bu kadar mücadele yürütüldü, bu kadar beklentiler oldu, bunun sonuçları nerede biçiminde bir duruma düşerek karamsar tutum geliştirdiler, burukluk yaşadılar, anlam veremediler. Bir çağrıyla istedikleri her şeyin gerçekleşebileceğini sandılar. Bu da bir hayaldir, yanılgıdır, yanlıştır. Özü itibarıyla rehabetten çok farklı da değildir. Bunların hepsi bir orta sınıf eğilimidir. Küçük burjuva sınıfın pratikleşmeyen, örgüt ve eyleme gelmeyen hayalci dünyasının ucuz çözüm ve zafer anlayışının bir sonucu olarak ortaya çıkıyor. Yani çok mücadele etmeden bazı şeyleri elde etmeyi umarken bunu bulamayınca karamsarlığa düşmek anlamına geliyor ki, bunun da doğru ve yaşam hakikatiyle bağlı olmadığı açıktır.

O halde Önder Apo'nun daha baştan uyarısını, herkes, hepimiz doğru anlamalı, dikkate almalı ve bu yanılgılara düşmemeliyiz. Ne çağrıyı aşırı rehabetle karşılayıp önümüze koyduğu görev ve sorumlulukları görmeden aşırı abartan bir yaklaşıma girmeliyiz ne de mücadeleye ederek sonuç almayı göremeyen, mücadele gücünü kendinde bulamayan karamsar kötümser bir duruma düşmeliyiz. Her ikisi de yanlıştır. O halde doğru anlamak, doğru yaklaşmak her şeyin başında geliyor. Hepimiz için herkes için geçerli olan budur.

Çağrının nasıl gündeme geldiğini ifade etmeye çalıştık. Büyük bir siyasi-askeri mücadelenin sonucu olarak gündeme geldi. Bu sonuçlar var olduğu sürece bu gündemdedir. Bu siyasi-askeri durum değişirse gündemden çıkar. O halde bu süreci iyi değerlendirmek lazım. Öyle her zaman geçerli olan bir durum değildir. Bazı etkenler nedeniyle böyle bir çağrı gündeme gelmiştir, o etkenler sürdükçe bu çağrı geçerliliğini korur. O etkenler sürdüğü müddetçe bu çağrıyı hayata geçirecek, pratikleştirecek bir yaklaşım,

tutum, mücadele içinde olmak ve onu başarmak lazım. Yoksa çağrı boşa gider. Çağrıyla gündeme getiren etkenler değişirse artık yapılacak bir şey kalmaz. O halde öyle çok zamana yayılacak, geç kalınacak, her zaman geçerli olacak bir durum değildir. Bazı özgün, siyasi-askeri gelişmelerin ortaya çıkardığı koşulların yarattığı bir durumdur. Buna uygun yaklaşmalıyız. Bu koşulları onun içerdiği imkan ve fırsatları iyi değerlendirmeyi biliyoruz.

Diğer yandan PKK'de 90'ların başından itibaren gündeme gelen değişim ve dönüşüm ihtiyacı, özellikle Kürt sorununun açığa çıkarılıp çözümün dayatıldığı, yine reel sosyalizmin çözülüşüyle sosyalist mücadelede bazı temel gerçeklerin açığa çıkması karşısında PKK'de gündeme gelen değişim ve dönüşümün bir devamı oluyor. PKK değişerek kendi dışını değiştirmeyi öngörüyor. Sosyalist öncülük, devrimci öncülük bunu gerektiriyor. Apocu çizgi her şeyi böyle yürütüyor. Başka türlü işleri yürütme imkanı, fırsatı ve şansı yoktur. Bu değişim ve dönüşüm yeni gündeme gelmemiş, üzerinden 35 yıl geçmiştir. Kuşkusuz Barış ve Demokratik Toplum Çağrısı'nın öncekilerden farkı var. 93 ve 98'le, 2009, 2013'le farklılıkları var ama kısmi farklılıklardır. Diğer yandan benzerlikleri de çoktur. Yeni gündeme gelmiyor. O nedenle ne yapsak da bu artık bizi sonuca götürür dememek lazım. Önümüze koyduğumuz temel görev ve sorumluluklar var. Ancak onlar yerinde ve zamanında doğru yöntemlerle başarılı bir biçimde hayata geçirilirse bu çağrı hayat bulur, pratiğe geçer, sonuç verir. Öyle yapılamazsa boşa çıkar ve pratiğe geçmez. Nitekim yeni değil önce de benzer girişimler olmuş ama çeşitli engellemeler nedeniyle, o engelleri aşacak yaratıcı yol yöntemleri geliştirip mücadeleler yürütülemediği için başarısız kalınmış, boşa çıkmış ve aradan 35 yıl geçmiş, 5-6 sefer aynı şey tekrarlanmış, bazı gelişmeler yaratılmış olsa bile özünde öngörülen ve hedeflenen demokratik değişim ve dönüşüm gerçekleştirilememiş ve başarısız kalmış, boşa çıkarılmıştır. O halde eğer gerekleri başarılı bir biçimde yerinde ve zamanında doğru yöntemlerle yerine getirilmezse bu çağrı da boşa gidebilir. Çağrı temelinde başarıya gidilebilir. Bir de işin bu yönü var. Buradan ele alıp yaklaşmamız gerekiyor. Demek ki sürece karşıt olanlar var. Geçmişte benzer girişimlere karşı çıkmışlar onu boşa çıkarmışlar. Örneğin 93 ateşkesi ve demokratik çözüm arama girişimini Demirel-Güres-Ağar-Çiller çetesinin faşist soykırımcı dayatmaları boşa çıkartmıştır. Öyle ki bu dayatma sadece PKK'ye karşı değil, PKK ile çözüm arayan Özal kliğini tasfiye etmeye yönelik bir saldırıya dönüşmüştür. Öyle basit bir karşıtlık ya da dayatma değildir. Demek ki bu süreçlerin karşıtları var. Engellemek isteyenleri var. Boşa çıkarmak isteyenleri var. Geçmiş süreçlerde hep var olmuş ve sonuç almışlar. Bu yeni süreçte de karşıtları, boşa çıkarmak isteyenleri, engel oluşturmaya çalışanları, provoke edenleri, sabote etmeye çalışanları vardır, bunların daha fazla da olabileceklerini görmemiz lazım. 93'de dörtlü çete yönetimi boşa çıkarmaya çalışmış başarılı olmuş. Onların dayatmalarını boşa çıkaracak, onları aşacak bir değişim dönüşüm gücü gösterememiş. Önder Apo daha o zamandan 'biz

Özal'a yeterince destek veremedik, devleti bir bütün gördük, içlerindeki çelişki ve çatışmaları tam ayırt edemedik, o nedenle de demokratik çözüm eğilimini besleyemediğimiz için çeteci eğilim kolayca sonuç aldı' dedi. Bir özleştirici olarak o zaman yaşanan eksikliği gösterdi.

Nitekim 1 Eylül 1998 ateşkesi temelindeki demokratik değişim ve dönüşüm girişimine 9 Ekim 1998 ve 15 Şubat 1999 Uluslararası Komplo saldırıları dayatılmıştır. Önder Apo'nun geliştirmek istediği değişim ve dönüşüm küresel düzeyde ABD, İngiltere ve İsrail öncülüğündeki bir Uluslararası Komplo saldırısıyla engellenmeye çalışılmıştır. Komployu görme ve ona karşı doğru etkili mücadele ederek onu engel olmaktan çıkarma başaramamıştır. Dikkat edilirse karşı dayatmalar var, engelleyicilikler var. Süreçlerin başarmamasının esas etkenleri onlardır. Bunu görmek lazım. Fakat elbette her zaman engelleyici, boşa çıkartıcılar olacaktır. Devrimcinin gücü de odur ki, engelleri aşmayı bilmesi, zorlukları yenmeyi bilmesidir. Geçen dönemde bu tür süreçlerde PKK engelleri aşma gücünü, yaratıcılığını, etkinliğini gösterememiştir. Nitekim 2000'lerin başında PKK'nin ismini de değiştiren kapsamlı değişim-dönüşüm sürecine Ferhat-Botan tasfiyecilik provokatif dayatmasını zamanında etkisiz kılan, boşa çıkaran, başarısız kılan bir yaklaşım geliştirilemeyince, Önder Apo'nun zorlamalarıyla tasfiyeciliğin önü alınınca istenen değişim ve dönüşüm gerçekleştirilememiş oluyor. Evet tasfiyecilik boşa çıkartılmış başarısız kılınmış ama öngörülen yeni paradigma temelindeki köklü değişim-dönüşüm de gerçekleştirilememiştir. Biçimsel olarak 2005'te bir örgütsel yeniden yapılanma yaşanmış, yeni paradigmanın gereklerini taşıdığı örgüt biçimleri oluşturulmuş, isimler takılmış, bir örgütsel yeniden yapılanma olmuş ama paradigmanın içeriğine uygun biçimde örgütler geliştirilememiş, bu kurumların örgüt yapılarının içi doldurulmamış, doğru aktif işleyen ve sonuç alan örgütler haline getirilememiştir. Bu da başaramamış olmayı ifade ediyor.

2009 yılı yoğun mücadelesi yine benzerdir. 14 Nisan 2009 siyasi soykırım saldırıları ve bu temelde Tayyip Erdoğan'ın sil baştan yaptığı şeyler boşa çıkardı. Aynı şey 2013-2015 süreci açısından da geçerlidir. Çöktürme Eylem Planı temelinde 24 Temmuz 2015 topyekun faşist soykırımcı saldırısı adına çözüm süreci denen sürece dayatılmış onun başarısını önlemiştir.

Bütün bunlar neyi gösteriyor. Demek ki bu tür süreçler böyle rahat ortamda kolayca olmuyor. Sadece doğruları ortaya koymak, onların pratikleşmiş olması anlamına gelmiyor. Çağrı yapmak gerçekleşmiş olmayı ifade etmiyor. Doğruları belirlemek, onların hayata geçmiş olması anlamına gelmiyor. O halde doğruları ortaya koymak, yeterli bir hedef koymak, hakikate uygun zihniyet-teori-program belirlemek ve doğru yolu çizmek olabilmek lazım. Ama bu büyük bir gereklilik ve olmazsa olmaz kabilinden bir durumdur, fakat sonuç açısından yeterli değildir bir başlangıçtır. Aynı düzeyde pratikleşme de gerekiyor. Bu da mücadele demektir. Önüne çıkacak her türlü engeli aşacak, zorluğu yenecek, her türlü dayatmayı yaratıcı yol yöntemlerle boşa çıkarmayı bilen bir mücadele, yönetim ve örgütlenme tarzıyla, pratik çabayla karşılaşılır, dayatmalar boşa

çıkartılırsa ve süreç yürütülürse ancak başarılı olunabilir.

O halde Barış ve Demokratik Toplum Çağrısı şimdilik sadece bir çağrıdır. Onun hayat bulabilmesi için çağrının özüne uygun yol yöntemlerle son derece cesur, fedakar, bilinçli, örgütlü, etkili bir devrimci, demokratik çalışma ve mücadele gerekir. Böylece çağrı Kürtler için, Türkiye ve Ortadoğu halkları için, demokratik devrimci sosyalist çevreler için yeni tarzda bir mücadeleye çağrı olmaktadır. Mücadelesizliğe, ucuz sonuç almaya çağrı değildir. Tam tersine çok daha güçlü ve etkili bir mücadeleye çağrıdır. O halde sürecin özünün, yeni bir mücadele süreci olduğunu, Önder Apo çağrıyla yeni bir mücadele dönemi başlatmak istediğini, barış ve demokratik toplum döneminin yeni temellerde çok daha etkili yoğun bir mücadele döneminin başlatılması olduğunu iyi göreceğiz, iyi anlayacağız. Bunun herkese görev ve sorumluluk yüklediğini, herkes için bir çağrı olduğunu bileceğiz. Demek ki her birimiz, herkes kendi üzerine düşen görev ve sorumluluğunun ne olduğunu önce açığa çıkaracak, bunun bilincine varacak, sonra da onun gereklerini yerine getirmek için yaratıcı yol yöntemlerle son derece cesur ve etkili bir devrimci demokratik çalışma ve mücadeleye girecek. Ancak böyle yapanlar çağrıyı doğru anlamış ona doğru cevap vermiş olurlar. Böyle yapmayanlar çağrıyı doğru anlamazlar, çağrının gereklerini yerine getiremezler. Ondan sonra da çağrıdan sonuç çıkmayınca da 'bu çağrıdan da bir şey çıkmadı, çağrı başarısız kaldı' dememeller. Çağrının başarısı senin onu doğru anlayıp başarıyla örgüt ve eyleme dönüştürmene bağlıdır. Sen onu yaptığın oranda çağrı başarıyı getirir. Sen yapmazsan elbette başarısız olur. O zaman başarısızlık çağrıdan kaynaklanmıyor. Çağrıyı hayata geçirmesi gereken ve geçirmemiş olan kişilerden, sende kaynaklanıyor demektir. Herkes çağrı karşısında böyle sorumluluk duymalıdır.

Bu anlamda çağrının hedeflediği kesimler var. Mesela çağrı dünya siyasetini hedefliyor. İktidar ve devlet güçlerinin hepsini hedefliyor. Yine dünyanın bütün ezilenlerini, kadınlarını, gençlerini, işçi ve emekçilerini, sol sosyalist güçlerini hedefliyor. Yeni bir sosyalizm geliştirelim, yeni bir enternasyonal oluşturalım çağrısı var. Demek ki görev herkesedir. Yine Türkiye'de, Kürdistan'da Kürt sorunundan nemalanan ve onu sürdürmeye çalışan iktidar ve devlet çevrelerine, muhalefet güçlerine olduğu kadar kadın ve gençlik hareketlerine, işçi ve emekçilere, halklara, ezilenlere, demokratik sosyalist güçlere, Kürt Özgürlük Hareketi'nin tümüne yöneltilmiş bir çağrı var. Bu çağrı herkese görev ve sorumluluk yüküyor, herkesi içine alıyor. Şuna çağrı var da öbürüne yok değildir. Hiç kimse 'bu bana değil öbürüne' dememelidir. Aslında çağrı en çok 'bu çağrı bana değildir' diyenleredir. O halde buna fırsat vermemek gerekiyor. Bu nedenle devletçi sistemin tümü, yine demokratik modernite güçlerinin, sistem dışı güçlerinin tümü Önder Apo'nun geliştirdiği Barış ve Demokratik Toplum Çağrısı'ndan kendine olan yönünü görmek, anlamak ve onun üzerine yüklediği görevlerin bilincine vararak, yaratıcı yol ve yöntemlerle onların gereğini pratikte yerine getirmeye yönelmelidir. Çağrıyı doğru anlamak ve onun gereklerini yerine getirmek

bu biçimde olur.

Bu da en çok da Kürdistan ve Türkiye'de böyle olmak durumundadır. Örneğin en başta iktidar çevreleri, Türkiye'nin muhalif siyasi çevreleri çağrının muhatabıdır. AKP ve MHP iktidarı çağrının temel muhatabıdır. Fakat kendisini hiç muhatap bile görmüyor. Oysa İmralı işkence tecrit ve soykırım sistemini kendileri yaşıyorlar. Rehine sistemini kendileri sürdürüyorlar. Peki rehine konumunda olan Önder Apo çağrıda öngörülen görevleri nasıl yerine getirecek? Önce rehine sistemi ortadan kalkacak ki, öngörülenleri pratikleştirmek için çalışılsın. Bunları ortadan kaldıracak olan da İmralı işkence tecrit ve soykırım sistemini yaratan tüm güçlerdir. Bunun dış bağlantıları var ama esas olarak da AKP ve MHP iktidarıdır. Aynı zamanda iktidara aday olan muhalefet çevreleridir. Çünkü bu durum sadece iktidarla ilgili değildir, Türkiye'nin her şeyiyle ilgilidir. O halde herkes sorumluluk duymak, kendi payını görmek durumundadır. Yine Başûr'da, Rojava'da, Rojhilat'ta, Bakur'daki siyasi çevreler için geçerlidir. Kadın ve gençlik örgütleri, demokratik siyaset güçleri, tüm Kürt toplumu aslında bu çağrıyı hayata geçirmekle kendini görevli ve sorumlu görmek durumundadır. Buna göre kendi görev ve sorumluluğunu belirleyerek onun gereklerini yerinde ve zamanında pratiğe geçirmeyi bilmek durumundadır.

Elbette bunların odaklandığı nokta da şu an Önder Apo'nun fiziki özgürlüğünün sağlanması oluyor. Öncelikle böyle bir çağrının ortaya çıkartılması temel bir adımdı. Bunu Önder Apo gerçekleştirdi. Ardından buna PKK'nin ne cevap vereceği yeni önemli bir adımdı. PKK 1 Mart 2025 açıklamasıyla herkesin kabul edeceği, çağrının içeriğine ve amacına uygun bir cevabı verdi. Bu da temel bir adım oldu. Şimdi PKK Kürtler cephesinden çağrının gereklerinin yerine getirilebilmesi için Önder Apo'nun aktif çalışır hale gelmesi gerekiyor. Onun için de fiziki olarak özgür yaşar ve çalışır koşullara kavuşması lazım. Bunu sağlama görevi de AKP ve MHP iktidarına, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ne, onun Meclisi'ne düşüyor. Şimdi pratik adımı Önder Apo'nun özgür yaşar ve çalışır koşullara kavuşturulması bakımından onların atması lazım.

Diğer yandan PKK'de öngörülen değişim dönüşümün yapılabilmesi için, silahlı mücadelenin durması ve silahın bırakılması, PKK'nin mevcut yapısının feshedilebilmesi için, Kürt özgürlüğünün yeni temellerde örgütlendirilip yürütülmesi için gerekli yasal, anayasal düzenlemelerin yapılması gerekiyor. Bu anlamda da Türkiye'nin devlet siyasetine, TBMM'ne büyük görev düşüyor. Bu durum anayasal ve yasal değişiklikleri ve düzenlemeleri gerektiriyor. Mevcut yasalara ve anayasaya göre Kürt yok ve Kürdün yok edilmesi kimseye hiçbir sorumluluk yüklemiyor ve hak gibi görülüyor. Böyle Türk-Kürt kardeşliği mi olur? Böyle demokrasi mi olur? Kürdü imha eden bir zihniyet ve siyasete demokratik denemez. O olsa olsa soykırımcı-sömürgeci bir zihniyet ve siyaset olabilir. O halde bu faşist sömürgeci-soykırımcı zihniyet ve siyasetin değişmesi lazım. Türkiye'de bir zihniyet devrimine ve siyaset değişimine ihtiyaç var. Kürdü yok sayan ve yok etmek isteyen Kürt düşmanı paradigmanın değiştirilmesi lazım. Onun yerine Kürt varlığını ve kardeşliğini esas alan, Kürt özgürlüğü

temelinde Türkiye'yi demokratikleştirmeyi öngören yeni bir paradigmanın geliştirilmesi gerekiyor. Önder Apo, Devlet Bahçeli'nin ilk açıklamalarını 'bir paradigma değişimine işaret olarak görüyorum, anlamlı buluyorum' dedi. Dikkat edilirse o değişim gerçekleşmedi, geri adım atıldı, çark ediliyor. Üzerine düşen görev ve sorumluluklar yerine getirilmiyor.

Demek ki çağrının hayata geçmesi, pratikleşmesi, çok yönlü görev ve sorumluluk duymakla ve topyekûn bir mücadele etmekle mümkündür. Ancak böyle yapılsa bu çağrı gerçekten de bir özgürlük ve demokrasi hamlesi olur. Asrın çağrısı özgürlük ve demokrasi hamlesine dönüştürülür. Gerçekten de bu dönüşümü sağlamak lazım. Böyle bir hamleyi ortaya çıkartabilmek gereklidir. Bunun için de elbette iktidar çevrelerini, egemen siyaseti zorlayan bir mücadeleyi Kürt halkının, onun dostlarının, devrimci demokratik güçlerinin yürütübilmesi gerekir. En çok sorumluluğu onlar duymalıdır. Çünkü bu bir demokratikleşme mücadelesidir, özgürlük mücadelesidir, sosyalist mücadeledir. Herkesten çok devrimci demokratik güçlerin mücadelesidir. O halde en çok onlar sahip çıkmalıdır. Diğerleri yapmıyor diye kendisini sorumsuz görmemelidir. Tam tersine baskı oluşturan, zorlayarak egemen güçlere de çağrının gereklerine göre adım atırmayı sağlamalıdır. Onlar üzerinde zor ve baskı gücü olmalıdır. Demokratik değişimi-dönüşümü gerçekleştirmek üzere özgürlük ve demokrasi mücadelesini daha çok geliştirmek gerekiyor.

Kısaca Önder Apo'nun fiziki özgürlüğünü hedefleyen 10 Ekim 2023'te başlatılmış olan Küresel Özgürlük Hamlemizi bu süreçte çok daha fazla yoğunlaştırmalıyız. Mart ayı bunun için elverişli bir aydır. 8 Mart'ta kadınlar bunun önünü açtılar. Şimdi Newroz'da Kürt halkı ve dostları milyonlar halinde meydanları doldurarak Önder Apo'nun fiziki özgürlüğünü isteyip böyle bir talebi ortaya koyarak İmralı rehine sistemi üzerinde baskı oluşturuyorlar. Bunu daha da büyütmek ve sürekli kılmak lazım. 4 Nisan'a, 1 Mayıs'a taşımak, büyük bir kitle baskısı ortaya çıkartarak egemen sistemi, iktidar güçlerini, resmi siyaseti Kürt düşmanı zihniyet ve siyasetten çıkarmak, onları zihniyet ve siyaset değişimine zorlamak lazım.

İşte çağrının hayata geçmesi bunların gerçekleştirilmesiyle olur. Çağrı hamleye böyle bir gelişmeyle dönüştürülebilir. Hedefimiz budur. Görevimiz bunu yerine getirmektir. Bunun da kilit noktası Önder Apo'nun özgür yaşar ve çalışır koşullara kavuşmasıdır. O halde her yerde ve her zaman mücadelemizi Önder Apo'nun fiziki özgürlüğü noktasına odaklamalıyız. Önder Apo'nun fiziki özgürlüğünü, özgür yaşar ve çalışır koşullara kavuşmasını her zamankinden daha fazla sahiplenmeli, daha gür sesle haykırmalıyız. Böyle bir toplumsal kamuoyu oluşturarak çağrının hayata geçmesini sağlamalıyız. Görevimiz budur. Sorumluluğumuz budur. Bunu başardığımız ölçüde de çağrıyı doğru anlamış, gereklerini yerine getirmiş olacağız.

Bu temelde herkesi Önder Apo'nun çağrısını doğru anlamaya ve onun üzerine yüklediği görev ve sorumlulukların gereğini yerinde ve zamanında başarıyla yerine getirmeye çağırıyor, zafer mutlaka bu temelde çalışanların olacaktır diyoruz.

ÖNDER APO'NUN ÇAĞRISI

Kadın çağımızı yaratmamızın çağrısıdır

■ PAJK MECLİSİ

Hayalini kurduğumuz ve bu uğurda mücadelesini verdiğimiz Önder Apo'yla özgür yaşama idealimize kavuşmaya yakın olduğumuz zamanı yaşıyoruz. Bunda emeğin, fedakarlığın, fedailiğin timsali olan şehitlerimizi bir kez daha saygıyla anıyoruz. Bir volkana dönen duyguların bir-birine gür aktığı bir döneme şahitlik ediyoruz. Zap ve Tişrîn'den yükselen kadın direnişi ruhuyla YJA Star'daki yoldaşların, yine farklı alanlarda ve çalışmalarda yer alan emeği ve öncülüğüyle özgürlük mücadelesini büyüten tüm kadın yoldaşların 8 Mart'ını, 4 Nisan ve Newroz'unu kutlarız.

Önderliğin çağrısı, Kürdistan, Türkiye, Ortadoğu ve dünya gündemine oturdu ve gündemi değiştirdi. Büyük bir dalgalanma yarattı. Görüldüğü üzere sadece Kürdistan kadınlarını değil, Kürt halkını, demokratik çevreleri, dünyadaki kadınları aynı heyecan ve sabırsızlık zamanı sardı. Çağrı büyük bir yankı uyandırdı. Tarihin seyrinin, yeni gelişmelere yelken açacağı söylenebilir. Güneşin enerjisi, ışığı hepimizi ısıtıyor, kadın uygarlık nehrinin akışına ivme kazandırıyor. Bu sadece kadrolar olarak bizlerin yaşadığı duygu ve düşünceler değil. Önderlik paradigmasının küresel ölçekte yayıldığı, ulaştığı herkesi, her yeri etkilediği rahatlıkla söylenebilir.

Bilindiği üzere 27 Şubat'ta İmralı Heyeti tarafından okunan Önder Apo'nun BARIŞ VE DEMOKRATİK TOPLUM ÇAĞRI'yla yeni bir döneme girmiş olduk. Biz de Kadın Hareketi olarak bu süreci nasıl anlamamız ve öncülük yapmamız gerektiği üzerinde bir kez daha durmak istiyoruz. 1 Ekim'den bu yana gündeme giren ve 27 Şubat'ta açıklanan Önder Apo'nun çağrısı, Kürdistan-Türkiye, Ortadoğu ve dünyada temel bir gelişme olarak görülüp tarihi olarak nitelendirildi. MHP Lideri Devlet Bahçeli'nin üst üste Önderliğe hitaben yaptığı çağrı, 10 yıl aradan sonra 23 Ekim'de Urfa Milletvekili Ömer Öcalan'ın, 22 Ocak'ta iki kişilik İmralı heyetinin ilk görüşmesiyle içine girilen süreci ele alan tartışmaları Kadın Hareketi olarak yaptık. Bu gelişmenin gidişatını ve kodlarını anlamaya çalıştık. Önderliğin PAJK Meclisi'ne ve PKK Meclisi'ne hitaben 30 Ocak tarihli iki ayrı mektubu 6 Şubat'ta elimize ulaştı. Bizler de Önderliğe hitaben PAJK Meclisi adına bir mektup gönderdik. Mektupları okuyan yoldaşlardan ulaşan değerlendirmelerin içeriği ve gelişen öneriler çalışmalara güç kattı. Böylesine olağanüstü, kritik mücadele döneminin yönlendirilmesinde sergilenen kolektivizm pratiğe daha güçlü yönelmeye yol açtığı belirtilebilir.

Rêber Apo'nun parti yoldaşlığını, hakikat birliği olarak tanımlaması tam da bu dönemin ruhudur diye-

❖ PAJK olarak çağrıyı Demokratik Toplum Manifestosu olarak karşıladık. Çağrıyla başlayan sürecin başarısından sorumluyuz ve asıl muhatabız. Bu bilinç ve hissiyatla hepimizin kendimizde özgürleşme düzeyimizi geliştirerek, ertelenmiş ya da vazgeçilmiş, oluruna bırakılmış kişilik devrimini, zihniyet devrimini yapmaya daha fazla gayret ederek Önderlikle özgürlük zamanına hazırlanmalıyız. Aslında PAJK'laşmanın gereği, özü ve amacı her bir kadın için zaten budur.

biliriz. Böylesine zorlu yeni bir kavşaktan, tarihsel eşikten geçerken hakikatin bir ve bütün olduğu, hakikat birliği olarak yoldaş birliğinin ne denli yaşamsal olduğu bir dönemin içindeyiz. Ortak ruh ve bilinçle donanmış kadro yapılanmasının, sürecin garantisi olduğu tartışmasıdır. Farklı alan ve koşullarda çalışıyor ve anlamlandırmada ayrı yönlerimiz olsa da, yine yeterli bir tartışma ortamı her arkadaş, birlik, komite için olmasa da ve süreç henüz tüm yönleriyle bilinmese de gelen tüm görüşlerin odak noktası Önder Apo'nun fiziki özgürlüğüdür. Bu da kadın yapısı olarak Önder Apo'ya katılım ve uygulamada güneş kadar net olduğumuzu gösterir.

Tanrıçaların izini sürenler kaybetmeyecektir!

Önderliğin 28 Aralık'ta heyetle yaptığı diyalogda "Özgürlüğe karşı iki yüzlü olamayız. Kadın evrenin ta kendisidir. Erkek ondan sapmış bir gezegen gibidir. Gezegenimsidir erkek, eklentidir. Kadın güneştir, erkek etrafında dolaşan bir gezegendir" tahlillerini yapıyor. Bu ve diğer görüşme notları yine savunmalar, partinin kuruluşundan bu yana Önderliğin kadın özgürlük yoğunlaşmalarının vardığı düzey ve evren tanımlaması oluyor. Sınırı, sonu bilinmeyen bir sonu olmayan sonsuzluk olarak evren tanımı, düşünce katmanlarımız için sarsıcı bir öğreti oluyor. Ve düşünce dünyamızı kanatlandırıyor. Evrenin sırrını ne kadar anlarsak kadın olarak anlama düzeyimiz ve kendimizi çözümleme, anlamlandırma gücümüz bir o kadar derinleşir. Kadın tanımının evrenle özdeşleşmesi, özgürleşme arayışımızda tahayyül sınırlarımızı aşıyor. Kolay ulaşılan teorik bir tespit, özgürlüğün propaganda-ajitasyon dili olarak da kolay söylenebilecek bir kavram olmasa gerek. Kadına dair geliştirilen evren teorisinin düşünce ve duygularımızda nasıl bir izaha kavuştuğu ve yaşamsal kılama anlamında nasıl somutlaştıracağımız üzerine yoğunlaşmalarımızı araştırmalarla sürekleştirmeli ve tartışmalarla derinlik kazandırmalıyız. Önderliğin kadın özgürlüğüne dair vardığı yer ve şimdiye değin geliştirdiği tüm tahlil ve birikimlere yeniden yönelmemiz ve anlam dünyamızı zenginleştirmemizi gerektirir. Önderlik, PAJK'a yazdığı mektupta 'ne kadar anlıyor ve olmak istiyorsanız o kadar sizdenim' dedi. Bu hepimizin, Önderliğin her bir cümlesine, belirlemelerine defalarca kafa yormamızı gerektirir. Önderliğin PAJK'a hitaben yazdığı mektup tüm kadınlar için Kadın Devrimi Manifestomuzdur. Önder-

liğin kadın özgürlük yoğunlaşmalarını içeren en rafine ve çarpıcı ifadeler ve başlı başına mektubun tüm PAJK'lı yoldaşlara, özgürlük arayışısı tüm kadınlara ulaşması bizlere tarifsiz duygular yaşattı, büyük bir moral ve heyecan verdi.

Önderlik, kadın konusunda önceki yoğunlaşmalarını takiben kapsamlı ve yoğunluklu yeni tahlillerle kadınları selamladı. Tarihte kadınların izini sürmeyi hiç bırakmayan özgürlük arayışıyla "tarihte neler oldu?" sorusuna yeni cevapları, yorumları felsefi, ideolojik, sosyolojik, edebi dille geliştirerek hakikate ışık tutuyor. Özgür yaşam arayışı, özgür kadınla felsefe tartışma arayışı hala Önderliğin temel özlemidir. Kadın arkadaşların ideolojik-askeri-siyasi gelişim düzeyini çok merak ediyor. Dergilere ne kadar yazdığımızı sorarak teorik gelişim düzeyimizi anlamaya çalışıyor. Askeri, toplumsal ve siyasal pratikleşme düzeyimizi görerek PAJK'a yazdığı mektupta kadınlara dair beklentilerin yüksek olduğunu ortaya koyuyor. Ve sürecin temel devrimci dinamiği, teminatı olarak bizleri belirliyor.

Önder Apo güneş ve bizler güneş sisteminin vazgeçilemez özneleri

Rêber Apo çağrı ve mektubuyla, kapitalist dünya sistem krizinden yeni bir dünya sisteminin inşa edildiğini işaret ederek demokratik kadın uygarlık dünyasının zaman aralığında olduğumuzu haykırıyor!

Rêber Apo, kadın çağımızı yaratmanın eşiğinde olduğumuzun büyük uyanışına kadınları çağırıyor!

Önder Apo, kadının evren olduğu bilinç sıçramasına ulaşmamızı ve kadın doğamızla yeniden cennetimsi, özgür toplumumuzu yaratma aşamasında olduğumuzu muştuluyor!

Sosyalizmin, özgürlüğün temel ilkesi olan kadın özgürlüğüne dayalı demokratik toplumu inşa ettikçe, değişim ve dönüşümü başarmış, böylelikle kendi yürüngemizi yakalamış ve güneş sistemimizi yaratmış olacağız.

Ama biliyoruz ki evrende kara delikler de çok ve her an yutmaya hazır bir hızla dönerler. Evrende kara delikler sistemini döndüren temel kuvvetin ne olduğu henüz bilinmiyor olsa da varsayımlar, tespitler çok yönlüdür. Kara deliklere toz, sönmüş yıldızlar, gaz bulutları dahil karışık, karmaşık yuttuğu şeyler kadar evrenin çöplüğü de denir. Bir metafor olarak kara delikler, kadının etrafında fır dönen zorba erkeklik, şiddet-tecavüz yüklü kapitalist modernite sistemi olarak tanımlayabiliriz. Kara deliklere kar-

şılık Güneş sistemi daha bilinebilir. Evrenin aydınlık yüzü olarak Güneş sisteminin, yaşamı var eden ve sürmesini sağlayan tek sistem olduğunu biliyoruz. Henüz bilimsel araştırmalar başka gezegenlerde yaşamın olduğunu keşfedemedi! Kara deliklerin karanlığına rağmen Güneş sisteminin aydınlığıyla insan yaşamının sürüyor olması fizik ötesi olayların bile hep gelişme, çoğalma, çeşitlenmeyle evrenin sırrının özgürlük olduğunu salık veriyor! Önder Apo güneş ve bizler güneş sisteminin vazgeçilemez özneleri, yapı taşlarıyız. Bizler Önder Apo'yla evrenin aydınlık alanını, kara delikler ise gerici, erkek egemen sistem ve sahipleri olarak düzensiz dolaşımlarıyla ve içine çekerek yok etme kuvveti, şiddetiyle karanlık ve tehlikeli bölgeleri oluşturuyor. Böyle olsa da özgür iradeyle kimlikleşmiş kadın, güneş gibi doğarak toplumsal yaşamın sürdürülmesini sağlayacaktır. 'Güneş Ülkesi'ni gerçekleştireceğimize inanıyoruz.

Toplumsal dünyamız egemen erkek akılla döndüğünden bu yana her şey krizde ve çöküşe doğru gidiyor. Egemen erkek akıllı, toplumsal yaşama hükmettiğinden bu yana insanlığın toplum dünyası tam hızla yok oluşa gidiyor. Egemen erkek akıllı, ürettiği ekolojik krizle insan yaşamının doğayla var oluş bağlarını koparak dengelessizliğe yol açıyor. Kadını, yaşamın merkezinden çıkarıp köleleştirerek toplumsallığın yok oluşuna götürüyor. Erkek egemen zihniyet, hiyerarşik-iktidar yapılanmasıyla toplumsal yaşamın vazgeçilmezi olan özgürlük ve demokrasi sorununa dolayısıyla toplumsal krize yol açıyor. Böylelikle toplumsal yaşamın doğası bozuluyor, toplumsal yaşam dengesi alt üst oluyor.

3. Doğuşun şafağındayız

Önder Apo çağrını aşan düşünce ufkuyla ataerkilli toplumsal yaşamı, kadın özgürlükçü demokratik ekolojik paradigmayla ve devrimci pratikle müdahale ederek kadının özgürlük doğasıyla toplumsal dönüşümün başarılı olmasında ısrar ediyor. 3. Dünya savaş gerçeğinde mekan olarak verimli altın hilal kavisini ve zaman olarak ana tanrıça dönemin bir kez daha başat ve belirleyen rolde olduğunu analiz ederek 21. yüzyıl çağının değişim mekanı ve dinamiğini görmemizi, buna göre mücadele yürütmemizi istiyor. Kadın uygarlık çağının doğuş mekanı, ana tanrıçalık kültürüyle yüklü olan ve insanlığa beşiklik etmiş kadim coğrafya yeniden bu 3. Doğuşun şafağına tanıklık edecek. Bunun ana dinamiği toplumsal kadın mücadelesidir ve öz-

neleri ise PAJK öncülüğü oluyor.

PAJK olarak çağrıyı Demokratik Toplum Manifestosu olarak karşıladık. Çağrıyla başlayan sürecin başarısından sorumluyuz ve asıl muhatabız. Bu bilinç ve hissiyatla hepimizin kendimizde özgürleşme düzeyimizi geliştirerek, ertelenmiş ya da vazgeçilmiş, oluruna bırakılmış kişilik devrimini, zihniyet devrimini yapmaya daha fazla gayret ederek Önderlikle özgürlük zamanına hazırlanmalıyız. Aslında PAJK'laşmanın gereği, özü ve amacı her bir kadın için zaten budur. Önderlikten aldığımız moralde, güçle bu yüzyılı gerçekten kadın yüzyılı, çağrı yapmada iddiamızı daha da yükselteceğimiz kesindir.

Görüldüğü üzere çağrının etkileri, kapsam alanı geniş ve derinliği herkeste şaşkınlık yarattı. Rêber Apo'nun çağrı metninde ciltler dolusu izahla açıklanacak konular en özlü, billur ifadeleri, net ve yalın tanımlamaları içeriyor. Önderliğin kavramlaştırma düzeyi herkesi hayrete düşürdü. Bu, Önderliğin düşünce derinliğinin ne denli olduğunu gösteriyor. Çağrı metni üzerinden tartışmalar yoğun sürüyor. Gerçekten tarihi günlerden geçiyoruz. Önderliğin çağrısı ve kadın perspektifleri kadınlar için olduğu kadar Ortadoğu halkları ve dünya insanlığı için de tarihidir, değerlidir. Bunun ağırlığıyla süreci anlamaya çalışıyoruz. Ancak yeniden her birimizin bulunduğu yerde anlam ve anlamlandırma, tartışma ve yoğunlaşmaları planlamamız, okumamız gerektiği çok açık. Ayrıca heyetle yapılan görüşmelerde kadına ilişkin değerlendirmeleri basın üzerinden de yansıdı. Her kadın arkadaşın yoğunlaşmalarını derinleştireceğine ve üzerinde tartışmalar yapacağına inanıyoruz. Önderliğin mektuplarını, Çağrısı'nı anlamlandırma yoğunlaşmalarımızı hep birlikte sürdüreceğiz. Eş zamanlı yoğunlaşmaları yaşayarak, tartışarak birbirimize akıtarak, paylaşarak anlam derinliğine ve pratikleşme zenginliğine ulaşacağımıza inanıyoruz.

Biliyoruz ki 27 Şubat'ta tek kare olarak verilen Önderliğin heyetle çekilen fotoğrafı, yoldaşların ve tüm sevenlerinin zihnine kazındı. Rêber Apo'yu görmek, düşünceleriyle buluşmak, sağlığı ve güvenliğine dair bilgi almak hepimizi sevindirdi, heyecanlandırdı. Aynı zamanda İmralı esaret duvarları kadınların, halkımızın, mücadeleye gönül vermiş herkesin, dostların yüreğine oturmuş ağır bir acı, zihinlerden silinmeyen komlodur. Tam da bu kilit noktadan ele aldığımızda bu Çağrı'nın hayata geçmesiyle İmralı sisteminin parçalanacağını biliyoruz. Önderlik çizgisinin kadroları olarak Çağrı'nın an-

❖ Önder Apo güneş ve bizler güneş sisteminin vazgeçilemez öz-neleriyiz, yapı taşlarıyız. Bizler Önder Apo'yla evrenin aydınlık alanını, kara delikler ise gerici, erkek egemen sistem ve sahipleri olarak düzensiz dolaşımlarıyla ve içine çekerek yok etme kuvveti, şiddetiyle karanlık ve tehlikeli bölgeleri oluşturuyor. Böyle olsa da özgür iradeyle kimlikleşmiş kadın, güneş gibi doğarak toplumsal yaşamın sürdürülmesini sağlayacaktır. 'Güneş Ülkesi'ni gerçekleştireceğimize inanıyoruz.

❖ Kadınlar ve Kürt halkı olarak mücadelemiz, günümüz dünyasında ezilenlerin özgürlük, umut arayışı olup irade, dirayet, güç ve güven dayanağıdır. Herkes için mücadele felsefesidir, ruhudur. Bu kez Tanrıçaların izini sürenler, Adûlelerin, Zînlerin, Zîlanların yol arkadaşlığını yapanlar kaybetmeyecektir! Bunun için Önderliğin fiziki özgürlüğünü sağlamayı, demokratik toplum sistemini inşayı, barışa ve demokratik siyasal rejime geçişi mutlaka başarmalıyız.



lamını bilince çıkarmak herkesten önce bizim sorumluluğumuz oluyor. Çok derinden hissediyor ve biliyoruz ki, bunca yıl yapamadıklarımız, eksik kaldığımız yönler İmralı sistemini uzattı. Bu, özeleştiri olarak derinleşmemiz ve her birimiz için iç muhasebemizi güçlü yapmamız gereken konular oluyor.

Kapitalist modernite anti-toplumsallıktır

Önderlik, Demokratik Ekolojik Kadın Özgürlükçü Paradigmasını 3. Doğu olarak nitelemişti. Özgürlük doğuşunun hayat bulması için mevcut dünya, bölge ve Kürdistan'ın siyasi-askeri durumunu iyi anlayarak gerekli adımları zamanında atmayı şart kılar. Kapitalist modernite zihniyetini, plan ve projelerini, hamlelerini iyi anlamamızı gerektirir. Biliyoruz ki kapitalist modernite zihniyeti, sürekli toplumla savaş halidir, anti-toplumsallıktır. Yol açtığı 3. Dünya savaş hali, hegemonik güçler ve bölge güçlerinin durumu, bununla birlikte örgütledikleri paramilitar çete güçlerine iktidar alanı açmaları gerçekten insanlık dışı bir politikadır. DAİŞ, şimdi HTŞ'yle yaptıkları katliamlar, kadın tecavüzleri, kadını ayakta öldürmek çevirmek isteyen, varlığını yeryüzünden silmeye çalışan, sesinin duyulmasını bile yasaklayan Taliban zihniyeti, erkek egemen sistemin varlığı dehşet noktasıdır. Kadın şahsında toplum kör-sağırdilsiz bırakılıyor. Kadını en dip nokta bile sayılmayacak denli yeryüzünden tamamen silmeye çalışan zihniyet, mitolojide erkek tanrıları tarafından yer altına gönderilip parçalanmış tanrıça TİAMATLAR'ı bizlere hatırlatıyor. Ve böylelikle mitleri-mitolojileri gerçekliğin iz düşümü, hikayemsi anlatım biçimi olarak tarihte kadınların başına nelerin geldiği sorusunu cevaplayan bilme yöntemi olarak kabul etmek kolay oluyor. Erkek tanrıların, İslam adına her gün kadınları parçalama ayinlerine tanıklık ediyoruz.

Her bir ulus-devlet, erkek iktidarlar; kadınlar ve halklar karşısında 'Tanrı' rolündedir. Ve günümüzde yaşanan savaşların kadın kırım ve fiziki katliamlarla yeni kıyametler yaratıyorlar. Kadınlara, halklara nasıl bir yazgı belirlemişlerse gerçekleşmesini şiddetle dayatıyorlar. Bu zalim erkek tanrılar savaşına karşı direnenlerin cephesi, mücadelesi Kürdistan Kadın Özgürlük Hareketimizde somutlaşıyor. Kadınlar ve Kürt halkı olarak mücadelemiz, günümüz dünyasında ezilenlerin özgürlük, umut arayışı olup irade, dirayet, güç ve güven dayanağıdır. Herkes için mücadele felsefesidir, ruhudur. Bu kez Tanrıçaların izini sürenler, Adûlelerin, Zînlerin, Zîlanların yol arkadaşlığını yapanlar kaybetmeyecektir! Bunun için Önderliğin fiziki özgürlüğünü sağlamayı, demokratik toplum sistemini inşayı, barışa ve demokratik siyasal rejime geçişi mutlaka başarmalıyız.

Gelişmeler bölgesel-evrensel öncülüğü dayatıyor

İçinde bulunduğumuz dönem siyasal açıdan 1. Dünya Savaşı'na benzer ortak özellikler taşıyor. Dengelerin yeniden alt üst olduğu, devlet sınırlarının tartışıldığı bir süreçten geçiyoruz. Uluslararası anlaşmaların, kurumların hükmünü giderek yitirdiği açıktır. Dünyada hiçbir toplumsal-siyasi krize çözüm üretmeyen, hükmü geçmeyen BM ve diğer uluslararası kurumlar var. Cenevre Sözleşmesi gibi uluslararası anlaşmaların, kaidelerin bir geçerliliğinin, ağırlığının, yaptırım gücünün olmadığı bir dünya nizamıyla karşı karşıyayız. Sistem, kurumlarıyla birlikte çöküşe gidiyor ve krizdedir. Güçlü olanın her şeye kadir, muktedir olduğu bir dünya gerçeğine kadınlar, halklar zorla, savaşla, şiddetle, katliamlarla sür-

lenmek istenmektedir. Hegemonik gücü kadar kendi kanunu-kanunsuzluğunu dünyaya dayatan bir kaostan içindeyiz. Kaostan derinleşmesiyle yaşanan değişimler, sistemsel açıdan kendisiyle beraber toplumları yıkıyor. Kapitalist modernite sistemi, yol açtığı yıkımlarla kendisini yeniden yapılandırmayı amaçlıyor. Bu kaos atmosferinde Önderlik paradigmasını temsil eden, kadın devrimiyle yola çıkan kadınlar, Kürtler temel bir aktör olarak öne çıkıyor. Rêber Apo'yla alternatif çözüm üreten pozisyondayız. Bunu bölge ve uluslararası güçler görüyor ve çıkarları, amaçları doğrultusunda yararlanmak istiyor.

Ortadoğu'da yaşanan çatışmalı, çalkantılı, sarsıntılı durum dünya sisteminin geleceğini belirleyecek kapsama sahiptir. Aynı zamanda bölge güçleri olarak birbir belli devletleri de etkilemektedir. İran, Lübnan, Suriye gibi alanlar savaşla sistemle uyumlu hale getiriliyor. Kapitalist sistem güçleri, Hamas ve Hizbullahı darbeleyerek İran'ı zayıflattı. Bu müdahale devam ediyor. Ukrayna- Rusya savaşıyla Rusya'yı meşgul ederek geriye çektiler. Türk devleti de benzer bir korkuyu yaşıyor. İran'dan sonra sıranın kendisinde olduğu kaygısını ciddi yaşıyor. Bahçeli'nin yaptığı çağrının bu konjonktürel durumla birebir bağı olduğu söylenebilir. Bu durumla birlikte gerilla direnişini kıramadıkları için yine mücadelemizin daha da büyümesi, Önderlik hamlesinin ortaya çıkardığı gelişmeler Türk devletini Önderlikle görüşme noktasına getirdi. Kürdistan, Ortadoğu ve dünya ölçeğinde yaşananlar tarihin en kırılma döneminde olduğunu ifade ediyor. Her şeye evrilme potansiyel ve olasılıklarını barındıran bu gelişmeler

tarihsel-konjonktürel olarak stratejik düşünmeyi ve adımları gerektiriyor. İşte Önder Apo, bu gelişmeleri okuyarak Çağrı metniyle tarihi adımı atarak hamleyi başlattı. Gelişmeler, Kürdistan ile sınırlı bir öncülüğü değil, bölgesel ve evrensel bir öncülüğü dayatıyor. Bu çağrının ideolojik-örgütsel olarak bize yüklediği görevler var.

Hareket olarak geldiğimiz düzeyi hatırlatacak olursak ana hatlarıyla şunları belirtebiliriz. Parti programımız ve teorik tespitlerimizin tamamı ile pratikleşme düzeyimizin bir kısmı yerel-bölgesel-evrensel düzlemde bir öncülüğü ifade ediyor. Yüzyılın öncülüğüne yetebilecek bir yenilenmeyi, yeniden yapılanmayı ve inşayı tam olarak yapamadık. Ancak Rojava kadın devrimi ve Şengal direnişiyle Ortadoğu'ya, dünyaya açıldık. Jîneolojî çalışmaları ve "jin jiyan azadî" isyanıyla Kürdistanî olanı evrensel değer haline getirdik. Eşbaşkanlık sistemiyle kadını siyasetin temel öznesi, öncüsü yaparak toplumsal siyasetin ana eksenine oturttuk. Fedailik düzeyinde bedeli ağır ama soylu olan direnişimiz büyük oldu, mücadelemiz heybetli gelişti, çarpıcı gelişmeler ortaya çıkardı. Gerilla üs alanlarında düşmana karşı iradenin zaferini ortaya koyan, taktik yaratıcılıkla düşmana büyük kaybettiren YJA Star-HPG gerilla gücümüz şimdiden tarihin altın sayfalarında yerini almayı hak etti. Ve savaş devam ediyor! Kadın devrimi, kadın demokratik konfederalizm projesiyle kadın mücadelelerinin ana hedefini, doğrultusunu netleştirdik. Kadınları ortak mücadele etrafında birleştirmeye daha fazla sevk ettik. Kadın kurtuluş ideolojimizin kuram ve kuramsal çerçevesi temelinde zihniyet mücadelesini akademik düzeyden çıkararak toplumsal zihniyet kazanma mücadelesine dönüştürdük. Kürt kadınlarının ulusal

birlik çalışmalarına öncülük ederek yurtseverliğin, özgürlükle bağıni sağlamlaştırdık. Erkek-aile çözümlemesinde mesafe aldık. Toplumdaki kadın öz irade, bilinç ve güç kazanarak demokratik toplum yönetiminin rol modeli ve güven kaynağı oldu. Mücadelenin özgürleştirici dönüştürücü gücüyle gencinden yaşlına topluma hitap eden kadınlar yaratıldı. Deneyim kazanarak bir hatip, bir ajitator, rolünde özgürlüğü yaydılar. Klasik kadını yerle bir etmede, geleneksellik kodlarını yıkamada, öğretilmiş köleliği alaşağı etmede kadınlar cesaretini kuşandı. Önderlik paradigmasının ve kadın kurtuluş ideolojimizin yaygınlık, sahiplenme düzeyine cevap olacak örgütlenmelere, eylem hattına yönelerek daha şimdiden enternasyonal bir kadın cephesinin temelini attık. Dil, ulus, din sınırlarını aşarak kadınları bir araya getiren en güçlü kadın hareketi olarak cinsiyetçiliğe, dinciliğe, milliyetçiliğe, bilimciliğe karşı savaşı büyüttük. Bunun yanı sıra olarak şarkılarımızı, şiirlerimizi, sinemamızı yazdık, oyunculuğundan, yönetmenliğine kadar amatörce başlayıp profesyonelliği hedefledik. Belgesel çalışmalarıyla günümüze ışık tutmaya çalıştık. Ortaya çıkan eserlerden ödül alanlar oldu. Özgür kadın tarihi kitabının yazılmasına büyük katkı sağlandı. Oy-nadığı rol ve örgütlenme düzeyi, öncülük niteliğiyle dünyada ilk olan kadın ordulaşma tarihimizin belgeselini çekerek tarihe mal ettik. Kürdistan alanlarında kadınların öz savunma örgütlenmesi büyük bir tecrübe kazanarak büyüdü. Kadın yoldaşlar çarpıcı gelişti, yeni katılan genç arkadaşlar öncüleştirdi, komutanlaştı. Propaganda faaliyetlerimiz yazılı, sesli, görüntülü büyüdü, genişledi, nitelik kazandı. Genç Kadın Hareketi, ideolojik-örgütsel-pratik gelişim düzeyiyle Kadın Hareketi'nin gelişiminde öncü rol oynadı. Kürdistan gençliğini devrimci pratikle buluşturarak, katarak sisteme karşı ideolojik-siyasi-sosyal eylem sahibi oldu. Tüm

bu gelişmeler Kürdistan Kadın Hareketi'ni, dünya kadınlarına ve insanlığa öncülük yapma düzeyine getirdi ve kabulünü sağladı. Rêber Apo, Kürdistan Kadın Hareketi'nin bu gelişim düzeyine dayanarak kadınları çağırıyla başlayan sürecin devrimci öznesi olarak tanımladı ve sürecin teminatı olarak kadınları gösterdi. Teorik olarak paradigmasıyla etkili müdahaleyi geliştirmenin zeminini gördüğünden kadın özgürlük çağını başlatmak, böylelikle demokratik uygarlığa dayalı dünya sistemini şekillendirmeyi amaçlıyor. Kapitalist hegemonik güçlerin, İsrail'in tetikçi ve işgalci olarak sahaya inmesi Filistin-Lübnan'da yaptığı soykırımların benzerinin Kürdistan ve Türkiye'de yaşanmasının önünü almayı hedefliyor. Önderlik tarihi çağırısıyla ezilen tüm cinsulus-sınıf-kültür-inanç kimlik ve varlıklar adına müdahale ediyor. NATO'nun kuruluşundan itibaren çatısı altına aldığı TC'ye Ortadoğu'da biçtiği rolü ortadan kaldırmak, kadın devrimi ekseninde halkların demokratik çözüm iradesini örgütleyerek alternatif olanı güçlendirmeye ve sistem haline getirmeye çalışıyor. Önderliğin çağırıyla yaptığı tarihi hamle, tarihsel-toplumsal gerçeklik ve konjektürel durumla açıklanabileceği gibi esasını ise Önderliğin paradigmasal yoğunlaşmaları oluşturuyor. Belirtilenleri ana hatlarıyla açımlayacak olursak şunları söyleyebiliriz.

Önderlik, tarihsel-sosyolojik gerçeklerin ışığında günceli jeopolitik ve jeostratejik okuyarak çözüm, model üretiyor ve hayata geçirilmesini sağlayacak politikalar oluşturuyor. Kapitalist modernite sisteminin yol açtığı toplum olmaktan çıkma, diğer bir ismiyle toplum kırımı, kadın kırımı yani toplumsal

krize, yine modernite güçlerinin hegemonik rekabetine dayalı paylaşım ve sömürgeleştirmeyi içeren 3. Dünya Savaşı'nın paradigmasını geçersizleştirmeye, devrimci güçleri, toplumsal dinamikleri kendi gelecekleri için irade sahibi kılmayı amaçlıyor. Bu anlamda Önderlik hareketi olarak mücadele stratejimiz ve askeri-siyasi taktiklerimiz dikat edilirse hep tarihsel-toplumsal gerçekliği baz alarak yol aldı. Tarihi-sosyolojik gerçekliği bilmek salt bilgi mahiyetinde olmayıp önümüzü görebilmek için gerekli olup güncelde yaşanan tüm alt-üst edici gelişmeleri buna göre anlamayı gerektiriyor. Anlam derinliğine ulaşılabilirdiği ve bu temelde pratiğine koyulduğu kadar kapitalist modernite güçleri karşısında demokratik modernite güçlerinin kazanabileceğini ortaya koyuyor. Önderlik savunmaları tarihsel-toplumsal gerçekliği ve bunun içinde kadınların kaybediş tarihini, özelde Kürtlerin tarihteki yerini açıklamasının anlam ve önemi, günümüzde vahşi kapitalist amaçlarda yitip gitmemek, tasfiye olmamak için neler yapılması gerektiğini ortaya koyuyor. Bunun için Önderlik, sıklıkla genelde savunmalar özelde 5. Savunma'nın okunup anlaşılmasını hep vurguladı.

Tarih şimdidir!

Önderlik çizgisi ve mücadelemiz on beş bin yıllık tarihsel, toplumsal-şallığın günümüzdeki temsiliyi yapıyor. Kürdistan coğrafyası ve halkı insanlığın doğuşuna beşiklik etti, öncülük etti. Bundan dolayı herkes Kürt jeopolitiğini arkasına almadan veya tasfiye etmeden planlarını gerçekleştiremeyeceğini görüyor. Savaş ve saldırılar ne denli ağır

ve kapsamlı olursa olsun bu dönem esasta Önderlik paradigmasını, kadın kurtuluş ideolojimizi, Jîneo-loji'yi yaymanın aşamasında olduğunu gösteriyor. 3. Doğuş'un en kritik tarihsel kazanma ve tarihsel kaybetme aşamasındayız. Tarih ve güncelin sıkı bağlamı içinde 'tarih şimdidir' bilinciyle olup bitenleri anlamamız gerekiyor. Rêber Apo yaptığı çağırıyla tarihsel kazanmanın kapısını aralamaya çalışıyor. Bu anlamda yüzyılın manifestosudur ve başarılı olursa gelecek bin yılları belirleyecek niteliğe sahiptir. Onun için sadece güncel sıkışmış dar, düz, dogmatik ve güncelin ağır baskısı, basıncı altında kalarak anı, günü kurtarma adına siyasi-askeri kararlar veremeyiz. Ki bu dönüşü olmayan yanlışlara götürür. Siyasi ve askeri durumun iç içe geçtiği bu dönem ideolojik netlik, politik esneklik ve yaratıcı askeri taktikle hareket etmeyi ve çok yönlü olmayı gerektiriyor.

Artık bölgeye İsrail çekirdek güç olarak yerleşmiş durumda. Halk ve hareket olarak bizler kendi anayurdumuzda ve Ortadoğu'da zaten çekirdek gücüz ve kökümüz tarihe dayanıyor. Bu nedenle Kürt jeopolitiğine dayalı herkes politika yapıyor. TC devleti bunu bildiğinden Kürt halkının özgürleştirici öncü gücü olarak bizi, hareketimizi tasfiye etmek istiyor. İsrail ve İran ise bölgesel varlığı ve amaçları için ittifak da dahil kullanmak istiyor. Uluslararası hegemonik güç olarak başta ABD ve İngiltere olmak üzere diğer güçler de Kürt halkının geldiği düzeyi görerek yeni bir sosyalist devrime, ekim devrimine yol açmaması için öncülüğü tasfiye ederek geri kalan tüm değer ve kazanımlarımızdan yararlanmak istiyor. Bu çoklu amaçlar karşısında çok esnek ve çok seçenekli hareket ederek kazanabiliriz. Önderlikle başlatılan kadınlara, halklara yönelik komploya tarihsel mağlubiyet, kadınlara, halklara tarihsel galibiyet kazandırmanın tarihsel günlerini yaşıyoruz. Ve Önderlik bunun için 25 Şubat imzalı BARIŞ VE DEMOKRATİK TOPLUM ÇAĞRI'sını geliştirdi.

Sürecin henüz nasıl ilerleyeceğini bilinmiyor. Çünkü devlet, Çağrı'nın gereği olarak içerdiği başlıkları siyasi ve hukuki zemine çekecek adımları atmadığı için her şey belirsiz. Belirgin olan tek şey siyaset tıkanmış ve savaş devam ediyor. Toplum tartışıyor, devlet kendi planı çerçevesinde nabız yokluyor. Türk devleti krizde ve artık Türkiye'nin, Erdoğan'ın kredisi bitmek üzere, bunu Türk devleti de görüyor. Önderlik tam da bu zaman aralığında tarihsel-sosyolojik dayanakları öne çıkararak tarihi Kürt-Türk ilişkilerine dayalı Kürt sorununun çözümü ve Türkiye'nin demokratikleşme hamlesini başlatmayı uygun görüyor. Türkiye gerekli adımları atmaz ve direnirse kaybedeceğini bildiğinden Önderlikle görüşmeye, Bahçeli üzerinden mesaj vererek bu süreci başlattı. Ancak bunu, faşist Erdoğan ve ekibinin, yine adına derin devlet denilen devlet aklının gerçekte Kürt sorununda barışçıl demokratik çözümü amaçladığı biçiminde anlamamalıyız. Bu kendimizi peşinen kandırmak olur. Şimdilik olan biten sürecin başlamasına yeşil ışık yaktilar, Bahçeliyle ön açtilar, heyet İmralı'ya gidip geldi ve sonunda Önderliğin inisiyatifıyla bu Çağrı İmralı'dan dışarı çıkmayı başardı.

Ortada gerçekte de bir yazılı anlaşma yok. Önderlik karşıtlık inisiyatif alındığını heyet görüşmelerinde ve mektubunda net belirtti-

yor. Ama hiçbir şey yoktur da diyemeyiz. Çünkü bu çağırının yapılmasıyla Önderliğin fiziki özgürlüğünün sağlanması temelinde koşullarında değişikliğin yapılmasını gerektiriyor. Umut hakkının yasal olarak yürürlüğe girmesi gerekiyor. Yine mevcut TC anayasasının değişimi devlet heyetiyle yapılan diyalogların konusudur. Önderliğin, fiziki özgürlük konusunda bir oyalama, taktik yaklaşım olursa 'SÜREÇ ÇÖKER' değerlendirmesi çok nettir. Erdoğan, yavuz hırsız misali kazan kazan politikası izleyerek hiçbir şey değiştirmeden tek kazançlı taraf olma adına süreci yürütmek ve sonuç almak istiyor. Erdoğan ve devlet aklına göre 'silah bırakma ve feshetme' kararı üzerinden sürecin işlemesi esas plan olmaktadır. Erdoğan Çağrıyı salt 'silah bırakma ve fesh' ibaresini üzerinden süreci işletmeye, kendi lehine çevirmeye çalışıyor. Her şeyin bittiği havasını, atmosferini oluşturmaya çalışıyor. Önderliğe dair yasal düzenlemeyi ağırdan alıyor, zehirli dillerini ise düzeltmemişler. Erdoğan tarafından bazen pozitif politik mesajlar verilse de konuşmalar dışında görünürde somut bir şey yok, olanlar için şimdilik bu kadardır diyebiliriz. AKP, bu süreci, tasfiye planı olarak yürütmeye gayret ediyor. Savaş gerilla alanlarında tüm hızıyla devam ediyor. Bakur'da, Türkiye'de tüm muhaliflere siyasi baskı, belediyelere kayyum atama, tutuklamalarda artış sürüyor. Öte taraftan faşist AKP hükümeti ve bizzat dış işleri bakanı olarak Fidan, Rojava'nın çökertilmesi için her şeyi yapıyor, hava saldırılarıyla katliamlar yapıyor.

Dünün sarıklısı, bugünün kravatlısı Colani'yi Suriye'de meşrulaştırıp siyasi lider haline getirdiler. Kürtler, Aleviler, Dürziler ve Hristiyanlar olmak üzere Suriye halkına efendi olarak sunuyorlar. Suriye'nin bugünü ve geleceğiyle alakalı tüm politik kesimlerin, özelde kadınların, halkımızın, yine demokratik çözüm isteyen herkesin sürecin mücadeleye kazanılacağını bilmesi gerekiyor. Önderliğimiz de oldukça riskli olan bu zemin ve dönemde yol almaya, mücadeleciler güçlere, bize ön açmaya ve komplocu güçlerin planlarının önünü almayla çalışıyor. Önderlik, devletin politikalarının farkındadır ve bir çözüm kapısı aralamaya çalışıyor. Bu anlamda ne rehavete kapılan ne de Önderliğin başlattığı sürece aşırı kaygılı ve umutsuz, inançsız bir yaklaşımın içinde olmalıyız.

Düşman her zaman düşmandır ve güvenilmezdir. Ancak ilkesel olmak kaydıyla hiç uzlaşa, anlaşma, iyileşme olmayacağı anlamına da gelmez. Fakat söz konusu Erdoğan ve inkarcı, retçi, soykırımcı İttihat Terakkici devlet zihniyeti olunca elbette haklı olarak kaygılar öne çıkıyor. Ne kaygıları bir tarafa bırakmak doğru olur ne de hiçbir şey yokmuş gibi kendinden menkul davranmak doğru olur. Biz, Önderliğin küresel çapta etki eden ve sürecek olan tarihsel hamlesine anlam veriyor ve katılıyoruz. Hem genel hem Kadın Hareketi olarak Önder Apo'ya inancımız tamdır. Kadınların, halkımızın sahip olduğu politik bilince ve deneyimine güveniyoruz.

Siyasi-askeri durum böyleyken Önderlik, ideolojik gereklilik bakımından Parti'nin yeni dönem görevlerini yerine getirebilmesi için yani evrensel düzeyde tam bir öncülük yapabilmesi için dönüşümü sosyalist devrimin başarısı için gerekli görüyor. Parti tarihi, Önderlik gerçeği iyi incelenirse daha önceki kongrelerde de Önderliğin bu pers-

pektifleri hep oldu. En yakın dönem itibarıyla 2003-4 KONGRA-GEL, demokratik konfederalizm yapılanma kongrelerinde yaşanan tasfiyeci eğilim, provokatif girişimler ve sonrasında yaşanan durumlar yine bizim paradigmayı derin anlamama, zihniyet devrimi yapmayan dar, tutucu, sektör yaklaşımlarımız ve daha da kapsamlı özeleştirici gerektiren pratiğimiz nedeniyle böyle bir yapılanmayı değişim dönüşüm sürecini tamamlamadık. Önderlik, devrimci-sosyalist kimliği gereği sosyalist bir parti öncülüğünün bölgesel ve evrensel ölçekte mutlaka başarılı olmasında ısrar ettiğini anlıyoruz. Bu örgüt ve kadrolar olarak ideolojik görevimizdir. Dış neden olarak da yukarıda anlatmaya çalıştığımız gibi tarih ve güncelliğin kesiştiği konjonktürel durumlara, gelişmelere devrimci müdahalede bulunmak içindir.

Bu adım öz savunmanın hayati düzeydeki önemini ve rolünü ortadan kaldırmıyor. Bir diğeri her parçanın siyasi-askeri şartları, koşulları güç dengeleri ve içinde bulunduğu denklem birebir aynı değildir ve aynılaştırmamak da gerekir. Yani demokratik ulusa dayalı kadın özgürlüğünü merkeze almış ve başat kılmış demokratik toplum inşası, demokratik çözüm, halkların ortak vatan anlayışına dayalı ortak yaşamı savunma Rojava ve Rojhilat için de geçerlidir. Ancak öz savunmayı devreden çıkarma yani mücadele stratejisi olarak aynılaştırılmaz. Nitekim Rojava kıran kırana, yarını ne olacağı belli olmayan cihadist çetelerle savaş halinde. Suriye'de Alevilere yönelik katliamlar göz önündedir. Önderliğin de belirttiği gibi demokratik Suriye hedefiyle ortak vatani demokratik-çoğulcu anayasayla garanti altına alır ve öz savunma güçlerini tanırsa o zaman ortak savunma modeli de belirlenmiş olur. Benzer çözüm İran için de geçerli olduğu söylenebilir. Nitekim, 5. Savunma'da Önderliğin somut perspektifleri ve yol haritası var.

Yine, bu sürecin en fazla saldırı, kompo, suikast, provokasyonlara açık olduğunu bilmeliyiz. Bu süreç kolay olmayacak. Bozulsun da yürüme de zorlukları çok olacak. Öncelikli olarak böyle bir süreçte örgütsel disiplinin, görevlerin, işleyişin aksatılmadan derin bir parti kültürü, parti öncülüğü, yoldaşlığı, yoldaşlık birliği, örgüt birliği ve bütünlüğü içinde karşılamaya azami düzeyde özen göstermeliyiz. Ne geriye çekilen, sıradan gündemler üretilmeli ne de bu gündemler varsa çözümsüz bırakılarak uzatılmalı. Öncü, çekirdek kadro bilinciyle, onun katılım sorumluluğuyla gündemlerimiz Önderlik gündemidir. Önderliğin Barış ve Demokratik Toplum Çağrısı ekseninde planlamalı ve hayata geçirmeliyiz. Bu süreçte gündemimizi 'silah bırakma, kongrenin toplanması' gibi soru işaretleri etrafında tartışma ve acabalı yaklaşımlar belirlememeli ve zamanı heba etmemeliyiz. Bu Önderliğin doğrudan, serbest devreye girmesiyle sürece dahil olmasıyla yani İmralı sisteminin ortadan kalkmasıyla açılacak gündemlerdir. Ve Önderliğin devreye girmesiyle açılacak gündemlerdir. Önderliğin fiziki özgürlüğü bu sürecin temel şartıdır. Başka türlü de alınacak bir yol yoktur. Önder Apo'ya Özgürlük Kürt Sorunu'na çözüm hamlesinin süreçle bağlantılı oynayacağı rol kapsamlıdır. Bu anlamda hamleye öncülük eden ve destek veren tüm dost çevrelerin Kürdistan halkıyla birlikte İmralı sistemini parçalaması herkesin baharı olacaktır.



Yol gerçeği ve özgürlük devrimi -II-

- ◆ PKK, kendi mensuplarından insanda bulunan özellikler dışında insanüstü bir özellik aramıyor; gerçek insanda bulunan erdemler dışında bir erdeme sahip olmalarını da istemiyor. Herkesten istenen, özü itibarıyla en sade insan haline gelmesi ve en sade insan olarak davranmasıdır; bunun için de devletçi sistemin yaratımı olan yaşamdaki yapaylığı aşması, onun bulaştırdığı kirlerden arınması ve kendi doğallığıyla buluşmasıdır.

■ A. HAYDAR KAYTAN

“Benim durumum her yönüyle bir sistem çözümünü dayatıyordu. Öyle sıradan, parçasal, farklı zaman ve mekân çözümlerini değil, bütünsel, derinlikli ve tüm boyutlarıyla bir evrensel çözümü dayatıyordu... Bu tür bir çabaya ve düşünsel yoğunlaşmaya yöneldim. Tümüyle etli butlu olmasa da, kendi sisteminin iskeletini oluşturduğum kanısındayım. Evrensel bakış açım

mevcut bilimsel bilgi düzeyini rahatlıkla karşıladığı gibi, hiçbir gelişme karşısında şaşmayacak bir olgunluğa ulaşmış seviyededir. Yaşam-ölüm diyalektiğinde tüm gelişim evrelerini yorumlayabilecek ve karşısında yeterince cesaretle durabilecek durumdayım. Dönüştürdüğüm sadece bilimsel zihniyet yapısı değildir. İnsanlık tarihi boyunca yaşanan mitolojik, dini, felsefi ve bilimsel düşünce tarzlarının iç içe diyalektik gelişmesini zihniyetimin temel kalıpları haline getirmişim. Buna sağlam mantık yapısı da denilebilir. Bu mantık yapısı içinde toplum, doğa ve evren kavramına şüpheli karakterimi doyurabilecek denli bir derinlik, doğruluk kazandırmış durumdayım.”

Anlam ve duygu gücüne sahip insan en güçlü insandır

Önder Apo ‘Özgür İnsan Savunması’nda giriştiği gerçekliği arayış yürüyüşü temelinde ulaştığı evrensel çözümü işte bu cümlelerle ifade ediyor. Bu temelde kazandığı sağlam mantık yapısıyla

herkesten daha iyi anladığını ve hissettiğini söylüyor. Anlam ve duygu gücüne sahip insanın en güçlü insan olduğunu belirtiyor. Zihniyet ve vicdan devrimi bu anlam ve duygu gücünün özlü ve derinlikli gelişimi değil midir? Anlayış ve duygu gücündeki bu gelişimden daha fazla insanı coşturan bir şey olabilir mi? Önder Apo’nun bu bakış açısını yakalayıp onunla dünyaya bakmak, kendi iç dünyasının aydınlığıyla yetinen bir körün geçirdiği başarılı ameliyat sonrasında gözleri açılırken haykırdığı heyecan yüklü çığlığı insana attırır: Görüyorum! Bu cümleyi bitirdiğimde, ilkokuldayken okuduğum çocuklar için yazılmış bir şiirin dizeleri aklıma geldi. Şiirdeki çocuk ‘Gördüm, gördüm, gördüm, gördüm!’ diye bağıırıyordu. Şaşkınlık ve sevinç içindeydi çocuk, çünkü yeni şeylerin varlığını fark etmişti. Kendisinden daha büyük olduğu belli biri, çocuğu, “Dur, bağırma avaz avaz, /Neyi gördün a yaramaz?” diyerek azarlıyordu. Kendi hallerinden memnun ve insanlığın bugünkü durumunu kendileri için sorun yapmayan bazıları, bu değerlendirmeler karşısında belki de aynı sözcüklerle beni azarlayacaklardır. Yürekleri nasır bağlamış insanlar, yaşamının her anı yeni bir keşfe denk düşen çocukların şaşkınlığını ve heyecanını anlayamazlar. Bunu fazla sorun yapmamak gerektiğini biliyorum. Görme eylemi üzerinde durduğumuzdan, buna ilişkin bir gençlik

anımı anlatmakla yetiniyorum.

Bakarkör üst toplumun değil esas olarak alt toplumun içinden çıkar

Lisede okurken kendi köyüm bana artık çekilmez gibi gelmeye başlamıştı. Köyümüz adeta bir dağın zirvesindeydi. Yılın neredeyse yarıya yakını kıştı. Tarım çok sınırlıydı, hayvancılık köylülerin başlıca geçim kaynağıydı. Üstelik çok fazla hayvan besledikleri de yoktu. Bu duruma şaşıyor, bu insanlar burada ne buluyorlar, neden bu kar deryasına saplanıp kalmışlar diye soruyordum. Kente göçmemiz halinde daha iyi bir yaşama kavuşacağımız konusunda babamı ikna etmeye çalışıyordum. Ancak babam oralı olmuyordu. Üniversite öğrencisiyken Önder Apo ile tanıştım, kendisinden ülke ve halk gerçekliğini öğrendim. Bana adeta yeni bir göz takmış, belki de görmemi engelleyen at gözlüklerini çıkarıp atmıştı. Bu karşılaşmanın ardından kaçmak istediğim yer beni müthiş bir güçle kendine çekiyor, kendisinde sarhoşluğa sürükleyen güzellikler görüyordum. Oysa köy aynı köy, dağlar aynı dağlardı; onlarda değişen bir şey yoktu. Gerçekte sınırlı da olsa değişen, benim onlara nasıl baktığımdı; bu bakış farkının anlama ve hissetme yetilerimi harekete geçirmesi idi. En büyük değişimi duygu dünyamda yaşıyordum. Duygular daha derin düşünmeye yöneltiyordu, bu kesindi; kendi yaşam deneyimimle buna bizzat tanıklık ediyordum. Kente yönelişin inkâr ve imha sisteminin kişiliğimi etkileme gücünden kaynaklandığını fark etmiştim. Şimdi gerçeği eskisinden çok daha iyi görüyor, giderek kendi köklerime dönüş yapıyordum. Bu sadece benim için değil, Onunla buluşan herkes için bir yeniden doğuştu.

Bakarkör diye bir kavram vardır; gerçeği görebilecek gözleri olmasına rağmen doğru bakmasını bilmeyen ve gerçeği olduğundan farklı gören insanı anlatır. Bakarkör üst toplumun değil, esas olarak alt toplumun içinden çıkar. Kendilerini yönetmek için üst toplum ezilenleri bakarkörler haline getirmeye çalışır. Egemenler hiç de bakarkör sayılmazlar, onlar gerçeğin ne olduğunu bilirler, ama onun egemenlikleri altındakilerce bilinmesini istemezler. Çünkü alt toplum gerçeği tüm çıplaklığı içinde tanıyıp bilirse egemenlerin otoritesi sarsılır, baskı ve sömürüye dayalı egemenliklerini sür-

dürmeleri zorlaşır. Baskı ve sömürünün egemenliği bakarkörler topluluğunun bulunduğu yerde gelişir. Bir yerde baskı ve sömürü varsa, orada bakarkörler var demektir. Bu yüzden her egemenlik sistemi, baskı ve sömürü mekanizmalarını işletebilmek ve sömürüye dayanan varlıklarını sürdürülebilmek için sömürdüklerini bir bakarkörler topluluğuna dönüştürmek zorundadır. İnsanların algılama sürecinin çarpıtılabilir olması ve gerçeği olduğundan farklı görebilecek bir zayıflığı göstermeye yatkınlık arz etmesi, egemenleri bu konuda sürekli daha etkili yöntemler bulup kullanmaya yöneltir. Bu yöntemlerden biri olan ‘beyin yıkama’ aklın gücünü harekete geçirecek bir müdahaleyi değil, beyni düşünme işlevinden arındırma operasyonunu anlatır.

Devlet sadece bir şiddet tekeli değil, belki de bundan daha fazla bir bilgi tekeli. Egemenler bilginin önemini sonradan keşfetmemişlerdir, oluştukları andan beri bunun farkındadırlar. Yakın yılların gözde sloganı olarak dillendirilse de, egemenler için her dönemde geçerliliğini koruyan bir kuraldır: Bilgi iktidardır. Yani iktidarın korunup sürdürülmesi şiddetten daha fazla bilgi üzerinde tekel kurmayı şart kılar. Ezilenlerin bağımlılığını süreklileşiren köle zihniyeti bu bilgi tekeli sayesinde mümkün hale gelir. Köleliğin asıl kaynağı cehalet, aynı anlama gelmek üzere bilgisizliktir. Ancak bilgisiz, daha doğru bir tanımla bilinçsiz insan doğru yoldan sapar; ancak bilinçsiz insan karşı yazgı olmaktan çıkıp kendisine dayatılan yazgıya boyun eğer. Şiddet kullanımı tek başına egemenliğin sürdürülmesi için yetmez; Önder Apo’nun da ifade ettiği gibi, sadece zor kullanımı yoluyla bir hayvanı bile uzun süre ağılda tutamazsınız. Bu anlamda egemenliği kurumlaştıran şiddet değil, ezilenlere dayatılıp benimsetilen zihniyettir. Devletçi sistemin egemenliğinin meşru kabul edilir hale gelmesi yaşanan bu zihinsel çarpıtmanın ürünüdür.

Yalanda derinleşen analitik zekanın laneti: Devlet

Devletçi uygarlık sisteminin yalana dayalı bir sistem gerçekliği olarak doğup geliştiğini, oluşumu kadar varlığını sürdürmesini de öncelikle yalandaki derinleşmesine bağlı olduğunu biliyoruz. Mitoloji ve din gibi ideolojiler bu yalanlaştırmaya hizmet eden düşünce ve zihniyet biçimleri ol-



muştur. Kaldı ki, devletin kendisi de duygularla bağlarını koparıp yalanda derinleşen analitik zekânın en lanetli ürünüdür. Nereden bakılırsa bakılsın, devlet ve iktidarla bilgi tekelinin adeta bir zorunlu birlik içinde bulundukları görülür. Bilgi ve ona götüren bilim her şeyden önce yeni bir toplum alanı demektir. Gerçeğin kaynağına inen bilimin doğruyu açığa çıkarması ve buna bağlı olarak ezilenler için bilgiye ulaşma olanağının doğması, verili dünyanın uysal kölelerinin bir karşı yazgı olarak yeniden kendilerinin farkına varmalarına yol açar. Böylece onlar yürürlükteki egemen sistemin kendilerini mahkûm ettikleri yaşamın insanlığın yazgısı olamayacağını, dolayısıyla daha insanca ve onurlu bir yaşamın mümkün olduğunu anlarlar. Egemenler için nasıl bilgi iktidarsa, ezilenler için de evrene, doğaya, topluma ve insana dair sistematik bilgi ve bilinç özgürlüktür. Yalan olmaksızın kendilerinin de olamayacağını bilen egemenler, bu yüzden bilimi hep kontrollerinde tutar ve bilgiyi tekellerine geçirirler. Fakat devlet sadece kendi kontrolü dışında gelişen bilgi alanları ve birikimlerini kendi tekeline geçirmekle yetinmez, aynı zamanda bilgi üretimi için bizzat eylemde bulunur. Bu çalışma için dolgun ücretler verdiği uygun elemanlar seçerek çıkarları için ihtiyaç duyduğu bilgilerin üretimine yönelir. Kuşkusuz üretilecek bilgilerin niteliği iktidarı savunup koruyan cinsten olmak durumundadır. Tüm araştırmalar ve incelemeler buna hizmet edecektir.

Efsanenin gerçeği anlattığına, güncel gerçekliğin ve gerçek sanılanın ise yalanın ta kendisi olduğuna en iyi kanıtı oluşturan Prometheus'un hikâyesi, aslında devletçi toplum sisteminin sahip olduğu bilgi tekeli kısıncılıkla koruma konusundaki duruşunu yansıtır. Ateş elbette ışıktır, bilinçtir, aydınlıktır. En koyu karanlık bilinçsizliğin neden olduğu karanlıktır. Karanlıktaki insan istenilen yöne çekilebilir, istenildiği gibi yönetilebilir. Karanlık tüm renkleri yoklukta eşitlediği için, karanlığın içindeki insan seçim yapamaz, seçimi doğrultu-

sunda davranamaz; dolayısıyla başkalarının öngördüğü seçimlere tabidir. Cehalet karanlıkta yaşamının da ötesinde, aydınlık bir dünyanın varlığından bihaber olmaktır. Bunun içindir ki, devletçi sistemin yalana dayalı ideolojileri ezilenlerin yaşadıkları zindan karanlığını kendilerine yaşamın yegâne gerçeği olarak kabul ettirmek isterler. Bu örnekte de ateş sadece Olympos'ta vardır, panteonun içindedir, yalnızca tanrıların hizmetindedir. Buradaki 'çalmak' sözcüğü de önemlidir, çalmak mülkiyete saldırıya denk düşer. Bilgi efendilerin mülküdür ve mülkiyet kutsaldır. Mülkiyete saldırı egemenliğin köklerine, egemenlerin en kutsal değer saydıkları şeye saldırı olduğundan en şiddetli şekilde cezalandırılmayı gerektirir. Prometheus da bu temelde akla gelebilecek en ağır cezaya çarptırılır.

Prometheus'un eylemi ve bunun bedeli olarak tanrıların gazabına uğraması belki de daha fazlasıyla Önder Apo için geçerlidir. Önder Apo'nun itirazı, arayışı ve örgütlü eylemi olmasaydı, sistemin tanrılarının Kürdistan'ı ve Kürt halkını mahkûm ettikleri statü ya da statüsü bile bulunmayan kölelik durumu sürüp gidebilirdi. Hatta olasılığın da ötesinde kesinlikle böyle olurdu. İnsanlığın beşiğini sallayan en kadim topluluk olan ve uygarlığı besleyen tüm temel değerleri yaratan bir halkın statüsüz bir kölelik altında yok oluş sürecine alınması, gerçeği ebedi muğlâklığa terk etme ve mevcut sistemi gerçekten de 'tarihin son sözü' kılmanın en etkili yöntemiydi. İster bunda tam bir bilinç açıklığını yaşasın, isterse farkında olmadan bunu yapsın, sistemin Kürdistan'a dayattığı inkâr ve imha politikasının götürüleceği yer burası olacaktı. İnsansızlaşmayı esas alması ve varlığını buna dayandırması itibarıyla, kapitalist sistemin insanlığın beşiği Kürdistan'a ve hayatı toplum tanımına veri teşkil eden tüm unsurları bağrında taşıyan Kürt toplumuna bu görülmemiş düşmanlığını anlamak artık fazla zor olmasa gerekir. Bunu başka bir yerde 'suçluyu tamamen aklamak için iz bırakmadan tanığı or-

tadan kaldırmak' olarak değerlendirdim. Onca gözü karalığa ve kararlılığa rağmen Kürt halkı hala ayaktaysa, 'ya özgürlük ya ölüm' şiarıyla özgür yaşamdaki kararlılığını haykırıyor ve üstelik bunu kendi eylemine yansıtıyorsa, yani ateş artık Kürt insanının elindeyse ve onu geri almak mümkün değilse, o zaman buna yol açan kişi kendisi için artık ölümlerden ölüm beğenmelidir. Toplumundan ve canlı insan dünyasından koparılmalı, yalnızlığa tabi tutulmalı, akbalar gibi beynini ve yüreğini gagalamalı, bir defada yok etmek yerine her gün birkaç kez öldürmekle özdeş olan koşullara mahkûm edilmelidir. İmralı'da yaşanan, tamı tamına budur.

Uluslararası komploya karşı mücadele bir onur sorunudur

Halkımızı soykırım politikaları için kurban olarak seçenler Önder Apo için 'kırk bin kişinin katili' diyorlar. Bu iğrenç tanımlamayı yapanlar sözcüğün maddi anlamında bunun doğru olmadığını, Önder Apo'nun eline silah dahi almadığını ve hatta gereksiz yere bir karıncayı bile incitmekten özenle sakınan bir kişilik yapısına sahip olduğunu çok iyi biliyorlar. Aynı şekilde bu tanımlamayı yaparken sadece kişiliğini karalama amacı da gütmüyorlar. Şunu demeye getiriyorlar: "Sen olmasaydın asla Kürt dirilişi olmayacaktı, kimlik ve özgürlük talep eden bir toplumla yüzleşmek zorunda kalmayacaktık. Sen olmasaydın, kırk bin kişinin öldüğü bir savaş yaşanmayacak, bizim politikalarımız kırk milyon Kürt'ün sessiz ölümüne götürecekti. Kürt toplumunu kültürel açıdan yok denilecek noktaya çekmiş, kendi tarihini egemenliğimizin kuruluşuyla başlatan bir kişilik yaratmıştık. Bunlar sevinçle sistemimize katılmaya koşuyorlardı. Sen bunların gözlerini açtın, yüreklerindeki buzları çözmek ve beyinlerini örümcek ağlarından temizlemek istedin. Bunlar sonuçta tam olarak senin istediğin düzeye gelmeseler de, bizim sistemimizi de yaşamadılar. Onlara bunu yaşatmadın, onları sen bize karşı isyan konumunda tuttu. Hatta bizim kesin kazandı-

ğımız tipleri bile geçici de olsa bize karşı kullanacağını bir sistem yarattın. Ömründe eline silah almamış olsan dahi ne çıkar? Uyandıran sensin, yol gösteren sensin, amaca bağlayıp yola düşüren sensin, maddi ve manevi gıdalarını veren sensin, varlığıyla onları yaşama çeken sensin. Öyleyse tüm yaşananların müsebbibi de sen olacaksın ve bedelini ödeyeceksin!"

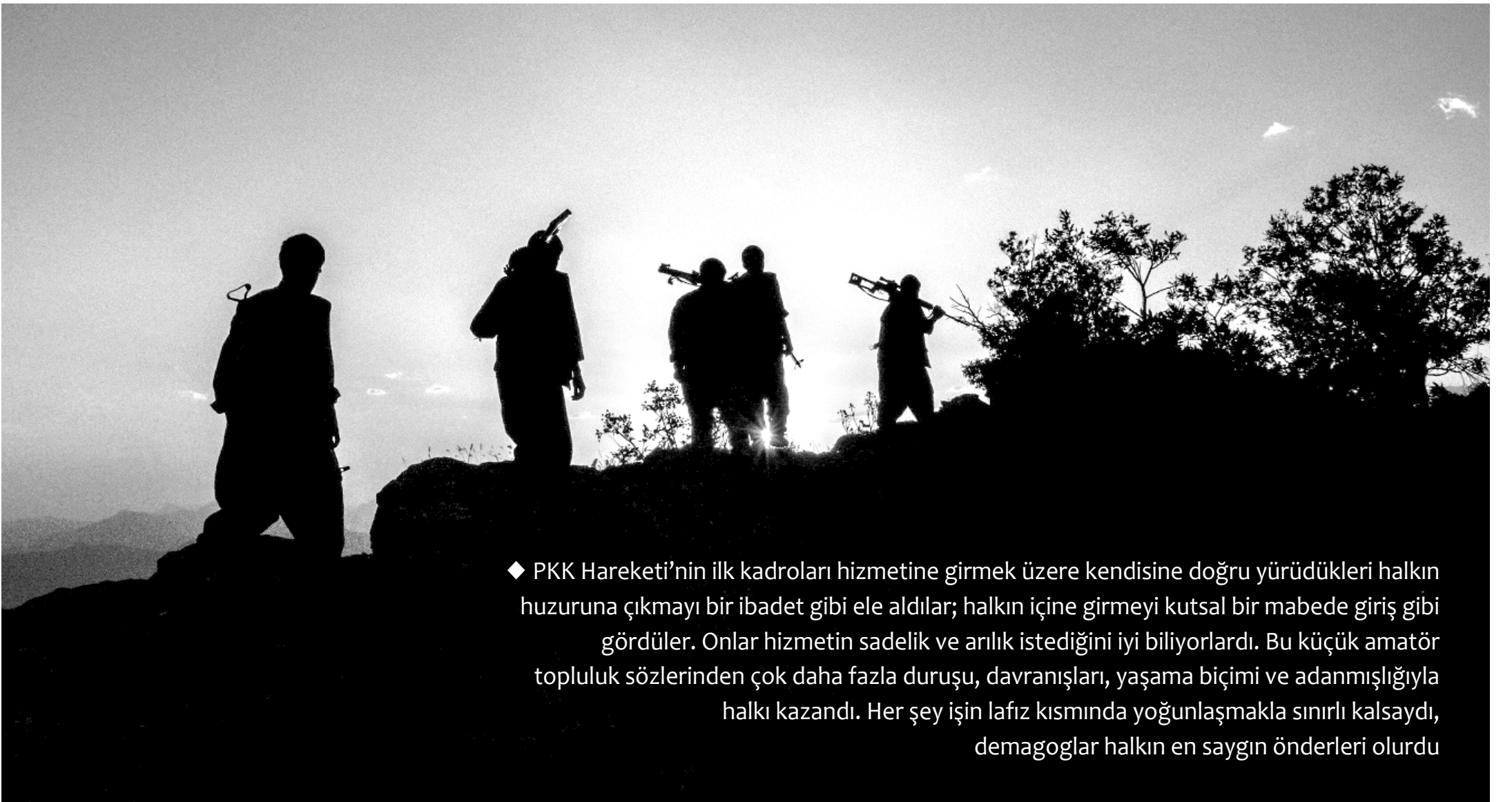
Sebebi ortadan kaldırdığınız zaman sorunu da çözmüş olursunuz: Uluslararası komployu planlayıp hayata geçirenler de aynı görüşteydiler. Kürt sorununa el atıp Kürt toplumunu sisteme karşı isyana kaldıran Önder Apo devre dışına çıkarıldığı zaman, PKK ve Kürtlerin durumu geçici bir süre için başı kesilmiş tavuğun oradan oraya savrulmasına benzeyecekti. Biraz tepki gösterecekler, ama sonuç komplocuların öngördükleri gibi olacaktı. Kürt olgusu ve sorunu gündemden düşecekti. Sistem özünde Kürt'ü kazanmıştı; sistemin politikalarını pratikleştiren TC yöneticilerinin iddiası da buydu. Önder Apo gerçekte onların olması gereken bir malzemeyi kendilerine karşı kullanıyordu. Evden kaçıklarına pişman olup yeniden baba ocağına dönen çocukları andıran itirafçılar da aynı şeyi dillendiriyorlardı. "Abdullah Öcalan olduğu sürece, istediğiniz kadar şiddet kullanın, Kürt direnişini asla bastıramazsınız. Yanında tek bir kişi bırakmasanız bile, o gerekirse taş can verip savaşan insana dönüştürür ve size karşı savaşır" diyorlardı. Şahin Dönmez'den Şemdin Sakık'a kadar tüm dönemler ve hainler Öcalan'ı işaret ediyorlardı. Şahin kandırıldığını belirtirken, bununla gerçekte sisteme ait olduğunu anlatmaya çalışıyordu. Bir süre bu kandırılmış haliyle farklı bir zeminde bulunsa da, o her zaman 'sistemin malı' olarak kalmıştı. Dönemler kralı sadece kendisinin bu durumu yaşamadığını, gerçekte herkesin biraz böyle olduğunu ortaya koymak istiyordu. Önder Apo etkisizleştirilirse bu durumda başarı kazanan 'mallaştırma' olacak, hemen herkes tekrar 'sistemin malı' haline gelecekti.

Uluslararası komplo da stratejisini

bu hedefe ulaşma üzerine kurdu. En özlü bir tarzda ifade etmek gerekirse, uluslararası komplo amacı PKK'yi Önder Apo'dan, Kürt toplumunu PKK'den ve Kürdistan'ı Kürt gerçeğinden azat etmektir. Bunu başardığı takdirde lanetli tarihi tekrerr ettirmiş olacak, özgür Kürtlüğün bitirilişinin altına nihai imza atılacak, geride kalan posa haline gelmiş Kürtlük ise bir malzeme olarak sistemin hizmetinde kullanılacaktı. Bunun içindir ki, Önder Apo, lanetli tarihi tekrerr ettirmek istemiyorsak, uluslararası komploya karşı mücadeleyi bir onur sorunu olarak ele almamız gerektiğini belirtiyordu. Bu komplo anlamını bilince çıkarmak, özgürlük bilincinde en büyük derinleşmeyi yaşamak olacaktı.

Tastiyeci-provokatif eğilim yoğun çaba harcadı

Acı da olsa bir gerçeği peşinen kabul etmek, eleştiri konusu yapılan olumsuzlukları aşmak açısından son derece önemlidir. Bu gerçeği şu şekilde ifade etmek mümkündür: Önder Apo'nun benliğini katik edersine kendisini adadığı özgür yaşam tarzına aykırı yaşam biçimleri, Onun 15 Şubat komplosuyla gerçekleşen esaretini kendileri için özgürlük olarak algıladılar. Önder Apo devrimci pratiğin başında bulunduğu müddetçe ancak kendisini gizleyerek saflarda varlığını sürdüren birçok olumsuzluk, Onun İmralı tabutluğuna kapatılmasıyla birlikte zakkum çiçeği misali zehir zıkkım etkilerini ortamımızda sergilemeye başladı. Uluslararası komplo adeta tek kişilik bir ordu gibi sistemin ağır ideolojik saldırıları karşısında set oluşturan Önder Apo'yu aramızdan çekip alması, sistem açısından elbette müthiş başarılı bir hamleydi. Uzun bir süreden beri Önderliğin yaşam tarzına uzak durarak kendisini dışa vuran yetersiz yoldaşlığın bu hamlenin başarısında belirgin bir rolü bulunuyordu. Tekrar da olsa altını bir kez daha çizmek gerekir: Komplo sonrasında oluşan genel kaniya bakılırsa bu durumda Önderliğin önünde durduğu baraj yıkılacak,



◆ PKK Hareketi'nin ilk kadroları hizmetine girmek üzere kendisine doğru yürüdükleri halkın huzuruna çıkmayı bir ibadet gibi ele aldılar; halkın içine girmeyi kutsal bir mabede giriş gibi gördüler. Onlar hizmetin sadelik ve arılık istediğini iyi biliyorlardı. Bu küçük amatör topluluk sözlerinden çok daha fazla duruşu, davranışları, yaşama biçimi ve adanmışlığıyla halkı kazandı. Her şey işin lafız kısmında yoğunlaşmakla sınırlı kalsaydı, demagoglar halkın en saygın önderleri olurdu

PKK militanları her tarafı kaplayan kapitalizmin kirli sularında vaftiz edilerek sisteme yeniden kazanılacaktı. Doğrudur, belki baraj yıkılmadı ve bu anlamda beklentiler tamamen vücut bulmadı; ancak barajın duvarlarında oluşan çatlaklar, birçok sahte özgürlük anlayışının devrimci mücadele ortamına sızmasına yol açtı.

Tasfiyeci-provokatif eğilim, Önder Apo'nun PKK Hareketi için öngördüğü değişim ve dönüşümü kapitalist sisteme eklemlenme olarak göstermek için yoğun çaba harcadı. Adı geçen eğilimin bu tersinden dönüşümü başarması için geçmişi alabildiğine karalaması gerekiyordu. Çünkü kopuşu sağlayacak ölçüde ağır olumsuzluklarla yüklü olduğu somut olgularla kanıtlanmadıkça, geçmişten kopmak mümkün değildi. Kaldı ki, bu geçmiş birçok kesim ve kimse için dün kadar yakındı. Öte yandan değişim ve dönüşümün zihniyet devrimini gerektirecek ölçüde köklü olması ve kadroları böyle bir devrimi gerçekleştirme sorumluluğuyla yüz yüze getirmesi, kavrama işinin hiç de kolay olmayacağını gösteriyordu. Bu anlamda partiye gerçekten bağlı kadroların yapılması gereken değişimin nasıl olacağı konusunda erken yorumlara girişmekten kaçınması, tasfiyeci-provokatif eğilime değişimi istediği gibi yorumlama fırsatı sunuyordu. Bu eğilime göre PKK demokratik bir parti değildi. Parti saflarında farklı eğilimlerin varlığına izin verilmemesi de sözüm ona bunu kanıtlıyordu. Özellikle kadın-erkek ilişkilerinde 'yasağı' çağrıştıran sorunlar vardı ve demokratikleşme adına bunların giderilmesi zorunluydu. Kısacası PKK'nin geçmişte Semir provokasyonu şahsında mahkûm ettiği ne kadar parti karşıtı özellik varsa hepsine özgürlük tanınıyor, demokratik dönüşüm adına provokasyon aklanıyor, buna karşılık mahkûm edilen PKK tıpkı Semir'in yapmak istediği gibi toprağa gömülmek isteniyordu.

Önder Apo'yu arkasına almaya çalışsa da, PKK'deki değişim ve dönüşüm başlangıçta ABD'nin Ferhat-Botan çetesi dikte ettiği çerçevede gelişti. ABD'nin istemleri esas olarak üç noktada toplanmıştı: "Bir, Abdullah Öcalan'ın özgürlüğü için mücadele edebilirsiniz, bunu kendiniz için ahlaki bir sorumluluk olarak değerlendirebilirsiniz; ancak kesinlikle İmralı'yı dinlemeyeceksiniz. İki, 1 Eylül '99 tarihinde içine girdiğiniz ateşkes konumunu sürekli kılacak ve bunu silahsızlanmaya kadar götüreceksiniz. Üç, PKK'de çağdaşlıkla bağdaşmayan yaşam tarzını değiştireceksiniz; erkeğin kadınla ilişkilmesine özgürlük tanıyacak, bunun için bir sosyal reform projesi hazırlayacaksınız." ABD'nin istemleri özetle böyleydi. Aslında Türkiye de PKK'nin içine yönelik ABD'nin bu iğrenç ve tehlikeli müdahalesinden haberdardı. Daha doğrusu, ABD yetkilileri PKK'yi bölme girişimleri konusundaki fikrini sorduğunda, Türkiye'den olur yanıtını almışlardı. Ancak Ferhat-Botan ihanet çetesi başarılı olacağından emin görünse bile, ABD tümüyle benzer kanıda değildi. Daha ötesine geçmeyi çok istese de, ABD'nin amacı PKK'yi bölmek, mümkün olduğu ölçüde fazla sayıda insanı PKK'den koparmak, böylece örgütü olabildiğince zayıflatmaktı. Sonuçta işbirlikçi çeteden çok, bir ölçüde ABD'nin öngörüsü gerçekleşti. PKK'ye hâkim olmayı başaramayan çeteciler safları terk edip

sahiplerinin yemliğine koştular. Aynı şekilde kafa karışıklığı yaşayan çok sayıda kadro en kötü biçimde düzene savruldu.

Kendini bil, kendin ol

Elbette bu mücadelede sonucu tayin edecek olan dağ zeminiydi, dağdaki gerilla gücüydü. Gerilla düzeni içinde yer alan kadro ve savaşçı topluluğu kendi gücünü koruyup Önder Apo etrafındaki birliğini sağlamlaştırdıkça, parti de varlığını koruyup gelişimini sürdürecekti. Nitekim bu zeminde çok yönlü bir mücadele yaşandı. Hayati öneme arz eden ve öteki mücadele zeminlerinde sonucu tayin edecek olan ideolojik mücadele kesintisiz olarak sürdürüldü. Önder Apo'nun yeni sisteminin temel özelliklerini ortaya koyduğu Bir Halkı Savunmak adlı kitabı temelinde kadroların eğitimine hız verildi. Kadrolar evrene, doğaya, tarihe ve topluma ilişkin yeni bir bakış açısıyla donandı. Bu çerçevede tüm eksikliklerine rağmen zihniyet devrimini gerçekleştirmede küçümsenemez bir mesafe kat edildi. Bütün bunların toplam ifadesi olarak PKK'yi Yeniden İnşa Kongresi başarıyla gerçekleştirildi. Atılan bu adım henüz bir başlangıcı ifade etse de, özellikle gerilla cephesinde büyük coşkuya yol açtı; gerillanın komuta ve savaşçı yapısında Apocu militan ruhunu yeniden yükseltti. Öncü parti ve kadroda somutlaşan teorik donanım ve öngörü her zaman pratikte başarı kazanmanın temel koşulu durumundaydı. Nitelikçe büyümenin yolu buradan geçiyordu. Bütün bunlar yapılmaya ve böylesi kararlı bir mücadele yürütülmeseydi, Zap direnişinde zirveleşen gerilla mücadelesinin sistemi zorlayacak bir düzey kazanması da kesinlikle mümkün olamazdı.

Tasfiyeci-provokasyon eğiliminin başını çeken şahıslardan birçoğu hareketin yönetiminde yer alıyordu. 2002 yılı sonundan itibaren toplantılar yapıp sözcüğün gerçek anlamında ayrı bir eğilim olarak örgütlenmeye başlamışlardı. KONGRA GEL yapılanmasının ilk Genel Kurul Toplantısında örgütü tamamen ele geçirmek, öngörülen değişim ve dönüşümü bağlandıkları güçlerin istemleri doğrultusunda gerçekleştirmek istiyorlardı. ABD'nin yukarıda özetle ortaya koyduğumuz istemlerini kendi programları haline getirmişlerdi. Daha da önemlisi, yaşadıkları kararlaşma çerçevesinde Genel Kurul Toplantısı öncesinde hareketin Türkiye, Kuzey Kürdistan ve Avrupa zeminindeki çalışmalarını yönlendirmek ve onları kendi programlarıyla uyumlu davranır bir konuma getirmek için yoğun çaba harcamışlardı. Karşı çıkışları önlemek için de bunu bir eğilimin görüşleri olarak değil, hareketin içine girmesi gereken yeni doğrultu olarak sunmuşlardı. Elbette kendi eğilimlerini açık olarak ifade edip kendileriyle birlikte hareket etmelerini istedikleri ve ikna edip eğilimlerine kattıkları kişiler de az değildi. Doğu, Güney ve Güneybatı Kürdistan çalışmaları zaten kendi kontrolleri altındaydı. Temel sorun dağdı, gerillayı bir biçimde boşluğa düşürmek ve etkisizleştirmekti. Dolayısıyla sistemin bu yeni yetme çanak yalayıcıları önlerinde olası yegâne engel olarak dağı görüyorlardı. Bu engeli aşarlarsa önlerinde çözümün olanaksız ciddi bir sorun kalmayacaktı. Kendilerine göre öteki alanları önemli ölçüde

kazanmışlardı.

Bazı sapmalar, saplantılar ve sapkınlıklar karşısında, halkın kimi insanlarda bunlara karşı gelişen ilgiyi açıklamak üzere kullandığı bir deyiş vardır: Eşeğin aklına karpuz kabuğu düşürmek! Yanlış bir şeye saplantı derecesinde bağlanmak, kafasını hep onunla meşgul etmek, onun dışında bir şey düşünmemek anlamında kullanılan bu deyiş, tam da bazılarının tasfiyeci-provokatif eğilimin her şeyin çözümünü olarak gördüğü 'Sosyal Reform Projesi'ne olan yaklaşımlarını ifade eder. Bu deyiş kısmen bizim 'virüs bulaşması' dediğimiz durumla da benzerlikler taşır. Ancak ikinci tanım yaşanan durumun teşhisinde kanımca ilkinin izah gücüne ulaşamaz. Dolayısıyla olası tepkilere rağmen halkın bu deyişi üzerinde biraz daha durmakta yarar vardır. Halk deyişi, insanların içine girdikleri bir yanlışlığa parmak basmak ister; ama deyişteki özne 'eşek'tir. Bununla halk, insan olan bile bile yanlışla düşmez demek ister. Kuşkusuz doğru olan da budur. Öyleyse, PKK'nin özgür yaşam konusundaki muazzam açıklığına, netliğine ve kararlılığına rağmen, Ferhat-Botan çetesinin 'karpuz kabuğu' misali bir yoldan çıkarma silahı olarak kullandıkları 'Sosyal Yaşam Projesi'ne takılmak, özde değil sözde bir PKK'liliğin yaşandığını kanıtlar. Yani 'karpuz kabuğu' gerçek PKK'linin değil, ancak sözde partililerin aklını çebebilir. Bu da bize şunu gösterir: Tasfiyeci-provokatif eğilim Önderlik gerçeğini kavramadaki yüzeyselliği, partileşmedeki zayıflığı, bu konuda yaşanan kişilik yetmezliklerini, sistemden tam kopamama ve yeniden sistemle bütünleşme potansiyelini kendine basamak yaparak sonuç almak istemiştir.

Bizde partililik bazen çok yanlış anlaşılır; örnek bir parti militanı haline gelmek, adeta insanda var olmayan özellikler ve erdemlere sahip olma gibi değerlendirilir. Bu aslında doğru temelde partilileşmeyi sekteye uğratan bir anlayıştır. PKK kendi mensuplarından insanda bulunan özellikler dışında insanüstü bir özellik aramıyor; gerçek insanda bulunan erdemler dışında bir erdeme sahip olmalarını da istemiyor. Herkesten istenen, özü itibarıyla en sade insan haline gelmesi ve en sade insan olarak davranmasıdır; bunun için de devletçi sistemin yaratımı olan yaşamdaki yapaylığı aşması, onun bulaştırdığı kirlerden arınması ve kendi doğallığıyla buluşmasıdır. Kaybeden kendisinde bir şeyler kaybetmiştir, kazanmak istediklerini de kendisinde bulacaktır. Bu anlamda parti insana 'dışarıdan' bir şeyler yüklemiyor, insanda var olan ama derinliklerde bir yere itilen özellikleriyle buluşturmaya ve böylece kendisi olmasını sağlamaya çalışıyor. Daha farklı bir deyişle 'kendini bil, kendin ol' diyor. İnsan kendisi olmaktan çıktığı için zayıf ve zaaflıdır ya da zayıflıkları ve zaaflarının tutsağı olmuştur. Bu tutsaklık da devletçi uygarlığın yaşam tarzına kazanılmasının sonucudur. O zaman tutsaklıkla özdeş olan zayıflıklar ve zaaflardan arınmak, her şeyden önce ve mutlak anlamda devletçi uygarlık sisteminin yaşam tarzından kopmayı gerektirir. Yanlış yoldan çıkmadan elbette doğru yola girilemez; devletçi uygarlık sisteminin soktuğu kölelik yolundan çıkmadan özgür yolunda tek bir adım bile atılamaz. 'Karpuz kabuğu'na tamah

eden insan işte o zaman insanlaşır.

Zincirsiz, bukağısız ve kelepçesiz kölelik

"Üçüncü yaşam dönemi, eğer adına ve özüne yaşam denilebilecekse, 15 Şubat 1999'dan sonuna kadar gidilebilecek aşama olarak ayrıştırılabilir. Belirgin niteliği, genelde devlet odaklı (-yaşamdan), özelde kapitalist modern yaşamdan kopuşla başlamasıdır." Önder APO, insanlığın özgürlük mücadelesinde evrensel çözümün yakalanması olarak değerlendirdiği yeni dönemin belirgin niteliğini işte böyle ortaya koydu. Bunun sonuna kadar gidebileceğini söyledi ve evrensel çözüm olması da zaten buradan kaynaklanıyordu. Önderlik devletçi uygarlık yaşamından kopuşu yeni döneme başlangıç olarak değerlendiren, ancak bununla yetinmeyip aynı yaşam tarzının içinde sayılabilecek kapitalist modern yaşamdan kopuşun olmazsa olmaz gerekliliğini özellikle vurguluyordu. Klasik köleci devlet uygarlığının yaşam tarzı aşılmıştı, feodal uygarlığın yaşam tarzı da büyük ölçüde aşılıyordu. Dolayısıyla asıl sorun verili yaşama damgasını vuran ve insansızlaşmaya doğru yol alan kapitalist modern yaşamdan kopmayı başarmaktı. Bu noktaya yapılan vurgunun temel bir nedeni buydu. Zincirsiz, bukağısız ve kelepçesiz kölelik: Kapitalist modern yaşam tarzı işte budur. Bu yaşamın içindeki insan zincire vurulmaksızın da köle olarak yaşayabilecek kadar özgürlükten uzaklaştırılmıştır. En tehlikeli kölelik sistemi olması işte buradan kaynaklanır. Tehlikesinin de ötesinde, onun insanı dehşete düşüren yanı, özgürlük sunuyormuş gibi algılanıp büyük bir heves ve istekle yaşanmasıdır.

'Yaşam ya özgür olacak, ya hiç olmayacak'

Önder Apo'daki en büyük derinleşme özgürlük çizgisinde sağlanan derinleşmedir. Geçmişte devlete sahip olmak, iktidarı ele geçirmek ve bunu da savaşarak başarmak özgürlüğe götüren yol olarak düşünülüyordu. Bağlandığımız özgürlük idealiyle çeliştiği için bunun bizi devletçi sistemin uzantılarına dönüştürme ve PKK Hareketini sistemin bir mezhebi haline getirme tehlikesi vardı. Gerçekleştirilen üçüncü doğuş bu tehlikeyi en azından çizgi düzeyinde bertaraf etti. Bunu sağlayan da Önder Apo'nun özgürlük idealine sınırsız ve sonsuz başından insanı uçmasını sağlayan kanat taktıran ve insanın beynini felç eden koşullarda bile kanatlı düşünmesini sağlattıran bu önünde durulamaz özgürlük tutkusudur. Kapitalist modern yaşamın içindeki insan özgürlüğe en uzak ve en yabancı insan olduğu için bu gerçeği kavrayamaz. Buna karşılık Önder Apo'nun yaşam pratiği ve özellikle onun İmralı safhası, özgürlüğe kenetlenmenin nasıl mucizesiz sonuçlar doğurduğunun dolaylı kanıtlanmasıdır. Kapitalist modern yaşamdan kopuşun özgürlük yoluna girişin ilk adımı olduğunu bir başkası değil, özgürlüğü insanlık için hayal olmaktan çıkarıp yaşamın gerçeği haline getirecek

bir sistem oluşturup insanlığa armağan eden Önder Apo söylüyor. Üstelik bunları sevinçle haykırıyor. "Kürt teşisi dönüyor... Kürdistan halkının demokratik çözüm projesi heyecan veriyor" diyor. Yakalanan evrensel çözümün bu projenin Kürdistan'dan başlayarak uygulanmasıyla hayat bulacağını ve bunun neolitik devrimin günümüz tekniğiyle birleştirilerek yeniden yaşamsallaştırılması anlamına geldiğini bize anlatmak, bizi de kendi sevinci ve heyecanına ortak etmek istiyor.

Peki, Önder Apo'nun yol arkadaşları iddiasında olanlar, yani bizler O'nun bu sevinç ve heyecanını ne kadar paylaştık? Özellikle heyecan verdiğini söylediği demokratik çözüm projesinin hayata geçirilmesinde öncü düzeyinde sorumluluk yüklenmeleri istenen kadının ve gençliğin tutumu ne oldu? Öncülük rolüne ne kadar sahip çıktı? Bu sorumluluk temelinde proje hangi ölçüde hayata geçirildi? Kuşkusuz burada sözünü ettiğimiz kadın halk kapsamı içinde ele aldığımız Kürt kadını değildir. Paradigma değişimiyle birlikte yaşanan kritik geçiş sürecinde birçok kesimde bireysel kaygılar öne çıktığı halde, eğer Kürt halkının kendi Önderliğine bağlılığında en ufak bir sarsıntı olmamışsa, bu esas olarak Kürt kadınının kendi tarihinden devralıp getirdiği o soylu özgürlükçü duruşunun eseridir. Tutarlı bir öncü kadro bu soylu kadının ayaklarına türap olmayı en büyük onur sayacaktır. Ve elbette kadın özgürlük hareketi özünde bu kadının hareketidir. Dağdaki kadın gerilla da bu soru'nun muhatabı değildir. Buradaki soru'nun asıl muhatabı, gençliğin yanı sıra, esas olarak legal sahada kadın özgürlük hareketi adına konuşma hakkını kendilerinde bulanlardır, kadın kadrolardır. Soru bu arkadaşlara yöneltiliyor: Sizden isteneni ne kadar yerine getirdiniz? Büyük çözüm döneminin heyecanını ne kadar yaşadınız?

Dürüstçe verilecek cevap bu sevinç ve heyecanın paylaşılmadığı, en azından yeterince paylaşılmadığı, öncülük rolünü üstlenmenin uzağında kalındığı, lafzından söz edilse de özünden uzak durulduğu doğrultusunda olacaktır. Daha önce de değinildi: Tasfiyeci-provokatif eğilim KONGRA GEL Birinci Genel Kurulu'ndan çok önce legal sahaya el atmış, burada kendi eğiliminin kadrosunu oluşturmaya çalışmış, genelde kadrolarda bir kafa karışıklığına ve muğlaklığa yol açmıştı. Ömrünün yirmi yılını en acımasız işkence koşullarında geçiren kadrolar bile bundan nasibini almışlardı. Onlardan bir kesimi bile kendilerini kopuşa götürecek ölçüde yanlış temelde bir geçmiş sorgulamasına girişmişlerdi. İnkarcılık zaten bu eğilimin temel özelliklerinden biriydi ve bu tehlikeli hastalık şu veya bu ölçüde herkese bulaşmıştı. Ortam kişilik zaafları ve zayıflıklarının kendilerini dışa vurup boy vermeleri için adeta gübrelenmiş toprak gibi elverişli bir zemin sunuyordu. Bu duruma müdahale edecek birileri de yoktu. Onun da ötesinde Genel Kurul sonuçlanmış, KADEK şahsında PKK feshedilmiş, toplantının en temel belgesi sayılan 'Sosyal Reform Projesi' onaylanıp alelacele her yere ulaştırılmıştı. Zayıf ve zaaflı kişiliklerin hemen bunun üzerine atlayacakları kesindi. Özgür yaşam ölçüleri ve parti militanının özellikleri bir tarafa atılmıştı. Özgürlük ve ölçü bir artık bir kişisel

yorum sorunuydu; isteyen PKK ölçülerini de esas alabilirdi, bunun önünde engel yoktu. Ama herkesten bu ölçülerini esas almasını istemek özgürlüğe aykırıydı. Geçmişte PKK herkese kendi ölçülerini dayatarak demokrasiyi ihlal etmişti. ‘Sosyal Reform Projesi’ bu ihlale son verip demokrasiyi yerleştirecekti. Provokatörler böyle söylüyorlardı. Özcesi tasfiyeci-provokatif eğilimin örgüte yerleştirmeye çalıştığı demokrasi, mahkûm edilmiş PKK’nin yok oluşu üzerinde vücut bulacak bir demokrasi olacaktı.

Komplo sonrasında yaşananlar göz önüne getirildiğinde, yukarıda Önderliğin bir çözümlemesinden yapılmış olan alıntı, adeta bir kehanetin doğrulanması olarak insanı dehşete düşürüyor: “Bu davada ağır bir yenilgi kendisini kapıya dayattığında, ‘Bize bireysel yaşam yolu açıldı’ diyemezsiniz. Ben bu tehlikeyi açıkça görüyorum. Yenilgi kapıya dayandığında yüreğiniz rahatlıkla kendini yaşatacağını sanıyor!” Öncelikle bu değerlendirmenin uluslararası komplanın uygulamaya konuluşundan kısa bir süre önce yapıldığını belirtmek gerekir. Büyük bir duygu dehasına sahip olan Önder Apo, belli ki komplanın geleceğini daha önceden sezmişti. Uluslararası devletçi sistem bu komployla Kürt halkının özgürlük davasına ‘büyük bir yenilgi’yi tattırmak istiyordu. Beyin ve yürek, büyük davalara yönelik ağır tehditler söz konusu olduğunda, kendini paralarcasına bir isyan konumuna geçiriyorsa beyin ve yürektir. Özgürlük savaşçıların beyini ve yüreği böyledir, kendilerinden beklenen budur. İkincisi, Önder Apo’nun kendilerine hitap ettiği ve tehlike konusunda uyarıda bulunduğu insanlar en azından görünürde PKK’nin kadro ve savaşçılarıydı. Onların şahsında PKK’nin kadro ve militanları oldukları iddiası taşıyan herkese sesleniyordu. Dolayısıyla böylesi kritik bir süreçte kapıyı çalmaya hazırlanan yenilgiyi kendileri için ‘bireysel yaşam yolunun açılması’ olarak görececek kişilikler onların arasından çıkacaktı. Özgürlük davaları için gerçek tehlike her zaman için içerden gelir. Özgürlük düşmanları elbette özgürlük davalarının canına okumak isteyeceklerdir. Bunun tersini düşünmek eşyanın doğasına aykırıdır. Ne var ki, özgürlük savaşçıları da özgürlüğün yeminli düşmanlarının bu heveslerini kursaklarına tıkmakla mükelleftir. Dolayısıyla onlar başarı ve zaferin güvencesi oldukları gibi, gerçek tehlike de onlardan gelir. Asıl büyük tehlike, davanın başarısına kefil olmuş insanların, böylesi kritik süreçlerde bu kefaleti feshetmeyi anlatan ters bir duruşu ve ruh halini yaşamalarıdır.

“Yenilgi kapıya dayandığında yüreğiniz rahatlıkla kendini yaşatacağını sanıyor!” Bunun ürkütücü bir eleştiri, hatta deyim yerindeyse ağır bir itham olmadığını kim iddia edebilir? Dava yenilecek ve belki de belini bir daha doğrultamayacak, ama davanın sözcüsü iddiasındaki yürek ise kendisini yaşatacağına inanacak! Bu bir potansiyel ihanet konumunda bulunmak değil midir? Bir özgürlük savaşçısında şeref varsa ve sol göğsünün altında bir tezek parçası değil de gerçek bir yürek taşıyorsa, elbette bu tür bir ölüm kalım anında yüreğini bir bomba haline getirip özgürlük düşmanlarının tepesinde patlatmayı düşünecek, buna gücü yetmeyip yaşamak isteyen bir yüreğin de

orta yerinden çatlayıp paramparça olmasını dileyecektir. Bu duruş Mazlum’ların, Kemal’lerin, Hayri’lerin, Ferhat’ların, Zilan’ların ve Halit Oral’ların duruşudur. Bu duruş, “Artık yeter, İmralı sistemiyle birlikte yaşamak istemiyorum” diyen, herkesi buna davet eden ve ‘êdi bese’ hamlesinin başlatıcısı olan Viyan’ların duruşudur. Gerçek özgürlük savaşçıları onlardır. Demek ki PKK’de böyleleri de vardı, hala vardır ve hep var olacaktır. Önder Apo bu gerçeği yadsıyorsa, tersine tüm PKK kadro ve savaşçılarını bir büyük yenilgi anında onlar gibi davranmaya çağırıyor. Ama bu gerçek, potansiyel tehlikeye dikkat çekmesinin önünde engel oluşturmuyor. Yanı başında duran, doğrudan ilgilendiği, özgürlük iddialarını güçlendirip özgürlük davasının yenilmez militanları olmalarını istediği, bunun için her şeyini paylaştığı insanlara ‘Sizde bu tehlikeyi görüyorum’ diyor. Fiziksel yakınlık anlamında da olsa en yakınında duran, günlük ve hatta anlık olarak müdahalede bulunduğu kadroların durumu buysa, bu olanaktan yararlanamayan kadronun durumu acaba nasıl olabilir? Birileri kalkıp da “Orada olup Önderliğin insanı yetkinleştiren eğitiminden geçmem de, bu eleştiriler bana değil” diyebilir mi? Bir canlı tanık olarak biliyorum: Önder APO her zaman “Benim eleştirilerim en çok da bu eleştiriler benim için geçerli değil diyenleredir” derdi. Kaldı ki, Önder Apo hep an’da tarihi, kişi somutunda ise geneli ve toplumu çözümlledi. Burada da yaptığı şey yine buydu.

Legal çalışmadaki kadro yaşamının her anında düşman tehdidi altındadır. Bunu yalnızca her an siyasi polisin tuzağına düşmek, bir köşe başında arkadan aldığı bir kurşunla yere yıkılmak, faşistlerin saldırısına uğramak, tutuklanmak, işkence görmek, sakatlanmak, hapse girmek ya da yargılanıp en ağır cezaya çarptırılmak biçiminde ele almamak gerekir. Bu kadro düşmanın egemenlik alanındadır ve düşman sadece örgütlü zor gücüyle değil, ideolojisiyle, sosyal yaşamıyla, kültürüyle egemendir. Kadro bedensel açıdan olduğu kadar anlam ve duygu bakımından da bir kuşatma çemberinin içindedir. Kendisini savunma konumunda bulunan kadro, böyle bir kuşatma çemberinde sağ ve sağlam kalmak için öncelikle varlığının anlamını savunmak ve korumak zorundadır. Bir devrimci açısından en onursuz ölüm varlığının anlamını yitirmesiyle gelen ölümdür. Bu anlamda böylesi bir düşman kuşatması altında kendini en etkili biçimde savunmak, ancak sağlam bir ideolojik duruşu sergilemekle mümkündür. İdeolojik duruş sahibi olmayan kadro, anlam ve duygu gücü olarak varlığını koruyamaz. İşkenceci polislerin sınır tanımayan uygulamaları altında akla durgunluk veren bir direniş sergileyen, işkencecilere diz çöktüren ve düşmanın yenilmez dediği devrimcilerin bile sistemin ideolojik ve kültürel saldırılarına yenik düşebildiklerini iyi biliyoruz. Biz nasıl yenilmezliğimizi ideolojik duruşumuza, yaşam tarzımıza ve devrimci kültürümüze bağlıyor ve bunlarla zafere gideceğimizi söylüyorsak, aynı şekilde düşman da esas olarak bu alanlardan geliştirdiği fazla fiziksel şiddet içermeyen saldırılarla sonuç almak istiyor. Dolayısıyla kadronun direnişini en çok bu noktada yoğunlaştırması gerekiyor.

Peki, legal sahadaki kadrolarımız bu duruşu ve direnişi gösterdiler mi? Hayır. Bir kere tasfiyeci-provokatif eğilim sisteme yönelme ve yeniden sisteme eklenmenin kapılarını ardına kadar açmıştı. Uluslararası komplanın kapsamlı ideolojik ve kültürel saldırıları ve atılamayan düzen etkileriyle birleşince, bu durum kadrolarda ciddi bir savrulmayı ortaya çıkarmıştı. Komplanın ideolojik, sosyal ve kültürel saldırılarının beşinci kolu rolünü üstlenen tasfiyeci-provokatif eğilim, bu yönüyle sadece bir çöpeçatanlık hareketi değildi; parti gerçeğine karşı örgütlendirilmiş bir ideolojik, politik ve örgütsel tahrip operasyonuydu. Tahribatin hedefi parti kadrolarıydı. Adı geçen eğilim, bu operasyonu başlatmasının ifadesi olarak yeni bir kadro tanımı yapıyordu. PKK, “Kadro için hak görevdir” demişti. Bu tanım kadronun kişilik haklarının ihlaliydi. Bir birey olarak kadronun bireysel hakları vardı; evlenip aile kurma hakkı bunlardan sadece biriydi. Bireyin mutlaka bir özel yaşam alanı olacaktı ve parti bu alana müdahalede bulunmamalıydı. Kadronun kişilik haklarına saldırıyı ifade ettiği için eleştiri-özeleştir de bir yana bırakılmıydı. Talimat vermek kadronun iradesine dayatmada bulunmaktı ve terk edilmeliydi. Örgüt bunun yerine yönergeler çıkarabilir, kadro bu yönergelerde uygun bulmadığı hususlara uymayabilir ve uygulamayabilirdi. Kadroya belli bir ücret ödenmeli, yılda bir ay izne çıkmasına imkân tanınmalıydı. Kendi görüşünü almadan kadroyu ihtiyaç duyulan yerde görevlendirmek yanlıştı. Kadro artık proje hazırlayacak, bunu uygulamanın maliyetini saptayacak, nerede hayata geçireceğini ortaya koyup örgüte sunacak, örgüt de kendisine maddi destek verecekti. Bütün bunlarda bir ihlal görüldüğünde, düzeltilmesini sağlamak üzere kadronun yargıya başvurma hakkı vardı. Burada eksik bir özeti ortaya koyduğumuz bu durumun en çok da legal sahalardaki kadrolar üzerinde etkide bulunması bir bakıma kaçınılmazdı.

Tasfiyeci-Provokasyon eğiliminin propagandaları

İblisin yeryüzündeki cisimleşmiş hali olan kapitalist devletçi sistemin yeni yetme çocukları işbaşındaydı. İblise özgü yöntemleri iyi kullanıyorlardı. Örgüt içinden kendilerine karşı bir direnişin mutlaka gelişeceğini onlar da biliyorlardı ve bu direnişi boşa çıkarmak için tedbirler almışlardı. En etkili tedbir, direnişe geçecek ve çağrılarıyla başkalarını da direnişe katacak olanları kadrolar ve halk nezdinde farklı gösterip haklarında kuşkular oluşturacak tanımlamalarda bulunmaktı. Onlar da aynen bunu yaptılar. Parti değerlerini korumak, parti ve kadro ölçülerinin muğlaklaştırılmasına ve giderek ortadan kaldırılmasına karşı koymak ve bu temelde direnişe geçme çağrısında bulunmak demek, geçmişe gömülüp kalmak, değişim ve dönüşüme karşı çıkmak, bu anlamda Önderliği reddetmek, tutucu ve muhafazakâr olmak demektir. Bu sol muhafazakâr eğilimin başını hareketin Ankara’daki oluşum sürecinden bugüne gelen eski kadrolar çekiyorlardı. Bunların yaptığı iktidar savaşıydı; uzun yıllardır alıştıkları iktidar sevdasından vazgeçmek istemiyorlar, iktidar koltuklarını terk etmeye yanaşmıyorlardı. Bu ‘Ankara çetesi’ tasfiye edilme-

dikçe arzulanan demokratik değişim ve dönüşümü sonuca götürmek oldukça zordu. Bunların öyle savunduklarını iddia ettikleri kutsal değerler yoktu; savundukları aslında kendi iktidarlarıydı, bugüne kadarki konumlarını yitirmemektir.

Tasfiyeci-provokasyon eğiliminin bu propagandaları kendisine yönelecek direnişi etkisizleştirmede bir tedbir olmanın ötesinde, geçmiş en çirkin tarzda karalama ve bu temelde geçmişten tümüyle kopmanın oldukça önemli bir parçasıydı. Bunu başarmak üzere kafalarda belli bir kuşku yaratmak bile nihilizmin tohumlarının ekilmesi için yeterliydi. Kuşku partiye bağlı kesimleri en azından bir ‘bekle-gör’ duruşu içine sokacak, tasfiyeciler de boş meydana istedikleri gibi at koşturacaklardı. Önder APO en ağır tecrit ve izolasyon sürecine sokulmuştu; dolayısıyla gelişen bu olumsuzluklara müdahale edemeyecekti. Böyle bir ortamda gelişen elbette tasfiyeci-provokatif eğilimin etkileri olacaktı. Nitekim süreç kadroların ağırlıklı kesimi açısından bu doğrultuda işledi. Provokasyon sayesinde keşfedilmiş gecikmeli bir bireysellik kadroların önemli bir bölümünü kötü bir bireyciliğe savurdu. Değişme ve gelişmeyi köstekleyen dogmatizmin kalıplarını kırmak adına zakkum çiçeği misali bir açılıp saçılma yaşandı. Kişisel ilgiler ve beğeni ölçüleri hızla öne çıktı. Zevkler ve renklerin tartışılmayacağı söylendi. Özüde kendisiyle bir bütünleşmenin sağlanmadığı anlamına gelen kapitalist modern yaşam tarzına duyulan özentî kendisini en çok biçimde dışa vurdu. Gösterişe önem veren postmodern kişilik için esas olan imajdı. Değişim adına imaj her gün yeniden tazelenebilirdi. Gerçekten de legal sahadaki kadronun yönelimi postmodern tipin yaşam tarzına yönelimi ifade ediyordu. Eskinin halka değer veren, halkla kaynaşma ve gerektiğinde halkın içinde erimeyi esas alan kadrosunun yerini halka yabancılaşan, giderek halktan kopan elitist bireyci bir kadro tipi alıyordu.

Gelişmelerin genel doğrultusu biliniyor: Tasfiyeci-provokatif eğilim tasfiye edildi. ‘Sosyal Reform Projesi’ arzuladığı şekilde uygulanma olanağı bulamadı. Ancak yine de gizli sosyal reformculuk her yerde şu veya bu düzeyde ve ölçüde varlığını sürdürdü. Buna karşı en sistematik ve etkili direnişin gösterildiği ve tasfiyecileri efendilerine sığınmak zorunda bırakan dağ zemininde bile sosyal reformculuğun izlerini tümüyle silme başarmadı. Başka sahalarda ‘bekle-gör’ tutumu içine girip nihai sonucu bekleyenler söz konusu eğilimin etkilerini taşı-salar da, bu eğilim tasfiye edildiğinde hareketten kopmadılar; kendine göreliliklerini koruyarak saflarda kaldılar. Ortam da bu davranışları için uygun zemin sunuyordu. İç savaşıma öncülük edecek, bu savaşıma başarıyla yürütecek, tasfiyeciliği tasfiye edip ortamda netleşmeyi sağlayacak ve kadroları yeni bir kararlaşma olgusuyla karşı karşıya getirip ölçülerle bütünleşmelerine yol açacak bir öncü kadro düzeyi yoktu ya da çok zayıftı. Doğrudan muhataplarla yüz yüze gelmedikçe, hareketin yakaladığı genel çözüm düzeyi dağ dışındaki sahalara istendiği düzeyde yansıtılamıyordu. Kadro özelliklerine ters bir duruş sergilenmesine rağmen kadro olma konumunda ısrar etmenin tehlikeleri büyüktü. Bu terslik

halkın hareketten soğumasına da yol açabilirdi. Mevcut kadro tipi Müslüman mahallesinde salyangoz satan adamın konumunu yaşıyordu. Özülle sözü arasında hiçbir uyum yoktu; dıştan modernist bir kişilik imajı sergilemeye özen gösterirken, ağzından bununla uyumsuzluk arz eden sözcükler dökülüyordu. Halk elbette bu tersliği münafıklık sayacak ve ağızlarından dökülen tatlı sözlerle beş metelik değer veremeyecekti.

Her şey işin lafız kısmında olsaydı, demagoglar halkın en saygın önderleri olurdu

Şunu hiç unutmamak gerekir: PKK’nin kadro gerçeğinden kopmak, PKK’nin geçmişinden kopmaktır. PKK Hareketinin ilk kadroları hizmetine girmek üzere kendisine doğru yürüdükleri halkın huzuruna çıkmayı bir ibadet gibi ele aldılar; halkın içine girmeyi kutsal bir mabede giriş gibi gördüler. Onlar hizmetin sadelik ve arılık istediğini iyi biliyorlardı. Bu küçük amatör topluluk sözlerinden çok daha fazla duruşu, davranışları, yaşama biçimi ve adanmışlığıyla halkı kazandı. Her şey işin lafız kısmında yoğunlaşmakla sınırlı kalsaydı, demagoglar halkın en saygın önderleri olurdu. Nitekim işin laf bölümü söz konusu olduğunda, bu işi onlardan daha iyi yapabilecek kimseler çoktu. Bunlar işin teorisini daha iyi yapıyorlardı ve abartmasız gerçek buydu. Buna karşılık PKK’nin bu ilk kadrolarının dilleri yeni çözülmüştü ve bu yüzden anlatmak istediklerini belki de iyi anlatamıyorlardı. Ancak halk arıftı ve onların neyi anlatmak istediklerini anlıyordu. Düşünün: Giyimdeki bir aykırılık, saç kesimindeki bir farklılık bile kişinin ilgisinin nereye yöneldiğini gösterir. Bu anlamda basit bir mimiğin bile anlatmak istediği bir şey vardır. Halk bütün bunları ciddiye alır, ölçüp biçer ve ona göre karar verir. Halkı önüne ne konursa yemeye hazır yılların açlar topluluğu olarak görenler kendilerini aldatıyorlar. Halkın kadroda aradığı şey, ağzından dökülecek birkaç doğru sözden önce kişiliğindeki bütünlüktür. Örneğin kadroda ilgi bütünlüğü var mı? Tüm ilgisini genel dava üzerinde mi yoğunlaştırıyor, yoksa ilgisinin bir bölümü başka alanlara mı kayıyor? Sevgisini tümüyle sevdiğine adanmak tarzında mı sergiliyor, yoksa burada bir parçalanmayı mı yaşıyor? Sorular daha da çoğaltılabilir. Ancak bu kadarı yeterlidir. İki şey birden sevilmez, tersini iddia etmek ikiye bölünlülüdür. Sevgi bütünlük ister, parçalama sevgiyi katletmedir. Özgürlüğün başkalarına adanmak olmasının anlamı da budur. O hayatlarını genel ve özel tarzında parçalayıp “Kimse benim özel yaşamıma ve ilgilerime karışamaz” diyenler sahtekârlığın ve şarlatanlığın temsilcileridir. Bu sahtekârlık, kişilikteki parçalanmışlığın dışa yansımasıdır. Ne yazık ki sömürgeciliğin ağır tahribatları altında bulunan toplumsal zeminin derin etkilerini yaşayan Kürt kişiliğinin en belirgin özelliği de bu parçalanmışlıktır. Parçalanma, bir bakıma her şey olmak isterken hiçbir şey olamamadır. Söz gelimi adam kapitalist bireyciliğe özenir, ama aslı karşısında bir kopya değeri bile taşımaz. Türkleşme yoluna girer, ama benzeşmek istediğinin gözünde yine de ‘kır’dur. Devrimci olmak ister, ama düzenin yaratımı olan zaafılar

ve zayıflarının küçük bir maketidir. İkisinden birinde karar kılamaz, birini olumlayıp ötekine hayır diyemez. Bunun için de nerede olursa olsun dışlanmışlık duygusunu yaşar. O bir güzel olanın arayışcısı değil, adeta çöplükler bulup karıştırmak isteyen biridir. Bu tutarsızlığın taşıdığı patolojik karakter yapısıyla bağlantısı vardır. Güzel olanı arayan, kirleri arındırmak ve çöplükleri temizlemek gerektiğini bilir. Çöplükleri eşeleyip pis kokulara tanık olduktan sonra, burası da temiz değilmiş diyerek yeni çöplüklere yönelen biri gerçekten de patolojik bir tiptir. Yinelemekte yarar var: Sevgi adanmışlıktır, adanmışlık hizmettir, hizmet arılık ve temizliktir, hizmetine girdiğini geliştirip güzelleştirmek ve onunla birlikte gelişip güzelleşmektir. Bunun tersi, insan hayatını paramparça eden kapitalizmin çöplüklerinde yaşam arayışına götürür.

Bilişim ve iletişim çağında yaşıyoruz. Birilerinin yanı başında bulunmasanız da televizyon var, bu bile size ekranlarda gördüğünüz kişi sanki sizin yanınızdaymış duygusunu vermeye yetiyor. İzlediğiniz kişinin fiilen yanınızda olmamasının doğurduğu bazı sonuçlar var: Öfke duyuyorsanız öfkeniz sizinle sınırlı kalıyor, seviniyorsanız sevincinizi kendisiyle paylaşıyorsunuz. Yani duygularınızı izlediğinize doğrudan yansıtamıyorsunuz. Daha da ötesi, yanlış gördüğünüz şeylerine anında müdahale edemiyorsunuz. Örneğin ekran karşısına çıkan birileri eylem öncesi bir açıklama yapıyor; ama açıklama yapanın podyuma çıkmayı mı, eylem alanına girmeyi mi düşündüğünü bir türlü kestiremiyorsunuz. Esas aldığınız bir ölçü varsa ister istemez karşılaştırma yapma yoluna giriyorsunuz. Ölçü aldıklarınız özgürlük uğruna bedenini ateşe verip kömüre dönüştürüyor, buna karşılık bir diğeri ise kendi bedenini süslenme nesnelerinin sergilenme alanı olarak değerlendiriyor. Güzelliği burada buluyormuş gibi davranıyor. İlkinin örneği, ruhsal güzelliğin insan bedeniyle mükemmel uyumunun eşsiz timsali olan Viyan'dır. O özgür yaşamak isteyen her insanın önünde huşu içinde secdeye yatacağı bir özgürlük tanrıçasıdır. İkinciyle arasında benzerlik değil tam bir karşıtlık söz konusudur. Karşılaştırmada Viyan sahi olandır, öteki sahtedir; Viyan gerçeğin, öteki yalanın ifadesidir. Eleştiri çok ağır gelebilir, ancak bu eleştiri yapmak Viyan'a bağlılık ve saygının gereğidir. Viyan esas alınmalı, öteki terk edilmelidir. Kuşkusuz kimseden bedenini yakıp kül etmesi istenmiyor. Viyan tekrarlanamaz, böylesi bir girişim Onu hiç anlamamak olur. Viyan'da görülmesi gereken sınır tanımaz özgürlük aşkıdır, Özgürlük Güneşi'ne kenetlenmektir, köleliğe artık yeter demektir. Viyan'ı anlamak demek, söze yitirdiği değerini iade etmek, anlam ve duygu gücünü zirveleştirmek, devletçi uygarlık sistemine en ağır yenilgiyi burada tat-tırmak demektir.

Bu gerçeği kapitalizmle bağlantısı içinde ele alıp izah etmek de zor değildir. Hiçbir sistem kapitalizm kadar genelde insanı ve özelde kadını bu ölçüde köleliğe alıştırmamış, bu anlamda içselleştirmemiştir. Kapitalizm köleliği genelleştiren, derinleştiren ve içselleştiren en vahşi sistemdir, insansızlaştıran bir sistemdir. Kapitalizmin eseri olan köleliğin mevcut düzeyinden daha ötesi düşünülemez, insanlık

bundan daha fazla düşürülemez. Bu sistemin devletçi uygarlık sisteminin çözüme ve çöküş aşamasını oluşturmamasının nedeni de budur. Önderlik, kadının kapitalizmde sistemin bir özetini yansıttığını söyledi. Bunun bir başka anlatımı, köleliğin en fazla da kadında derinleştirilmiş ve içselleştirilmiş olduğudur. Bu sistemde kadın ruhsal, düşünsel ve bedensel olarak paramparça edilmiştir. Parçalanmış kadın bedeni, her parçasının bir fiyat konup satışa arz edildiği bir metalar toplamıdır. Ses ve süs alanındaki gelişme, bu metalara talebi arttırmak ve fiyatı daha fazla yükseltmek içindir. Kapitalizmin kadın köleliğine eklediği en önemli şey ses ve süste bu gelişmedir. Bizde sıkça eleştiri konusu yapılan ve aşılmasına çalışılan pazarlama olgusunun anlamı budur. Köleliğin kendisinde içselleştiği kadın, metalaşmayı benimsemiş kadınla aynıdır. Böyle bir kadın bir meta olarak elbette kendisini pazarlamaya, başka bir deyişle kendisini alıcısı konumundaki erkeğe beğendirmeye çalışacaktır. Süslenme, değerli bir metanın göz alıcı bir ambalaja kavuşturulmasıyla aynı anlama gelir. Moda bu ambalajlaşmanın en etkili yöntemlerinden biridir. Bu belirlemelere kadına bir küfür ve hakaret olarak bakmak, kapitalizmi aklamaya çalışmaktır. Kadına ve onun şahsında insanlığa en ağır küfür ve hakareti yapan kapitalizmdir. Kadının büyük öfkesi kapitalizme yöneltilmelidir. Yeni toplumu yaratmanın öncüsü olmak da bunu gerektirir.

Güdüsellğe bağlanmış insanla tüketim toplumu arasında sıkı bağ var

Tüketimi çılgınlık derecesine var-dıran bir sistem olarak kapitalizmin uygun fiyatla elden çıkarmak istediği hemen her metanın içine bir parça cinsellik kattığını söylemek yanlış olmasa gerekir. Tüketim ve kullanım eşyalarında satışları arttırmak için yapılan reklâmların hangisinde kadın çekiciliği ya da cinselliği yoktur? Zaten çılgınlık düzeyinde kışkırtılıp tüketilen veya tüketimi arttırmakta kullanılan bir olgu da cinsel güdüdür. Bunun objesi de yine kadındır, kadının cinselliğidir. Kendisiyle en küçük bir ilgisi bulunmayan bir eşyanın satış reklâmında bile kadının kullanıldığını nasıl görmezden gelebiliriz? Tıraş bıçağından lüks arabaya, bisküviden losyona, peynir çeşitlerinden apartman dairesine kadar her metaa cinsellik enjekte edildiğinde daha erken ve uygun fiyatla satılacağına inanılır. Bu yaklaşımda kadın bir promosyon aracıdır. Bu işe uygun kadınlar yüksek ücretler –daha doğrusu fiyatlar– ödenerek reklâm sektöründe istihdam edilir. Reklâmlarda en yüksek fiyatla kullanılan kadın en değerli, hatta en özgür kadın olarak yansıtılır ve öteki kadınların benzeşmek isteyeceği bir idole dönüştürülür. Oysa o bir metadır, ötekilerden yegâne farkı fiyatının çok daha yüksek olmasıdır. Meta, yüksek ya da düşük olsun, belli bir fiyatı olan bir şeydir. Fiyatı olan her şey, etiketindeki rakam hangi ölçüde yüksek olursa olsun, yine de bir alıcı bulabilir. Dolayısıyla meta birinden bir diğerine aktarılan bir şeydir. Sistemin kadını bu metalaştırıp eşyalaştırması gerçeği karşısında insan kendi kadın yoldaşlarının biricikliğini ve özgürleşmede kat etikleri büyük mesafeyi düşünmeden edemiyor.

Bütün bir sistem varını yoğunlu ortaya dökse bile, bizim tek bir kadın yoldaşımızı satın alamaz. Özgürlük budur işte! Özgürlük paha biçilemezliktir; üzerindeki rakam onlarca sıfır içerse bile, boynunda bir fiyat etiketiyle yaşamamaktır.

Güdüsellik denildiğinde akla sadece cinsellik güdüsünün gelmesi yanlıştır. Yine güdüsellik ile güdü de aynı şeyler değildir. Güdüler asla yok sayamayız. Güdüler canlılığın bir parçasıdır, canlı varlık olarak insanın ayrılmaz bir gerçeğidir. Akıl ve duygu gücüyle birleştiğinde güdüler güç kaynaklarına dönüştürülebilir. Örneğin açlık güdüsü bizi emeğin en yüksek üretkenlikle değer yarattığı, bu değerlerin toplumsal yaşamın hizmetine sokulduğu ve bireyin bunlardan ihtiyacına göre payını aldığı adil bir ekonomik sistemin kuruluşuna götürebilir. Korku güdüsü bizi örgütlenmeye, örgütlü mücadele vermeye ve halkımızın özgürlüğünü kazanmaya yöneltebilir. Öteki güdüler için de benzer şeyler söylenebilir. Ancak kapitalizmin yaptığı şey bu değildir; onun kışkırttığı güdüsellik bundan çok daha farklı bir şeydir. Bir kere bu güdüsellik güdülerin aklın rehberliğinden yoksun kılınmasıyla ortaya çıkar. İnsanın anlam arayışı çarpıtılmadan, insanın gerçeği algılama yetisi sakatlanmadan ve insanın duyguları köreltilmeden kendisini güdüsellğe bağlamak zordur. Dolayısıyla insanı güdüsellğe bağlı kılmak bilincin devre dışına çıkarılmasıyla mümkündür. Kapitalizmin özellikle postmodern aşamasının insan tipi bu tarzda güdüsellüğün egemenliğine giren bir tiptir.

Güdüsellğe bağlanmış insanla günümüzün tüketim toplumu arasında sıkı bir bağ vardır. Tüketim toplumu insanın arayışlarının çarpıtılarak sistemin özenle hazırladığı kanallara akıtılması üzerinden vücut bulan bir toplumdur. Bilindiği gibi arayış hemen her zaman yerinin arayışıdır. Güdüsel insan da arayışları olan insandır. Bilincin kılavuzluğunu dışlayan bu arayışlar, esas itibarıyla güdülerin anlık tatminine yönelmiş olmak gibi bir özellik taşır. Aslında güdülerin tümü açısından bu böyledir. Her şeyde daha fazla tatmin hissi, daha değişik bir tat, daha farklı bir çeşni, daha özel bir görüntü, daha önce duyulmamış bir ritim vb. şeyler bireyin arayışının da genel çerçevesini çizer. Gerçek arayış hayallerin sürüklediği arayıştır, mevcut zaman ve mekânın uzağına yönelir. Buradaki arayış ise güdülerce yönlendirilmenin ürünüdür ve aradıklarını reel gerçekliğin içinde bulmaya çalışır. Reel gerçeklik, her şeyin meta haline getirilip bireyin 'hizmetine' sunulduğu pazar gerçeğidir. Değişiklik ve yenilik arayışına cevap verecek her şey burada mevcuttur. Daha fazla meta daha fazla tüketim imkânıdır, daha fazla tüketim pazara sürülmek üzere daha fazla ve özellikle daha çeşitli mal üretmek demektir. Bu açıdan tüketim toplumu, daha fazla kâr için kendisini daha çok ürün satmaya zorunlu hisseden kapitalist sistemin yaratımı olan ve güdüsellğe bağlanmış insanlardan oluşturulan bir öğütme makinesidir; öğüttüklerinden geriye sadece çöp dağları bırakan bir fabrikadır.

Yalçın Küçük Hoca'nın hoş ve anlamlı bir sözü vardı: "Öküz dağa bakarken çayır görür, insan dağa baktığında güzellik görür" demişti. Öküz, Çin'i ziyaretinden dönen Sü-

leyman Demirel'di. Uçaktan iner inmez basına yaptığı açıklamada, Çin'de büyük bir pazar gördüğünü söylemişti. Tüketim toplumunun insanı da pazara baktığında yonca çeşitlerindeki zenginliğe tanıklık eden bir varlığa indirgenmiştir. Bakmak bilincin oluşumunun ilk adımdır. Bakıp görmek, gördüğünü algılamak, algıladığını hafızasına yerleştirmek ve kavramlaştırmak bilincin gelişimini anlatır. Örneğin tatlı, acı, ekşi, mayhoş gibi tanımlamalar da birer kavramlaştırmadır; ama bilincin oluşumu için son derece yetersizdir. Postmodern kişiliğin tanımlamaları genellikle bu çerçevede seyreder. Derinliği yakalamak bilincin ihtiyaç duyduğu bir şeydir. Oysa güdüsel olan bu derinliğe ihtiyaç duymaz. Onun için önemli olan yüzeyde yansıtılandır, görüntüdür, biçimdir. Öz önemsizdir ya da geriden gelir. Oysa bilinç özü yakalamaya çalışır. Kuşkusuz biçim önemsiz değildir, gerçekte öz ile biçim birbirinden ayrılmaz, yani öz kendine uygun biçimi bulmakla yükümlüdür. Bu anlamda biçim özün yuvasıdır. Öz kendisini biçimde gösterir. Kişi görüldüğü kadardır.

Ortamımızın postmodern yaşam tarzına kapılmış kişiliklerle dolduğunu söylemek doğru değildir. Bizim gerçekliğimizde bütün bunlar esas olarak özenti biçiminde kendisini dışa vurur. Kürdistan gerçeğinde toplum ezici kesimi açısından tüketim toplumunun insanına özenti duymanın katlanılmaz bir durum olduğu kesindir. Özenti daha çok gençler arasında görülür. Özenmek özenilenin biçimine bürünmektir. Giysilerinin onunkine benzemesini arzular, saçlarını onunki gibi kestirir, onunki gibi sakal bırakır. Saç modeli, küpesi, kolyesi, yüzüğü, bileziği ve fuları onunki gibi olsun ister. Genelde gençler açısından bunlar bir ölçüde mazur görülebilir, kabul edilmese de anlayışla yaklaşılabilir. Hiç kabul edilmemesi gereken şey, kadroların böylesi bir özentili yaşama meyletmesidir. Belli bir süre dağda kalıp sonra legal çalışmalara katılan kadrolarda bu eğilimi görmek çok daha acı ve ürkütücüdür. Örneğin bir kadronun alt dudağının altında bir parça sakal bırakması çirkin bir şeydir. Yine bir başka kadronun küpe takması, boynunu takılarla doldurması, saçlarını her gün değişik bir renge sokması gibi ilgisinin başka alanlara kaydığını gösteren davranışlar özgürlükçü bir militanın duruşuna terstir. Önder Apo küpenin, hızmanın, halhalın, gerdanlığın kölelik alametleri olduğunu söyledi. Kadının burnunda ve kulağında delikler açıp kölelik halkaları takan efendisi olarak erkektir. Kölelikte yaşanan yumuşama ve aynı anlama gelmek üzere kölelikteki derinleşme bunların süs eşyalarına dönüştürülmesinin de yolunu açtı. Üst toplum insanından farkı belli olsun diye köleler için kullanılan iğrenç işaretler, özellikle kapitalizmle birlikte muazzam bir pazar değeri kazandı. Bunun köleliğin kapitalizmdeki korkunç içselleştirilmesiyle bağlantısını görmek için özgürlük iddiasının sahibi olmamak gerekir...

İdeoloji yaşamın kendisidir nasıl yaşadığınızdır

Bütün bu olumsuzlukların ana nedeni tutarlı bir ideolojik duruşun sahibi olmamak, sağlam bir ideolojik doğrultuya girmemek, ideolojik kimlik sahibi olmanın kadrolaşmanın

önkoşulu olduğunu bilmemektir. İdeoloji yaşamın kendisidir, nasıl yaşadığınızdır, neye ilgi duyduğunuzdur, neyi kabul edip neyi reddettiğinizdir, halka nasıl yaklaştığınızdır, halkımızla bütünleşme yeteneğinizdir, bu halkı örgütleme gücünüzdür. İdeoloji özellikle kapitalist modern yaşam gerçeğine karşı kararlı duruşunuzdur, ondan kopuşunuzun gerçekleşme düzeyidir. Yoksa ideoloji bir kuru laf kalabalığı değildir. İdeolojik tutarlılık günlük ve anlık yaşamda somutlaşır. İdeoloji ölçüdür, bu ölçülerle uyum içinde bulunmak ve onların cisimleşmiş abidesi olarak yaşamaktır. Legal sahalarda ölçülerin muğlaklaştırıldığı, bunun da ideolojik doğrultunun yitirilmesi anlamına geldiği inkâr edilemez. Öyleyse öncelikle yapılması gereken şey gerçeğimizle karşıtlık arz eden yaşam duruşlarına 'êdi bese' demek, ideolojik netliği yakalamak, bunu da 'nasıl yaşamalı' sorusunun cevabı olarak kendi yaşam pratiğinde somutlaştırmak olmalıdır.

Biz bir yol hareketiyiz. Önder Apo'nun da özünde bu yola işaret ederken söyledikleri bizim için bugün çok daha derin bir anlam taşıyor. Biz bu yolda "...kadınlar ve erkekler olarak yaşamın en ateşli imtihanlarından geçerken, birbirimize eşitlik ve özgürlük sözü verdik. Bu sözün ancak özgür bir ülke ve demokratik bir toplumda gerçekleşebileceğine ant içtik." Bu söze ve yemine bağlılığımızın tavsamasına asla izin veremeyiz. Bugüne dek yaşanan Newroz'lar içinde en görkemlisi olan 2008 Newroz'u halkımızın büyük bir özgürlük devrimini yaşadığına tanıklık etti. Bu durum da gösteriyor ki, söze bağlı kalınmıştır. Ancak onu gerçekleştirmek üzere daha almamız gereken uzun bir yolumuz vardır. Kürt toplumunu demokratikleştirmenin de, Kürdistan'ı özgürleştirmenin de koşulları hiçbir zaman bu denli elverişli hale gelmedi. Koşulların elverişliliği bir yana, bunlar anı anına gerçekleştirmemiz gereken görevler olarak bizleri beklemektedir. Bundan başka bir işimiz, kaygımız ve tasamız olmaz. Bu anlamda kendi kararlılığımızı halkımızın kararlılığının çok daha üstüne çıkarmalı, hizmette öncülüğe layık olduğumuzu halkımıza da gösterebilmeli, bütün dünya birleşip üzerimize gelse bile yemeyeceği bir devrimci duruşun temsilcisi olmalıyız...

Bütün bunlar anlamlı çağrılardır. Rehin tutulan Önderliğimizi haydut-devletin elinden kurtarmak, Onunla Özgür Kürdistan topraklarında buluşmak ve Viyan yoldaşın gerçekleşmeyen özlemi olarak ifade ettiği gibi başımızı Onun göğsüne dayayıp derin bir oh çekmek için yapılan çağrılardır. Bu çağrılar büyük bir özgürlük devrimi gerçekleştiren halkımızı örgütleme ve demokrasiyi kurma hedefine kilitlenmiş çağrılardır. Bu çağrılar Zilan gibi, Viyan gibi, Sorxwin gibi soylu özgürlük tanrıçalarının öncülük ettikleri ve yol gösterdikleri kadın rengini taşıyan bir dünyayı yaratma mücadelesine katılma çağrılarıdır.

Çağrı özgürlük yolu yürüyüşüne daha büyük bir coşku ve heyecanla katılmayı sağlamak ve herkesi bu yola katmak için yapılır. Yolumuz açık olsun demiyorum, çünkü yol açıktır, çünkü bu yol Önder Apo'nun yoludur. Eksik olan yürüyüş geçmek, yürüyüşün temposunu sürekli arttırmak ve Demokratik Özerk Kürdistan'ı kurmaktır. Öyleyse iş başına!

Ortadoğu'da modernite savaşları ve olası sonuçları

2

■ RÊBER APO

"KÜRT SORUNU VE DEMOKRATİK ULUS ÇÖZÜMÜ" KİTABINDAN ALINMIŞTIR

Ortadoğu'da son iki yüzyılda yaşanan çatışmaları doğru kavramak gerekir. Her şeyden önce yaşanan çatışmanın uygarlık hegemonyası çerçevesinde değil, kültürel çerçevede geçtiğinin bilinmesi büyük önem taşır. Avrupa'yla, yani Batı ile son uygarlık hegemonyası çatışmaları Kanuni Sultan Süleyman'dan sonra Avrupa lehine sonuçlanma sürecine girmişti. 19. yüzyıla kadar yaşanan süreçte merkezî uygarlık sisteminin hegemonyası Batı Avrupa kapitalizmi lehine sonuçlanmıştı. 19. yüzyıla birlikte fiziki olarak da bölgeye taşınan Avrupa ülkeleri hegemonyası, karşısında iktidar hegemonyası savaşı veren güçleri değil, kapitalist modernite kültürünü özümsemeye karşı direnen sosyal güçleri bulmuştu. Osmanlı ve İran imparatorlukları iktidar hegemonyası anlamında Avrupa ülkeleriyle çatışacak durumda değillerdi. Ayakta durmaya çalışmaktaydılar. Bunu da ucuz iktidar dengelerini hesaplayarak yapıyorlardı. Fakat toplumsal kültür, dünyanın birçok sömürge alanından farklı olarak, Avrupa modern kültürünü hemen özümsemek yerine, ağırlıklı olarak dirençle karşılıyordu. Bölgenin tam sömürgeleştirilememesi de kültürel gücünden ileri gelmekteydi. Özellikle hâkim kültürel gelenek olarak İslâmiyet bu dönemde direnişin aktif öznesi durumundaydı. Burada ayırt edilmesi önemli olan nokta, direnenin iktidarcı ve devletçi İslâm değil toplumsal kültür olarak İslâm olduğudur. Siyasi İslâmcı hareketler de vardı, fakat bunlar belli çıkarlar karşılığında kolayca işbirliğine çekiliyorlardı. Sürekli direnen, dipteki büyük dalga olarak akan İslâmî sosyal geleneklerdi. 19. yüzyıldan günümüze kadar İslâm adına yürütülen siyasal iktidarcı gelenekle toplumcu geleneği ayırt etmek bu nedenle önem taşır.

Çağdaş insanlığı oluşturan esas kültür alanı Ortadoğu coğrafyasıdır

Sorulması gereken soru, kültürel İslâm'la kapitalist modernite arasındaki çatışmanın ne türden bir çatışma olduğuna ilişkindir. Ortada iki hegemonik iktidar çatışması olmadığına göre, çatışma kapitalist modernite kültürüyle İslâmî gelenek kültürü arasında geçmektedir. Daha çok sosyal kültür alanında cereyan eden modernite savaşları söz konusudur. Ortadoğu'da kültür söz konusu olduğunda, bunu sadece İslâmiyet'le sınırlamamak gerekir. Bunu diğer İbrahimî dinler olan Hristiyanlık ve Yahudilikle tamamlamak, hatta din dışı veya tek tanrılı dinler dışında maskeli de olsa yaşanan laik ve şaman-pagan dinsel etkileri de dahil ederek bü-

❖ Toplumsal olgular esnektir. En bunalımlı olanlarında bile çoklu çözüm olasılıkları hep vardır. Sorun çözümlerin dayandırılacağı tasarımların toplumsal hakikatle bağlantılı olmasından kaynaklanmaktadır. Toplumsal olgular herhangi bir fiziksel veya kimyasal olgu gibi ölçülüp kanunlara bağlanamaz. Hakikat sahibi bireyin kendisini belirleyen toplumdur. Hiçbir birey ya da hakikat sahibi, bağlı olduğu toplumsallık göz ardı edilerek kavranamaz. Bu yüzden sosyoloji en geç gelişen bilim olduğu gibi, sıkça yetkinleşme ihtiyacı duyan bilimlerin de başında gelmektedir. Toplumlari anlamadan yaşadıkları sorunlara ilişkin hakikat payı yüksek çözümler tasarlanamaz.

tünlüklü ele almak gerekir.

Çağdaş insanlığı oluşturan esas kültür alanı Ortadoğu coğrafyasıdır. Homo Sapiens kültürünü de dahil edersek, tarih öncesi çağlardan 19. yüzyıla kadar tahminen üç yüz bin yıl boyunca insanlığı besleyen esas kültürel bölgedir. Kapitalist modernite kültürü esas olarak son iki yüz yılın hegemonik kültürüdür. Son iki yüz yıllık kültürün merkezî olarak oluşmuş üç yüz bin yıllık bir kültürü bu kısa süre içinde asimile etmesi beklenemez. Kültürel çatışmanın uzun sürmesi ve bölgenin yerleşik kültürünün kolayca teslim olmaması, hatta kültürel hegemonik savaşı kalkışması beklenmelidir. Dolayısıyla günümüzde yoğunca yaşanan bölgesel çatışmaları modernitenin kültürel hegemonik savaşları dönemi diye yorumlamak mümkündür. Üst boyutta iktidarsal alanla tanımlanan çatışmaları farklı yorumlamak bu nedenle daha büyük önem taşır. Bu açıdan Ortadoğu'daki çatışmaları ne dar anlamdaki Batılı sınıfsal ve ulusal savaş paradigmasıyla ne de radikal ve ılımlı siyasal İslâm'ın iktidar ve devlet savaşlarıyla nitelenmek yeterlidir. Şüphesiz çatışmaların bu boyutları da vardır. Bu boyutlardaki çatışmalar daha çok iktidar ve devlet alanlarını ilgilendirir. Fakat savaşların tüm bu iktidar boyutlarını aşan niteliği daha önemlidir. Kaldı ki, iktidar ve devlet boyutlu çatışmalar ne kadar kapsamlı ve uzun süreli olurlarsa olsunlar, hegemonik iktidar alanının dışına çıkacak güçte değildirler. Buna karşılık modernite boyutlarındaki çatışmaların karakteri farklı ve hâkim moderniteyi aşacak niteliktedir.

KAPİTALİST MODERNİTENİN ORTADOĞU'DAKİ KADERİ

"Her ot kendi kökleri üzerinde biter" özdeyişine uygun olarak, son merkezî uygarlık sistemi olan kapitalist modernitenin kaderinin, tüm çekincelere rağmen, Ortadoğu'daki çatışmalarla belirlenmesi yüksek bir olasılıktır. Kapitalist modernitenin günümüzdeki ezici hâkimiyetine rağmen, köken itibarıyla kapitalizm insanlık tarihinde hep marjinal kalmış bir toplumsal sapıklık olarak değerlendirilmiştir. İnsanlığın ana akım çizgisine zıttır. Doğanın evrensel diyalektiğine de

zıt veya sapak durumdadır. Kapitalizmin 16. yüzyıldaki yükselişi ve küresel hegemonyasını kurması biraz da 'Kırk Haramiler Öyküsü'ne benzer. Batı Avrupa coğrafyasının ve oradaki topluluk kültürlerinin uygarlık ana akımına göre çok sapak kalması, İslâmiyet ve Hristiyanlık dünyasındaki mezhep çatışmaları, Moğol saldırıları türünden yakıp yıkıcı saldırılar ve Çin'de hanedanlık tarzında sürüp giden kapalı dünyalar olmasaydı, kapitalizmin Batı Avrupa'da fırsattan yararlanıp hegemonyaya geçişi mümkün olamazdı. Unutmamak gerekir ki, bu hegemonik çıkış Amsterdam-Londra hattı gibi üç kıtanın birleştiği büyük coğrafyanın en batı ucunda, hiç beklenmeyen bir adacıkta (Britanya Adası) gerçekleşti. Adaya âdeta sürgün edilmiş ufak bir iktidar ve sermaye elidi, kıta karasındaki imparatorluklar tarafından yutulmamak için ölümüne direniş savaşına girişti ve savaşı kazandı.

Kapitalist modernitenin üç temel unsuru: Azami kar eğilimi, Ulus-devlet ve Endüstriyalizm

Bu elit bu savaşta yenilik içeren üç büyük silah oluşturmıştı. 16. yüzyıldan 19. ve hatta 20. yüzyılın ortalarına kadar başarıyla uygulanan bu üç silah, kapitalist modernitenin üç temel unsuru olan sermayenin süreklileşen azami kâr eğilimi, iktidarın ulus-devlet olarak düzenlenmesi ve manifiaktürden sanayi devrimine geçişle başlayan endüstriyalizmdi. Son iki yüz yılda bu üç unsurla fethedilen dünya, gerçekten garip ve sapak bir dünyadır. Şüphesiz gökten düşmüş bir tanrısız sistem değildir bu, olmaz da. Merkezî uygarlık sisteminin beş bin yıllık çatlaklarında, gizli dehlizlerinde hep suçlu muamelesi görmüş, insanlık tarafından hep 'Kırk Haramiler' olarak yargılanmış, sapık ve gizil potansiyel bir gücün hegemonik dünyasıdır söz konusu olan. Avrupa'da tutunması ve küreselleşmesi, kullanmış olduğu üç temel silahın öldürücü niteliğinden ileri gelmektedir. İdeolojik olarak topluma ve doğaya hükmetmek amacıyla oluşturduğu bilim dünyası, politikanın inkârı pahasına oluşturduğu ulus-devletler dünyası, toplumu ve çevreyi yutan azami kâr ve endüstriyalizm dünyası ile

gelenen aşama toplumun, bireyin ve çevrenin bir bütün olarak tüketimi veya iflasıdır. 1970'lerden itibaren hegemonyaya damgasını vuran finans kapitalizmi ise doğaya ve topluma tümüyle ters bir sistemdir. Sanal rakamlar veya kâğıt parçalarıyla oynayıp bir günde trilyon Dolara varan kazanç elde etmesi, herhalde bu sistemin 'Kırk Haramiler'den kırk kat daha beter bir hırsızlık, haramlık ve barbarlık (fiziki ve manevi öldürüş) sistemi olduğunu kanıtlamaya yeterlidir.

Herkes içine girilen son bunalımı kapitalizmin yapısal bunalımı olarak değerlendirmektedir. Aslında son bunalım demeye de gerek yoktur. Kapitalizmin kendisi uygarlık sisteminin süreklilik kazanan en ölümcül bunalımıdır. Son beş yüz yıllık hükümranlılığı yol açtığı imha ve soykırım savaşlarıyla, korkunç sömürge talanlarıyla, emek sömürüsüyle, çevre yıkımıyla, sonuçta birey ve toplumu tüketişyle ana özelliklerini fazlasıyla sergilemiştir. Sadece son yüz yıllık savaşların bilançosunun bütün insanlık tarihindeki savaş bilançolarından katbekat daha fazla olduğunu göz önüne getirdiğimizde, sistemin sadece bunalımlı karakterini değil, insan toplumu ve çevresi için kanserojen özellikler taşıdığını da rahatlıkla ileri sürebiliriz. Kendi ana merkezlerinde ve küresel odaklarına bu nitelikleri çoktan açığa çıkarmış sistem insanlığın tarihsel kültür merkezi olan Ortadoğu'da işinin çok zor olması anlaşılır bir husustur. Son yüzyıldaki ulus-devlet düzenlemesi kapitalist moderniteyi kurtarmaya yetmemektedir. Ortadoğu'daki minimalist ulus-devletçiliğin kapitalist modernitenin tahakküm aracı olduğu gayet açıkça ortaya çıkmıştır. Bir dönemler Roma İmparatorluğu'nun bölgedeki valilikleri hangi anlamı taşıyorduyorsa, günümüz ulus-devletleri de bölgede aynı anlamı taşımaktadır. Roller belki de Roma valiliklerinden çok daha işbirlikçidir; bölgenin kültürel geleneklerinden uzaktır, yaklaşmaya çalıştığında ise hepten çelişkili konumdadır. Kapitalist modernitenin aşırı kâr ve endüstriyalizm unsurları bölge kültürüne derinliğine işlemekten uzaktır. En çok kullanılan ulus-devlet araçları da dünya genelinde olduğu gibi hızlı bir aşınmayı yaşamaktadır. Ulus-devlet araçları derinleşmekte olan

bunalımı sürdürmekte bile yetersiz kalmakta, varlıkları bunalımı gittikçe derinleştirmektedir.

Ulus-devletin bölgedeki son durumunu ve olası gelişmeler karşısında varoluşunu değerlendirdiğimizde şunları belirtebiliriz:

a- Arap ulus-devletçiliği çoktan halklarınca da büyük öfke duyulan baş çelişki konumuna gelmiş durumdadır. En güçlüsü gibi görünen Irak ulus-devleti mevcut durumda ulus-devletçiliğin mezarlığı konumundadır. Yıkılan eskisi yerine yenisi kurulamadığı gibi, olasılık dahilinde olan üç yeni ulus-devlete bölünme, problemleri daha da ağırlaştırarak ve çatışmaları soykırım boyutlarına taşıracaktır. Şii Arap-Sünni Arap ve Kürt ulus-devletçiliği, herhalde 21. yüzyılın en kanlı sahnelerine tanıklık edecektir. Mevcut duruma bakıldığında, ayrıca yakın geçmişte yaşanan Halepçe katliamı ve diğer tüm etnik ve mezhepsel katliamlarla kıyaslandığında, geleceğin ulus-devletçi çatışmalarının korkunçluğu daha iyi anlaşılacaktır. Sümer tarihindeki kent devletlerinin birbirlerini yok etmelerine oldukça benzeyen bir şimdi ve gelecek söz konusudur. Fas'tan Yemen'e, Sudan'dan Suriye'ye ve Lübnan'a kadar tüm Arap ulus-devletlerinin şimdiki halleri ve yakın gelecektekinin Irak'tan farklı olmadığını ve olmayacağını değerlendirmek yanlış olmayacaktır. Görünüşte İsrail'le çatışmalarına rağmen, özde İsrail'i mümkün kılan ve objektif olarak yaşıtan işbirlikçi konumundadırlar. Varlıkları İsrail'in hegemonyası ile mümkün olmaktadır. Belki de İsrail'e en çok ihtiyacı olan Arap ulus-devletleridir.

Arap âleminde milliyetçilik olarak siyasi İslâmcılık, laik milliyetçilikten ve onun ulus-devletçiliğinden çok daha fazla problemlidir. Kültürel İslâm'ı istismar etmeye dayalı bu milliyetçilikler geç faşist hareket olmaktan öteye rol oynayamazlar. Hatta El Kaide örneğinde olduğu gibi, ulus-devletlerin hepten kullandıkları paravan birer provokasyon örgütü olmaktan öteye gidemedikleri de kanıtlanmış bir gerçektir. İster eskileri ister yeniden inşa edilmek istenilenleri olsun, Arap ulus-devletçiliği toplumsal yaşam üzerinde ve İslâmî gelenek karşısında mezar kazıcı rolünden öteye gidememiştir ve gidemeyecektir. Kapitalizmin diğer unsurları



olan aşırı kâr ve endüstriyalizm kurumları ulus-devletçilikten daha parlak bir konumda değildir. Petrol ve inşaata dayanan kâr ve endüstricilik geleceğin en büyük problem kaynaklarıdır. Petrol bittiğinde ve ur gibi büyüyen kentlerin varlığında yakın gelecek Araplar için gerçek bir mahşer olabilir.

b- İster ABD-AB ister Rusya güdümünde olsunlar, Türk ulus-devletçilikleri minimalist yapılanmalarıyla eski Türk kökenli iktidarlar ve devletlerin rolünü asla oynayamaz ve bağlı oldukları sistemin eyaletleri konumunu aşamazlar. Zaten kuruluşları itibarıyla kapitalist ve reel sosyalist hegemonyaların bölgesel ihtiyaçlarına göre güdümlenmişlerdi. Geçmişin engel oluşturucu yükünü temizlemek ve halklarının başkaldırılarını önlemekle görevlendirilmişlerdi. Son doksan yıllık geçmişlerine bakıldığında bu rollerini oynadıkları rahatlıkla belirtilebilir. Türklerin son bin yıllık tarihte oynadıkları rolü tersyüz etmekle görevlendirilmiş gibidirler. Hepsi de minimalizme, içe kapanmacılığa oynamaktadır. Bölge kültürüne ve halklarına karşı sanki hiç sorumlulukları yokmuş gibi davranmakta, hatta birbirlerine karşı bile olumlu rol oynayamamaktadırlar. Bu durum içine düşürüldükleri dar milliyetçi ve devletçi zihniyet ve yaşam alışkanlıklarıyla ilgilidir. Mevcut halleriyle çokça eleştirdikleri veya bazen öykündükleri geçmişin gölgesi bile olamazlar. Yakın gelecekte en çok reform yaşaması gereken ulus-devletler konumundalar.

Fakat son dönemlerde Türk-İslâm sentezi adıyla sahnelenen model reform olmaktan çok, yine hegemonik sistemin ön karakol ihtiyacına göre şekillenmektedir. Özde herhangi bir dönüşümü yaşamadıkları gibi, efendilerle içine gir-

❖ Demokratik modernitenin reel sosyalizmi eleştirisi doğru anlaşılmalıdır. Bu eleştiri ne sosyalizmin reddi ne de dogmatik kabulüdür. Bir deneyim olarak çözümleyip içerdği anti-kapitalist modernite hakikatini özümser. Teori ve pratik olarak reel sosyalizmdeki anti-modernizmi değerlendirir, yanlışlıklarını aşar, doğrularını özümser. Ortadoğu'nun geleneksel kültürünün bilimsel çözümlemesini yaparak, ondaki hakikati de en önemli kaynak olarak güncelleştirir. Demokratik modernite sadece geleceğe ilişkin bir ütopya değildir. Kökleri daha çok binlerce yıllık kültürel geleneğe bağlıdır. Bu kültürün güncel gerçeği var olan toplumdur.

dikleri çekişmeden herhangi bir pay kapmaları da zayıf bir olasılıktır. Tıpkı Araplarda olduğu üzere hepsi toplansa bir İsrail edemeyeceği gibi, İsrail hegemonyasına bağlanmaktan öteye bir şansları da yoktur. Nasıl ki varoluşları İsrail'in doğuş koşullarıyla bağlantılandırıldıysa, geç dönemlerinde de kaderleri İsrail'in varlığıyla belirlenecektir. Tabii mevcut zihniyetleri ve yaşam kalıplarını aşmadıkça. Kapitalist modernitenin diğer unsurları kendileri için de fazla umut vaat etmemektedir. Türkiye Cumhuriyeti'nde özellikle petrol, gaz ve bazı maden işletmeleriyle turizm, otomobil ve tekstil sektörleri üzerine kurulan endüstriyalizm yaşanan toprakları şimdiden mezarlığa çevirmiştir. Gözükara aşırı kârcılık, Fırat-Dicle havzasının tarihsel kültürünü ve ekolojisini imha ederek, bu alanda yaşayan Kürt halkını Ermeni ve Süryani halklarının akıbetine uğratmaya çalışmaktadır. Türk ulus-devleti son Kürt soykırımıyla 'ülkesi ve milletiyle bütünleşmiş' bir ulus-devlet olarak ebedileşeceğini sanmaktadır. Açık ki, yakın gelecek için Türk ulus-devletçiliği ve modernitesi paradigmasını değiştirmedikçe, başta Türk ve Kürt halkları olmak üzere diğer bölge halkları ve toplumsal kültürleri için mezar kazıcı rolünü oynamaktan öteye gidemeyecektir.

c- İran ve diğer ulus-devletlerin

konumu daha da problemlidir. Zaten Afganistan ve Pakistan ulus-devletçiliğin bunalımını bütün dehesiyle yaşamaktadır. Son yüzyıllık ulus-devlet savaşları bu halklar ve kültürlerin başına belki de atom bombasından daha ağır bir felaketi getirmiştir. Sözü edilen halklar tarihlerinin hiçbir çağında yaşamadıkları yıkımlar, suikastlar ve kompolarla uğramaktadır. İran her an atom felaketiyle de karşılaşabilir. İran kültürü başından itibaren ulus-devletçilik başta olmak üzere kapitalist modernite ile kavgalıdır. Dayatılan tüm bu unsurlara karşı direnmektedir. Çok yerel ve tarihsel bir olguymuş gibi dayatılan Şiacılığın bile bir milliyetçilik olduğunu, kapitalist modernitenin bir türevini oluşturduğunu ve İran İslâmî Devriminin bu maskeyle boşa çıkarıldığını İran halkları daha şimdiden kavramakta ve ayağa kalkmaktadır. Afganistan ve Pakistan'da da yaşananlar farklı değildir. Hizbullah, El Kaide ve Taliban cambazlıklarına rağmen gerçeklik örtbas edilememektedir. Unutmamak gerekir ki, her üç maskeli kuruluşu, yani Hizbullah, El Kaide ve Taliban'ı da uşak ulus-devletler kurmuş olup, şimdi de bunları ABD ve AB gibi hegemonik efendilerinden daha çok pay kapmak için şantaj aracı olarak kullanmaktadır. Birlikte inşa ettikleri bu komplo, suikast ve katliam araçlarını birbirlerini terbiye etmek ve daha çok pay elde etmek

için birbirlerine karşı kullanmaktadırlar. Belki de tarihte en iğrenç komplo oyunları için icat edilen araçlarla karşı karşıyayız. Bu komplocu oyun araçlarıyla âdeta çelik çomak oynar gibi oynanarak halklar ve kültürleri katledilmektedir. Açık ki bu araçlarla ne sistem Ortadoğu'da daha çok yer bulabilir, ne de işbirlikçileri olan ulus-devletler iflah olabilir.

Özellikle İran çok eski olan devlet geleneğini kullanarak sözüm ona kapitalist modernite ile baş edeceğini, daha doğrusu böylesi bir imaj yaratarak sistem tarafından kabul göreceğini sanmaktadır. Tarihi bu temelde kullanmak herhalde tükenmişliğin en gözükara biçimi olsa gerek. Moderniteyi bu kadar tarihsel gelenekle, geleneği bu kadar moderniteyle karıştırıp ulus-devletçiliğini kurtaracağını sanmak ancak 'Acem kurnazlıkları' ile izah edilebilir. Bu nedenlerle yakın geleceğin Ortadoğu'su belki de İran üzerinden şekillenecektir. İran gerçekten modernite tartışmalarının ana merkezi konumundadır. Şia milliyetçiliği ne kadar saptırsa da, modernite üzerindeki ideolojik ve politik tartışma büyüyerek devam edecektir. İran halkları kapitalist moderniteyi diğer halklardan daha fazla tanımaktadır ve ona boyun eğmemekte kararlı görünmektedir. Mevcut Şia milliyetçiliği ne kadar sahte anti-İsrailcilik, anti-Amerikancılık ve anti-Batıcılık yaparsa

yapsın, uzun süreli olarak İran halklarının kendileri için uygun modernite arayışının önüne geçemez; hatta ABD ve İsrail'le uzlaşsa bile halkların bu arayışı karşısında maskeli duruşunu kurtaramaz. İran kültüründe hakikat arayışı güçlüdür. Ayrıca İran'da tarih kadar eski bir komünal yaşam geleneği vardır. Dolayısıyla İran'ın yakın geleceğinde gerçek anlamda bir modernite savaşına tanık olabiliriz. Aslında 1979'daki İslâmî Devrim de bir modernite savaşıydı, ama saptırıldı. İran halkları bu devrimden ve tarihlerinden çıkardıkları derslerle yakın gelecekte tüm Ortadoğu halkları için çığır açıcı olacak modernite savaşlarıyla tarihlerine, Ortadoğu tarihine layık gelişmelere yol açabilirler. Bu nedenle demokratik modernite tartışmaları ve pratik deneyimleri büyük önem arz etmekte ve yol gösterici olmaktadır.

ORTADOĞU BUNALIMINDA DEMOKRATİK MODERNİTE ÇÖZÜMÜ

Toplumsal olgular esnekler. En bunalımlı olanlarında bile çoklu çözüm olasılıkları hep vardır. Sorun çözümlerin dayandırılacağı tasarımların toplumsal hakikatle bağlantılı olmasından kaynaklanmaktadır. Toplumsal olgular herhangi bir fiziksel veya kimyasal olgu gibi ölçülüp kanunlara bağlanamaz.

❖ Tüm eski ve yeni ulus-devlet oyunlarının Ortadoğu'yu getirdiği durum gözler önündedir. “Sorun çözüyoruz, sıfır sorun diplomasisi uyguluyoruz” adı altında, daha da büyümüş ve içinden çıkılmaz bir hal alan sorunlar yumağı haline getirilmiş Ortadoğu'nun bu durumu yapısalıdır ve bu da ulus-devletçilikten kaynaklanmaktadır. Aynı açıklıkla belirttiğimiz gibi, demokratik modernitenin demokratik ulus zihniyeti ve demokratik özerklik yapılanması bu kaotik durumdan çıkışın en uygun eşitlikçi, özgürlükçü ve demokratik modelidir, yeni paradigmasıdır. Herkese, her topluma kalıcı barışın ve güvenliğin yolunu gösteren bir modeldir.

Hakikat sahibi bireyin kendisini belirleyen toplumdur. Hiçbir birey ya da hakikat sahibi, bağlı olduğu toplumsallık göz ardı edilerek kavranamaz. Bu yüzden sosyoloji en geç gelişen bilim olduğu gibi, sıkça yetkinleşme ihtiyacı duyan bilimlerin de başında gelmektedir. Toplumlari anlamadan yaşadıkları sorunlara ilişkin hakikat payı yüksek çözümler tasarlanamaz. Toplumsal bunalımları anlayabilmek için de toplumların hakikat algısına daha çok ihtiyaç vardır. Bunalım anları toplumların çözüldüğü, dolayısıyla hakikatlerinin değişime uğradığı anlardır. Bunalım eski topluma dayalı bilgilerle -ki, bunlar çoğunlukla mitolojik, dinsel ve bilgelik türü bilgilerdir- çözümlenemez. Çözümlememelikçe, çözümde doğruluk payı olan alternatifler de geliştirilemez. Sonuçta çözümlü belirleyecek olan kapsadığı hakikat payıdır. Diğer bir deyişle toplumsal eylemde başarıyı belirleyen taşıdığı hakikat gücüdür. Hakikatin kendisi ise, toplumsal olgunun içerdiği anlam ve yaşam gücünün ifade edilme paylarıdır. Hakikat payı yüksek ifadeler toplumsal olgunun ihtiva ettiği anlam ve yaşam gücünün temsiline bağlıdır.

Yenik düşenler hakikatin resmi temsilcileri, yani iktidar ve devlet sahipleridir

Kapitalist modernitenin Ortadoğu'yu fethetmesi, son tahlilde kendi toplumsallığının Ortadoğu'daki toplumsallıklar karşısında ihtiva ettiği hakikat temsiliinin üstünlüğünden ileri gelmektedir. Kapitalist modernite karşısında artık geleneksel toplum durumuna düşen Ortadoğu kültürünün hakikat temsilcileri, modernitenin hakikatleri karşısında başarıları mümkün olmayan bir konuma sürüklenmişlerdi. Kısacası Batılı hakikat karşısında Doğulu hakikat zayıftı ve yenilmeye mahkûmdu. Yenilgi tüm topluma mal edilemezdi. Yenik düşenler hakikatin resmi temsilcileri, yani iktidar ve devlet sahipleri idi. Çünkü hâkim hakikat onların temsil ettiği hakikatti. Yenilgi kendi devlet sistemini var eden tüm alt ve üstyapı kurumlarında yaşandı. Yenilenler ölümlüne direnmedikçe, yeni hakikat temsiliinde artık hegemonik güce bağlı olarak yaşamak durumundadır. Kendi toplumlarının zihniyetini ve yaşam iradesini artık bu güçler belirleyemez. Hegemonik gücün işbirlikçileri ve ajan kurumları olarak, bunlar yaşamlarını garantiye alma karşılığında hizmetlerini sunmakla mükellefler. Fakat geriye başsız kalan gövde misali bir toplumsal beden yerinde kıvranmaktadır. Bahsettiğimiz gibi, bu kıvranmayla ya çürüyüp çözümlere modernitenin yeni toplumsallığında, iktidarında eriyip yok olacak, ya da esnek karakterinden ötürü teslim olmayan bedenine ilişkin özgür bir zihniyetle özgür yaşam kararlılığını ortaya koyacak, yani bunalımdan daha özgür bir zihniyetle çıkış yapacaktır. Şüphesiz bu yeni zihniyet öncülüğündeki çıkış taşıdığı yeni hakikat payıyla bağlantılıdır. Kapitalist modernitenin fethini mümkün kılan bi-

limi, felsefeyi, sanatı, ideolojiyi ve ekonomik üretimi aşan yeni bir bilim, felsefe, sanat, ideoloji ve ekonomik üretim bu çıkışın başarısını tayin edecektir. Bu ise yeni bir modernite anlamına gelmektedir. Ancak yenilmiş geleneksel toplumdan yengiyeye doğru giden bir toplum kapitalist moderniteyi aşan alternatif moderniteyle bunalımdan başarılı bir çıkış gerçekleştirebilir.

Reel sosyalist toplum kendisini farklı bir modernite haline getiremediği için çözüldü. Kapitalist modernitenin üç unsurunu da aşmadı. Aşmak şurada kalsın, bürokratik kapitalizmle her üç unsurun daha da aşırı bir kullanımına gitti. Sonuçta inşa ettiği toplumsal yapıların ihtiva ettiği hakikat payları liberal kapitalist modernitenin hakikat payından zayıf kaldığı için yenilmekten ve çözülmekten kurtulamadı. Burada yenilen, liberal kapitalizme karşı bürokratik kapitalizmdi. Bürokratik kapitalizm kendini farklı bir modernite olarak tasarımılamadığı gibi, liberal kapitalist moderniteyi aşan yeni bir kapitalist modernite haline bile getiremedi. Ancak sapkın hareketler olarak tanımlanabilecek iktidarcı ve devletçi İslâmcı hareketler, reel sosyalizmden çok daha geri hakikat paylarıyla daha ideolojik haldeyken yenilmekten kurtulamayacak çarpık olgulardır. Kendilerini daha çok Mısır'daki El Ezher Üniversitesi'nde Sünni geleneğin, İran'ın Kum kentindeki medreselerde de Şia geleneğinin modernleşmesi olarak sunan ideolojik ve toplumsal yapılanmalar, taşıdıkları hakikat paylarıyla liberal kapitalist modernitenin eşliğine bile varamazlar. Onca çabalarına ve direnişlerine rağmen, Batı kapitalist modernitesinin hegemonik çekirdeği olan İsrail karşısında birleşseler bile yenilmekten kurtulamazlar. Bunun nedeni İsrail'in nükleer silah veya teknolojik üstünlüğü değildir; son tahlilde karşıtların taşıdığı hakikat paylarıdır. İsrail'in örgütlediği hakikat payı karşındakilerin toplamından katbekat fazladır. Kendilerini farklı bir dünya olarak sunmak istediklerinden kuşku duyulmasa bile, farklı bir dünya ancak kapitalist modern dünyayı hakikat payı bakımından aştığında hakikat payı daha yüksek bir toplumsal yaşamı ve dolayısıyla moderniteyi temsil etme hakkını idea edebilir. Bu olmayınca, farklı modernite ideası boş bir idea olmaktan öteye gidemez. Olsa olsa kendine modern maske takmış geleneğin bir varyantı olabilir. Kısacası İslâm kültürel geleneğini farklı modernite olarak sunmak, kalpazanların eski eserlerin kopyasını hazırlayıp satmalarından farklı olmayan bir uğraştır. Özellikle günümüzdeki İran resmi iktidarının bu yönlü modernite ideası, mevcut haliyle kalpazanlıktan öteye anlam ifade etmez ve yaşam şansı sunmaz.

İmralı'da yaptığımız ilk savunmada tartışmaya çalıştığımız demokratik moderniteyi bu eleştiriler ışığında daha doğru tanımlayabiliriz. Öncelikle demokratik modernitenin reel sosyalizmi eleştirisi doğru anlaşılmalıdır. Bu eleştiri ne sosya-

lizmin reddi ne de dogmatik kabulüdür. Bir deneyim olarak çözümlenip içerdiği anti-kapitalist modernite hakikatini özümle. Teori ve pratik olarak reel sosyalizmdeki anti-modernizmi değerlendir, yanlışlıklarını aşar, doğrularını özümser. Ortadoğu'nun geleneksel kültürünün bilimsel çözümlemesini yaparak, ondaki hakikati de en önemli kaynak olarak güncelleştirir. Demokratik modernite sadece geleceğe ilişkin bir ütopya değildir. Kökleri daha çok binlerce yıllık kültürel geleneğe bağlıdır. Bu kültürün güncel gerçeği var olan toplumdur. Bu toplum ne kadar çözümsüz ve çaresiz bırakılmış olursa olsun yine de bir gerçekliktir. Gerçeklik olduğu için de önemli bir hakikat payı vardır. Çözümlemesi bu payı ifadelendirir. Geleneği muhafazakârlıkla karıştırmamak gerekir. Tutuculuk olarak muhafazakârlık toplumsal geleneğin kendisi değildir; aslında liberalizm karşısında tutunmaya çalışan yenilmiş hâkim gelenek temsilciliğidir. Köklerini geleneğe bağlamayan demokratik moderniteden bahsedilemez. Toplumsal gelenek demokratik modernitenin tarihsel gerçekliğidir. Tarihsiz toplum olamayacağına göre, tarihsiz demokratik modernite de olamaz.

Feminist çıkış, tüm yetmezliğine rağmen, kadın hakikatine katkısı oranında değerlidir

Ekolojist ve feminist hareketlerin kapitalist moderniteye yönelik eleştirilerini de önemsemek gerekir. Ekoloji zaten endüstriyalizmin kurban ettiği çevrenin bilimi olarak anti-kapitalisttir; demokratik modernitenin vazgeçilmez diğer temel kaynaklarından biridir. Feminist çıkış, tüm yetmezliğine rağmen, kadın hakikatine katkısı oranında değerlidir. Demokratik modernitenin kendisi de kadın gerçekliğini bizzat çözümleyerek kendini hakikatleştirir. Bununla birlikte feminist eleştiri ve hareketini kendisinin vazgeçilmez bir ögesi kılmak için yaklaşır. Özgür kadını temel yaşam ögesi olarak sistemine katar.

Modernite tartışmaları ve çatışmaları bağlamında kapitalist modernitenin Ortadoğu kültüründeki kaderini kestirebilmek kolaylaşır. Yaptığımız tüm çözümlemeler bu kaderin kendiliğinden belirlenmeyeceğini göstermektedir. Kapitalist modernitenin hakikat ideası ancak ondan güçlü alternatif modernite tasarımlarıyla aşılabilecektir. Bu da demokratik modernitenin kapitalist modernitenin temel unsurlarına yönelik eleştirileriyle birlikte, ona karşı yapılan ancak onu aşmayan geleneksel kültür, reel sosyalist, ekolojist ve feminist hareketlerin eleştirilerini bütünleştirerek demokratik modernitenin temel unsurlarının çözüm gücünü sergileyebilmekle mümkündür. Bütün bu konularda söylenenleri Ortadoğu toplumsal bunalımına uyarladığımızda çözüm olasılıklarını kestirebiliriz.

a- Demokratik ulus kuramı demokratik modernitenin başta gelen

çözümleyici unsurudur. Demokratik ulus kuramı dışında, kapitalist modernitenin ulus-devlet kuramının kasaplar gibi doğradığı evrensel insanlık toplumunu yeniden bütünleştirip özgürlük içinde yaşatacak bir toplumsal kuram yoktur. Öteki toplumsal kuramlar günümüz sorunları karşısında marjinal bir rol oynamaktan öteye anlam ifade edemezler. Kapitalist liberal kuramlar, kapitalizmin insanlığa yattığı en süregelen ve kanserolojik hastalıkları çözmek ve toplumu sağlığına kavuşturmaktan ziyade, ancak bazı ilaçlarla biyolojik kanserli hastanın ömrünü uzatacak tarzda etkide bulunabilirler. Bu kuramların önerdiği tüm çözümler sorunları devleştirip kapitalist modernitenin ömrünü biraz daha uzatmaktadır. Ortadoğu'da son yüzyıl içinde olup bitenler bu yargımızı iyice doğrulamaktadır. Tarih boyunca, hatta on binlerce yıl öteleden beri kültürel bütünlük içinde bir yaşam inşa eden Ortadoğu toplumu, Birinci Dünya Savaşının sıcak ateşi içinde kapitalist modernite güçlerince bir kasabın doğramasına benzer biçimde doğranıp, ulus-devlet denen canavarların insafına terk edildi.

Ulus-devletler, gerçekten Kutsal Kitap'ta devletle özdeşleştirilen Leviathan'ın en somut hali olarak, iç ve dış politika denen yalanlarla toplumsal gerçekleri parçalayıp yutmaktan öteye bir rol oynamadılar. Modern ulusal toplum dedikleri şey, tarihin muazzam bütünlük arz eden birikimli toplumsal kültürünü parçalara bölüp inkâr ve imhaya yıtma ameliyesinden başka bir şey değildi. Tarihi ve toplumsal kültürü ne denli parçalayıp inkâr ve imha etmişlerse, kendilerini o denli başarılı saydılar. Kapitalist modernitenin kasapları rolünü oynayan ulus-devletler, geçmişin inkâr ve imhasını başardıkları ve yerine sistemin ajan kurumlarını ve oryantalist zihniyetlerini egemen kıldıkları oranda, kendilerini yeni efendileri karşısında başarılı ve mutlu saydılar. Ortadoğu kültürü açısından son yüzyılda ulus-devlet bölünmeleri ve iç-dış politika denilen uygulamaları genel anlamda bir kırım hareketidir. Zihniyetten tutalım ekonomik dünyasına kadar yaşatılanlar, bütünsel gerçekliğin parçalanıp kapitalist modernite unsurlarınca yenilip yutulur hale getirilmesidir. Sadece günümüz Irak'ında olup bitenler son yüzyılı değerlendirmemiz için hayli öğreticidir.

Demokratik ulus kuramı her şeyden önce bu kasap tarzı kültürel bütünlüğü parçalayıp doğrama hareketinin, yani ulus-devletçiliğin durdurulması ve bütünlüğün yeniden başlamasının zihniyet dünyasının kurgulanmasıdır. Demokratik ulus kuramı, Ortadoğu'nun kültürel dünyasını Demokratik Uluslar Birliği kavramı altında bütünleştirmeye ilkesel bir değer ve öncelik atfeder. İnşa edildiği tüm tarih çağları boyunca olanca çeşitliliği içinde bütünlük arz eden kültürel dünyamız, kapitalist moderniteye alternatif olarak bu kavram altında bütünleştirilmek durumundadır. Son yüzyıla bakalım: Gidişat hep parçalanmaya

doğru evrilmiştir. Arap kavmi sadece yirmi iki ulus-devlete bölünmemiştir; birer proto-ulus-devletçik olarak habire birbirlerine zıt yüzlerce çelişkili zihniyete, örgütlenmeye, aşiret ve mezhebe bölünmektedir. Liberal felsefenin amacı da sömürgesel anlamda budur. Kapitalist bireyciliğin toplumu atomize etme potansiyeli sonsuzdur. Dolayısıyla demokratik ulus kuramı yeniden özgür ve demokratikçe bütünleşmeye giden yolda temel ilkesel bütünlüğü ifade eder.

Tekçi ve mutlaklaştırıcı ulus-devletçi milliyetçilik ancak demokratik ulus zihniyetiyle durdurulabilir

Demokratik ulus kuramını savunmanın öteki ciltlerinde çözümlediğim için içeriğini fazla açmayacağım. Özcesi, bu kuram ulus olmak için katı siyasi sınır anlayışı olmayan, aynı mekânlarda ve hatta kentlerde farklı ulusları çeşitli bütünlükler içinde daha üst ulusal topluluklar halinde inşa etmeyi mümkün kılan bir ulus anlayışını öngörür. Böylece birbirleriyle sınırlar yüzünden sürekli savaştırılan büyük ulusal topluluklarla daha küçük olan ulusal toplulukları, azınlıkları aynı ulusal bütünlük içinde eşit, özgür ve demokratik kılar. Sadece bu ilkenin uygulanması bile hegemonik sistemin 'böl-yönet' ve 'tavşan kaç, tazi tut' politikalarını boşa çıkarmaya yeterlidir. Bu ilkenin muazzam barışçı, özgürlükçü, eşitlikçi ve demokratikleştirici değeri, sadece bu yönleriyle bile ulus-devletçi fesadın bütün savaşçı, köleleştirici, katmanlaştırıcı ve despotik faşist uygulamalarını boşa çıkarmak suretiyle üstün çözümleyici rolünü kanıtlar. Tekçi ve mutlaklaştırıcı ulus-devletçi milliyetçilik ancak demokratik ulus zihniyetiyle durdurulabilir. Sadece Arapların sonsuz bölünmelerini ve parçalanmalarını değil, Türklerin de benzer bölünmelerini ve parçalanmalarını durdurucu en uygun kuram ve ilkedir. Balkanlardan Kafkaslara, Orta Asya'dan Ortadoğu'ya kadar dünyanın birçok yöresinde Türk dünyası da yaşadığı bölünmüşlüğü, parçalanmışlığı, körce ulus-devletçilik tanrısına tapınmayı, oryantalist, pozitivist ve metafizik zihniyetler temelinde birbirleriyle boğuşmayı ancak demokratik ulus kuramıyla aşabilir ve böylece yeniden eşit, özgür ve demokratik ilkelere bütünleşebilir.

İran gibi her an parçalanmaya ve bölünmeye uygun potansiyele sahip bir ülke için ulus-devletçilik, dibine yerleştirilmiş atom bombası gibidir. Sürekli ulus-devletçiliği daha da katılaştıran Şia milliyetçiliği de, tüm modernite cambazlıklarına rağmen, İran'ın bölünmesini ve parçalanmasını durduramayacağı gibi daha da hızlandırır. Özellikle İran için demokratik ulus kuramı günlük olarak kullanılması gereken bir ilaç gibidir. Kapitalist moderniteye karşı oldukça direngen olan İran kültürünü ve halkını tarih boyunca peşinde koştuğu eşit, özgür ve demokratik bir dünyaya ancak demokratik ulus zihniyeti taşıyabilir. Önündeki çatıştırıcı ve savaştırıcı ulus-devletçi komplo ve suikastları boşa çıkartıp onurlu bir barışa kavuşturabilir.

Ulus-devletçilik çıkmazının en büyük felaketlerinden birisi günümüzde Afganistan-Pakistan hattında yaşanmaktadır. Ayrıca bununla bağlantılı olarak yaşanan Keşmir sorunu da tamamen ulus-devletçilikten kaynaklanmaktadır. Pakistan-Hin-

distan, Pakistan-Bangladeş sorunları aynı milliyetçi zihinlerin sonucu olarak yaşanmıştır, halen yaşanmaktadır. Doğası gereği, ulus-devlet çözümleri ve barışları, çözümsüzlük ve savaş doğurur. Bu somut örnekler de bu gerçeği oldukça açıklayıcı niteliktedir. Afganistan'a ulus-devletçiliğin hem cumhuriyetçi, hem kralcı, hem de reel sosyalist modelleri uygulanmak istendi. Sonuç çığırından çıkmış, hiçbir ilkesi olmayan bir kör şiddet ortamında, çözülmüş ve kendini sürdürme yeteneğini kaybetmiş bir Afganistan toplumdur. Demokratik ulus kuram ve kavramları dışında bu toplumları yeniden toparlayıp daha özgür ve demokratik bir yaşama kavuşturacak başka bir zihniyet ve irade düşünülemez. Toplumsal sorunlar zihnen çözümlenmedikçe, yapısal olarak da çözüme kavuşamazlar. Demokratik ulus zihniyeti Orta Asya'dan Hindistan'a kadar çok büyük bir çeşitlilik gösteren kültürler ve halklar için en uygun bütünleştirici çerçeveyi oluşturmaktadır. Kaldı ki, bu mekânlardaki kültürler ve halklar tarih boyunca konfederal türden ortak siyasi çatılar, imparatorluklar altında yaşayarak, ideal olmasa da varlıklarını ve özgünlüklerini koruyabilmişlerdir. İster dincilik ister laik milliyetçilik tarzında olsun, ulus-devletçilik zihniyeti devam ettikçe, bu toplumların daha da çözümleri ve çatışmaları kaçınılmazdır. Çokça bağlı olduklarını iddia ettikleri İslâmiyet'i de bir terör ideolojisi olarak sunarak, bu geleneği de oldukça olumsuzlamaktadırlar. İran için olduğu gibi bu geniş coğrafyalar için de önce bölgesel, onunla iç içe olacak şekilde demokratik ulusal birlikleri Ortadoğu çapında geliştirmek gerekir. Özellikle Pakistan türü ulus-devletlerin daha şimdiden yaşadığı yoğun çözümlüşün en uygun alternatifi Ortadoğu çapında geliştirilecek bir Demokratik Ulusal Birlik projesidir.

Ulus-devletin hegemonik çekirdeği olan İsrail gerçeği açısından da demokratik ulus kuram ve kavramları hayati ölçüde çözümleyici rol oynar. İsrail'in geleceği için iki yol vardır. Birinci yol, mevcut çizgisiyle hegemonyasını sürdürmek için sürekli savaşlar çıkararak bölgesel bir imparatorluğa dönüşmesidir. İsrail'in Nil'den Fırat'a kadar, hatta daha ötelere ilişkin bir hegemonik projesinin olduğu bilinmektedir. Osmanlı İmparatorluğu sonrası için geliştirilen bir projedir bu. Bu projenin uygulanmasında oldukça mesafe alınmışsa da,amacına ulaşma konusunda henüz yetersiz olduğu belirtilebilir. Son zamanlarda karşısına çıkan İran'ın da benzer hegemonik hesaplarının olması aralarında gerginliğe yol açmaktadır. Türkiye ile de ne kadar ciddi olduğu bilinmeyen benzer bir gerginliği yaşamaktadır. Dolayısıyla oldukça çatışmalı geçecek bir bölgesel hegemonik mücadele süreci de söz konusudur. Daha da büyümesi kaçınılmaz ulus-devlet kaynaklı sorunları bizzat bu karşılıklı hegemonik hesaplar doğurmaktadır. İsrail ve Yahudi halkı için ikinci yol, etrafı habire düşmanlarla kuşatılan bir çember içinde olmaktan çıkıp Ortadoğu Demokratik Uluslar Birliği projesine katılmak, bu temelde çıkış için olumlu inisiyatif almaktır. İsrail'in arkasındaki entelektüel ve maddi sermaye Demokratik Uluslar Birliği projesi için çok önemli rol oynayabilir. Hem kendini demokratik bir ulus halinde daha da sağlamlaştırır, hem de bunu Ortadoğu çapında geliştirilmiş demokratik uluslar birliği

kapsamına alarak, çok muhtaç olduğu kalıcı bir barışa ve güvenliğe kavuşabilir.

Ulus-devletçiliğin yol açtığı en büyük felaketler Ortadoğu'nun soykırım yaşayan halklarına ilişkindir. Anadolu ve Mezopotamya'da erken milliyetçiliğin tuzağına düşen Helen, Ermeni, Süryani ve Kürt halkları, tarihin en eski yerel kültürlerini temsil etmelerine rağmen, ulus-devletçiliğin son yüzyıllık deneyimleri kendilerini tasfiyenin eşiğine kadar getirdi. Egemen ulus milliyetçiliğinin katı sınırlar dahilinde homojen ulusal toplum yaratma çılgınlığı bu halklar için gerçek anlamda bir felaket oldu. Kapitalist modernitenin ulusçuluk anlayışı olmasaydı, bu büyük felaketler yaşanmazdı. Beyaz Türk elidini yaratan kapitalizmdir. Homojen ulus yaratma programları sermaye birikimi ihtiyacından bağımsız düşünülemez. Soykırımdan sorumlu tutulması gerekenler kategorik olarak Türkler değil, tıpkı Almanlarda yaşandığı gibi bir dönem milli kapitalizm peşinde koşan marjinal bir gruptu. Bunda sadece egemen ulus milliyetçileri değil, ezilen ulus milliyetçileri de ulus-devlet canavarını uyandırmaları nedeniyle sorumlulukta pay sahibidir. İmha edilmişleri diriltmek artık mümkün olmadığına göre, geriye kalan azınlık halleriyle bu halkları ancak demokratik ulus zihniyeti ayakta tutabilir. Örneğin İstanbul'a Beyaz Türk ulus-devletçiliği egemen kılınmak istendiğinde, bu kentteki tüm tarihsel kültürler için ölüm fermanı çıkarılmış veya ölüm çanları çalınmış olur. Sürekli kültür tasfiyeciliği yaşanmasıyla geriye kalan tek kültürlü bir Beyaz İstanbul olur ki, o da kültürel faşizmden başka bir şey olmayacaktır. Demokratik ulus zihniyetinin yaşandığı İstanbul ise, açık ki tarihsel kültürel zenginlik içindeki İstanbul olur.

Anadolu ve Mezopotamya kültürlerine de bu açıdan bakılabilir. Ancak demokratik ulus zihniyeti tüm tarihsel kültürleri barış, eşitlik, özgürlük ve demokrasi içinde bir arada tutabilir. Her kültür bir yandan kendini demokratik ulusal bir grup olarak inşa ederken, öte yandan iç içe yaşadığı diğer kültürlerle daha üst düzeyde demokratik ulusal birlikler içinde yaşayabilir. Tekçi ulus anlayışı aşıldıktan sonra birbirini eritmeye ihtiyaç kalmaz. Bunun yerine kültürel bütünlükler halinde tarih boyunca yaşandığı gibi yaşanır. Artık Ermeniler, Helenler ve Süryaniler kendileri için ulus-devletçi sınırlar çizemeyeceklerine ve varlıklarını da sürdürmek zorunda olduklarına göre, en uygun seçeneğin demokratik ulusal birliklilik zihniyeti ve demokratik özerklik yapılanması olduğu açıktır. Bölgenin modernite geç de olsa doğanın her tarafındaki benzer süreçleri yaşayan kültürel gruplar ve halklar için bir zihniyet sığınağı, demokratik özerklik ise uygun yeniden bedenlenme modelidir.

Bölgede zengin bir miras teşkil eden sadece etnik ve ulusal varlıklar değildir. Dinler ve mezhepler de geniş bir gruplar yelpazesini teşkil eder. Geleneksel ve modern bi-

çimleriyle dinlerin ve mezheplerin aldığı yeni görünümünün temsili ciddi bir sorundur. Ulus-devletçilik bunların da büyük kısmını tasfiye etti. Fakat artık kendisi aşındığı için, tarihsel kültürün bu zengin mirasları için kendilerini ifade etmek ancak demokratik ulus kuram ve kavramları çerçevesinde mümkündür. Hem zihniyet algılamaları hem de yapılanmaları için demokratik ulus ve demokratik özerklik en uygun modeldir. Tarihsel toplumun benzer tüm alanları için ulus-devlet felaketine karşı demokratik ulusal toplum modeli barışın, eşitliğin, özgürlüğün ve demokratik yaşamın güvencesidir.

Ortadoğu'da ulus-devletçiliğin parçaladığı, her parçasında değişik imha ve asimilasyonları dayattığı Kürtlerin durumu tam bir felakettir. Ne tam fiziki ne de kültürel tasfiyeleri hemen gerçekleştirilebilmektedir. Kürtler âdeta uzun süreli can çekişmeyi yaşayan bir varlık konumundadır. Dünyada bir benzeri daha olmayan halktır. Sadece zihnen sakatlanmış değildir, beden olarak da parçalanmıştır. Toplumsal yaralı olmak bir yaşam tarzı haline getirilmiştir. Ne eski geleneksel yaşam ne de modern yaşam geçerlidir. Zaten tercihte bulunma şansı son döneme kadar elinden alınmıştı. Şüphesiz bu durum kapitalist modernitenin kurdurduğu hâkim ulus-devletlerden kaynaklanmaktadır. Kürtlerin ulus-devletçilik doğrultusundaki girişimleri ise aynı başarı şansını yakalayamamış, kapitalist modernitenin çıkarlarına denk düşmediği için şansı yaver gitmemiştir. Günümüzde Irak Kürdistan'ında geliştirilmek istenen ulus-devletçilik ise, kapitalist modernitenin hegemonik hesaplarıyla yakından bağlantılıdır. Minimalist bir Kürt ulus-devletçiliği sistemin çıkarına olabilir. Tehlike şuradadır: Sistem "Çıkarıma göre değildir" dediğinde her an yeni soykırımlar ve katliamlara da yol açabilir. Savunmanın büyük kısmını Kürt olgusu, sorunu ve çözümüne ayırdığımdan, kısaca yeniden tanımladığım bu vahim statü veya statüsüzlükten kurtulmanın en uygun modelinin demokratik ulus olduğu açıktır. Zihniyet ve yapılanma olarak demokratik ulus ve demokratik özerklik, mevcut ulus-devletleri de yıkıma götürmeden, dünya genelinde de yoğunca yaşandığı gibi yönetimleri paylaşarak bir arada yaşama imkânını sağlar. Bunun için gerekli olan demokratik anayasal rejimdir.

Kürtlerin amentüsü, 'Bağımsız, Birleşik Kürdistan Cumhuriyeti'ne alternatif olarak, mevcut sınırlara dokunmayan, tersine bu sınırları Ortadoğu'nun Demokratik Ulusal Birliği'nin gerekçesi yapan 'Demokratik Konfederal Kürdistan'dır. Bu model içinde birçok kültür ve halk grubu kendilerini federe birlikler halinde örgütleyebilir. Aynı yerelde, aynı kentte her türlü etnik, dinsel, mezhepsel ve cinsî açıdan eşit, özgür ve demokratik gruplar barış içinde bir arada yaşayabilirler. Demokratik Konfederal Kürdistan kendi demokratik ulus modelini geliştirdikçe, her parçasının birlikte ya-

şadığı komşu toplumlarla da benzer birliklere rahatlıkla gidebilir. Benzer oluşumları Türkiye, İran, Irak ve Suriye'de geliştiğini düşünürsek, belirtmeye çalıştığımız Demokratik Konfederal Kürdistan'ın Ortadoğu Demokratik Ulusal Birliği'nin çekirdeği olacağı açıktır. Her iki olgunun iç içe gerçekleşme şansı da vardır. Zaten Ortadoğu'nun tarihsel-toplumsal bütünlüğü de bunu gerektirir.

Buna karşı son zamanlarda ABD'nin gündemleştirmek istediği Büyük Ortadoğu Projesi'nin başarı şansı pek yoktur. Zaten bu proje ulus-devletlere dayalıdır. Benzer birçok proje Ortadoğu'yu daha çok karışıklığa itmiştir. Son projenin yol açtığı durumlar da farklı olmamıştır. Ulus-devletçilik mantığı aşılmadıkça, hiçbir proje Ortadoğu'yu yaşadığı derin bunalımlar ve sorunlardan kurtaramaz, çatışmalar ve savaşlardan alıkoyamaz. Gerek var olan Arap Birliği gerekse İslâm Konfederansı örgütleri aynı ulus-devlet mantığıyla sakatlanmış oldukları için, hiçbir sorunu çözümleyici rolleri olmamıştır. Mevcut zihniyet ve yapılanmalarını aşmadıkça çözüm şansları da olamaz. Ayrıca ABD ve yerel hegemon güç İsrail'e karşı gerek İran'ın gerekse Türkiye'nin Hizbullah ve El Kaide üzerinden yürüttükleri nüfuz savaşları, sorunları daha da içinden çıkılmaz hale getirmekten başka bir rol oynayamaz. Pay koparma hesapları da her an ters tepebilir. Tüm bu eski ve yeni ulus-devlet oyunlarının Ortadoğu'yu getirdiği durum gözler önündedir. "Sorun çözüyoruz, sıfır sorun diplomasisi uyguluyoruz" adı altında, daha da büyümüş ve içinden çıkılmaz bir hal alan sorunlar yumağı haline getirilmiş Ortadoğu'nun bu durumu, bütün açıklığıyla sergilediğimiz gibi yapısalıdır ve bu da ulus-devletçilikten kaynaklanmaktadır. Aynı açıklıkla belirttiğimiz gibi, demokratik modernitenin demokratik ulus zihniyeti ve demokratik özerklik yapılanması bu kaotik durumdan çıkışın en uygun eşitlikçi, özgürlükçü ve demokratik modelidir, yeni paradigmasıdır. Herkese, her topluma kalıcı barışın ve güvenliğin yolunu gösteren bir modeldir.

b- Demokratik komün ekonomisi kapitalizmin azami kâr eğiliminin işçi ve işsiz kölelere haline getirdiği toplumun yeniden insanca yaşamını mümkün kılmanın çözüm yoludur. Tarih boyunca ekonomi her zaman komün ile gerçekleştirilen bir olgudur. Komünsüz ekonomi düşünülemez. Ekonomi kelimesinin kök anlamı bile 'aile komünü yasa'sı' demektir. Yani bir komün olarak ailenin geçimlik işleridir. Toplumun varoluş tarzı hepten komün biçimindedir. Tarih bireyle başlayan bir ekonomiye tanıklık etmez. Özel ekonomi tarihin ve toplumun tanımadığı, en az ulus-devlet kadar kapitalizmin ürettiği bir canavardır. Özel ekonomi tarih boyunca hep 'hırsızlıkla' eş tutulmuş ve marjinal bırakılmıştır. Kapitalist modernitenin yükselişe geçişiyle birlikte yeni bir kategori olarak piyasaya çıkmıştır. Bir nevi sürekli yer altında kalmış

bir farenin kedileşerek piyasalara dalmasına benzer. Tarihte özel ekonomi veya sermaye peşinde olanlar hep hırsız olarak yargılandıklarından kendilerini görünmez kılmışlardı. Yükselen kapitalist hegemonyayla birlikte piyasa üzerinde egemenlik kuran bu kedi-fareler insan toplumu için gerçekten felaket oldular.

Komün ekonomisini yeni bir icat veya doktrin olarak düşünmemek gerekir

Tarihçi Braudel'in çok yerinde bir tespitiyle, ekonomi olmayan kapitalizm piyasa üzerinde kâr amacıyla egemenlik kuran tekeldir. İster özel kişilerin ister devletin tekelleri olsun, ekonomi üzerinde tahakküm kuranlar, insanların yaşamsal ihtiyaçlarını temin etmek için belki de başvurdıkları ilk örgütlenme olan komünü yıktıkları oranda hırsızlıklarını gerçekleştirdiklerinin bilincindeydiler. Özel veya devlet tekeldirliği, komünal ekonomi üzerinde soygunculuk demektir. Kapitalist modernitenin kendini bin bir kılıkla maskeleyerek gerçekleştirdiği bu soygunculuk, komünün ve dolayısıyla toplumun temelini çökertmesi demektir. Tüm ekonomik krizler ve hastalıklar toplumun temeli olan komün ekonomisinin çözdürülmesi ve yıkılmasıyla başlar. Kapitalizmin tarihi komün ekonomisini yıkım tarihidir. Sonuç, tarihin en büyük toplumsal felaketlerinin yaşanmasıdır. Ekonomideki çözümlüş ve yıkım tüm toplumsal alanın, ahlâkın ve siyasetin çözümlüşü ve yıkılışının gerçek nedenidir. Ekonomik çözümlüş toplumsal çözümlüşün kendisidir. Bu durumda geriye işsiz, ahlâksız ve politikasız toplum artıkları kalır. Kapitalizmin özel ve devlet tekeldirliği budur.

Tüm dünyada son dört yüz yılda, özellikle günümüz finans kapital çağında yaşanan ve zirve yapan yapısal bunalımın bir yılda dört yüz milyon işsiz doğurması bu nedenledir. Ortadoğu toplumundaki çözümlüş daha da çarpıcıdır. Komünal yaşamın son elli yıldaki çözümlüşü toplumun topyekûn işsizleşmesine yol açmıştır. Ortadoğu toplumu tarihin hiçbir döneminde bu denli çözümlümedi. Kaldı ki, Ortadoğu toplumu komünal ekonomiyi hem ilk gerçekleştiren, hem de kapitalist hegemonik aşamaya kadar dünya çapında öncülük eden toplumdur. Günümüzde yaşadığı bunalım üç yüz bin yılı aşkın bir süreden beri aklıyla inşa ettiği komün yaşamının kaybıyla eşanlamıdır. Topyekûn bir felaketi yaşaması bu tarihsel nedenledir. Yaşanan bunalımın sonuçları tarihte yaşanan hiçbir barbarlık felaketiyle karşılaştırılamaz. Çünkü barbar saldırılarında bile komünal yaşam hep esastı. Kimse ona dokunmayı aklına bile getirmezdi. Kapitalist barbarlık ilk defa en iblis mantığıyla komünü çözmeyi akıl etti ve başardı. Sonuç, son dört yüz yılın savaşları, sömürge talanları, toplumun klasik kölelikten beter modern ücret köleliğine tabi tutulması ve daha da acımasız olana işsizleştirilmesidir; ahlaki ve

- ❖ Demokratik ulus kuramı, ulus olmak için katı siyasi sınır anlayışı olmayan, aynı mekânlarda ve hatta kentlerde farklı ulusları çeşitli bütünlükler içinde daha üst ulusal topluluklar halinde inşa etmeyi mümkün kılan bir ulus anlayışını öngörür. Böylece birbirleriyle sınırlar yüzünden sürekli savaşırılan büyük ulusal topluluklarla daha küçük olan ulusal toplulukları, azınlıkları aynı ulusal bütünlük içinde eşit, özgür ve demokratik kılar. Sadece bu ilkenin uygulanması bile hegemonik sistemin 'böl-yönet' ve 'tavşan kaç, tazı tut' politikalarını boşa çıkarmaya yeterlidir. Tekçi ve mutlaklaştırıcı ulus-devletçi milliyetçilik ancak demokratik ulus zihniyetiyle durdurulabilir.

politik bütünlüğünü yitirmesidir; çevreyi tahrip etmesi ve biyolojik dünyanın dengesini yıkmasıdır; yerin altını boşaltması, üstünü kirletmesidir; iklim felaketleridir.

Açık ki, demokratik modernitenin komünal ekonomisi dışında herhangi bir yolla kapitalist modernitenin liberal ve devletçi ekonomik tahakkümünün sonuçları olan bu yıkımlarla baş etmek oldukça zordur. Komün ekonomisini yeni bir icat veya doktrin olarak düşünmek gerekir. Komün ekonomisi yeni bir plan veya proje de değildir. İnsan toplumunun onsuz yaşayamayacağı bir varoluş tarzı olarak düşünmek veya hakikat olarak kavramak gerekir. Eğer toplum ayakta durmak ve varlığını sürdürmek istiyorsa, komün ekonomisini esas almak zorundadır. Zorundadır demek belki katı bir yasallığı içermektedir. Ama ekonomisiz yaşamayacağına ve bu ekonomi de komünsüz gerçekleştiremeyeceğine göre, buradaki zorunda olmak fiili yerindedir. Sadece Ortadoğu'da değil, tüm dünyada toplumsal yaşamı sürdürmek istiyorsak, komün ekonomisini başat kılmak zorundayız. Başat diyorum, zira özel kapitalizmi ve devlet kapitalizmini bıçakla keser gibi bir tarafa atamayız. Eskiden olduğu gibi onu marjinal kılarak yaşatırken, komünü de başat kılmak durumundayız.

Ortadoğu toplumu Avrupa ve dünyanın diğer bölgelerinde olduğu kadar kapitalizmle barışık değildir. Onu özümsemiş olmaktan uzaktır. Dolayısıyla komünal kökenleri güçlüdür. Çağın bilim ve teknolojisiyle desteklenmiş demokratik modernitenin komünal ekonomik unsuru sadece kapitalizmin çürütücü, çözücü ve yıkıcı etkileriyle baş etmekle kalmaz; tüm toplumsal alanların yeniden inşasına güçlü bir temel sağlar. Fakat kapitalizm son yüzyılda insan bireylerini o denli aylak, işsiz ve anti-toplumsal yapmıştır ki, onları yeniden komünal ekonomik düzene kazandırmak gerçek bir sosyal devrim ister. Liberal bireycilik kanser kadar tehlikeli bir hastalıktır. Onu ancak özenle tedavi ettikçe komünal yaşama katabiliriz. Bunda zihniyet ve ahlaki eğitim büyük rol oynar. Fakat komünal ekonomiye giderken, bunun demokratik siyasetsiz inşa edilemeyeceğini bütün önemiyle kavramalı ve gereğini yerine getirmeliyiz. Ayrıca ahlaki boyut ihmale gelmez. Kısacası, komün ekonomisini yeniden inşa etmek sıkı bir ideolojik, politik ve ahlaki eğitim ister.

Komün ekonomisi derken, onu salt birkaç alanla ilgili olarak değil, tarımdan sanayiye, hizmetlerden bilime ve zanaatların her alanına ilişkin olarak düşünmeliyiz. Komün ekonomisi köyde olduğu kadar kentte de geliştirilmesi gereken bir sistemdir. Hatta kapitalist modernitenin yok ettiği köylü-tarım ekonomisiyle kanserleştirdiği kent ekonomisinin alternatifini olarak geliştirilmesi gereken köy-kent ekonomisi, esas olarak ancak komün ekonomisi etrafında inşa edilebilir. Çağdaş komün ekonomisi ağırlıklı olarak bir köy-kent ekonomisidir. Köy-kent ekonomisini yanlış kavramamak gerekir. Bu ne köyün şehirleştirilmesi ne de kentten köye dönüşüm demektir. Köy-kent ekonomisi komünal toplumun çağdaş ünitesi olarak kavranmak durumundadır. Tarihte hâkim eğilim elbette köy-kent ayrırindedir. Köy ve kentin çarpık ayrışması kapitalist moderniteyle bağlantılıdır. Tarih boyunca başta Fırat, Dicle, Nil, İndus ve

Pencab olmak üzere, nehir kıyılarında gerçekleştirilen ekonomilerin hepsi komünaldır. Zaten uygarlığı mümkün kılan da bu komünal ekonomilerdir. Kapitalizmin azami kâr eğilimiyle inşa ettiği barajlar politikası sadece bu nehirlerle bağlı olarak kurulan köy ekonomilerini yıkmakla kalmadı; en verimli arazileri, bitki örtüsünü, hayvan türlerini, arkeolojik dünyanın en güzel eserlerini de yuttu. Toplumsal imhalar kadar ekolojik ve arkeolojik imhaları da gerçekleştirdi. Tüm bu yıkımların üstesinden ancak demokratik siyaset bağlantılı komün ekonomisi gelebilir.

Komün ekonomisine devrimci ideoloji ve politikalar tarafından çok az değinilmiştir. Özellikle reel sosyalizmin devlet kapitalizmini sosyalizmle özdeşleştirmesi büyük felaketlere yol açmış, sosyalizmi yozlaştırmak kadar komünal ekonomiyi de gerçek işlevinden yoksun bırakmıştır. Kolektivizm adına kapitalizme en büyük desteği devlet kapitalizmiyle sağlamıştır. Komün ekonomisinin özel ekonomi kadar devlet eliyle ekonomiyi, daha doğrusu ekonomik tahakküm de reddetmesi gerekir. Özellikle devlet tekelliliğini komün kolektivizminin yozlaşması olarak değerlendirip her koşulda mücadele etmesi gerekir. Ayrıca şu hususları da iyi bilmek gerekir: Kapitalizm de günümüzde doğru kendini aile şirketlerinden oluşan ve profesyonel CEO'larla yönetilen bir nevi kapitalist komünlere dönüştürme sürecindedir. Bu süreci her alanda yaşatmaya çalışmaktadır. Bunu liberal kapitalizmin önemli bir tuzağı olarak görmek gerekir. Kendini holding sistemi olarak komün tarzı kalıplara uyduran kapitalizm, en çok da bu biçimiyle komünal ekonominin ve toplumun düşmanıdır. Kapitalizm her ne kadar görünürde eski toplumsal biçimlenişleri aştığını iddia etse de, kendini bir kabile toplumu gibi örgütlemekten de geri kalmaz. Bir nevi modern kabilecilik ve klancılık yapar. Çünkü toplum esas olarak klan ve kabilenin, yani komünal toplum birimlerinin oluşturduğu temel üzerinde yükselir. Fakat kapitalist modernite kendini özünde temel toplumsal biçimlenişlerin inkârı üzerinde kurgulayıp gerçekleştirir. Gerçekleştirirken de eski kalıpları kendine uyarlamaktan geri kalmaz.

Ulus-devletçilik kapitalist tekellere göre şekillendiğinden, komün ekonomisini tanımak istemez. Daha doğrusu, o da tekellilik gibi üzerinde egemenlik kurmak ister. Ulus-devletçilik Ortadoğu komünal yaşamını dağıtarak homojen toplumu gerçekleştirme ideasındadır. Komünal yaşamı, cemaat toplumunu kendi önünde engel olarak görür. Ulus-devletçiliğin ideal toplumu tüm tarihsel komün ve cemaat kimliğini yitirmiş, kimliksiz, kişiliksiz, karınca türü çalışan köle insan yığındır. Aslında toplum bu yığınlaşma temelinde bitirilmiştir. Nietzsche ve Foucault gibi filozoflar "Toplum veya insan modernite tarafından öldürüldü" derken bu gerçeği anlatmak isterler. Kişilikli, kimlikli ve komünlü toplumun çökertilmesiyle kişiliksiz ve kimliksiz bireylerden oluşan yığın toplumu kapitalist moderniteye özgüdür ve ulus-devletçiliğin yurttaş tipini oluşturur.

Demokratik modernitenin temelinde yer alan ve tarihsel nitelik taşıyan tüm gelenekler değerlidir. Bunların en başında gelen dayanışma komün ekonomileri temel birim rolünü oynar. Komün ekono-

misi demokratik ulusun da temel birimidir. Nasıl ki ekonomik tahakküm tekelleri ulus-devletin temel ekonomik sömürü birimleriye, komün ekonomik birimleri de demokratik ulusun temel ekonomik yaşam birimleridir. Demokratik ulus ve demokratik modernite komün ekonomisi üzerinde yükselir. Komün ekonomisinin içeriğini fazla açma gereği duymuyoruz. Bir aile komününden tatalım bir demokratik ulusa kadar, ihtiyaca göre nicelik olarak büyük ve nitelik olarak sayısız birim inşa edilebilir. İdeal tarım ve fabrika komünleri en başta gelenleridir. Ayrıca çok amaçlı kooperatif, ulaşım, sağlık ve eğitim komünleri de önde gelen komün tipleridir. Mühim olan önceden komünleri belirlemek değil, ihtiyaca ve işlevine göre komünal birimlerin her çeşidini uygun sayıda ve nitelikte inşa etmek, komünsüz hiçbir birey bırakmamaktır. Demokratik ulus tüm üyelerini komünlerde örgütleyen ve görevlendiren ulustur. Bu sistemde komünsüz birey mümkün olmadığı gibi, olduğunda da hastalanmış ve yozlaşmaya yatmış demektir. Demokratik ulus bireylerinin, özellikle onun inşacı kadrolarının temel görevi, tüm bireyleri mutlaka bir veya birkaç komünün aktif çalışanı yapmaktır.

Günümüz Ortadoğu toplumları yaşadıkları ağır bunalımdan ancak başta ekonomik komünler olmak üzere her alanda komünleşmeyi gerçekleştirdikleri oranda çıkış yapabilirler. Komünsüz çıkış olamaz. Tarihsel ve kültürel gelenekler ancak komünal yaşamla güncellikte yer tutup varlıklarını devam ettirebilirler. Gelenek taklit edilemez ama geleneğe dayanmadan da yaşamamaz. Ancak gelenek geleneğin inkârına ve taklidine dayanmayan güncel yaratıcı değerlerle beslendiğinde tarihsel-toplumsal yaşam hakiki anlamına kavuşur. Bunda ekonomik komünal gelenek başrolü oynar. Ekonomik komünler tüm ülkeler için gereklidir. İşsizliği ve toplumsal çözülüşü önlemenin yolu komünal çalışma dönemine geçiştir. Özellikle yenilenmiş komün zihniyeti ve örgütlenmesi temelinde tarıma ve köye dönüş en değerli DEVRİMÇİ FAALİYETTİR. Gerçek devrimcilik, tarihsel varoluşumuzu gerçekleştiren komünal yaşamı, başta ekonomik alan olmak üzere tüm toplumsal alanlarda gerçekleştirmektir. Nasıl ki demokratik federalizm ve demokratik özerklik demokratik ulusun politik yaşam örgütlenmesi ve kurumlaşması ise, komünal ekonomik birlikler federasyonu da ekonomik yaşamın örgütlenmesi ve kurumsallaşmasıdır.

Komünal Ekonomik Birlikler Federasyonu yerel, ulusal ve bölgesel çapta Ortadoğu Demokratik Uluslar Birliği'nin ekonomik temelini ifade eder. Hegemonik güç çekirdeği İsrail'in Kibbutz adlı ekonomik birimlerinin komünal ekonomiye oldukça benzeyen birimler olması, komünal ekonominin üstünlüğünü kanıtlar. İsrail'in ulus-devlet hegemonyacılığı aşılacak isteniyorsa, ekonomik alanda komünal ekonomiye geçişin dışında başka yol yoktur. Ayrıca dünya kapitalist hegemonyasından ve onun her türlü tekelci sömürsünden kurtuluşun yolu da eşitliğin, özgürlüğün ve demokrasinin maddi temeli olan yeni komünal ekonomiyi gerçekleştirmekten geçer.

Kürdistan'da halen zorbela da olsa ayakta durmaya çalışan komünal ekonomik gelenekler, ulus-devletin toplumu çökertmesiyle oluşan işsiz yığınlar, düşük ücret köleliğinden ve ırgatçılıktan ötürü ya-

şamın anlamını ve onurunu yitirenler için yenilenmiş komünal ekonomik yaşam tek kurtuluş yoludur. Tarihin ve toplumun komünle oluşturduğu topraklar günümüzde kapitalist moderniteye, onun ulus-devletçiliğine, endüstriyalist talanına ve azami kâr peşindeki yıkım faaliyetlerine karşı ancak demokratik modernitenin ve demokratik ulusun komünal ekonomisi ve ekolojik endüstrisiyle en büyük devrimlerini gerçekleştirebilir. Böylece eşit, özgür ve demokratik bir toplumda barış içinde, güvenli, onurlu ve güzel yaşamak alanlar haline gelebilir.

C- Demokratik modernitenin öncü başta gelen çözüm unsuru, kapitalist endüstriyalizme karşı ekolojik endüstridir. Endüstriyalizm kapitalizmin azami kârı gerçekleştirmek için tekniği sınırsız kullanımı biçiminde tanımlanabilir. Azami kâr eğilimi nasıl devleti azami iktidar aracı olarak ulus-devlet biçiminde yeniden örgütlediyse, teknik donanımı da azami kâr amaçlı kullanmayı ifade eden endüstriyalizm biçiminde örgütledi. Endüstriyalizmin asıl tehlikesi, canlı ve duygulu bir dünyası olan toplumu mekanik aletler mezarlığına çevirmesi, toplumu robotlaştırmasıdır. Endüstriyalizme sınır konulmadan hiçbir toplum sağlıklı duygular dünyası halinde yaşamını sürdürmez. Toplumun makineleştirilmesi belli bir eşikten sonra toplumun yıkımına dönüşür. Kapitalizmin belki de savaştan daha tehlikeli olan yönü endüstriyalizmi azamileştirme eğiliminde olmasıdır. Daha şimdiden dünya doğal çevresinden kopuk kentlerin ve sanal aletlerin tutsağı haline gelmiş bulunmaktadır. Kentlerin kanser tarzı büyümesini mümkün kılan endüstriyalizmdir. Kentler canlı gezegenimizi yutan canavarlara dönüşmüşlerdir. Milyonluk, on milyonluk kentlerin hiçbir sosyal anlamı olmadığı ve bu tür kentlerin varlığı hiçbir ihtiyaçtan kaynaklanmadığı halde halen kanser tarzı büyümeleri hastalıktan başka anlam taşımaz.

Ortadoğu ekolojik yaşama en çok ihtiyaç duyulan bir konumdadır

Buna bağlı olarak sadece yol açtıkları kazalarla ulaşım araçlarının ortaya çıkardığı ölüm olayları savaş bilançolarını çoktan aşmıştır. Yol açtıkları gürültü, hava kirliliği ve insan fizliğini dumura uğratmaları itibariyle ulaşım da kolaylık sağlayan araçlar olmaktan çoktan çıkmışlardır. Endüstriyalizmin diğer başta gelen alanlarından biri olarak sanal, görsel ve yazınsal iletişim araçları, hakikatle bağlarını kopardıkları insanlığı sanal bir dünyanın bağımlısı yapmışlardır. Toplumla hakikat temelinde bağlarını yitiren birey yığınları toplumun atomize olmasını ifade eder. Çözölmüş ve toplum olmaktan çıkmış yığınlar ve savaş araçları endüstrisi insanlığı tüm çevresiyle yutacak boyutları çoktan aşmıştır. Ancak çevresiyle var olabilen bir canlı olarak insan, diğer çok sayıda çevresel canlıyla birlikte -Bitkiler ve ormanlar da buna dahildir- endüstriyalizm tarafından ekolojik anlamda da yutulmaktadır. Şüphesiz bütün dünya için yıkım araçlarına dönüşen endüstriyalizm tekniklerine ve onu mümkün kılan kapitalist moderniteye karşı demokratik modernitenin endüstriye yaklaşımı tamamen ekolojiktir. Ekolojik olmayan endüstri en az kapitalizm ve ulus-devlet kadar toplumu yıkım

aracıdır. Demokratik modernitenin demokratik ulus ve komünal ekonomisi unsurları pratikleşmek için elbette teknikten ve endüstriden yoksun kalamazlar. Tersine, bu modernite ve unsurları bilimin ve teknolojinin gelişimini ve endüstride kullanılmasını gerekli kılar. Endüstrinin toplum açısından asıl anlamı da burada ortaya çıkar. Endüstri bütünlük halinde toplumun varlığına, onun ahlaki ve politik yetkinliğine, demokratik ve ekonomik gelişimine katkıda bulunduğu oranda değerlidir. Şüphesiz katkı eşliğini belirlemek, ahlaki ve politik yönetimin başta gelen görevidir.

Ortadoğu toplumları kapitalizmin endüstriyalizmi tarafından henüz metropol ülkelerde olduğu kadar bir yıkımı yaşamıyorlarsa da, merkezî uygarlık sisteminin binlerce yıllık çevreyi tahrip etme özellikleri ve ondan önceki neolitik toplumun yol açtığı bazı olumsuzluklar nedeniyle bu yönde uzun süreli bir yıkıma maruz kalmışlardır. Beş bin yılı aşan süre merkezî uygarlığa beşiklik etmesi yıkımın ileri boyutlarda gerçekleşmesine yol açmıştır. Ormansızlaşma çoktan ve çok ileri boyutlarda gerçekleşmiştir. Bir dönem bitkilerin ve hayvanların cenneti olan bölge şimdi cehennemine dönüşmektedir. Bölge ekolojik yaşama en çok ihtiyaç duyulan bir konumdur. Tümüyü ekolojik bir endüstri bölgesi yeniden eski verimliliğine kavuşturabilir.

Toplumsal sorunların şöyle bir özelliği vardır: Nerede sorunlar ağırlaşmışsa, orada çözüm yolları da o kadar olgunlaşmış demektir. Çözömsüz sorun düşünülemez. Sorunların geliştiği mekân ve zaman koşulları çözüm koşullarını da beraberinde taşır. Dünya geneline olduğu gibi Ortadoğu'da da ekolojik çözüm ilkesi, en az siyasi devrimler kadar çözümleyici önem taşıyan bir konuma erişmiş bulunmaktadır. İsrail bu konuda da başarılı örnekler sunmaktadır. Bilim ve teknolojiye üstünlüğünü ekolojik endüstride kullanarak, çöllerde bile cennetimsi yaşam çevresini mümkün kılmaktadır. Tüm bölge ülkelerinde komün ekonomisiyle birlikte kullanılacak ekolojik endüstriler, toplumun en çok ihtiyaç duyduğu özgür, eşit, demokratik ve sürdürülebilir inşasını yeniden mümkün kılacaktır. Endüstriyalizm yerine ekolojik kalkınma gerçek ve öncelikli ihtiyaçtır. Gelişmiş Avrupa ülkeleri ekolojik olmayan endüstrilerini ekolojik endüstriyle ikame ederken, onların otomobil, tekstil ve turizm tedarikçisi olmak toplumsal sorunları ancak ağırlaştırabilir. Kapitalizm bu yolla da insanlığı yıkım unsurlarını küreselleştirmektedir. Demokratik modernitenin teknik altyapısı ekolojik olmak durumundadır. Endüstriyalizme ve endüstri inkârcılığına kaçmadan geliştirilecek bir komünal ekolojik ekonomi, demokratik modernitenin ve demokratik ulusal yaşamın bütünleyici ve sağlam gerçekleştirci gücü olacaktır.

Kapitalizmin, ulus-devletçiliğin ve endüstriyalizmin en az geliştiği bir ülke olarak Kürdistan, bu konumunu ekolojik ve komünal ekonomik inşa için en iyi şekilde değerlendirebilecek durumdadır. Bu yöndeki geri konumunu avantaja dönüştürebilir. Tüm insan yığınlarını, işsizlerini ekolojik ve komünal ekonomide örgütleyerek, eskinin cennet ülkesini demokratik uygarlık yolunda demokratik ulus olarak yeniden inşa edebilir. Bunun için yeter ki özgür ülkede ve demokratik toplumda yaşamının onuru ve aşkı olsun!

Halepçe ve Qamişlo şehitleri

Kürdistan Özgürlük Devrimi'nde yaşıyor

■ CEMAL AMED

Kürdistan halkı ve tarihiyle ilgili yapılacak ilk tespitlerin başında, özellikle son iki yüzyıllık kapitalist modernite sisteminde yürürlükte olan katliam ve soykırım uygulamaları ile buna karşı direnişin tarihte eşine az rastlanacak cinsten oluşu gelir. Mart ayının da böylesine katliamların ve buna karşı direnişlerin geliştiği bir ay olması itibarıyla da özgün bir yer vardır.

El-Enfal ve Halepçe

1986 yılından itibaren Saddam Hüseyin, Başûrê Kurdistan'da adına 'El-Enfal Harekatı' dediği yeni bir soykırım saldırı sürecini başlatmıştır. Bu soykırım saldırıları 1989 yılına kadar, yani İran-Irak Savaşı'nın bitimine kadar devam etmiş, çoğunluğu kadın ve çocuk olmak üzere 200 binden fazla insan katledilmiştir. Yüz binlercesi yaralanmış, sakat kalmış, tutuklanmış, sürgüne gönderilmiş, iki binden fazla köy-kasaba yakılarak-yıkılmıştır. El-Enfal Harekatı denilen bu soykırım planı ve Halepçe Katliamı özünde, TC devletin 25 Eylül 1925'te yürürlüğe koyduğu Şark Islahat Planı'yla, Agirî, Zilan ve Dersim soykırım saldırılarının Irak versiyonudur.

16-18 Mart 1988 tarihlerinde gerçekleştirilen Halepçe Katliamı, neredeyse dört yılı bulan ve dünyanın kör-sağır kaldığı bu Enfal operasyonlarının yoğunlaştığı bir süreci ifade ediyor.

Halepçe Katliamı'nda resmi rakamlara göre 5 bin, gerçekte ise 10 binden fazla insan yaşamını yitirmiş, yine resmi rakamlara göre on bin insan yaralanmış olsa da kimyasal silahların etkisiyle yüz binlerce insan yıllara yayılan bir süreçte sakat kalmıştır.

Kürdistan halkına yönelik Enfal'le başlayan soykırım saldırılarını ve Halepçe Katliamı'nı, Saddam Hüseyin ile birlikte Saddam'ın Enfal Harekatı'nın başına getirdiği ve her türlü yetkiyle donattığı yakın akrabası ve halkımızın Kimyasal Ali dediği, Ali Hasan El-Mecid gerçekleştirerek yürütmüştür.

Saddam, 1986 yılından itibaren Kürdistan halkına yönelik kimyasal silah kullansa da dünyanın sesizliğinden yararlanarak Halepçe'de bunu en üst düzeye çıkarmaktan çekinmemiştir. ABD ve İngiltere, Mart 1986'da Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin, Irak'ın kitle imha silahları (kimyasal ve biyolojik silahlar) kullanmasını eleştiren kararlar almasını, karşı oy kullanarak engellemiştir. ABD ve İngiltere'nin Saddam'ı bu düzeyde sahiplenmeleri, Saddam'ın Enfal'le başlattığı soykırım saldırılarını daha da kapsamlılaştırmasına ve Halepçe'de kimyasal silahlarla Kürdistan halkına yönelik insanlık dışı soykırım saldırısını gerçekleştirmesine yol açmıştır.

◆ Enfal ve Halepçe Soykırımı, küresel kapitalist sistemin ve hegemonyasının Saddam eliyle, İran Demokratik Devrimi'yle Kürdistan halkının Özgürlük ve Demokrasi Mücadelesi'ni tasfiye etme zihniyet ve siyasetlerinin sonucunda gerçekleştirilmiştir. Bu durumun doğru anlaşılması, günümüzde yürüyen 3. Dünya Savaşı'nı daha doğru anlayarak, savaşı yürüten güçlerle özgürlük ve demokrasi mücadelesi veren güçlerin konumunu, durumunu bilerek etkili mücadele yürütmek ve güncelde de büyük bir tehlike olarak karşımızda duran benzer katliamları engellemek açısından da son derece önemlidir.

Halepçe Katliamı'ndan sonra da Saddam Hüseyin'e yönelik uluslararası alandan ciddi bir tepki gelişmemiştir. Küresel kapitalist sistem neredeyse bir bütün olarak İran-Irak Savaşı'nda çoğunluğu her iki tarafa aynı anda silah satarak çıkar sağlamayı esas almış, kimyasal silahları da Saddam'a başta ABD, İngiltere, Almanya olmak üzere bu güçler temin etmiştir. Dolayısıyla Kürdistan halkına yönelik kimyasal silahlarla gerçekleştirilen soykırıma karşı dünya üç maymunları oynamıştır. Günümüzde de Türk devletin Medya Savunma Alanları başta olmak üzere tüm gerilla güçlerine yönelik son dört yıldır daha da yoğunlaşan bir şekilde yasaklı her türlü nükleer ve kimyasal silahları kullanmasına karşı aynı güçlerin sessiz kalmasının temel nedeni, bu yasaklı silahları TC'ye kendilerinin satmalarından ve Kürt soykırım savaşını TC ile birlikte bizzat NATO gücü olarak kendilerinin yürütmelerinden dolayıdır.

Her şeyden önce Halepçe Katliamı, BAAS faşizmi ve Saddam diktatörlüğünün Kürdistan halkına ve insanlığa karşı düşmanlıklarının sonucudur. BAAS Partisi'nin resmi ideolojisi olan Panarabizm tüm Arapların birliğini savunan bir yaklaşım gibi görünse de, esasında Arap dünyasında ve Ortadoğu'da iktidar ve hegemonya olmaya dayalı faşist-şoven bir çizgi olarak Saddam Hüseyin'de en yetkin temsilini bulmuştur. Başûrê Kurdistan'ı Araplaştırma ve Kürdistan halkına yönelik gerçekleştirilen katliam ve soykırım saldırıları bu Arap milliyetçiliği ve faşizminin zihniyet ve siyasetinden kaynaklanmıştır.

Halepçe'den küresel kapitalist sistem ve hegemonyası da sorumludur

Hiç kuşkusuz ki ulus-devlet milliyetçiliğini ve faşizmini Ortadoğu'ya musallat eden küresel kapitalist sistem ve onun hegemonik gücü olan 1945'lere kadar İngiltere, sonrasında ise ABD'dir.

1. Dünya Savaşı süreci ve sonrasında Kürdistan'ın dörde parçalanarak soykırım sürecine alınmasıyla, Arapların 22 işbirlikçi ajan krallık ve devletçikler biçiminde parçalanması, küresel kapitalist sistemin ve hegemonyasının Ortadoğu'yu denetim altına alarak sömürgeleştirme zihniyet ve siyasetinden kaynaklanmıştır.

İngiltere-Fransa ve sonrasında ABD, Ortadoğu'yu paylaşma ve sömürgeleştirme zihniyet ve siyasetlerinden dolayı TC, Irak ve Su-



riye devletlerini, Kürdistan'ın dörde parçalanması ve Kürt soykırımı temelinde yapay-işbirlikçi devletçikler olarak şekillendirerek günümüze kadar da kullanmışlardır.

BAAS milliyetçiliği ve faşizminin son temsilcilerinden olan Saddam Hüseyin, İngiltere ve ABD'nin bu genel Ortadoğu politikalarının sonucu olduğu kadar somut ilişkiler bağlamında da bir işbirlikçi ve ajan kişilik olarak Irak'ta darbeyle iktidara getirilmiştir. Arap milliyetçiliği, günümüzde de sık rastlanan tüm milliyetçiliklerde olduğu gibi küresel kapitalist sistemin ve hegemonyasının en değme işbirlikçisi ve provokatörü olma gerçekliğini gizlemenin perdesidir. Dolayısıyla hem zihni, hem de güncel siyaset olarak Arap, Türk, Fars ulus-devlet milliyetçiliklerinin, faşizminin Ortadoğu'da işbirlikçi ve ajan yapılan-

malar olarak iş başına getirilmelerinin ve Kürdistan halkına yönelik gerçekleştirilen inkar, imha ve soykırımların esas sorumlusu İngiltere ve ABD'nin başını çektiği küresel kapitalist sistem olmaktadır. Ortadoğu'da milliyetçi faşist iktidar mücadeleleri ve savaşları, merkezi hegemonik iktidardan bağımsız olmadığı gibi, tam tersine bir bütün onun yönetim ve denetiminde, çıkarlarına hizmet temelinde gelişmiştir. Böl-parçala-yönet tarzında özetlenen bu küresel kapitalist modernite zihniyet ve siyaseti, yüz yıllık Ortadoğu tarihinin açığa çıkardığı ve güncelde de geçerliliğini koruyan en temel gerçeklerin başında gelmektedir.

Demek ki Halepçe Katliamı'nın gerçekleştirilmesinden, Kürt düşmanı faşist Saddam ile bu faşist zihniyet ve siyaseti geliştiren ve

açığa çıkaran küresel kapitalist sistem ve onun hegemonik güçleri İngiltere-ABD sorumludur.

Bu durumun daha iyi anlaşılması için Halepçe Katliamı'nın gerçekleştirildiği süreç ve sürecin temel birkaç özelliğine dikkat çekmek yararlı olabilir.

1979 yılında Şah Rıza Pehlevi diktatörlüğüne karşı İran'da gelişen devrime genelde İran İslam Devrimi dense de, devrimi gerçekleştirenlerin başında ezilen halklar, kadınlar, Kürtler, emekçiler, sosyalistler, demokratlar gelmekte dolayısıyla demokratik ve kültürel devrim niteliği taşımaktaydı. Devrimin gerçekleştiği süreçte İran, ABD'nin bölgemizdeki temel işbirlikçisi ve jandarması olarak Ortadoğu'nun hegemonik gücü konumundaydı.

İngiltere ve ABD, 1. ve 2. Dünya

Savaşları'yla birlikte, Ortadoğu ve dünya ulus-devlet sistemini esas olarak Irak, Türkiye, İran ve İsrail sömürgeci, soykırımcı, faşist diktatörlüklerinin ve devletlerinin oluşturulması üzerinden şekillendirmiştir.

İran'ın tarihsel ve jeostratejik rolü kadar, ABD ve Avrupa için günümüz açısından da değerinden hiçbir şey yitirmeyen Basra Körfezi'nin enerji ve ticaret yolu olarak önemi, ABD'nin Şah diktatörlüğünü bölgenin temel jandarma ve hegemonik gücü olarak kullanmasında etkili olmuştur.

İşte, 1979 yılında Şah'ın devrilmesi ve İran'da gerçekleşen devrim, küresel kapitalist sisteme ve hegemonyasına sadece Ortadoğu'da değil tüm dünya genelinde vurulmuş büyük bir darbe olmuş, onu ciddi düzeyde sarsmıştır. Başını İngiltere ve ABD'nin çektiği kapitalist modernite sistemi, 1. ve 2. Dünya Savaşları'yla oluşturdukları bölge ulus-devlet sisteminin parçalanması karşısında büyük bir panik yaşayarak devrimi başarısız kılmak, yenilgiye uğratmak ve amacından saptırmak için hemen harekete geçmişlerdir.

İran'da gerçekleşen devrimden hemen sonra, aynen Kuveyt'i işgalde olduğu gibi, geçmişten beri devam eden çelişki ve çatışmalarından da yararlanarak ABD, Saddam'a yeşil ışık yakarak İran'a saldırtmış, böylelikle savaşı başlatan esas güç olmuştur.

Savaş öncesinde, ABD desteğindeki Şah Rıza Pehlevi döneminden beri İran-Irak arasında uzun yıllardan beri Basra Körfezi'ne hakim olmaya yönelik güç mücadelesi yürütülmekteydi. Şah devrilip gerçekleşen devrimle İran sistem dışına çıkınca ABD, Körfezde yaşanan bu çelişkiyle Saddam'ın Irak'ın topraklarını genişletme amaç ve hayallerini de kullanmış, Saddam'ı İran'a saldırtarak savaşı başlatmıştır. ABD, savaşı bahane ederek Basra'ya savaş gemilerini göndermiş, Körfezi ve dolayısıyla Ortadoğu'yu tümünden denetim altına almaya çalışmıştır. Dikkat edilirse Basra Körfezi'ni dolayısıyla Ortadoğu-Avrupa enerji ve ticaret yolunu denetim altına almaya yönelik bu ABD politikaları günümüzde yürüyen 3. Dünya Savaşı'nın da başlamasının ve sürdürülmesinin en temel nedenlerinin başında gelmektedir.

İran ile Irak arasındaki savaşta ilginçtir ki ABD öncülüğündeki küresel kapitalist sistem Irak'ı destekleyip her türlü silah ve cephane satarken, Sovyetler Birliği de Saddam'ı destekleyerek her türlü silah ticaretini geliştirmekten geri durmamıştır. Sovyetler Birliği'nin daha önce de Mahabad Kürt Cumhuriyeti'nin yıkılmasında oynadığı rolle birlikte, 1979 İran Devrimi'nin tasfiye edilmesinde Irak'a açık destek sunması ve daha da genel olarak 1. Dünya Savaşı sürecinde ve sonrasında küresel kapitalist sistem tarafından Ortadoğu'da Kürt inkarı ve soykırımı temelinde oluşturulan ulus-devlet sistemini ve dengelerini savunması, 1990'ların başındaki çöküşünde diğer nedenlerle birlikte belirleyicidir. Bu konu, çok daha derinlikli araştırma ve yoğunlaşmaları gerektiren önemli bir durumdur.

ABD, Irak'ı savaşa sürüp her türlü desteği sunarken, savaş sürecinde İran'la da ilişki geliştirip gizli şekilde büyük miktarda silah satışı gerçekleştirmiştir. Ronald Reagan yönetimi sırasında Kasım

1986'da ortaya çıkan ve adına İran-kontra skandalı veya 'İrangate' denilen belgelerle bu durum kanıtlanmıştır. İsrail de savaşta İran'ı destekleyerek silah satışında bulunmuştur. TC tarafsızlık adına her iki gücün daha fazla çatışması, savaşması ve yıpranması siyasetini yürüterek her iki ülkeyle de en büyük ticareti geliştirerek ekonomisini düzeltmiştir. Bu durum bile İran-Irak savaşının nedenlerini ve amacını anlamak açısından yeterlidir.

İran-Irak Savaşı ve Halepçe Katliamı

1980 yılında başlayan ve yaklaşık yine çoğu kadın ve çocuk olmak üzere resmi rakamlara göre bir ile bir buçuk, esasında ise iki milyona yakın insanın yaşamına ve bir o kadarının da sakat kalmasına, milyonlarcasının yerlerinden-yurtlarından olmalarına yol açan İran-Irak Savaşı, Ağustos 1988 yılına kadar devam etmiş ve tarihe 'Sonuçsuz Savaş' olarak geçmiştir.

Bu savaşa Sonuçsuz Savaş denmesinin temel nedeni ne İran'ın ne de Irak'ın savaştan istedikleri sonucu alamayarak büyük bir yıkımı yaşamalarından dolayıdır. Yüzeysel bir yaklaşımla iki güç arasındaki durumu bu şekilde ifade etmek bir dereceye kadar anlamlıdır. Fakat işin esasının böyle olmadığı, savaşı başlatan küresel güçler açısından farklı, başta Kürdistan halkı için olduğu kadar bölge ezilen halkları açısından ise çok daha farklı ve ağır sonuçlar açığa çıkardığını iyi görmemiz gerekir.

İran-Irak Savaşı'nın açığa çıkarıldığı sonuçları en genel hatlarıyla belirtecek olursak;

Birincisi; Irak'ın İran'a saldırtılmasıyla başlayan ve sekiz yıl süren savaşta, savaşın tüm bedelini ezilen halklar, emekçiler, kadınlar, çocuklar ödemiştir. Beş bin yıllık erkek egemenlikli iktidar ve devlet sisteminin, iktidar ve sermaye tekellerinin yağma, talan ve hegemonya savaşlarında olduğu gibi bu savaşın da tüm acısını, eziyetini, bedelini yoksul, emekçi halklar ödemiştir.

Saddam bir yandan İran'la körfez üzerinde hakimiyet oluşturmak için savaşırken, diğer yandan Rojhilat ve Başûrê Kürdistan'ı da boydan boya işgal etmek ve Kürdistan'ı Araplaştırmak için Enfal Soykırım Harekati'ni ve Halepçe Katliamı'nı tüm dünyanın gözleri önünde gerçekleştirmiştir.

İkincisi; İran-Irak Savaşı'yla, İran'da 1979 yılında gerçekleşen demokratik ve halkçı devrim amacından saptırılmış, başta kadınlar olmak üzere Kürtler, emekçiler, de-



◆ 12 Mart 2004 tarihinde Qamişlo'da da halkımıza yönelik gerçekleştirilen katliam, Irak'ta olduğu gibi Suriye'de de iktidardaki BAAS şoven milliyetçi çeteleri, askerleri ve polisleri tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu tarihte Qamişlo'da oynanan bir futbol maçı sırasında BAAS çeteleri halka saldırı gerçekleştirmiş, bu saldırıya karşı Qamişlo halkı direniş gösterince asker, polis, istihbarat güçleri de devreye girerek silah kullanmış ve onlarca insanımızı katletmiştir.

mokratik İslami güçler ve sosyalist devrimden tasfiye edilerek monarşik, milliyetçi bir iktidar ve devlet şekillendirilmiştir. Devrimle küresel kapitalist modernite sisteminin dışına çıkan İran, bu savaşla yeniden dünya ulus devlet sistemi içine alınmıştır. Günümüzde İran ile küresel güçler arasında yaşanan çelişki ve çatışmalar, İran'da gerçekleşen 1979 devriminin ve devrimi gerçekleştiren halkların, ezilenlerin gücünden, etkisinden kaynaklanmaktadır. Bu durumu görmeden mevcut İran yönetimini ve devletini, yaşanan çelişki ve çatışmalara bakarak sistem dışı değerlendirmek ciddi bir yanılgıyı oluşturur.

Üçüncüsü; İran-Irak savaşıyla tasfiye edilen sadece İran'daki devrim değil, aynı zamanda Kürdistan halkının özgürlük kazanımlarıdır.

1979 Devrimi'ne en aktif katılan güçlerin başında Kürdistan halkı gelmiş, İran Şahlığı'na karşı başta kadınlar ve demokratik güçlerle birlikte Kürdistan halkı her alanda meydanlara çıkarak serhildanlarla devrimin en ön saflarında yer almıştır.

Rojhilat Kürdistan'ın bu devrimsel sürece katılımı, Kürdistan halkının da kültürel devrimi olarak tüm Kürdistan parçalarındaki halkı etkilemiş, 4 parça Kürdistan'da halkın özgürlük umutlarını yeşerterek, birlik ve mücadele ruhunu geliştirmiştir.

İran-Irak savaşıyla Kürdistan halkının bu özgürlük ve demokrasi

mücadelesine her üç sömürgeci, soykırımcı, faşist devlet tarafından katliam ve soykırım dayatılarak tasfiye edilmek istenmiştir.

Enfal ve Halepçe Soykırımı, küresel kapitalist sistemin ve hegemonyasının Saddam eliyle, İran Demokratik Devrimi'yle Kürdistan halkının Özgürlük ve Demokrasi Mücadelesi'ni tasfiye etme zihniyet ve siyasetlerinin sonucunda gerçekleştirilmiştir. Bu durumun doğru anlaşılması, günümüzde yürüyen 3. Dünya Savaşı'nı daha doğru anlayarak, savaşı yürüten güçlerle özgürlük ve demokrasi mücadelesi veren güçlerin konumunu, durumunu bilerek etkili mücadele yürütmek ve güncelde de büyük bir tehlike olarak karşımızda duran benzer katliamları engellemek açısından da son derece önemlidir.

Kürt işbirlikçiliği, sömürgeci-soykırımcı güçlerin ekmeğine yağ sürdü

Dördüncü olarak, İran-Irak savaşında Başûr'lu ilkel milliyetçi işbirlikçi güçler İran'ın yanında savaşa katılmış, Rojhilat'ı ilkel milliyetçi, reformist örgütler de Saddam'ın yanında saf tutmuştur. Barzani KDP'si daha da ileriye giderek etkisizleştirilmesi ve tasfiye edilmesine yönelik İran KDP'sine saldırarak Rojhilatê Kurdistan'da ve İran'da gerçekleşen devrime en büyük darbeyi vurmuştur. Saddam, Başûrlu bu ilkel milliyetçi işbirlikçi

güçlerin İran'la birlikte savaşmalarını bahane yaparak Halepçe Soykırımı'nı gerçekleştirmiştir.

İran Devrimi'yle büyük bir özgürlük ve demokrasi sürecine giren Rojhilatê Kurdistan'daki gelişmelerle, geçmişten beri Başûr'da örgütlü ve direngen olan Kürdistan halkı bu egemen Kürt ilkel milliyetçi ve işbirlikçi zihniyet ve siyasetinden dolayı katliama uğramakla kalmamış, büyük mücadele birikimleri de tasfiye edilmiştir.

Küresel kapitalist sistemin, Ortadoğu zihniyet ve siyasetinin özeti olan böl-parçala-yönet politikasıyla birlikte, özellikle Kürtler söz konusu olduğunda tavşana kaç taziye tut biçiminde özetlenen temel stratejisi, güncel olarak da halkımız ve bölge halkları için en büyük tehdit ve tehlike durumunu ifade etmektedir.

Kürt ilkel milliyetçi, işbirlikçi, reformist hareketlerin bölgesel ve küresel güçler arasındaki çelişki ve çatışmalardan yararlanma zihniyeti, siyaseti esasında bu iktidar güçlerine dayanma, onların yedeğine girme ve bu güçlerin iktidar ve hegemonya savaşına alet olma anlamına geliyor. Bu durum, Kürdistan halkına yönelik gerçekleştirilen soykırım ve katliamların gerekçesini, zeminini oluşturması açısından tarihsel olarak son derece olumsuz ve uğursuz rol oynadığı gibi, günümüz açısından da güncelliğini koruyan ve mücadele edilecek aşılması gereken temel görev olarak önümüzde duruyor.

Önder Apo ve PKK, Enfal ve Halepçe'nin de intikamını aldı

Önder Apo'nun ve PKK'nin İran-Irak Savaşı'na ve gerçekleştirilen katliamlara karşı yaklaşımındaki özgünlük, bu konuda değerlendirceğimiz beşinci ve son husus olacaktır.

Önder Apo'nun ilk çıkıştan itibaren en temel özelliği olan ve PKK'nin şekillenmesini de belirleyen özgücünü esas alan, bağımsızlıkçı, ilkeli duruş ve siyaseti, İran-Irak Savaşı'nda da kendisini net bir tarzda göstermiştir. Savaşın yol açtığı tüm katliam, yıkım ve acılara rağmen Önder Apo, bu savaşı Kürdistan Özgürlük Devrimi'nin gelişmesinin zemini haline getirmiştir. Birçok yönü olsa da bu konuda Önder Apo'nun birbiriyle bağlantılı iki temel yaklaşımı öne çıkmaktadır.

Bunlardan ilki, İran-Irak arasındaki savaşıyla özellikle İran-Irak-Türkiye sınırı denilen üçgenindeki, yani Kürdistan'da oluşan boşluğu 1982 yılından itibaren gerilla üslenmesi alanı olarak değerlendirmesidir. 15 Ağustos şanlı atılımının örgütlendirilip yürütülmesi ile günümüzde Medya Savunma Alanları dediğimiz bu Kürdistan bölgesini, Kürdistan Özgürlük Devrimi'nin gelişmesinde önemli ve tarihi bir özgür yaşam ve mücadele alanına dönüştürmüştür.

İkinci olarak, Önder Apo yine 1980 yılların başından itibaren bölünmüş, parçalanmış ve birbirleriyle çatışan Türk sol hareketiyle, Kürt örgütlerini iki ayrı cephe tarzında, -biri Türkiye'de 12 Eylül faşizmine karşı, diğeri de Kürdistan'da, ulusal birlik yaklaşımıyla- bir araya getirme arayış ve çabasının açığa çıkardığı sonuçlardır.

Önder Apo, Türkiye ve Kürdistan'da faşizm ve sömürgeciliğe karşı iki cephe tarzında örgütlemek için büyük çaba harcamıştır. Önder Apo'nun her iki cephede de birlik oluşturmaya ilkesel ve stratejik yaklaşımına karşı hem Türkiye solu, hem de Kürt işbirlikçi-reformist hareketleri gereken karşılığı vermemiş, hatta Dev-Yol ve KDP örneğinde olduğu gibi bu Önderlik çabalarını boşa çıkarmaya yönelik yoğun bir çaba içinde olunmuştur.

1978 yılında PKK'nin resmi kuruluşu, yine 1979 yılında gerçekleşen İran Devrimi halkımız ve bölge halkları açısından önemli tarihsel gelişmelerdir. Emperyalizmin bu gelişmelere 12 Eylül faşizmi ve İran-Irak savaşıyla müdahalesine karşı, Önder Apo'nun Türkiye sol hareketleri ve Kürt işbirlikçi güçleri iki cephede bir araya getirme çabasına gereken karşılık verilmiş olsaydı, tarihsel gelişmeler farklı olacağı gibi, Enfal ve Halepçelerde yaşanmayacaktı.

Küresel güçlerin böl-parçala-yönet zihniyet ve siyasetine karşı Önder Apo'nun tüm demokratik, özgürlükçü ve toplumcu güçlerle birlik arayış ve mücadelesi, bu örgütler düzeyinde gerekli karşılığı bulmamış olsa da Kürdistan, Türkiye ve Ortadoğu halkları açısından tarihsel önemde olmuş, PKK'nin bu ilkesel duruş ve yaklaşımı, temel paradigma ve strateji olarak Kürdistan Özgürlük Devrimi'nin gelişmesinde belirleyici rol oynamıştır.

Dolayısıyla, Önder Apo ve PKK, özgücüne dayalı, bağımsızlıkçı, ilkeli duruş ve siyasetiyle, 50 yılı aşan Kürdistan Özgürlük Devrimi'yle Enfal ve Halepçe'nin de in-

tikamını almıştır.

Saddam'ın devrilerek idam edilmesi ve Güney Kürdistan'da Federe Kürt Yönetimi'nin oluşturulması yarım asırı aşan Kürdistan Özgürlük Devrimi'mizden bağımsız gelişmeler değildir. Küresel kapitalist sistemin ve hegemonyasının bölgemize müdahalesi ve başlattığı 3. Dünya Savaşı'yla, Saddam'ın idam edilerek Kürt Federe Yönetimi'nin oluşturulması ile yürüttüğümüz tarihi mücadele arasındaki diyalektik, bu makalenin sınırlarını aşacağından üzerinde çok daha fazla durulması ve yoğunlaşılması gereken temel bir husustur.

Aynı şekilde, 50 yıllık Kürdistan Özgürlük Mücadelesi'yle halkımız, İran sömürgeci-monarşik iktidarının 1979 Devrimi'ni amacından saptırıp Kürdistan halkına geliştirdiği imha ve katliamların da hesabını Rojhilatê Kurdistan'ın Önderlik çizgisinde yeni bir ideolojik ve kültürel devrim sürecini yaşamasına öncülük ederek almıştır.

Eylül 2022 tarihinde Jîna Emîni'nin katledilmesiyle başlayan kadın öncülüğündeki büyük direniş ve serhildanlar, Önder Apo'nun geliştirdiği ve hareketimizin temel felsefesini ifade eden 'Jin, Jiyan, Azadî' şiarıyla bütün İran'a yayılmış, yeni bir kültür devrimi olarak tüm insanlığı etkilemiştir. 21. yüzyılın kadın yüzyılı olarak gelişmesinde önemli rol oynayan Rojhilatê Kurdistan'da başlayıp tüm İran'a ve giderek dünyaya yayılan bu isyan ve mücadele sürecinin de dayandığı tarihsel gerçekleri bu yönüyle de iyi anlamamız gerekir.

Qamişlo Katliamı, Önder Apo ve PKK çizgisinin tasfiyesine yönelikti

Irak ve Suriye'deki BAAS Partisi özünde tek bir parti olarak doğmuş, sonraları ayrıışmıştır. Dolayısıyla sağ ve sol versiyonlar olarak her iki BAAS'cılığın esası, zihniyet ve siyaseti aynıdır. Egemen Arap milliyetçiliğini, şovenizmini ve faşizmini ifade eden bu zihniyet ve siyaset Halepçe'de olduğu gibi Qamişlo'daki katliamın da temel sorumlusudur.

12 Mart 2004 tarihinde Qamişlo'da da halkımıza yönelik gerçekleştirilen katliam, Irak'ta olduğu gibi Suriye'de de iktidardaki BAAS şoven milliyetçi çeteleri, askerleri ve polisleri tarafından gerçekleştirilmiştir.

Bu tarihte Qamişlo'da oynanan bir futbol maçı sırasında BAAS çeteleri halka saldırı gerçekleştirmiş, bu saldırıya karşı Qamişlo halkı direniş gösterince asker, polis, istihbarat güçleri de devreye girerek silah kullanmış ve onlarca insanımızı katletmiştir.

Kürdistan halkı bu saldırı ve katliama karşı başta Qamişlo olmak üzere, Cizîr, Efrîn, Kobanê, Şam, Halep ve diğer alanlarda ayaklanmış, birçok karakol ve devlet kurumlarına el koyarak BAAS güçleriyle çatışmıştır. Kürdistan halkının bu direnişini beklemeyen BAAS rejimi büyük bir korku ve panikle geri çekilmek durumunda kalmış, birçok devlet kurumunu terk etmiştir.

Suriye BAAS Rejimi, 2003 yılında Saddam'ın idam edilmesinin ve 8 Mart 2004 yılında Başur'da federal bir Kürt devleti kurulmasını onaylayan geçici anayasanın hazırlanmasıyla oluşan sürecin hem intikamını almak, hem de bu gelişmelerin Rojavayê Kürdistan'da yarattığı etkileri tasfiye etmek için

böylesi bir katliamı planlayarak uygulamıştır.

Qamişlo Katliamı'nda, Suriye BAAS Rejimi'nin bu yönlü Kürt düşmanı zihniyet ve siyasetiyle birlikte, çok ilginçtir ki Halepçe Katliamı'nda da olduğu gibi ABD'nin bölge ve Kürdistan üzerindeki zihniyet ve politikaları etkili ve belirleyici olmuştur.

ABD, Önder Apo'ya yönelik gerçekleştirilen Uluslararası Komplo'yla istenilen sonucu alamayınca kompunun devamı olarak 2002-2004 Ferhat-Botan tasfiyeciliğini devreye koyarak sonuç almaya çalışmıştır. Tüm parçalarda ve Avrupa'da çok kapsamlı bir saldırı olarak gerçekleştirilen bu tasfiye planı, Önderlik ve PKK çizgisine en fazla bağlı olan Rojava halkına yönelik katliam saldırısıyla da sonuca ulaşmak istemiştir. Rojava'daki halkımızın Önder Apo'nun Rojava ve Suriye'de kaldığı 20 yıllık süreç boyunca yoğun emek ve çabasıyla gerçek tarihsel özülle buluşması ve Kürdistan Özgürlük Devrimi'ne her yönüyle katılarak örgütlenmesi, PKK'nin gelişmesinde belirleyici ve tarihsel rol oynamıştır. Ferhat-Botan tasfiyeciliğiyle Uluslararası Komplo'yu sonuca götürmek isteyen ABD, Rojava'da da PKK'nin etkisini ve örgütlülüğünü bu katliamla tasfiye etmek istemiştir. Özcesi Qamişlo Katliamı, Suriye BAAS faşizminin Kürt düşmanı zihniyet ve siyasetiyle birlikte ABD'nin Ferhat-Botan tasfiyeciliğiyle gerçekleştirmeye çalıştığı Uluslararası Komplo'nun devamı niteliğinde gelişen bir saldırı olmuştur. ABD-Suriye BAAS Rejimi ve TC devletinin bu katliamdaki işbirliği, yönlendiriciliğini olgusal olarak belgelere dayandırma imkanımız ve fırsatımız şu an itibarıyla bulunmuyor. Katliamın gerçekleştiği süreçteki gazete kupürlerine bakmak bu yönlü somut olguları göz önüne sermeye yeterlidir. Daha da önemlisi, Önder Apo'ya yönelik gerçekleştirilen Uluslararası Komplo ve devamı niteliğindeki Ferhat-Botan tasfiyeciliği ile buna karşı yürütülen mücadelelenin açığa çıkardığı hakikat en temel somut durum olarak tüm olgulardan daha gerçektir.

Saddam'ın idamı ile Başur'da bir Kürt yönetiminin oluşturulmasına bir yandan nasıl ki ABD öncülük yapmışsa, diğer yandan bu gelişmelerin PKK öncülüğünde yürüten yarım asırlık mücadele ve açığa çıkardığı sonuçlardan bağımsız değerlendirilemeyeceğini, bu diyalektik kavranmadan Ortadoğu'da ve Kürdistan'da yaşanan hiçbir gelişmenin doğru anlaşılamayacağını yukarıda belirtmeye çalıştıysak, benzer durum Qamişlo Katliamı ve sonrasında yaşanan BAAS rejiminin çöküşü açısından da geçerlidir.

Katliama karşı Rojava halkının direnişi devrime giden süreci başlatmıştır

Qamişlo Katliamı ile tasfiye edilmek istenen Rojava'daki devrimsel gelişmeler, Rojava halkımızın tarihi direniş ve serhildanıyla, Rojava Devrimi'ne giden süreci başlatmıştır.

Önder Apo'nun 20 yıl Suriye, Lübnan ve Rojava'da yürütmüş olduğu büyük mücadele ve Rojava halkını eğiterek, örgütlemeye yönelik büyük çaba ve emeğine Rojava halkı, bu katliama karşı direnerek karşılık vermiş, sadece Kürdistan halkı açısından değil, böl-

gemiz ve tüm insanlık için tarihi önemde kadın öncülüğünde gelişen Rojava Devrimi'ni insanlığa armağan etmiştir.

Halepçe'de Saddam'ın gerçekleştirdiği katliamlarda ilkel milliyetçi işbirlikçi güçler halkı bırakarak kaçmayı seçerken, Rojava'da gerçekleşen katliama karşı Şîlan Bakî ve Xebat Dêrik yoldaşlar şahsında temsilini bulan Apocu fedai militalık, halkla birlikte her türlü saldırı ve katliama karşı direnişi geliştirerek karşılık vermiş ve Rojava Devrimi'ne giden yola öncülük etmişlerdir. Şîlan ve Xebat yoldaşlar şahsında bir kez daha tüm devrim şehitlerimizi saygı, sevgi ve minnetle anarak, anılarına bağlılık ve başarma sözümüzü yineliyoruz.

BAAS şovenizmi ve faşizminin Irak ve Suriye'de geliştirdiği Kürt düşmanlığına ve katliamlarına karşı Önder Apo, paradigma değişimiyle de gereken karşılığı vermiş, Kürt-Arap tarihi ittifakıyla Rojava Devrimi'nin bir Arap ve Ortadoğu Halklar Devrimi olarak gelişmesinde tarihi fırsatları açığa çıkarmıştır.

Kürt düşmanlığı-katliamcılığı her iki Baas rejiminin de sonunu getirdi

Irak ve Suriye'deki BAAS rejimlerinin yıkılmasında Kürt düşmanlığı ve katliamcılığıyla, bu katliamlara karşı PKK öncülüğünde Kürdistan halkının tarihi direnişi en temel nedenlerin başında gelmektedir. Irak tek başına Irak olmadığı gibi, Suriye'de tek başına Suriye değildir. Kürdistan halkının direnişiyle yıkılan sadece Irak ve Suriye'deki BAAS rejimi değil, bu faşist rejimleri şekillendiren ve kullanan küresel ulus-devlet sistemidir.

Önder Apo, Saddam Hüseyin'in idam edilmesini Ortadoğu'da ulus-devletin sonu, Suriye BAAS rejiminin çöküşünü ise Sykes-Picot'un çöküşü olarak değerlendirmiştir. Irak'tan sonra Suriye BAAS rejiminin çöküşü bu nedenle halkımız açısından olduğu kadar tüm bölge halkları açısından son derece tarihi ve önemli bir gelişmedir.

Kürdistan halkının tüm soykırım ve katliamlara karşı direnişi, iki yüzyıldır küresel kapitalist sistemin Ortadoğu'da oluşturmaya çalıştığı ulus-devlet sistemini çökertmiş, Kürt soykırımı zihniyet ve siyasetine ölümcül darbe vurmuştur.

'Bir daha Halepçe, Qamişlo olmaz' denmemeli

Böylesine büyük bedeller ödenerek, dişle-tırnakla yaratılan tarihsel gelişmelere bakarak, düşman gerçekliğinde muğlaklığı yaşamama, gevşeme ve rehavete kapılma ya da mücadelesiz sonuç alacağını sanarak erken çözüm hastalığına kapılmak, süreç açısından en tehlikeli ve mücadeleye zarar verecek yaklaşımlar, duruşlar olmaktadır.

Dolayısıyla 'Halepçeler, Qamişlolar geride kaldı, bir daha olmaz' demek büyük bir gaflet durumunu ifade ediyor. Önder Apo bu nedenle Gazze'de yaşananları hatırlatarak, "Kürdistan'da 50 Gazze yaşanır" diyerek bizler kadar tüm özgürlük ve demokrasi güçlerini uyarmış, tarihsel imkan ve fırsatlar kadar büyük tehlikeye de dikkat çekmiştir.

Halkımıza yönelik tehlike iki yönlüdür. Bir yönü Ortadoğu yeniden şekillendirilirken hem Irak ve Suriye'de olduğu gibi çökmemek, hem de bölgesel hegemonya olma

yönünde mücadele yürüten İsrail, Türkiye ve İran'ın bu beka ve hegemonya savaşında Kürt halkını yine kurban olarak kullanma zihniyet ve siyasetinden vazgeçilme-miş olmasıdır. Kürt işbirlikçiliği, küresel ve bölgesel kapitalist modernite sisteminin payandası olduğu sürece katliamlar hep gündemdedir.

Tehlikenin ikinci yönü, merkezi hegemonik İktidarın, iktidar ve sermaye tekelleriyle birlikte Ortadoğu ulus-devletlerini restore ederek küresel sermayenin ihtiyaçları doğrultusunda yeniden dizayn etme zihniyet ve siyasetinin Ortadoğu'da demokratik gelişmelere yol açacağı beklentisi büyük bir yanılgı gaflettir. Aşılımadığında bekleyenleri işbirliği ve ihanete kadar götürerek katliamlara zemin sunar.

Küresel güçlerin Ortadoğu'yu yeniden şekillendirmeye çalıştığı bu süreç, Kürdistan devrimini tasfiye etmeye iç içe yürütülmeye çalışılmış, Önder Apo'ya yönelik Uluslararası Komplo ve 27 yıldır İmralı işkence ve soykırım sistemi bu temelde gerçekleştirilerek yürütülmüştür. Geline aşamada ulus devlet statükoculuğunu restore etmeye yönelik küresel hegemonik politikalarla, Kürdistan Devrimi ekleninde gelişen bölge demokratik devrimi son derece özgün bir diyalektik oluşturmaya başlamıştır. Önder Apo, yeni bir mücadele sürecini başlatmaya yönelik tarihsel inisiyatif geliştirirken, süreci boşa çıkarmaya yönelik içten ve dıştan geliştirilecek provokasyon ve saldırılara karşı dikkatli olmamız gerektiğini belirtmiştir.

Genel yönleriyle belirttiğimiz, gerçekte çok daha karmaşık olan bu düşman zihniyet ve siyasetini Önderliğin Asrın Manifestosu ve başlattığı tarihsel süreç bağlamında derinliğine anlayarak, Önderlik çizgisine doğru katılmak, tüm tehlikelere karşı en güçlü tedbir olmak kadar, Kürdistan Özgürlük Devrimi'nin gelişmesi ve başarısının da gereğidir.

Suriye'de BAAS rejiminin çökmesi 3. Dünya Savaşı'nda da yeni bir aşamayı açığa çıkarmış, 20. yüzyılda şekillenen Ortadoğu ulus-devlet sistemini ve dengelerinin kökten değişmesine yol açmıştır. Bu durum, Kürdistan ve bölge ezilen halkları açısından bizzat yarım asırlık Önder Apo ve PKK öncülüğünde yürütülen tarihsel direnişle açığa çıkarılan tarihsel gelişmelerdir. Yeni Demokratik Ortadoğu'nun kadınlar öncülüğünde, Kürdistan halkının özgürlüğü temelinde şekillenmeye başladığı tarihsel ve büyük bir mücadele sürecine girmiş olmak, elbetteki tüm ezilen insanlığın kaderini belirleyecek düzeyde anlamlı ve değerlidir.

Önder Apo'nun 27 Şubat'ta okunan Barış ve Demokratik Toplum Çağrısı, Asrın Manifestosu olarak böylesi bir tarihi süreci açığa çıkaran ve başlatan temel hakikati-mizdir. Bu hakikati derinliğine anlayarak, gereklerini yerine getirmek, Kürdistan Özgürlük Devrimi'nin bir Ortadoğu Demokratik Devrimi ve dünya kadınlarının ve ezilenlerinin devrimi olarak geliştirmede en temel görev ve sorumluluğumuzdur. Bu bilinç ve cesaretle mücadele etmek, aynı zamanda Halepçe ve Qamişlo Katliamları'yla birlikte, Kürdistan halkına ve tüm insanlığa karşı tarihte işlenmiş tüm katliamlardan hesap sormanın, şehitlerimizi Kürdistan Özgürlük Devrimi'nde yaşatma sözümüz ve kararımızın da gereğidir.

ALGI VE ALGI OPERASYONLARI

■ CEMAL ŞERİK

2024 yılının Ekim ayında MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli'nin Önder Apo ile ilgili yaptığı açıklama gündem oluşturdu. Oluşan bu gündem hala etkisini göstermeye devam ediyor.

Devlet Bahçeli'nin gündem yaratan açıklamasının siyasal boyutuyla değerlendirmesi çokça yapıldı. Birçok siyasal çevre ve kişi bu konu üzerine değerlendirme ve açıklamalarda bulundu. Bunlar da farklı boyutlarıyla etkili medya araçları üzerinden kamuoyuna ve ilgili çevrelere duyuruldu ve hala duyurulmaya da devam ediyor.

Medyada bundan sonra da konuya dair farklı bilgiler olduğunda yer verileceği gibi yorumlarda bulunulabilir. Böyle olması habercilik ve gazetecilik açısından olması gerekendir. Kuşkusuz onları anımsatacak cümlelere yer verilecek olsa da daha çok Devlet Bahçeli'nin gündem yaratan açıklamasını kişi, çevre ve toplumu etkileme, algı oluşturma ve bilinçte sapma yaratarak davranış üzerinde etki oluşturmaya ele alacağız.

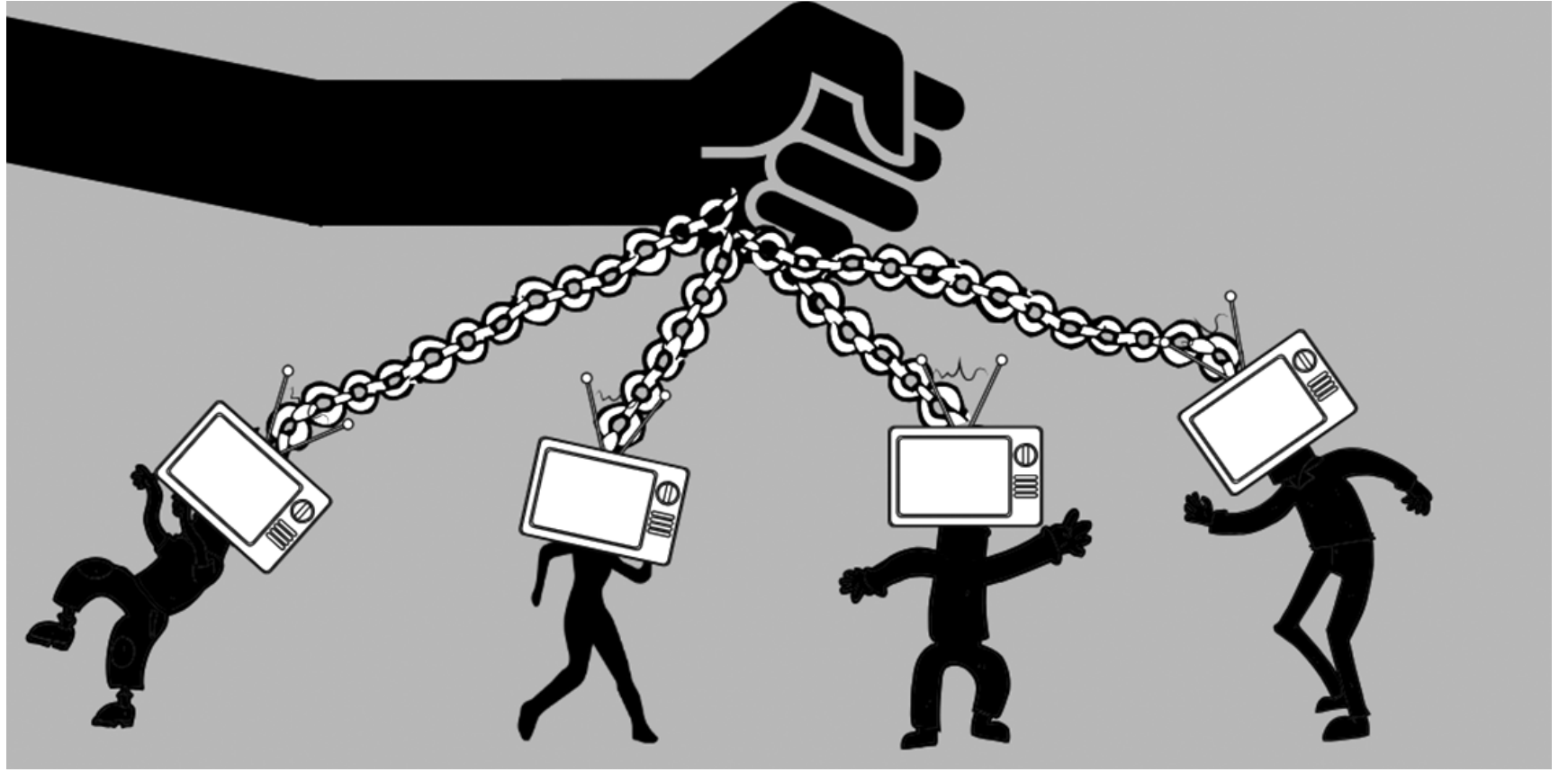
Algı ve mana

Doğada var olan biyolojik varlıkların ortak temel özelliklerinden biri de algı olmaktadır. Bunun içindir ki, temel biyolojik varlık olarak kabul edilen bitki, hayvan ve her ikisinin ortak özelliklerini taşıyan yosun, mantar gibi varlıklar ve insan günümüze kadarki bilimsel verilerin ispatlayabildiği kadarıyla algıya sahip olan varlıklar olarak kabul edilmektedirler. Fakat burada ifade edilen algı ortak bir payda olmakla birlikte; bu canlılar düzey, gerçekleşme, kendini pratikte ifade etme biçimiyle de kendi içlerinde farklılıklara sahiptir. Dinden öte, doğayı algılama biçimi olarak da kabul edilen Tao düşüncesinde de ifade edildiği gibi; "Tao taştan uyur, yaprakta rüya görür, hayvanda uyanır, insanda da farkına varır" deyişi de bu algının yorumlanmış ifadesi olarak kabul edilebilir.

Anlaşıldığı üzere Tao düşüncesinde ifadeye kavuşan, algı düzeyinin biyolojik varlıklardaki farklılığı kedinin bu şekilde somutlaştırılmış olmaktadır. Ona göre de biyolojik varlıklarda algı düzeyi bu şekilde kendini dışa vurmuş olmaktadır.

Burada öne çıkan; bitkinin, hayvanın, bitki ve hayvanların ortak özelliğini taşıyan organizmalar ile insandaki duyumsamalarının hangi biçimde kendisini dışa vurmuş olduğudur. Daha somut bir ifadeyle tüm biyolojik varlıklardaki algının ortak yönleriyle birlikte ayrılan yönlerinin de olduğu algı üzerine yapılan değerlendirmelerde en temel hususlardan biri olarak karşı-

◆ Dikkat edilirse bu süreçte medya tekelleri oluşmuş ve bunlar da toplumsal ve siyasal yaşamın belirlenmesinde rol oynayan yargı, yasama ve yürütmenin yanına eklenen bir güç olarak telaffuz edilmeye başlanmıştır. Bu güce dayalı olarak kapitalist modernite sistemi tarafından sunulanlar doğru olanmış gibi, toplum bilincinde bir algıya dönüştürülmüştür. Toplum bu şekilde kendine sunulana inandırılırken, kendi hakikatine yabancılaştırılmıştır.



mıza çıkmaktadır. Bu temelde ortak olan yan tüm biyolojik varlıklarda olan dokusal ve sistemsel karakterlerde ifadesini bulan yönler olurken, ayrılan yan ise o algının kedisini nasıl dışa vurduğudur. Örneğin bitki duyumsuyor, hissediyor, onu kendine özgü tepkilerle algıladığını dışa vuruyor. Hayvan ise duyumsuyor, hissediyor, ona göre de algısını bir tepki olarak hem gözle hem de somut davranış biçimiyle görülür kılıyor. İnsan da ise algı bitki ve hayvanlarla ortak noktalarda buluşurken, onlardan farklı olan yanlar da ihtiva ediyor. Bu fark insanda -algıya karşılık olarak gelişen reflekslerle birlikte- algının beyinden düşünceye, tasarıma, eyleme dönüştürülmesi olarak kendisini somut bir ifadeye kavuşturuyor. Önder Apo'nun Demokratik Uygurlik Manifestosu olarak adlandırılan ve beş kitaptan oluşan savunmalarının "Uygurlik" adıyla yayınlanan birinci kitabında bu farklılıkları maddeler halinde açıklıyor.

İnsanda yoğunlaşan gerçeklikler

- 1- Maddenin yapıtaşları olan atomlar hem sayı hem de diziliş olarak insanda en zengin bir varlığa ve bileşime sahiptir.
- 2- İnsan biyolojik dünyanın tüm bitkisel ve hayvansal yapılarını temsil etme avantajına sahiptir.
- 3- Toplumsal yaşamın en gelişkin biçimlerini gerçekleştirmiştir.
- 4- Çok esnek ve özgür bir zihniyet dünyasını temsil etmektedir.
- 5- Metafizik yaşayabilmektedir.

biçiminde beş madde somutlaştırılmaktadır.

Burada -bu maddelerden birini diğerleri karşısında öncelemeden- konuyla doğrudan bağı nedeniyle beşinci maddede ifade edilen insanın "metafizik yaşayabilme" özelliği, insanda algının aldığı biçimi ya da somutlaşmış halini daha yakından görme, anlama olanağını tanıdığı belirtilebilir.

Toplumsal algı ve pozitif bilimlerin etkisi

Bu temelde biyolojik bir varlık olmanın ötesine geçen insanda algı konusu ele alınırken, onu insanın var olma hali olan "toplum-sallaşmayla" birlikte ele almanın daha gerçekçi olacağını kabul etmek gerekmektedir. Aslında bu yönüyle algının, biyolojik varlık olarak insanın oluşum sürecinden itibaren kaydettiği gelişme düzeyine göre bir ilerleme içerisinde olmuştur. Buna göre insanlaşmanın ilk sürecinde algı; -göz, kulak, burun, dil, el-ayak gibi- duyu organları vasıtasıyla duyumsanarak beyine taşınmış, orada kavramlaşmış, dil ile de ağızdan çıkan hecelere, kelime ve sözcüklere dönüşmüştür. En somut haliyle de insan, çevresinde mana ve anlam verdiği olup-bitenleri sözcüklerle ifade eder bir hale gelmiştir. İnsanın kavuştuğu bu beceri onu daha da ileriye taşıyan harekete

geçirici bir rol oynamıştır. Düşüncenin gelişimini, tasarıma dönüştürerek, o güne kadar kullanılanları aşan insan eliyle avadanlıkların, iş aletlerinin, barınakların yapılmasını ve bunlara dayalı olarak da yaşamın öncekine oranla zenginleşmesini, güçlenmesi ve kolaylaşmasını oynanan bu rolle bağlantılı ele alarak değerlendirmek mümkündür.

Belirgin olarak öne çıkan bu özellikler insan yaşamında düşüncenin yaşama yön verme niteliğinin belirginlik kazanmaya başladığı bir dönemi ifade ederken aynı zamanda insanın diğer biyolojik varlıklarla farkını temel bir çerçeveye oturmaya başladığını göstermektedir. Zaten o süreçle birlikte yaşamsal maddi ihtiyaçların karşılanmasında; "avcı", "toplayıcı" biçiminde gruplaşmış olan insan toplulukları, kendi aralarında yaptıkları iş bölümüne bağlı olarak yeni yaşamsal düzenlenişler içerisinde de girmeye başlamıştır. Önce kadın-erkek ve yaş farklılıklarına dayalı; doğal, sonra da üretimden kaynaklı; toplumsal iş bölümleri de insan yaşamında görülmeye başlayan düzenlenişler olmuştur. Bu iş bölümlerine dayalı topluluk yaşamının düzenlenişinde, algının rolünün görülmesi gerekmektedir. Oynanan bu rol tarihsel gelişim içerisinde farklı düzey ve biçimlerde kendini göstermeye devam etmiştir.

Kapitalist modernitenin kendini bir sistem olarak örgütlemeye ve kendi kurumsallaşmasını oluşturmaya başlamasıyla birlikte yakalanan düzey ve kazanılan biçim,

o güne kadar olduğundan daha farklı bir "doğrultu" içerisine girmiştir. Özellikle de 19. yüzyılda bilimin kendi içerisinde pozitif bilimler olarak ayrıştırılmasıyla birlikte bu "doğrultu" kendi rotasında zirveye doğru bir tırmanış göstermiştir.

Burada "pozitif bilimler" derken, 19. yüzyılda bilimin doğa ve fen bilimleri olarak ayrıştırılması ve ayrıştırılan bu iki temel kategorinin de kendi içinde gruplandırılarak dallara bölünmesi kast edilmektedir. Dikkat edilirse bu süreçle birlikte biyoloji, sosyoloji, psikoloji, zooloji, botanik, fizyoloji, jeoloji, ontoloji gibi adlar altında bilim disiplinleri oluşturularak insan ve doğa yaşamı en ince ayrıntısına varıncaya kadar araştırma ve inceleme konusu haline getirilerek, kapitalist modernite sisteminin hizmetine sunulmaya başlanmıştır. Kapitalist modernite sisteminin, insan yaşamındaki yeri "büyük devrimler" olarak nitelendirilerek, "yeni keşifler" adı altında topluma sunulan birçok buluş da bu bilimlere dayandırılarak geliştirilmeye başlanmıştır. Yine aynı şekilde toplum yaşamını düzenleyen yasalar, kanunlar, ekonomik yaşama dair temel belirlemeler hep bu süreçle birlikte geliştirilmiştir. O nedenle başlayan bu sürecin kapitalist modernite sisteminin her yönüyle toplum, doğa, siyaset, hukuk gibi birçok alan üzerinde tekeline kurduğu bir süreç olduğunu söylemek gerekmektedir. Bu dönemin, öncesinde var olan sınıflı, devletçi uygarlıklardan; kölecilik ve feodal kölecilik, sömürü ve egemenlikler-

den en temel farklılıklarından biri bu olurken diğer bir özelliği de sömürünün aldığı biçim olmaktadır. Bununla birlikte diğer bir başka özelliği de ücretli köleler haline gelen mülksüz, sömürülen ve iş gücünü satma dışında yaşamını sürdürebileceği, elinde hiçbir şeyi olmayanların kapitalist pazar etrafında kapitalist modernite sisteminin toplumu haline getirilmiş olmalarıdır. Bu yönüyle “toplumun” köleci ve feodal uygarlığın köleliğinden farklı olarak ücretli köleler haline gelerek kapitalist pazarda kendini satar hale getirilenlerden oluşan bir “topluma” dönüşmesi sağlanmıştır.

Pozitif bilimlerin amacı da tamamen bu ilişki ağı içerisinde kapitalist modernite sisteminin kendini dört başı mahmur bir hale getirmesi temelinde belirlenmiştir. Bu dönemde doğa ve topluma ait olan her şey; enine-boyuna, genişliğine-derinliğine en küçük parçasına varıncaya kadar pozitif bilimlerin konusu haline getirilerek kapitalist pazara sunulmuştur. Bu yönüyle insan ve toplum da kapitalist pazara sunulanlar arasında yerini almıştır. Öyle ki, önce hayvanlar üzerinde yapılan deneylere dayalı olarak ulaşılan sonuçlar giderek insanlar üzerinde tatbik edilmeye başlanılmıştır. Ünlü Rus fizyolog ve psikoloğu İvan Pavlov’un “hayvan terbiyesi” üzerine yaptığı deney ve araştırmalardan ulaştığı sonuçlardan olan “şartlı refleks” hipotezinin insanlar üzerinde denenmesine bu süreçte başlandı. 20. yüzyılın ortalarından itibaren, kapitalist modernite sistemi ve pozitif bilimler açısından 19. yüzyılda pozitif bilimler alanında yaşamaya başlayan süreç büyük atılımlar kaydetti. Bunu sağlayan da ikinci dünya savaşı sonrasında oluşan konjonktür ve bunun sonucunda oluşan güç dengeleri içerisinde kapitalist-empyrialist sistemle, reel sosyalist sistem arasındaki çelişki ve çatışma olmuştur. Her iki sistem de pozitif bilimlerden sonuna kadar yararlanarak aralarında yaşanan rekabeti; silah, hava ve uzay sanayi üzerinde görüldüğü gibi, kendi lehlerine çevirmek istemişlerdir.

Kapitalist modernite sistemi açısından bu rekabet sadece silah, hava ve uzayla sınırlı kalmamıştır. İnsanın, toplum ve doğanın en küçük parçasına varıncaya kadar nasıl egemenlik ve sömürünün bir parçası haline getirilebileceğine dair sözde bilim adına yürütülen araştırma, deney ve yatırımlara ağırlık verilmiştir. Buna göre toplum, sosyoloji adı altında analizlere tabi tutulmuş, üzerinde uygulamaya konulacak olan politikalara nasıl açık hale getirilebileceğinin yol ve yöntemleri geliştirilmeye çalışılmıştır. Aynı şekilde cinsiyet farklılıkları ve bunların hem kendi özgünlüde hem de birlikte oluşturdıkları toplum bütünlüğü içerisinde yaş gruplarına bölünerek öne çıkan özellikleri, eğilimleri, ilgileri, güçlü ve zayıf yönleri tespit edilerek ona göre politikalar belirlenmiştir.

Belirlenen bu politikalar sadece ideolojik ve siyasal boyutlarla da sınırlı kalmamıştır. Kültürel ve psikolojik boyutlarıyla da ele alınarak uygulamaya konulmuştur. Bu temelde medya o güne kadar oynadığı rolün çok üstüne çıkan bir düzeyde toplumsal, siyasal, kültürel, ideolojik olan yaşamın her alanına nüfus edecek bir şekilde rol oynayacak bir sektör olarak örgütlendirilmiştir. Reklamcılığı

özel bir önem verilerek toplum “gösteri” ve “tüketim toplumu” haline getirilme sürecine alınmıştır. Bunu sağlayabilmek için de o zamana kadar doğadan ve toplumsallaşmadan kaynağını alan algılar zihinlerden silinmeye çalışılırken, yerine kapitalist pazar sisteminin ve siyasetin çıkarlarına hizmet temelinde işler hale gelen algılar empoze edilmiştir. Burada öne çıkan amaç ise yapay, hayali bir topluma geçişin sağlanmasıdır. Önder Apo, Demokratik Uygarlık Manifestosu olarak adlandırılan son savunmalarının “Kapitalist Uygarlık” adıyla yayınlanan ikinci kitabında, bu gerçekliği “Tüm toplumlar üzerinde küresel bir homojenleştirme, kitle ve sürü toplum oluşturmak için tek kültürel potadan geçirme, sisteme en ufak bir itiraz gelmeyecek biçimde yeniden inşa etmeler devrededir” belirlemesiyle somutlaştırırken, devamla da “Toplum projeleri bir bakıma eski devrimlerin, ütopyaların yerine ikame edilmiş oluyor. Artık ütopya ve devrimlere gerek yoktur. Her şey projelendirilebilir. Ayrıca finansörü hazır. Karşı-toplum, simülakr toplum, sanal toplum, tek zihniyetli toplum bu olsa gerek. Fakat yaşamın aşırı simülakr ve medyatikleşme niteliği kazanması, gösteri ve tüketim toplumunun egemenliği, ekonominin arzuyu gidermek yerine azgınlıştırması, iktidarın tüm toplumsal kılcal damarlara kadar sızması, tarihsizliğin bizzat sistem ideologlarınca dile getirilmesi çürüme ve kaos niteliğini belirgince ifade etmektedir” demektedir.

Bu süreçle birlikte kapitalist modernite sistemi kendi varlığını sürdürmek ve reel sosyalist sistemi kendi önünde engel olmaktan çıkarak kendine entegre etmek için geliştirdiği yol ve yöntemler ile arayışları o güne kadarkilerden daha farklı bir biçim kazanmaya başlamıştır. Bu oluşan biçimler içerisinde öne çıkan ise özel savaş stratejisi olmuştur. Burada özel savaş derken kast edilen, sadece özel savaş tanımında formüle edilen “gayri nizami harp”, “istikrar hareketi” ve “psikolojik savaş” değildir. Kuşkusuz bu özellikler özel savaş stratejisi içerisinde yer alan herkes tarafından kabul gören temel saç ayaklarıdır. Ancak bu özellikler özel savaş stratejisini anlatmaya yetmemektedir. Burada görülmesi gereken bu özelliklere bir çehre kazandıran, siyasal ve askeri yapılanma ile birlikte toplumu da içerisine alan, kapitalist modernite sistemini ayakta tutmayı hedefleyen özel savaşın sistemsel bir karaktere sahip olmasıdır. Burada asıl olarak görülmesi gereken de özel savaşın bu temel özelliğidir. Özel savaş, klasik savaşlardan ayrılan da bu yön olması ve toplum mühendisliğine dayalı bir savaş biçimi olarak yürütülüyor olmasıdır. Burada “toplum mühendisliği” denirken kast edilen fen kapsamında olan bir bilim disiplini olarak olay ve olguların anlaşılmasına yönelik yürütülen çalışmalarla -var olan ilgili boyutunu ret etmeden- onun kazandığı anlamı aşmasıdır. Doğadan topluma, siyasetten kültüre, sanata, ekonomiye varıncaya kadar olan her şeyin bir kurguya dayalı olarak yeniden inşa amacına yönelimi içermektedir.

Sessiz savaş

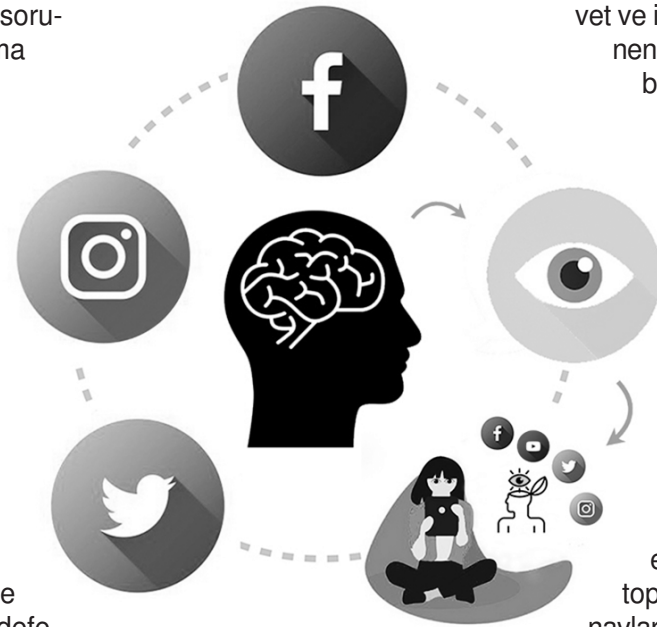
Yaşanan bu değişim, algının sa-

dece duyu organları yoluyla duyumsanan, hissedilen, bilinçte yansımaları bularak anlaşılan bir olgu olarak yaşamda karşılığını bulan doğal ve toplumsal olma sınırlarının dışına çıkarılarak, kapitalist modernitenin çıkarlarına hizmet edecek bir şekilde inşa sürecine alınması anlamına gelmektedir. Artık bu süreçle birlikte algı kapitalist modernite sisteminin toplum üzerinde kurduğu egemenliğin her yönüyle sürdürülmesine hizmet edecek bir hale getirilmeye başlamıştır. Burada gerçekleşen husus, “savaş oyunları” olarak da adlandırılan hileye başvurularak, algıda oluşan yanılsama ve sapırtmanın ötesine geçen bir anlam ifade etmektedir. Bu yönüyle, anlık ve dönemsel değil, bir düşünüş, yaklaşım ve davranış biçimine dönüşümü anlatmaktadır. Bu aynı zamanda hem algıyı yönetenler hem de yönetilenler için algının içselleştirilmesinin hedeflendiği toplumun iki farklı uçtan yola çıkarak buluştukları ortak bir noktaya getirilmesi anlamına gelmektedir. Toplum mühendisliğinin önünde duran en temel husus bunu sağlayacak olan izlenecek yol-yöntem ve kullanılacak araçların belirlenmesidir. Burada öne çıkan da doğrudan topluma hitap eden, yine toplumsal yaşamı belirleyen özelliklere yönelik geliştirilen politikalarlardır. Asıl sorun da belirlenen politikaların, kullanılacak olan araçların nasıl harekete geçirileceğidir?

20. yüzyılın kinci yarısından itibaren yaşananlar da bu sorulara bulunan cevaplar olma özelliğini taşımaktadır. Bu süreçten itibaren kapitalist modernite kendi toplumunu oluşturma yönünde yolunu belirlemiştir. Buna göre o güne kadar toplumu toplum olarak var eden özelliklerin başkalaşıma uğratılması ve bunun toplum tarafından içselleştirilmesinin sağlanması temel hedef olarak belirlenmiştir. “Bio-iktidar” ve “toplum kırım” ise bu hedefe ulaşmanın temel yol ve yöntemleri olarak kabul edilmiştir. Burada hedeflenen bio devlet toplumunun yaratılması ve toplumun iradesinin tamamen kırılarak kendi adına karar veremez, hareket edemez, en basitinden karşılaştığı sorunun çözümünü bile kendi dışında arayan, bu yönüyle de dışardan her türlü müdahaleye açık hale getirilmesidir. Toplumun ‘alıktırılarak’ kendisinden istenileni, tepki göstermeden yapar hale gelmesini sağlayan “Sessiz Savaş” kapsamında ele alınarak uygulanan yöntemler çıkar yol olarak görülmüştür. Bu şekilde belirlenen hedefe ulaşıldığında da toplum ve iktidar arasındaki ilişkinin buna göre işlerliğe kavuşturulması ön görülmüştür. Bu yapılırken de o zamana kadarki toplumun yaşamını, davranışlarını şekillendiren düşünce yapısı ve kültürel dokusu üzerinde doğrudan etkide bulunacak araçların kullanımı esas alınacaktır. Burada karşımıza çıkan da topluma iç içe ve doğrudan ilişkiyi sağlayacak olan eğitim, kültür, sanat, spor, cinsellik ve medyanın en etkili şekilde kullanımı olmaktadır. Bunlara dayalı olarak da hedeflenen, toplumda zihniyet inşasının gerçekleşmesini sağlayacak olan bir algının geliştirilmesidir.

Daha yalın bir ifadeyle toplumun toplum olmaktan çıkartılarak “hayali bir toplum” haline getirilerek toplum kırımın gerçekleştirilmesidir. Bu yönüyle de Önder Apo’nun Demokratik Uygarlık Manifestosu olarak adlandırılan savunmalarının “Özgürlük Sosyolojisi” adıyla yayınlanan üçüncü kitabında belirttiği gibi “20. yüzyılın ikinci yarısında patlama gösteren ‘medya ve bilişim’ devrimiyle birlikte hayata geçirilen hakiki toplum yerine hayali, sanal toplum yaratma eylemidir. Daha doğrusu, medyatik bilişimsel bombalama savaşıdır. Son yarım yüzyıl bu savaş biçimiyle başarıyla yönetilmektedir. Hayali, sanal, simülakr toplum gerçek toplumsal doğa yerine geçtiğinde, öyle sınıldığında, toplum kırım rolündedir.”

20.yüzyılın ikinci yarısından itibaren kapitalist modernite sisteminin inşasına yöneldiği “toplum” böyle bir özellik taşımaktadır. Bunun gerçekleştirilmesi için büyük sermaye gerektiren yatırımlar yapmaktan kaçınmadığı gibi iktidar olmanın tüm olanaklarını da kullanmaktan geri kalmamıştır. Öyle ki o güne kadar en etkili egemenlik yöntemi olan sömürü ve baskının yanına, savunulması, yaşanması gereken gerçek toplumu ‘yok sayarak’, taklide dayanan, alıktırılan ve sanal olan yaşamla süslenen “hayali toplumu” gerçekmiş gibi topluma sunan bir rolle yükümlü



kılınan araçlar eklenmiştir. Dikkat edilirse bu süreçte medya tekelleri oluşmuş ve bunlar da toplumsal ve siyasal yaşamın belirlenmesinde rol oynayan yargı, yasama ve yürütmenin yanına eklenen bir güç olarak telaffuz edilmeye başlanmıştır. Bu güce dayalı olarak kapitalist modernite sistemi tarafından sunulanlar doğru olanmış gibi, toplum bilincinde bir algıya dönüştürülmüştür. Toplum bu şekilde kendine sunulana inandırılırken, kendi hakikatine yabancılaştırılmıştır. Bunun karşısında ise asıl olan toplumsallık, hiç yaşamamış gibi, bilinçlere hakim bir algı olarak yerleştirilmiş ve buna göre yönlendirilir bir hale getirilmiştir. Yine etkin kılınan bu güce dayalı olarak hükümetler yıkılıp yerlerine yenileri kurulmuştur.

Bu şekilde medya etkili bir güç olarak öne çıkarken, onu tamamlayan kimi zaman da ona güç vererek önünü açan, işi gücü hayal, sanal, simülakr toplum “yaratmak” olan özel eğitimlerden geçirilerek uzmanlaşmış kişilerin görevlendirildiği stratejik kurumlaşmalar ve bilgi merkezleri oluşumuna gidilmiştir. Şubeleri dünyanın dört bir yanına yayılmış olan bu merkez-

lerin yaptıkları araştırmalara bağlı olarak toplanan bilgiler bir stratejiye dönüştürülerek uygulanmak üzere belirli plan ve tasarımlara dönüştürülmüştür. Hedefinde, en genel anlamda toplumun duygu, düşünce dünyasına girilerek onu kontrol ve etki alanı içerisine alarak davranışlarına yön vermek vardır. Davranış derken burada kastedilen sadece siyasal eğilim ve düşünceler değildir. Hedef olarak kim ya da kimler varsa onlarla ilgili olan her şey; ilgileri, merakları, yaşam tarz ve alışkanlıkları, gelecek tasarımları, hayalleri, ilişkileri, eğilimleri, neden hoşlanıp-hoşlanmadıkları, zengin-fakir veya orta halli olup-olmadıkları, evli-bekar, giyindikleri, yedikleri, içtikleri, nelerde gezip-tozmak istiyorlarsa, kısaca akla gelen ne varsa bunların hepsi oluşturulan bu bilgi merkezlerinde yeri ve zamanı geldiğinde “değerlendirilmek” üzere bir araya getirilmeye başlanmıştır. Bu bilgiler yeri, zamanı ve koşullara göre; ekonomiye, siyasete veya en sıradan ticari bir nesnenin üretilmesine, yapılacak yatırımlara, geliştirilecek projelere, gündemlerin belirlenmesine, pazarlanacak ticari nesnede kullanılacak, biçime, hacme, mevsim koşullarına, duyum-samalara, arzulara, zevklere, renklere varıncaya kadar olan her şey sürekli olarak kullanılmak üzere kasalarda hazır halde bekletilmektedirler. Yine buralarda çalışma ve çalışma dışı zaman, yaşam, elde olan mal-mülk, biriktirilen servet ve işgücü karşılığı olarak ödenen “ücretin” nasıl kullanılacağı bile kaydedilerek kontrol altında tutulmaktadır. Tüm bunlarda sanki yaşamın doğal akışı içerisinde yaşananlarmış gibi toplumda bir algıya dönüştürülmektedir.

Ayrıca düzenlenen anketler, yapılan röportajlar, yarışma programları, Internet ve TV’lerde gösterime giren program ve dizi filmlerinin izlenme oranı, eğilim yoklamaları, moda, toplumsal nabız ölçmeler, sınavlar, seçim sonuçları ve oyların dağılımı, pazar ve piyasada yaşanan tepkiler, borsa hareketliliği, yapılan gösteriler ve yürüyüşler, adli vakalarda yaşanan artış ve alçalışlar, salgın hastalıklar, obezite, açlık, kıtlık, bolluk, artan iş ve trafik kazaları, evlenme-boşanma, göç, nüfus oranı gibi en genel anlamda toplumun sürekli karşısına çıkarılan tablolar, bilançolar, grafikler, hazırlanan rapor ve dosyalar da toplum bilincinde algı oluşturma en etkili yöntemleri olarak kullanılmaktadırlar.

Medya, stratejik araştırma merkezleri, kullanılan yöntem ve araçlarla birlikte algı oluşturularak toplumsal olana yön ve şekil vermenin diğer bir yolu olarak da başvurulan yöntemler arasında; kredili yaşam, maddi yaşamsal üretim dışında olan çalışma ve yaşam alanların yaygınlaştırılması ve yeni nesillerin bu doğrultuda şekillendirilerek toplumsal doku üzerinde yaratılan tahribatlar, paraya kolay yollardan ulaşma, reklam, moda, turizm ve sigorta şirketlerinin etkin kılınması, moda evlerinin yaygın hale getirilerek kullanımı, toplumsal tepkiyi yönlendirme, spor, cinsellik ve popüler kültüre ve sanata verilen rol önemli bir yer tutmaktadır. Hatta denilebilir ki, bu belirtilen yöntemler zihinsel inşa ve toplumun kontrol

altında tutulmasının, yaşam tasarımlarının belirlenmesinin, enerji ve zamanın kullanılmasının yönlendirilmesinde etkin bir konuma getirilmişlerdir. Özellikle de toplum içerisindeki yeri ve geleceğin belirlenmesindeki rolü itibarıyla hedefinde öncelikli olarak kadın ve gençliğin olduğunu belirtebiliriz; özellikle cinselliğe, sanata ve spora dair belirlenen strateji, izlenen yol ve yöntemlerde bunu çok açık bir şekilde görmek mümkündür.

Dikkat edilirse sanat insanın tür olarak kendini anlatmasının, düşüncesini dile getirmesinin en etkili aracıdır. Aslında tür olarak kendini toplum olarak var eden insan kendi tarihini attığı bu adımla birlikte başlatmıştır. O nedenle de insanı toplum olarak var eden her şeyi sanat içerisinde ele almak ve değerlendirmek doğru bir yaklaşımdır. İnsanın üremesi ve çoğalması da tür olarak varlığının korunması ve sürekliliği aynı şekilde doğrudan onun varlığı ile ilgilidir. Spor da toplum dinamizmi ve aktivitesini temsil eder. Onun içindir ki, bunların hepsi insana aittirler ve ona yabancı değildirler. Asıl olarak da kapitalist modernitenin yapmak istediği insanın varlığı ile ilgili ne varsa onu tekeline almak ve ona kendi çıkarları doğrultusunda anlam yükleyerek, biçim kazandırmaktır. Eğer bunu başarırsa kendi sömürü, soygun ve egemenlik düzenini sağlama alacağını düşünmektedir. Kapitalist modernite sisteminin sanata, cinselliğe, spora yüklediği anlam ve verdiği rolü belirleyen de onun bu gerçekliği olmaktadır. Buradan hareketle de sanat adı altında toplum yaşamını biçimlendirmek istemektedir. Kendine göre sanat adı altında geliştirdiği proje ve yürüttüğü “çalışmaların” hedefinde bu vardır. Sinema sektörünün yaptığı ve gösterime sunduğu film ve dizi filmlerin, radyolarda yayınlanmak üzere hazırlanan programlarla, topluma açık alanlarda düzenlenen konserler gibi etkinlikler sürekli pompaladığı popüler kültürün toplum yaşamı üzerinde neden olduğu etki doğru bir analize tutulduğunda bunu net bir şekilde görmek olanaklı hale gelmiş olacaktır. Aynı şekilde ticari bir sektöre dönüştürülen, kadının da en temel meta olarak kullanıldığı cinselliğe dair geliştirilen “bilinç” ve algı için de benzeri hatta onu da aşan bir belirlemede bulunulabilir. Toplumsal dinamizmi ve onun aktivitesini, sürekliliğini sağlayan, gençliği ve sağlıklı yaşamı temsil eden sporun bu hakikati dışında bir algıyla yüklü kılınarak; gençliğin asıl rolünü oynayamaz kılındığı, becerisinin, gücünün satıldığı bir pazar haline getirilmiş olmasını da böyle bir gerçeklik içerisinde ele alma gereği vardır.

Kapitalist modernite sistemi içerisinde ana okullarından başlayarak oluşturulan sistem içerisinde yer alan ilk, orta olarak adlandırılarak devam eden üniversitelere varıncaya kadarki eğitim kurumlarını, yine dincilik temelinde örgütlendirilen “camileri”, “kuran kurslarını”, “imam hatip” okullarını (diğer farklı dinlerin de kendi inanç yapılarına göre adlandırdıkları) da zihinsel insanın yapıldığı, bunun bir bakış açısına ve algıya dönüştüğü, beyinlerin yıkıldığı, nesillerin biçimlendirildiği, bu biçimiyle de kadroların eğitilerek hazırlandığı merkezler olarak rol sahibi kılmışlardır. Ayrıca üniversitelerde, Think Tank ve daha farklı isimlerle ad-

landırılmış olan kurum ve kuruluşlarda akademik unvanlarla konumlandırılan özel olarak görevlendirilerek toplum mühendisliği rolüne soyunmuş özel-psikolojik savaş uzmanlarını da bunlara dahil etmek gerekmektedir. Çünkü bunların da yaptıkları onlardan farklı değildir. Önlerine konulan, beyinleri yıkayarak zihinsel inşa ve algı geliştirme çalışmalarını gerçekleştirmektedir. Aynı şekilde bu faaliyeti yürütürken kendilerine açılan alan ve sunulan imkanlar dahilinde hareket etmeleridir. Bunu yaparken de çok daha fazla görünür kılınmalarıdır. Onun içindir ki, onlara kitle iletişim araçları ve devlet imkanlarının kullanımı önünde hiçbir engel çıkarılmazken, her zaman toplantı ve konferanslarda konuşmak üzere hazır oldukları gibi, kamera ve mikrofonların sürekli konukları arasındadırlar.

Simülär toplumun inşasında algı

Türkiye ve Kürdistan’da bu şekilde, gerçek toplumsal doğanın parçalanarak, dağıtılmaya, yerine toplum mühendisliği politikalarına dayanan araç, yol ve yöntemlerin kullanıldığı özünde bir toplum kırım olan “Hayali, sanal, simülakr” toplum inşasının ikame edilmeye çalışıldığı ülkeler arasında bulunmaktadır. 12 Eylül 1980’de Türkiye’de yapılan askeri faşist darbe ise hedeflenen böyle bir inşa içerisinde bir dönüm noktası olmaktadır. Bu yönüyle de Türkiye’de yapılan 12 Eylül 1980 darbesi ile en genel anlamda askeri ve siyasal yönü öne çıkarılmakla birlikte özünde, hedefinde toplum olan bir karşı-devrimdir.

12 Eylül 1980 sonrasında Türkiye ve Kürdistan halklarında belirgin yönleriyle görülen gerçek toplumsal doğayı tahrip etmeye yönelik uygulamaya konan toplumsal, kültürel ve ekonomi kırımını nitelendirilebilecek olan politikalar da yapılan bu belirlemeyi doğrulamaktadır. Bu belirlemenin doğru anlaşılabilmesi için de 12

Eylül 1980 öncesinin Kürdistan ve Türkiye toplumsallığının içerisinde olduğu gelişim seyrinin hangi istikamete doğru yol almakta olduğunun bilinmesi gerekmektedir.

Buradan hareketle de bahsi geçen o süreç için, belirtmek gerekirse, o dönemde (daha çok da 1970’li yılların başlarından 1980’nin başına kadar yaşanan yıllar arasında) Kürdistan ve Türkiye toplumsallığında başat olan yönün devrimci-demokratik bir özellik taşıdığı söylenebilir. Bunun karşısında ise sağ-milliyetçi olarak adlandırılan düşünsel ve siyasal eğilimler giderek bir düşüş içerisindeydi. 1970 ve 1980 yılları arasında yapılan yerel ve genel seçimlerde devrimci-demokrat ve sosyalistlerin de desteklediği kendini “ortanın solu” olarak nitelendiren CHP’nin birinci parti olarak çıkması da bunu göstermektedir. Oysa 1950 ve 1960 yılları arasında yapılan yerel ve genel seçimlerde kendini sağ ve milliyetçi gören siyasal eğilimi temsil eden Adnan Menderes’in başında olduğu Demokrat Parti (DP), 1960 ve 1970 arasında kendini DP’nin devamı görülen Süleyman Demirel’in başına geçtiği Adalet Partisi (AP) birinci olarak çıkmışlardı.

1970-1980 yılları arasında yaşanan seçimlerin tablosunda her ne kadar öne çıkan CHP’nin oylarında yaşanan yükseliş olsa da bu özünde Türkiye ve Kürdistan toplumsallıklarında sosyalist, devrimci, demokrat düşünce yapısının, siyasal eğilimlerin giderek daha fazla kabul görmeye başladığı anlamına gelmekteydi. Bu ise o güne kadarki Türkiye’deki hakim iktidar klikleri ve ABD’nin çıkarları açısından da aşılması gereken bir tehlike olarak görülmüştü. Bu tehlikenin normal seçimlerle bertaraf edilemeyeceğinin anlaşılmasıyla birlikte, askeri-faşist bir darbe belirlenen bu hedefe ulaşmak için en temel bir yöntem olarak öne çıktı. Böylesi bir darbenin gerçekleşmesi için de 12 Eylül 1980 öncesinde ön görülen

böyle bir darbe için hazırlıklar yapıldı. Nihayetinde planlanan darbenin ardından da belirlenen hedeflere yönelik saldırıya geçildi. Başlatılan bu saldırıların hedefinde ise öncelikli olarak Türkiye ve Kürdistan devrimci, demokratik, sosyalist hareketlerin bastırılması yer aldı.

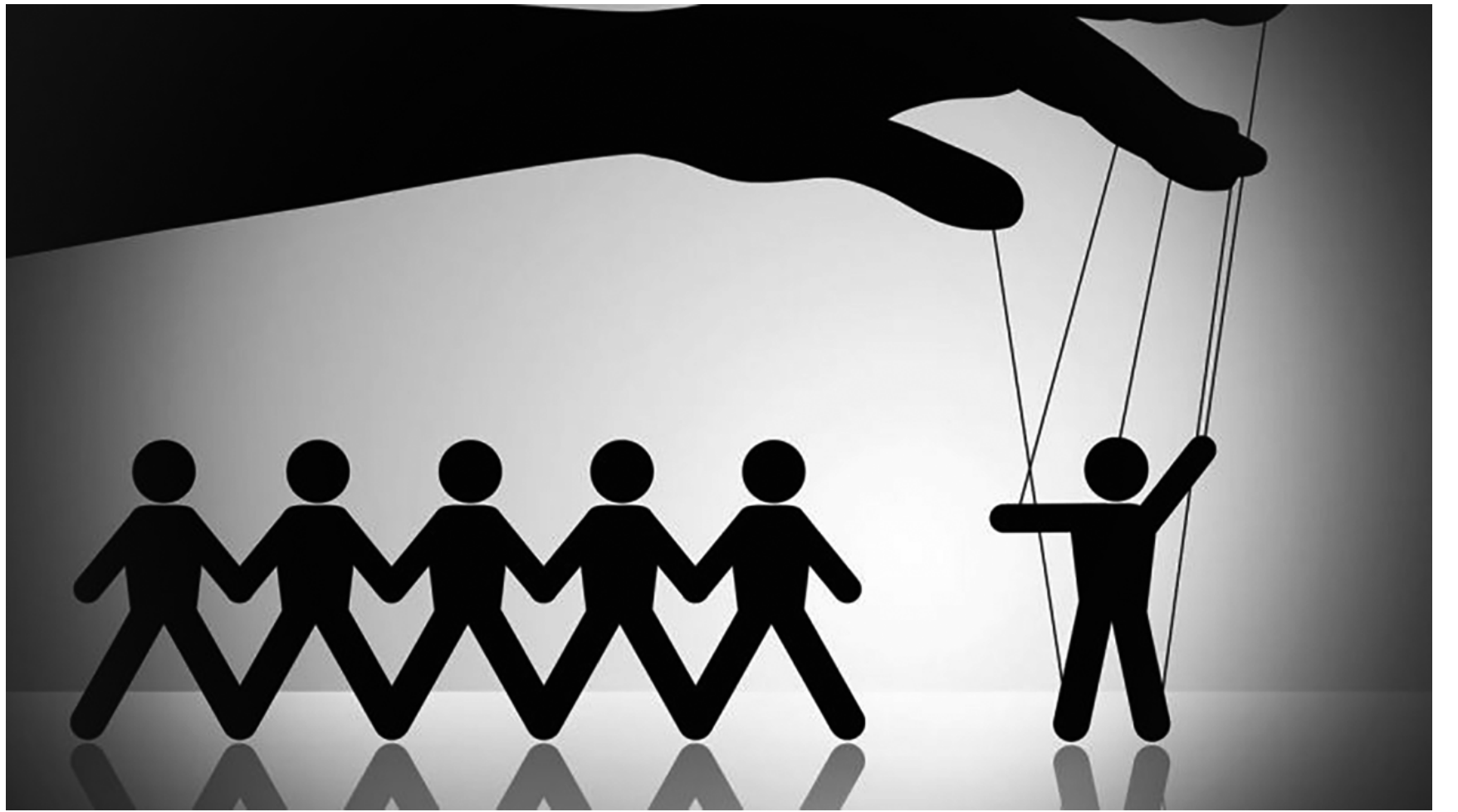
Türkiye’de 12 Eylül 1980 sömürgeci askeri faşist darbe karşısında zindanlar dışında ciddi bir karşı koyuş yaşanmadı. Devrimci, demokratik sosyalist güçlerin aldığı darbe ve içerisine girdikleri geri çekilme, darbeciler için öncelikli hedeflerine ulaşmada kolaylık sağladı. Darbeciler oluşan böyle bir ortamda belirledikleri diğer hedeflere ulaşmak için harekete geçtiler. Belirlenen bu hedefler içerisinde toplumun yeniden şekillendirilmesi öncelikli olanlar arasında yer almaktaydı. Stabilizasyon ve bunun içerisinde depolitizasyon böylesi bir dönemde toplum içerisinde etkin kılındı. Buna bağlı olarak da Türkiye ve Kürdistan’da tarikatların önü açılarak geliştirildi. Ayrımsız dini inançlarına bakılmadan her köye ve mahalleye camilerin yapımına başlandı. Okullarda din dersleri zorunlu hale getirildi. Kuran kursları ve imam hatip okulları o güne kadar olanların bir-kaç katına çıkarıldı. “İslami sermayenin” güçlendirilmesi için teşvik yasaları çıkarıldı. Dinci-mezhepçi yaklaşımlar geliştirilerek örgütlü ve güçlü kılınmalarıyla birlikte Turancı-Türkçü düşünce yapısının önü açıldı. O dönemde MHP Genel Başkanı Alpaslan Türkeş’in dediği gibi kendileri cezaevine alındığı halde ideolojileri iktidara taşınmış oldu. Yaşanan böyle bir gerçeklik içerisinde de en fazla öne çıkan dincilik ve milliyetçiliğin iç içe geçirilerek 12 Eylül’ün toplum içerisinde etkili kılınmaya çalışıldığı Türk-İslam sentezi Türkiye toplumsallığı içerisinde temel bir düşünce biçimi olarak öne çıkarıldı. Bu şekilde Kemalist milliyetçilik yerini Türk-İslam sentezine bırakmış oldu.

12 Eylül’ün toplum içerisinde

ideolojik ve düşünsel olarak öne çıkarttığı Türk-İslam sentezi, yaşamda da kapitalist sömürü biçimini derinleştirerek ve ona göre yeniden kendini şekillendirmesi temelinde göstermiştir. Bir yanda dincilik, muhafazakarlık, milliyetçilik; diğer tarafta kapitalist modernist sistemin kendisi için zorunlu olarak kabul ettiği yaşam, ilişki ve siyaset biçimi gelişti. Bunlar görünürde birbiriyle çelişiyor gibi bir algıya neden olsa da Türkiye’de gelişen, bunların hepsinin ortak bir paydada bir araya getirilerek kendine has bir görüntü oluşturmaya çalıştı. Neo-Conlar (Yeni Muhafazakarlar) tarafından oluşturulan düşünce yapıları da buna olanak sunmaktaydı.

12 Eylül sonrası oluşumu hedeflenen “toplumsallık” da buna göre şekillendirilmek istenmiştir. Eğitim sistemi buna göre belirlenmiştir, yasal düzenlemeler buna göre yapılmıştır. Devlet bürokrasisi bu temelde ele alınarak yeniden biçimlendirilmeye başlanmıştır. Bu belirtilenlerden de anlaşılacağı gibi, 12 Eylül 1980 darbesi, topluma karşı yapılan bir karşı-devrim olarak; kısa süreyi aşan, uygulamada orta vadeli hedefleri olmakla birlikte, onun da üstüne çıkan uzun süreli bir planlamaya dayanmaktaydı. Bunu da 12 Eylül’ün hedeflediği toplumsallığı temsil ederek yön verecek olan yeni bir neslin siyasal ve toplumsal yaşamda aktif rol üstlenmesinde ön görülen bir süre olarak değerlendirmek mümkündür. 2000’lerin başında AKP’nin iktidar koltuğuna oturmasıyla başlayan süreci de 12 Eylül Askeri Darbesi’nin hedefi olan siyasal ve toplumsal yaşamda aktif rol üstlenecek olan bu neslin öne çıkarıldığı bir süreç olarak görmek gerekmektedir.

12 Eylül 1980 Askeri Darbesi’nin önüne koyduğu hedeflere ulaşmak için belirlemiş olduğu politikalar ve yapmış olduğu planlamaları uygulamaya koyarak belirli bir mesafe kat etmiş olması, bunun karşısında toplumu savunan herhangi bir karşı koyuşun-direnişin



◆ Devlet ve iktidar dışı toplumun kendi değerleri üzerinde sistemini inşa edememesi, kapitalist modernite sisteminin hedeflerine ulaşması için büyük imkan sundu. Öyle ki, kapitalist modernite sistemi toplumun kılcal damarlarına kadar nüfuz ederek, toplumu kendi çıkarları doğrultusunda yönlendirir hale geldi. Son yıllarda yaşanmakta olanlar da bunun en somut bir göstergesi oldu. Özellikle de son üç dört ay içerisinde yaşanmakta olanlar da bunun hangi boyutlara vardığının göstergesi olarak karşımıza çıktı.

olmadığı anlamına gelmemelidir. Aksine karşısında toplumu savunan güçlü direnişler ve 12 Eylül Darbesi ile kıyasıya bir mücadele de yaşanmıştır. Zindanlara alınan devrimci-demokrat, sosyalist tutsakların direnişi ve bu direniş etrafında tutsak yakınlarıyla birlikte insan hakları konusunda duyarlı kişi ve çevrelerin karşı koyuşları 12 Eylül faşizmi karşısında sergilenen anlamlı bir direniş olarak tarihe geçmiştir. Aynı şekilde direniş geliştirme temelinde yapılan örgütsel, siyasal, askeri hazırlıklar da 12 Eylül faşizmine karşı sergilenen bir direniş anlamına gelmektedir. 12 Eylül faşizmine karşı en büyük direnişin 15 Ağustos 1984 gerilla hamlesinde temsilini bulduğunu ve bunun da devrimci, demokratik, sosyalist değerlere bağlı kalarak “toplumsal doğanın” en güçlü bir şekilde savunulması olduğunu kabul etmek gerekmektedir.

Bunlarla birlikte, 15 Ağustos 1984 gerilla atılımının oluşturduğu zeminde, 12 Eylül faşizmine karşı düşünce olarak boyun eğmemiş, devrimci demokratik sosyalist değerlere ve inançlarına bağlı kalarak gerillaya yapılan katılımlar ve PKK etrafında yaşanan saflaşma da 12 Eylül faşizmine karşı yaşanan direnişler arasında yerini almıştır. 1990'lara varıldığında gerek Kürdistan'da gerekse Türkiye'de yaşanan devrimci, demokratik toplumsal kabarış, var olan direnişçi özelliğin potansiyel olarak korunduğunu ve sürekli bir gelişmeyi içinde taşıdığını, koşulları oluşturduğunda da harekete geçerek somut bir ifadeye-anlama kavuştuğunu da göstermiştir. 12 Eylül faşizminin Kürdistan'da devrimci demokratik gelişmeyi imha etme ve Kürt soykırımını tamamlama politikası karşısında direniş içerisinde dirilen bir halk geçekliği ve bu diriliş içerisinde şekillenen yeni bir Kürt toplumsal ve ruhsal şekillenmesi bunun en somut bir göstergesi olmuştur. Diyebiliriz ki bu direniş 12 Eylül darbesinin geliştirmek istediği “toplumsallık” karşısında, devrimci demokratik değerlerde temsilini bulan toplumsal doğanın savunularak geliştirilmesi olurken aynı zamanda Türkiye toplumu içerisinde de var olan devrimci demokratik dinamiklerin harekete geçmesini sağlayarak Kürdistan ve Türkiye halklarının ortak değerler ve ilkeler etrafında buluşarak örgütlenme ve birlikte mücadelenin önünü açmıştır.

Psikolojik savaşın etkin ögesi algı

Üçüncü Dünya Savaşı içerisinde stratejik bir anlama sahip olan uluslararası komplo böylesi bir süreçte gerçekleşirken, aynı zamanda karşı toplumsallığın geliştirilmesi önündeki engellerin aşılması doğrultusunda atılacak adımlara imkan sundu. 2000'li yıllarla birlikte iktidara taşınan AKP hükümeti de böylesi bir sürecin siyasal mekanizmasının oluşturulmasının bir gücü olarak konumlandırıldı. Bu yönüyle AKP hükümeti 12 Eylül 1980 ile başlayan ve topluma karşı yapılan karşı-devrimin hem güncellenmiş hali olurken hem de TC devletinin Üçüncü Dünya Savaşı içerisinde küresel sermaye güçlerinin ihtiyaçlarına yanıt olarak şekillendirilmesinde rol sahibi kılınmış oldu. 2002 yılının Kasım ayında gerçekleşen seçimle birlikte Türkiye

ve Kürdistan'da içine girilen süreçte uygulamaya konulan tüm politikalar da buna hizmet temelinde belirlendi. Burada öne çıkan ise hem iktidarın hem de Kürdistan ve Türkiye toplumsallıklarının şekillendirilerek küresel sermaye sistemine tam bir entegrasyonunun sağlanması için uygulamaya konan politikalar oldu.

Uluslararası komplo ile PKK'nin darbelenmesi ve o süreçte Kürdistan devriminin açığa çıkardığı iktidar ve devlet dışı toplumun demokratik ulus inşası temelinde yeniden örgütlenilmesi görevlerinin yerine getirilmesinde içerisinde girilen yetersizlikler, uluslararası komplocu güçler ve onun Türkiye ve Kürdistan'daki uzantıları için de bir fırsata dönüştü. Oluşan bu fırsat ise Kürdistan'da iktidar ve devlet dışı bir konumda olan direniş içerisinde dirilen toplum geçekliği ile Türkiye'de yeniden canlanma eğilimi içerisinde giren devrimci-demokratik, sosyalist gelişmenin doğrudan etkilediği halk kesimlerinin yeniden sisteme entegre edilmesi yönünde izlenen politikalar olarak kendini bir ifadeye kavuşturdu. Bu anlamda Kürdistan askeri, siyasal ve ideolojik anlamda yeniden işgal sürecine alındı. Türkiye'de de sistem dışına çıkma potansiyeli içinde taşıyan halk kesimlerinin yönünü kapitalist modernite sistemine doğru çevirmelerinin önünü açtı. Devlet de kendisini bu temelde yeniden yapılandırmaya başladı. Buna göre yeni kurumlaşmalar içerisinde girdi ve bunların toplum yaşamının yeniden örgütlenmesinde rol üstlenmelerini sağlayıcı bir konuma gelmelerini sağladı. Araştırma-inceleme merkezleri açılarak buralarda toplum mühendisliği rolünü oynayacak kadroların eğitilmesi, geliştirilen “düşüncelerin” bu merkezlerden topluma yayılarak toplumun düşünce yapısının yeniden şekillendirilmesi yönünde adımlar atıldı. İlk okuldan başlanarak eğitim sistemi ve ders müfredatları buna göre belirlendi. Buralarda rol üstlenecek olan kadrolar da bu temelde biçimlendirildi. Medya ağı oluşturuldu. Toplumu uyuşturmada en etkili araç olan ve önceki dönemlerde de kullanılan “sanat”, “spor”, “seks” en etkili bir şekilde kullanılmaya başlandı. Tarikatlar örgütlenilerek iktidar pastasından yararlanır kılındı. Toplum içinde iktidar karşısı örgütlenmenin önünü alacak şekilde silahlı çete grupları ve militer güçler oluşturuldu. Kültürel, fiziki kırım politikalarına eşlik edecek şekilde ekonomik kırım politikaları devreye kondu. Bununla da toplum hızla üretim dışına çekilirken, üretim dışı kaynaklardan elde edilecek para ile yaşamlarını sürdürmeye teşvik edilmeye çalışıldı, krediye dayalı yaşam, devlete-bankalara borçlanma bir yaşam tarzı haline getirilerek iktidar ve devlet karşısında tehlike olmaktan çıkarıldı. Böylece şekillendirilmeye çalışılan, toplumu ifade edecek düşünsel çabalar ve yaşam arayışları o “topluma” yön vermeye başladığında o toplumun iktidar toplumu haline gelmesi önündeki engeller de büyük oranda aşılmış oldu. Bu ise toplumun tüketim ve gösteri toplumu olma yönünde belirli bir mesafe kat etmesine neden oldu. Toplumun algısı, bilinci, yaşam biçimi, davranışı, ruh hali hep bu temelde belirlenmeye başladı. Bunun karşısında devlet ve iktidar dışı toplumun kendi de-

ğerleri üzerinde sistemini inşa edememesi, kapitalist modernite sisteminin hedeflerine ulaşması için büyük imkan sundu. Öyle ki, kapitalist modernite sistemi toplumun kılcal damarlarına kadar nüfuz ederek, toplumu kendi çıkarları doğrultusunda yönlendirir hale geldi. Son yıllarda yaşamakta olanlar da bunun en somut bir göstergesi oldu. Özellikle de son üç dört ay içerisinde yaşamakta olanlar da bunun hangi boyutlara vardığının göstergesi olarak karşımıza çıktı.

Günümüzde algı operasyonları

Mevcut durumda Türkiye ve Kürdistan halklarının temel gündemi Önder Apo'nun özgürlüğü ve Kürt sorununun çözümüne odaklandı. Odaklanan bu gündem aynı zamanda Ortadoğu ve Kürdistan'la ilgili olan bölgesel ve uluslararası güçlerin de gündemi haline geldi. Bununla da sınırlı kalmadı. Küresel alanda Kürt sorununa, Önder Apo'nun düşüncelerine ilgi duyan, izleyen kişi ve çevrelerin de ilgi merkezi haline geldi. Tabi bu son üç-dört ayda yaşanan gelişmelerin ortaya çıkardığı bir sonuç değildi. Yarıym yüzyılı geçen Apocu Hareketin mücadele içerisinde ortaya çıkarttığı değerlerin bir sonucu olarak kendini kabul ettiren bir gündemdi. Yine son bir yıl içerisinde “Önder Apo'ya özgürlük, Kürt sorununa çözüm” şiarı ile Kürdistan halkının dostları tarafından başlatılan “Küresel Özgürlük Hamlesi'nin” ortaya çıkardığı bir sonuçtu. Buna Kürdistan halkının Önderliği'ni sahiplenmesi, Özgürlük Gerillası'nın dönemin temel askeri taktiğini başarılı bir şekilde uygulaması sonucunda TC'ye askeri olarak vurmuş olduğu darbenin de oynamış olduğu rolü eklemek gerekir. Asıl olarak da Önder Apo'nun çeyrek asrı geçen ve tarih yazan direnişi tüm bu gündemin belirlenmesini tetikleyen, hazırlayan, öncülük eden bir öneme sahipti. Son üç-dört aydır Türkiye ve Kürdistan'da öne çıkan ve temel tartışma gündemi haline gelen gelişmeler bunun bir sonucu olarak oluştu. O nedenle, Devlet Bahçeli'nin 1 Ekim'de yaptığı konuşmayla başlayan bir süreç değildi. Devlet Bahçeli'nin yaptığı, yaşanan bu gelişmeler karşısında TC'nin içine düştüğü çözümsüzlük ve çıkmazı tersine çevirme yönünde son derece planlı ve tasarımı olarak yapılan bir hamle olma özelliğine sahipti. Üstelik daha Devlet Bahçeli açıklama yapmadan önce hazırlanmış, değişik biçimlerde kamuoyuna farklı kişi ve çevreler tarafından sızdırılmıştı.

Böylesi bir açıklamanın Devlet Bahçeli tarafından yapılmış olması da son derece bilinçli olarak yapılan bir tercihti. Çünkü Devlet Bahçeli, liderliğini yaptığı siyasal çizgi ve devlet ile olan bağlantıları nedeniyle en uygun tercihti. Ayrıca Devlet Bahçeli ve üstlendiği misyon Kürdistan'da onlarca yıldır sürdürülen özel kirli savaşın en aktif ögelerindendi. Hatta denebilir ki bunlar Kürdistan Özgürlük Gerillası'na, Özgürlük Hareketi'ne karşı yürütülen özel kirli savaşın en temel unsurları arasında yer almaktaydı. Hatta denebilir ki bunlar en fazla zayıat veren bir konumda bulunmaktaydı. Ancak bununla da sınırlı değildi. Bunlar,

Kürdistan Özgürlük Gerillası'na karşı, Özgürlük Hareketi'ne karşı saldırtılan, kullanılan bir güç olmaları nedeniyle sağcı, milliyetçi, dinci, ırkçı kesimler içerisinde kitle güçlerini koruyarak güçlendirdikleri gibi, daha farklı çevreleri de etkileme gücüne ulaşmışlardı. Bunlar yan yana getirildiğinde Devlet Bahçeli'nin açıklamasının etkili olmaması için herhangi bir neden söz konusu olamazdı. Onun içindir ki, asıl gündemi Devlet Bahçeli'nin yapmış olduğu açıklama üzerinden değil, yapılan bu açıklamayı hedefi ve boyutlarıyla ele almak bizi doğru olan sonuca götürecektir. Böyle bir yaklaşımla ele alındığında Devlet Bahçeli tarafından yapılan açıklamanın, içerisinde geçilen süreçle, karşı karşıya olan güçlerin konumlanışıyla, işleyen çark ve bunun kuvvetli bir olasılık olarak neden olacağı sonuçlarla bütünlüklü değerlendirilmesi, doğru sonuçlara ulaşılmasına olanak sunacaktır.

Birincisi; burada öncelikli olarak öne çıkan Üçüncü Dünya Savaşı'nın odaklandığı merkezlerden olan Suriye'nin artık bu ağırlığı taşıyamaz hale geldiği ve bunun da Baas rejiminin çökmesi ile sonuçlanmış olduğunun anlaşılmasıdır.

İkincisi; değişen dengelere bağlı olarak Ortadoğu'nun yeniden dizayn edilmeye başlanmasıyla bölgesel güç ve etki merkezlerinin değişim içerisine girdiğinin görülmesidir.

Üçüncüsü; bu değişen güç merkezleri içerisinde Ortadoğu'nun hegemon bir gücü olmak isteyen TC'nin bu hayali gerçekleştirme şansına sahip olmadığının anlaşılmasıdır.

Dördüncüsü; TC'nin Baas rejimi çöktükten sonra HTŞ'nin “savaşın bittiğini” açıklamasına rağmen kontrolü altında tuttuğu SMO çeteleriyle birlikte savaşta ısrar ederek Kuzey ve Doğu Suriye'ye, Rojava'ya yönelik işgal ve soykırım saldırılarını yoğunlaştırarak, aleyhine oluşan koşulları tersine çevirme arayışına girmiş olmasıdır.

Onun içindir ki, TC saldırıya geçerek üzerinde dolaşan bu kara bulutları dağıtmayı kendisi için tek çıkar yol olarak görmüştür. Kürt sorunu karşısında o güne kadar izlediği politikada söylem değişikliği içerisine girmesinin bir nedenini de bu gerçeklik oluşturmıştır. Devlet Bahçeli'nin yaptığı açıklama da böyle bir yaklaşım içerisinde anlam kazanmış, keskin savaş söylemleri yerine “Barış” söylemlerini öne çıkarmıştır. Tabi bunu söylerken “barışın, savaşın güçler arasında” yapıldığını da ret etmiş olmuyoruz. Belki de Devlet Bahçeli'nin yaptığı açıklamanın bir nedeni de bu olabilir. Öyle ki, tarihte de savaşa birbirini yenemeyeceğini gören, anlayan güçlerini, içine girdiği çözümsüzlük sonucunda barışı çıkar bir yol olarak gördüklerine tanık olunmuştur. Bu aynı zamanda savaşın gelişim seyri içerisinde karşılaşılacak olasılıklardan olma özelliğine de sahiptir. Devlet Bahçeli'nin savunduğu siyasal çizginin böyle bir kabulü de söz konusu olabilir. Bu bir ihtimaldir. Ancak asıl olan değildir. Böyle düşünmeye götüren Devlet Bahçeli'nin kullanmaya başladığı söylemleri destekleyen adımların atılmamasıdır. Aksine, birkaç cepheden Türk özel savaş rejimi saldırılarını geri çekmediği gibi imha ve tasfiyeye yönelik boyutları önceleyen

bir yaklaşım içerisine girmiştir. Kuzey ve Doğu Suriye ile Rojava Kürdistan'a yönelik işgal saldırılarını hızlandırmıştır. Özgürlük Gerillası'na yönelik saldırılar kesin imhaya odaklandırılmıştır. Siyasal saldırılar Kürdistan ve Türkiye illerinin geneline yayılmıştır. Kara propagandaya dayalı psikolojik savaş daha da yoğunlaştırılmıştır. Belediyelere kayyım atanarak halkın iradesi gasp edilmiştir. Bu yapılanlara paralel olarak da Önder Apo ile onun örgütü karşı karşıya getirilmeye, Önder Apo tartıştırılmaya başlanarak söylem olarak öne çıkartılan barışın bir tarafı tamamen devre dışı bırakılmak istenmiştir. Bunlar da son derece planlı, programlı bir şekilde uygulamaya konulmuştur. Bunlar yapılrken özel savaşın günümüzde en etkili bir şekilde gerçekleşme biçimi olan psikolojik savaş kurum ve araçlarıyla harekete geçirilmiştir. Harekete geçirilen bu araçlarla, uygulamaya konan politikaların halk üzerinde karşılığını bulması ve Özgürlük Hareketi karşısında saf tutması sağlanmaya çalışılmıştır. Aynı şekilde özgürlük güçleri de zayıflatılarak teslim alınmak istenmiştir. Sadece bununla da kalmamıştır. O güne kadar hitap ettikleri, seslendikleri, desteklerini aldıkları kesimleri özel savaşın çok daha etkin bir unsuru haline getirmeye çalışmışlardır. Daha net bir şekilde ifade etmek gerekirse, özel savaşın hasım olarak gördüğü güce karşı savaşta sonuç elde etmek için izlediği temel politikalarından olan;

1- Gerilla gücünü zayıflatmak, içindeki birliği bozmak, bölünmelere, parçalanmalara neden olabilecek nifak tohumlarını ekmek,

2- Gerillayı, özgürlük mücadelesini destekleyen halk kesimlerinin desteğini çekerek tarafsız bir konuma gelmesini sağlamak,

3- Bugüne kadar süren savaşta orta yerde duran kesimleri doğrudan destekçisi haline getirerek kendi tarafına çekmek,

4- O güne kadar hitap ettiği kesimleri dinamik tutarak topyekûn saldırının etkili bir gücü olarak kullanmak,

5- Uluslararası alanda da destek güçlerini arttırmak.

6- Yaratılan böylesi bir ortamda, yürüteceği her türlü saldırı karşısında sessizliği sağlayarak hedefe ulaşmak, ... bu dönemde izlenen politikanın başarısı için amaç olarak belirlenenler arasında yer almıştır.

O açıdan izlenen politika, barıştan daha çok bugüne kadar izlenen özel savaş politikaları doğrultusunda sonuca ulaşmayı hedefleyen bir anlam ifade etmektedir. Fakat böyle olsa da yapılan açıklamaları devrim lehine gerçek anlamda bir barışa ulaşmada atılan bir adım haline getirme olasılığı da vardır. Bu da gerçek barışın nasıl sağlanacağı, barıştan yana olanların barışın sağlanması için yapılması gerekenler konusunda ikna edilmesiyle mümkündür. Böylesi bir amacı başarmanın yolu da, özel savaşa hizmet eden, toplumda bu doğrultuda algı geliştirerek bilinçleri yönlendirerek harekete geçmelerini sağlamaya çalışılan tüm özel savaş kurumlarına karşı mücadeleden geçmektedir.

Burada söz konusu olan, toplumda böylesi bir algı ve bilincin gelişmesinde rol oynayan araçların doğru tespit edilmesi ve buna karşı geliştirilecek mücadele, yol ve yöntemlerinin geliştirilmesidir.

Birleşik mücadelenin önündeki tarihsel fırsat ve görevlerimiz

■ ŞIYAR AMED

Mart ayı kadınlar, emekçiler ve ezilen halklar için ortak mücadele ve direniş ayıdır. 8 Mart'tan Newroz'a uzanan direnişlerle şekillenen Mart ayı birçok katliama da sahne olmuştur. 12 Mart İstanbul Gazi Mahallesi'nde gerçekleştirilen Alevi katliamının, 16 Mart Halepçe'nin yıl dönümüyken, 30 Mart Mahir Çayan ve arkadaşlarının Kızılderre'de katledilmelerinin yıldönümüdür. Onlar şahsında tüm Mart ayı şehitlerini saygı ve minnetle anarken yeni dönemin mücadele ruhunu belirleyen en büyük değerlerimiz olduklarını başta belirtmek gerekiyor.

Önder Apo'nun "Barış ve Demokratik Toplum Çağrısı" ile birlikte yeni bir döneme girilmiştir. Bununla Kürt sorununun demokratik siyaset ve hukuk zemininde çözülmesi hedeflendiği gibi dünyada ve bölgede yaşanan gelişmeleri karşılama temelinde toplumsal mücadelenin yol ve yöntemlerini zenginleştirme hedeflenmiştir.

Mücadelenin sürekliliği gelişmelere göre kendini yenilemekle sağlanmıştır. Her yeniliğin bir zihniyet temeli ve tarihsel arka planı vardır. Özellikle reel sosyalizmin etkilerini aşma arayışı daha uzun bir süreyi kapsasa da paradigma temelinde değişim ve yeniden yapılanma son 20 yıllık dönemi kapsamaktadır.

68 Ruhu'ndan günümüze süren ve değişen yönleriyle devrim anlayışı

Mahir Çayan'ın geliştirdiği "Kesintisiz Devrim" teorisi oligarşinin kurduğu suni dengenin yıkılmasıyla kitlelerin ayaklanmasını öngörüyordu. Bu teoriye göre oligarşi görüldüğü kadar güçlü değildi; öncü bir kadro gücüyle yürütülecek mücadele sayesinde oligarşinin yıkılabileceği topluma gösterildiğinde devrimin önü açılacaktı. Bunun mekânı öncelikle şehirler olacaktı. Küba devrimi esin kaynağıydı.

Deniz Gezmiş öncülüğünde gelişen hareket ise kırsal alanı öncelik edinmişti. İbrahim Kaypakkaya işçi-köylü ittifakını esas alan devrimci bir örgüt kurmuş ve gerilla pratiğinin gelişmesi için çabalıyordu. Mücadele strateji ve taktiklerindeki farklılıklar dönemin temel tartışma konularıydı.

Sovyetler Birliği öncülüğünde dünyanın üçte birine yayılan "sosyalist blok" tüm devrimci hareketleri etkiliyordu. Türkiye'de kimi hareketler Çin'i kimisi Arnavutluk'u örnek alıyordu. Revizyonizm ve oportünizm çizgisinde görülen ve tümüyle sistem içine hapsolan hareketler de vardı.

68 kuşağının Türkiye'de yarattığı dinamizm ortamında Kürt halkının mücadelesi gündeme gelmişti. Sol hareketler işçi sınıfını esas alırken Kürt halkını "müttefik" olarak görüyordu ancak bu müttefiklik "yar-

◆ Sisteme karşı yapılacak ilk devrimci hamle zihniyet alanında olmak zorundadır. İdeolojik tekel kırılırsa sistemin temel dayanağı kırılmış ve başarının kapısı aralanmış olacaktır. Önder Apo'nun gerçekleştirdiği budur ve bunu tarih ve toplum karşısında yüksek düzeyde bir sorumlulukla, etik anlayışla geliştirdiğini ifade etmiş, herkesi de bu konuda ciddiyete davet etmiştir. Çünkü toplum adına hareket ederken her tespit ve davranışın büyük sonuçları olmaktadır.

dımcılık" konumunu aşmıyordu. Tüm devrimci önderler Kürt ve Türk halkının kardeşliğini savunduğu ve son nefeslerinde bile dile getirdikleri halde mücadele somutunda birlik anlayışı tam karşılığını bulmuyordu. Çünkü esas olan sınıf mücadelesiydi ve buna göre Türkiye'de devrim gerçekleştiğinde Kürt halkı da özgür olacaktı. Dönemin sınıf bakışı bu temelde şekillenmişti.

Önder Apo'nun bu dönemde Mahir Çayan sempatizanlığıyla mücadeleye başladığı biliniyor. Onların mücadelesi samimiydi ancak kısa sürede karşılaştıkları katliamlarla öncülükleri ve mücadele örgütleri önemli bir kesintiye uğramıştı. Bu ortamda gelişen Kürt özgürlük hareketinin kadroları yönlerini Kürdistan'a vermişlerdi çünkü Kürt halkı özgür olmadan Türkiye'nin özgürleşmesi mümkün görünmüyordu. Böyle bir fark vardı. Mücadele, Kemal Pir ve Haki Karer şahsında yine Kürt ve Türk halkının ortak mücadelesiydi ancak zincirin kırılacağı alan Kürdistan'dı; böylece "Kürdistan sömürgeci" tespiti temelinde Kürt halkı mücadelede "yardımcı" konumundan çıkarılıp özne haline getirilmişti.

Önder Apo Kürt ve Türk halkının mücadele ortaklığını tarihsel temelleriyle ele alıyordu. Ancak Türkiye devriminin öncüleri katledilmişti ve reel sosyalizmin oldukça etkili olduğu bu ortamda ayrı bir örgüt kurmak kaçınılmaz hale gelmişti. Bu örgüt öyle bir örgüt olmalıydı ki her türlü saldırıya rağmen ortadan kalkmamalı, kesintiye uğramamalı, sürekliliğini sağlayabilmeliydi. Tüm zorluklara rağmen 52 yıllık kesintisiz mücadele bunun başarılı olduğunu göstermiştir.

Türkiye'deki devrimci önderler kısa sürede katledilirken geriye kalan birçok örgüt zamanla darbe yemiş ve bir daha kendilerini toparlayamamıştır. Kimisinin sonu ülke dışına çıkıp mültecileşme kimisinin ise sinip teslim olma şeklinde olurken samimi olan ve mücadeleyi sürdüren örgütler ise varlıklarını korumakla beraber halklaşma, topluma yayılma sorununu aşamamışlardır.

PKK ise dar bir kadro örgütü gibi hareket etmemiş, Vietnam Devrimi'nde olduğu gibi halkın içinde örgütlenmeyi esas almıştır. Buna rağmen paradigmanın gerekleri tam olarak yapılamadığı için mücadelenin sonuç alıcı düzeyde toplumsallaşması sağlanamamıştır. Reel sosyalist ve pozitivist aklın hâkim olduğu örgütlerin ne derecede halktan kopuk olduğunu anlamaları için kendini sorgulaması, üzerine derinlikli düşünmesi gerekmektedir.

Öte yandan PKK her türlü saldırıya karşı hamleyle yanıt vermeyi başarmış, düşünce ve pratik bir-

likteliğini sağlamıştır. PKK henüz gerilla hareketi haline gelmemişken bile aldığı her darbeye karşı yeni bir hamleyle yanıt vererek büyümüştür. Haki yoldaşın şehadetine partileşme hamlesiyle yanıt verilmesiyle başlayan böyle bir mücadele kültürü oluşmuştur. Yine bu sayede NATO destekli kapitalist sömürgecilikle mücadele edilirken, dünyanın gelişen ve değişen koşullarına göre kendini sürekli gözden geçirmek mümkün olmuştur. Kapitalizmin karakterini tahlil etmekle birlikte esas olarak tarihsel toplum hakikatine göre anlayış derinliğine ulaşmak ve yeniden şekillenmek esas alınmıştır.

Kapitalizm her yerde her zaman kriz ve şiddet demektir

Kapitalizm özü gereği bir kriz ve savaş sistemidir. Kapitalist güçler arası çelişkiler ve paylaşım mücadelesi kimi zaman toplumsal mücadeleler için avantajlı durum oluştursa da bunlar dönemsel olmuş ve esasen kar kanunu işlemiş, sistem karşıtları için tuzaklar, komplolar bitmemiştir. Buna karşı kendi toplumsal zeminini yaratamayan mücadeleler ayakta kalmayı başaramamıştır.

Kapitalizm her yerde olduğu gibi Türkiye'de de gelişmeye başlarken İttihat Terakki eliyle halkları, emekçileri, sol, sosyalist herkesi komplovari yöntemlerle ezmeyi hedeflemiştir. Mustafa Suphilerden Maraş, Çorum, Taksim, Madımak, Ankara ve Suruç katliamlarına kadar her dönemde emekçiler ve Aleviler komplolarla, katliamlarla karşılaşmıştır. Yine Kürt özgürlük mücadelesi geliştikçe, Kürt halkıyla dayanışma gösterebilecek her kesim hedef yapılmıştır. Beyaz Türkçülüğün eliyle geliştirilen Türk-İslam resmi ideolojisi dışında kalan her türlü muhalefet ezilmek istenmiştir.

Topluma uygulanan şiddet ve psikolojik savaş yöntemleri demokratik mücadeleye fırsat tanımamış, silahlı direniş dışında bir yol bırakılmamıştır. Bu temelde gelişen direniş mirasının öncüleri çok genç yaşta katledilmeyle karşılaşmışlardır. Bu dönemin en temel karakterlerinden biri de mücadeleye öncülük yapanların hepsinin çok genç yaşta olmalarıdır.

Mücadelenin başarısını sağlamak, tüm devrimci önderlere borcumuzdur!

Deniz Gezmiş idam sehpasına onurla çıkarken 24 yaşındaydı. Son sözlerinde Kürt ve Türk halkının ortak mücadelesini haykırmıştı: "Yaşasın tam bağımsız Türkiye. Yaşasın Marksizm-Leninizm'in yüce ideolojisi. Yaşasın

Türk ve Kürt halklarının bağımsızlık mücadelesi. Yaşasın işçiler, köylüler. Kahrolsun emperyalizm!"

Yusuf Aslan, Deniz Gezmiş'le aynı yaştaydı. 24 yaşında bir halk öncüsüydü ve son sözünde halka hizmet etmekten duyduğu şerefi haykırmıştı: "Ben ülkemin bağımsızlığı ve halkımın mutluluğu için bir defa ölüyorum. Sizler, bizi asanlar şerefsizliğinizle her gün öleceksiniz. Biz halkımızın hizmetindeyiz. Sizler Amerika'nın hizmetindesiniz. Yaşasın devrimciler! Kahrolsun faşizm!"

Hüseyin İnan onlardan bir yaş küçüktü, 23 yaşındaydı ve o da Yusuf Aslan gibi mücadele bayrağını şerefle taşıdığını haykırmıştı:

"Ben şahsi hiçbir çıkar gözetmeden halkımın mutluluğu ve bağımsızlığı için savaştım. Bu bayrağı bu ana kadar şerefle taşıdım. Bundan sonra bu bayrağı Türk halkına emanet ediyorum. Yaşasın işçiler, köylüler ve yaşasın devrimciler. Kahrolsun faşizm!"

1973 yılında şehit düşen efsanevi komutan Ali Haydar Yıldız henüz 20 yaşındayken, yaralı olarak ele geçen ve işkencede katledilen hareketin öncüsü İbrahim Kaypakkaya ise 25 yaşındaydı.

Sinan Cemgil 26 yaşındaydı, beraberindeki Alpaslan Özdoğan 25, Kadir Manga ise 24 yaşındaydı.

Mahir Çayan Kızılderre'de vurulduğunda 26 yaşındaydı. Hüseyin Cevahir onunla aynı yaştaydı, Ulaş Bardakçı ise 25 yaşındaydı.

Devrim öncülerinin erken yaşta üstlendiği büyük sorumluluklara karşın yine çok erken bir zaman dilimi içinde imhayla karşılaşmaları mücadelenin sürekliliği açısından çok büyük kayıp olmuştur.

Öte yandan son iki yüz yıl içinde ortaya çıkan Kürt hareketlerinin yaşlı önderlerinin mücadele ömürlerinin ne kadar kısa olduğu bilinmektedir.

Bu gerçekliğe karşın Önder Apo ve onunla yola çıkan Hakiler, Kemaller, Mazlumlar hep 20'li yaşlarında öncülük rolünü üstlenmiş yoldaşlardı. Gençtiler ve hep genç kaldılar...

52 yıllık mücadelemizde binlerce yiğit fedai 20'li yaşlarında şehitler kervanına katılmıştır. Ancak genç başlayan ve hep genç kalmayı başaran hareketin sırrı Önderlik gerçekliğinin kendisini sürekli yenileyebilme kabiliyetinden gelmektedir.

Devrimci bir örgütün hele ki reel sosyalizm prensipleriyle şekillenen bir örgütün değişim ve yenilenmeye açık olması dünyada kolay rastlanıran bir olay değildir. Önder Apo bunu her dönemde ve her şeyden önce kendi şahsında gerçekleştirerek başarmıştır. Bu nedenle hareketimiz bir Önderlik Ha-

reketi olarak şekillenmiştir. Başka türlü bu değişim ve yenilenme süreçleri başarılamazdı.

Paradigmanın pratikleştirilmesi için gereken değişim ve yenilenme

Önder Apo'nun son 30 yıla damgasını vuran en büyük çabası Kürt ve Türk halkı arasındaki tarihi bağlar temelinde demokratik bir çözüme şans vermek olmuştur. Bugün bu çabalar halkın büyük örgütlü eylem gücünü açığa çıkarmakta, bununla devletler çözüme zorlanmaktadır. Küresel güçlerin ve savaştan beslenen tüm rant çevrelerinin olanakları ve bahaneleri de ellerinden alınmak istenmektedir. Daha büyük bir hedef olarak da yeni paradigmaya dayalı demokratik modernite dünya çapında tüm toplumsal mücadelelerin bayrağı haline getirilmek istenmektedir. Bu kadar evrensel karakterde bir mücadele dönemine girilmiştir.

Önder Apo gelişmeyi, değişim ve yenilenmeyi "sosyalizm ve devlet" analizleri etrafında şekillendirmiştir.

Türk ulus-devlet anlayışının İttihat Terakki'ye giden temelleri tüm farklı kültürlerin, halkların ve emekçilerin inkârı ve imhası biçiminde atılınca, buna karşı direnenler de devrimci şiddeti esas almak zorunda kalmıştı. Bu da emperyalist hegemonya sağlamaya çalışan güçler için bulunmaz bir fırsat olmuş ve bunu sürekli teşvik etmişlerdir.

"Tavşana kaç, taziye tut" politikasını en fazla Ortadoğu'da ve özelde de Kürdistan'da uygulamışlardır. Kapitalist sistemin yarattığı savaşlar ve dünya çapındaki krizler gözler önündedir. Hep söylendiği gibi bir avuç zenginin milyarlarca yoksulun sırtından kazanç sağlaması bir yana neredeyse dünyayı yaşanamaz hale getirmelerine rağmen kendilerini topluma yayma düzeyleri de göz ardı edilemeyecek kadar çarpıcı ve sarsıcı olmuş; öyle ki en radikal karşıtlarını bile hiç farkına varmayacakları şekilde kendi hizmetine koymayı başarmışlardır.

Her şeye rağmen egemen sistemin kendisini başarılı kılması, en devrimci muhalefetin bile bu sistemin dışına çıkmayı başarmamasıyla ilgilidir.

Tarihin kanıtladığı trajik sonuçların ve bunun nedenlerinin başında sistemden kopmamak gibi derin bir teorik ve ideolojik sorun bulunmaktadır. Egemen sistemin zihniyet kalıpları ve yaşam tarzıyla ona karşı mücadele etmek, o sistemi daha fazla güçlendirmekten başka sonuç vermemiştir. Reel sosyalizm, ulusal kurtuluş ve sosyal demokrasi mücadelelerinin tü-

münün başına gelen bu kaderi aşmak, toplumsal mücadele tarihinin en zorlu sorunu olmuştur.

Tarihsel sorunlar, tarihin doğru okunmasıyla çözüm yolunu bulabilir. Kapitalizmin liberalizm ideolojisiyle reel sosyalizm-ulusal kurtuluşçuluk ve sosyal demokrasi başta olmak üzere yön vermediği, etkilemediği ve kuşatmadığı alan kalmamışken bu sınırların dışına çıkabilmek, onu aşan bir düşünce sistemini geliştirebilmek en büyük ideolojik-felsefik devrimdir.

Önder Apo tarihe yanlış yaklaşmanın sonuçlarını değerlendirenken eski tarih anlayışının umuda fazla yer vermediğini, karamsar bir tarih bakışı sunduğunu belirtmiştir. Kuşatılmış sınırlar içinde karamsarlık, umutsuzluk, yenilgi hâkimdir. Önder Apo bu tuzakları aşarak ilerlemiştir.

Sisteme karşı yapılacak ilk devrimci hamle zihniyet alanında olmak zorundadır. Ideolojik tekel kırılırsa sistemin temel dayanağı kırılmış ve başarının kapısı aralanmış olacaktır. Önder Apo'nun gerçekleştirdiği budur ve bunu tarih ve toplum karşısında yüksek düzeyde bir sorumlulukla, etik anlayışla geliştirdiğini ifade etmiş, herkesi de bu konuda ciddiyete davet etmiştir. Çünkü toplum adına hareket ederken her tespit ve davranışın büyük sonuçları olmaktadır.

Emek, özgürlük ve demokrasi mücadelesi adına sergilenen çabaların boşa gitmediğinin kanıtı onların devrimci mirasının bu şekilde sonuca götürülmek istenmesinden anlaşılmaktadır.

Bu nasıl başarılacaktır? İster sınıf adına, isterse ulus adına olsun devlet yıkma-devlet kurma şeklindeki iktidar bakışı aşıldıktan sonra toplum esas özne haline gelmekte ve yapıcı, inşacı karakter öne çıkmaktadır. Böylece sistem içinden sisteme karşı mücadele ete-kemiğe bürünmekte, salt zıtlıklara dayalı yıkıcı diyalektik aşılmasıyla demokrasinin değiştirici, yenileyici toplumsal gücü açığa çıkmaktadır. İşin özü budur.

Dar sınıf, mezhep ve ulus ekseni olmayan, farklılıkları esas alan, kapsayıcı, çözümleyici, yaratıcı ve yapıcı olan toplumsal demokrasi anlayışı her türlü şiddet sarmalının aşılmasında ve çözüm iradesinin geliştirilmesinde belirleyici olmaktadır. Çağın dili bu şekilde yakalanmaktadır. Bu anlayışa uygun örgütlenmenin karşılığı da yerel, bölgesel ve evrensel bağlar temelinde ortaya çıkmaktadır.

Önder Apo'nun savunmalarda ortaya koyduğu gibi küresel kapitalizme karşı enternasyonal anlayışla küresel demokrasi hareketinin geliştirilmesiinsanlığın özlemine duyduğu özgür yaşamın kapılarını aralayacaktır. Sadece çağın hakikat mirasına bakıldığında benzer bir anlayışla karşılaşılacaktır. Bu eğilim tarihsel toplumun binlerce yıl süren temel eğilimi olmuştur.

Tarihsel toplumun temel eğilimi: Birlikte-ortak mücadele!

Ortadoğu toplumunda Zerdüş felsefesinin esas ezilen tüm toplum kesimlerini kul-köle anlayışına karşı özgür iradeyle tanıştırmış ve birlikte mücadele etmenin zihniyet ve zeminini oluşturmuştur. Aynı anlayışı Mani, Hürrem, Mazdek, Babek, Karmati, Babai, Şeyh Bedreddin gibi büyük toplumsal

hareketlerin hepsinde görmek mümkündür. Hepsinde halkların ve ezilen tüm kesimlerin ortak mücadelesi vardır. Hiçbiri sadece tek bir kimliği esas almamışlardır. Ancak mücadele yöntemlerinde dönemin koşullarıyla bağlantılı kimi temel farklılıkları olmuştur.

Hürremi hareketlerin temel karakteri zamanla sistemi doğrudan karşılarına almak şeklinde gelişmiştir. Bu gelişmeye yol açan olgu karşılaşılan katliam gerçekliğidir. Mani ve Mazdek sistemde reform geliştirmek istemişlerdi fakat taraftarlarıyla birlikte katledilmişlerdi. Bunun üzerine Hürrem ve ardılarının geliştirdiği mücadele devlet aygıtına, onun reformdan geçirilmesine veya herhangi bir dini kılıfa gerek duymadan doğrudan sistemle mücadele etmek şeklinde olmuştur. Dönemin ağır egemenlik ve şiddet koşulları onları gizli örgütlenmelere ve savaşılmaya sevk etmiştir. Özgür, eşit yaşam arayışları ve yarattıkları direniş mirası günümüze kadar tüm devrimci hareketlerin temel karakteri olmuştur.

Avrupa devrimlerinde canlanan ruh Marksizm ilminden önce bu toplumsal karakter olmuştur. Marksizm bu ruhun dayandığı zemini kuramsal düzeyde sistematik hale getirerek iki asır boyunca toplumsal

yurttaş ve demokratik komün olmaktadır. Kadın özgürlüğü en başta gelen ilkedir. Özgür birey ve komün bağları ifade edilmiştir ancak burada bir de yurttaşlık ilkesi bulunmaktadır. Demokratik yurttaşlık anlayışının somut karşılığı, demokrasi kültürü temelinde siyaset yapma, anayasa ve hukuk zemininde haklarını kullanma, görevlerini yapma ve bu temelde mücadele etmedir. Bu elbette tek yanlı gelececek bir anlayış değildir. Öz savunma anlayışı her dönemde geçerliliğini korumaktadır.

Özcesi devleti doğrudan karşıya almadan, şiddete başvurmadan değişime şans tanıma ve siyaset yoluyla buna zorlama söz konusudur. Çağımızın, dünyanın ve bölgenin somut durumu bu yöntemi her zamankinden daha fazla gerekli kılmaktadır. 3. Dünya Savaşı'nda geline aşama, enerji-yol savaşları ve bölge gerçekleri, özellikle de Ortadoğu'da değişen dengeler, hegemonya hamleleri ve bunun yarattığı sonuçlar göz önüne alındığında 50 yıllık mücadelenin deneyim ve birikimlere güvenerek değişime yanıt oluşturmak, kaçınılmaz hale gelmiştir. İçerisine girdiğimiz sürecin tarihsel, felsefik ve siyasi boyutları kısaca bu şekilde özetlenebilir ancak sü-

geliştirildiği bilinmektedir.

Paradigma değişimiyle birlikte dünyanın tüm mücadele güçleri kendini gözden geçirme ihtiyacını duymuş ve pratik olarak da Rojava devrimine katılarak hem dayanışma örneği göstermiş hem de kendilerini sınamışlardır. Bu katılımlar demokratik toplum paradigması sayesinde dayanışma düzeyini aşır birleşik mücadeleye dönüşmeye başlamıştır. Böylece yeni paradigma her konuda birlikte mücadele etmenin kılavuzu haline gelmiştir.

Yine Türkiye devrim güçleriyle birlikte geliştirilen ortak mücadele HBDH şahsında somutluk kazanmıştır.

HBDH çatısı altında, mücadelede en samimi olan güçler buluşmuş ve nice bedeller verilerek ortak mücadeleye sahip çıkmıştır.

Gelinen aşamada birleşik devrim hareketinin önünde toplumsallaşma gibi temel bir görevin bulunduğu görülmektedir. Bunu hem kendi içimizde bir gelişim sorunu hem de mücadelenin dünya çapında geliştirilerek yeni bir enternasyonal ile taçlandırılması olarak ele almak mümkündür.

Halklarımızın ve emekçilerin ortak mücadelesini büyük bir onur ve başarıyla geliştirmeye gönül

dele gücüne fayda sağlamamıştır. Tüm yetersizliklere rağmen HBDH bu sorunları aşmanın, devrimci ruhla buluşmanın ve pratikleşmenin güzide bir örneği olmuştur.

Yeni dönemin sinerjisiyle ve yoldaşlık ruhuyla devrimci değerleri toplumsallaştırmak, kültürleştirmek ve dalga dalga dünyaya yayılan bir demokrasi hamlesine dönüştürmek mümkün olacaktır.

Kendini aşan her engeli aşabilir

Bu mücadeleye yeni başlamıyoruz ancak ortak mücadele güçleri olarak kendimizi aşma, daha ileriye taşıma dönemini yaşıyoruz. Çeşitli engelleme, saldırı ve provokasyonların gelişmesine karşın aceleci davranmadan, savunma yada hemen kestirip atma psikolojisine düşmeden süreci ilerletmek, Önder Apo'nun inisiyatifine daima güç vermek gerekiyor. Çünkü bu süreç insanlık nezdinde şimdiden karşılık bulmuştur ve ancak çok büyük bir toplumsal mücadeleye ilerletilebilecektir.

Önder Apo çok üst düzeyde siyasi cüret gerektiren bu sürecin ışığını yakmıştır. Mücadelenin ilk ortaya çıkışından itibaren bu özelliği Önderlik gerçekleşmesinin en temel farkı olmuştur. Önderlik tarzında hiçbir zaman var olanla yetinme olmamıştır. Hatta en zorlu dönemlerde bile kimsenin beklemediği çıkışlarla hayatın değişimlerine yanıt olmuş ve tarihe yön vermiştir. Uluslararası Komplon karşısındaki ilk tavrı da bu şekilde gelişmiştir. Bu dönemde niye Hektor olmadığını yanıtlarken tarihin 2500 yıl sonra tekerrürünü önlediğini anlatmıştır: Hektor kahramanlık yapmış ve Anadolu'nun ışığı gerçekleşmişti! Bugünkü tavrı da emperyalist emellere geçit vermememe tavrıdır, buradan da rahatlıkla anlaşılmaktadır ki sadece Kürt halkını değil tüm Türkiye'yi bu tür tehditlerden koruma yaklaşımına sahiptir. Bu temelde Ortadoğu'nun şiddet sarmalından çıkış yolunu da göstermiştir: Demokratik ulus anlayışı ve çözüm yöntemi tüm emperyal ve komplocu oyunları bozacak güçtedir. Üstelik dünyada herhangi bir örneğine rastlanmayan bir inisiyatifle yeni bir süreç başlatmıştır. Bu nedenle geliştirdiği çağrı tüm dünyada yankı bulmuş, eşsiz bir iyimserlik örneği ve umut ışığı olarak tanımlanmıştır.

Bunun siyasi boyutu bölge üzerinde şimdiden belli bazı değişimlere vesile olurken dayandığı temel felsefe ise tüm insanlığın karşılaştığı sorunlar ve tehditlere karşı cevap oluşturacak düzeydedir. Bu anlamda süreci sadece politik çıkış şeklinde okumak yetersiz olur; felsefik yönü daha derinliklidir ve insan hakikatiyle buluşturmayla, kadın özgürlüğüne, doğayla uyuma, insanca yaşamaya, toplumsallaşmaya hizmet etmektedir.

Yaratıcılığa sonsuz olanak veren ve her türlü sorunun çözümü için ön açan Önder Apo'nun paradigması ve tarihsel çağrısı, kapitalizmin çığırından çıkmış tahribatları ve kendine yabancılaşmış toplum ve insan gerçeğine karşı gerçek bir insanlaşma sürecini başlatmıştır.

Bu süreci sahiplenen herkesin, her gücün kendini aşma fırsatı vardır ve hakikat çağrısına vereceğimiz en anlamlı yanıt da bu temelde görev ve sorumluluklarımızı başarmak olacaktır.



mücadelelere kılavuzluk etmiştir. Reel sosyalizm pratiğine gelince devlet ve sosyalizm olgusu çeşitli çevrelerce daha derinlikli sorgulanır olmuş ancak tam bir çözümünü bulmamıştır. Karşısını yok ederek gelişmeyi sağlamaya çalışan ama tam tersi etki yapan sınıf temelli mücadele sadece dar kalmamış, sonuçları da toplum ve sınıf adına yıkıcı olmuştur. Sosyalizm adına savunulan dogmatik düşünceler her alanda, her zaman sistemi doğrudan karşıya almayı ve yıkıcı zıtlıklara dayalı anlayışı derinleştirmiştir. Sovyet deneyiminde görüldüğü gibi devlet ve demokrasi tahlillerindeki açıklar ve yetmezlikler büyük bedellerle inşa edilen devrimi koruyamama ve yıkılmayla sonuçlanmıştır.

Günümüzde devlet alanının sadece devleti yönetenlere terk edilmesi, onun toplumsal yansımalarının dikkate alınmaması ve yarattığı krizler sorgulanırken, devleti demokrasiye duyarlı hale getirecek toplumsal değişim başta olmak üzere uzlaş ve çatışmaların dayanakları belirlenmeye çalışılmaktadır. Bunun en sade şekilde formüle edilmesi Önder Apo'nun savunmalarda belirttiği gibi demokratik ulus anlayışı temelinde özgür eş yaşam, özgür birey-

recin nasıl şekilleneceği henüz belirilmiş değildir. Çeşitli olasılıklar temelinde hareket etmek toplumsal mücadelenin kendi yolunu geliştirmesi açısından hayati önemdedir. Farklı seçeneklerin şimdiden öne çıkarılmaması ise siyasetin ve işletilmek istenen sürecin doğası gereğidir.

Zorla engelleme gibi durumlar olmadıkça toplumun esas alacağı mücadele yöntemi demokratik şekilde belirlenirken tamamen engelleme yaklaşımlarına karşı da toplumun isyan etme hakkı her zaman vardır yani çok yönlü öz savunma ilkesi geçerlidir.

HBDH ve Rojava deneyiminden yeni bir Enternasyonale doğru

Yeni dönemde başarılması gereken görevlerin başında mücadele birliğini büyütmek bulunmaktadır. Bu konuda geçmişin önemli bir mirası olmakla birlikte halen sürmekte olan HBDH ve Rojava zemininde şekillenen enternasyonal deneyimi vardır.

Rojava devrimiyle birlikte dünyanın birçok halkından devrimciler mücadeleye katılmıştır. Bu anlayışın, baştan itibaren Önder Apo'nun ilk yoldaşları şahsında

vermiş ve bunu fedaice yürütmekte olan güçlerin mücadeleyi daha fazla büyütmesi, küresel çapta demokrasi ve sosyalizm hareketine ön ayak olması tarihin kaçınılmaz görevi olmaktadır. Bu temelde bir değişim ve yenilenmeyi sağlamak kimilerinin yeterince anlamadan ifade ettiği gibi geri adım atmak değildir tam tersine küresel birlik, demokrasi ve toplumsallaşma ile istenen, özlenen ve şimdiye kadar yeterince başarılamayan hedeflere yönelme söz konusudur.

Bununla birlikte mücadele yöntemlerinde değişime gitmek, bu temelde bir yenilenmeyi sağlamak gerekiyor. Bu yönlü tartışmalarla gelişmelere vaktinde yanıt vermek mümkün olacaktır.

Şimdiden anlaşılan, kavranan boyutlarıyla gelişmeler çerçevesinde önemli bir moral ve motivasyon sağlanmıştır. Sürecin ilerlemesi durumunda Türkiye devrim güçleriyle birlikte toplumsal mücadeleyi her alanda sınırsız geliştirmek; tarihsel direniş ruhu ve toplumsal inşayı birlikte örnek, komünlerde omuz omuza sosyalizmin bayrağını dalgalandırmak mümkün olacaktır.

Birlik denilince adeta bir hastalık gibi ortaya yere serilen ayrılıklar üzerinden tartışmak hiçbir müca-

**Sabri Ok'un yazısının girişi
arka kapakta...**

**Kürtlerin varlığını koruması
sahip oldukları derin kültür
ve gelenek sayesinde**

Soykırımcı-sömürgeci Türk devleti konu Kürtler olunca Kürtler adına olan her şeyi, tüm değerleri yok etmek, erozyona uğratmak, yok saymak için ne lazımsa yapmıştır. Özellikle Kürtlerin tarihsel bilinç ve hafızasını imha etmeyi amaçlamıştır. Kürtlerin dil, kimlik, kültür ve gelenekleriyle oynamıştır. Bunun için yapmadıkları çarpıtma, oyun ve entrika kalmamıştır. Newroz'u yıllarca yasaklamış, katliamlar gerçekleştirmiş ama sonuç alamadığı için bahar bayramı olarak tanımlamak zorunda kalmışlardır. Sırf Kürtlere ait olduğu bilinmesin diye bir Türki bayramı olarak değerlendirmek istemişlerdir. Kürtlere unutturmak, hafızalarından silmek için çırpınıp durmuşlardır. Toplumlar elbette ancak kök hücreleriyle, gelenekleriyle, kültürleriyle varlıklarını sürdürebilirler. Bunların olmadığı bir yerde halkların ve toplumların varlığından ve özgürlüğünden söz etmek mümkün değildir. Bu anlamda kültür deyip geçmemek gerekir. Kapitalist modernite güçleri Ortadoğu halkları üzerinde 200 yıldır tüm hışımıyla egemenlik kurmaya çalışmaktadır. Buna rağmen Ortadoğu halkları teslim olmamakta, halen çeşitli biçimlerde direnerek kapitalist modernite güçlerinin istedikleri ve bekledikleri sonuca tam ulaşmalarını engellemektedir. Burada Ortadoğu halklarının sahip olduğu bin yılların derin ve sarsılmaz kültürünün belirleyici olduğu kesindir. Aynı gerçeklik Kürtler için fazlasıyla geçerli olmaktadır. Med İmparatorluğu'ndan sonra Kürtlerin tarihinde baş aşağıya doğru bir gidiş olmuştur. Savaş, soykırım, sürgün ve katliamlar hiç eksik olmamış, öyle ki Kürtler ve Kürdistan hem coğrafik hem sosyal hem de inançsal ve mezhepsel olarak adeta lime lime parçalanmış, iğdiş edilmiştir. Bu durum yüz yıllarca böyle sürmesine rağmen Kürtlerin varlığını koruması ve günümüze kadar direnmesi hiç şüphesiz sahip oldukları derin kültür ve gelenek sayesinde. Zaten bizlere 20. yüzyıla kalan tek miras da bu olmuştur. Buna rağmen Cumhuriyet tarihinde 'son insan' olarak anılan Ağrı İsyanı'nın ardından Türk devletinin Ağrı Dağı'na bir mezar kazıp üzerine "muhyayel Kürdistan burada meftundur" yazarak karikatürize etmesi de Kürtlere kader biçme, Kürt sorununu kendilerine göre bitirerek halletme anlamına gelmektedir. Tam da Kürt halkının var olup olmadığı tartışıldığı, her şeyin üzerinin örtüldüğü sanıldığı böyle bir zamanda Önder Apo'nun Ağrı Dağı'ndan başlayıp Kürdistan'a yaptığı sefer vardır. Hani derler ya kaybettiğin yerde arayacaksın, Önder Apo da bitti denilen yerde bir yürüyüş başlatmıştır. Ardından tarihin az tanıklık ettiği biçimde baş aşağıya doğru giden kötü gidişata Önder Apo'nun güçlü müdahalesi söz konusudur.

Direnişin kültürleşmesi

Kürtlerin varlığının bile tartışıldığı bir dönemde zamanın adıyla Kürdistan Devrimcileri, Apocular Kürdistan'da bambaşka bir rüzgar estirmeye başlattılar. Bu müthiş bir ulusal uyanış sürecidir. Kürdistan'da kısa sürede birkaç yıl içinde

◆ Tarihe, partiye ve halka karşı sorumluluk nedir diye düşündüğümüzde Mazlum Doğan yoldaşın kişiliğine bakacağız. Emek kahramanıydı. Bilinçte, yoğunlaşmada, değerleri koruma ve yaratmada, yoldaşlık ilişkilerinde ve devrimci yaşamda Mazlum yoldaşı anladığımız ve içselleştirdiğimiz kadar yolun yoldaşı olabileceğimizi bilerek merak saracağız. Mazlum yoldaşta dur durak yoktur. Her anı çalışmak, üretmektir. Bu anlamda gerçek bir emek kahramanıdır.

◆ Egîd yoldaş, şanlı 15 Ağustos Zafer Atılımı'nı 27 savaşıyla gerçekleştirmişti. Kırk yılı aşkın yenilmezliği kanıtlanan bu gerilla gücünün bugün Kürdistan'ın dağlarında direnerek düşmana nasıl kök söktürdüğü gözler önündedir. Kürdistan'da kölelik yaşamının parçalanması gerilla ile gerçekleşmiştir. Düşmanın 15 Ağustos Zaferi'nden sonra ömür biçtiği '72 saat ömürleri kaldı' dediği gerilla Kürdistan'da destanlar ve devrimler yaratmaya devam etmektedir.

on binler, yüz binler ayağa kalkmıştır. Bir taraftan yoğun ve yaygın bir ulusal bilinçlenme, ideolojik mücadele diğer taraftan sivil ve resmi faşist güçlere ve işbirlikçi feodal kompradorlara karşı ilk silahlı eylem ve mücadele başlamıştır. Soykırımcı-sömürgeci Türk devletinin buna verdiği karşılık Maraş Katliamı ve ardından Kürdistan'da sıkı yönetim ilan etmek olmuştur. Bu zorlu süreçte PKK, kuruluşunun ilanını büyük eylemliliklerle ilan etmiş, düşman da olanca gücüyle saldırı ve operasyonları geliştirerek karşılık vermiştir. Bu süreçte Partimizin Önder kadroları Mazlum, Kemal ve Hayriler de dahil binlerce kadro ve militan tutuklanmış, zindanlara doldurulmuştur. 12 Eylül Faşist Darbesi gerçekleşmiş, böylelikle hareket olarak tüm zamanlarımızın en zor ve en kader tayin edici kritik sürecine girilmiştir.

Önder Apo bu süreçte her zamanki dahiyane öngörüsüyle geri çekilme taktik kararını verirken zindanlar, zindan direnişi halk ve parti geleceğimizi, kaderimizi belirleyecekti. Askeri Faşist Cunta kendi deyimiyle PKK'nin kökünü kazıyacağına dair kendinden emindi. Ne de olsa partinin önder kadroları Mazlum, Hayri, Kemal, Sakine ve Ferhatlar ellerinde esirdi. PKK bitirilecekse burada zindanlarda bitirilmeli diye düşünüyor ve buna inanıyorlardı. Bunun için işkencede sınır tanıma olmayacak, her türlü vahşeti uygulayacaklardı. Direniş mutlak ezilecek, ruhlar ve yürekler teslim alınacaktı. Direnişte ısrar edenler nefes almamalı, yürekleri karartılmalı, iradeleri kırılncaya dek vahşet uygulanmalıydı. Faşist cunta zindan direnişlerine böyle bakıyordu. Dolayısıyla süreç çok sert, kıran kırana geçmekte, olağanüstü bir savaş söz konusuydu. Direniş kesintisiz sürmekte fakat yetmemekteydi. Tehlike gün geçtikçe yaklaşarak kendini hissettirmekte, buna mutlak ve kesin bir cevap gerekmektedir. Tehlikenin büyüklüğü kadar o düzeyde ve o sertlikte tarihi bir direniş biçimi geliştirilmeliydi. Başka türlü teslimiyetin önü alınamazdı. Bu nedenle tarihi ve sert bir direniş gerekli ve zorunluydu. Çünkü denenen ve uygulanan direnişler sonuç vermiyordu. Bu durumu çok derin, güçlü ve amansız yoğunlaşarak yaşayan bir de Mazlum Doğan yoldaştı. Bir şeyler yapılmalı, mutlak teslimiyetin önü alınmalı diye yoğunlaşıyordu. Tarihin emrettiği, söylenmesi gereken söz artık söylenmeli, eylemi de gerçekleştirilmeliydi. Mazlum yoldaş bunu kimseye, başka bir yoldaşa sen söyle, sen yap diye mezdi. 'Kendim söyleyecek, kendim yapacağım' diyordu. Bu öyle

bir söz ve öyle bir eylem olmalıydı ki ilk olmanın anlam ve onurunu yaşamalıydı. Yani ilk söyleyecek, ilk yapacak olan kendisiydi. Bir çağrı, bir haykırış, tarihe müdahale niteliğinde bir eylem olmalıydı, öyle de oldu.

Çağdaş Kawa'nın doğuşu...

Mazlum yoldaş, 1982'nin 21 Mart'ında Diyarbakır Zindanı'nda bir kör hücrede üç kibrit çöpüyle Newroz ateşini yakarak, karanlığı aydınlatıp ölümsüzleştirdi. Evet, kahramanlık ve aydınlık! Kahramanlık tarihi hep şafak vaktinde çıkmışlardır. Zifiri karanlık şafağın müjdecisidir. Can vermek üzereyken can simidi olmak anlamında yaşamı diriltmek zifiri karanlığın ardından şafak vaktine uzanmak. Teslimiyetin önü böyle alınmıştır. Bu direnişe ve zafere bir çağrı, mücadelede çığır açmaktır. Bunun içindir ki Mazlum yoldaş, "direnmek yaşamaktır" demıştır. Tarihsel arka planı ve perspektifi ise hiç kuşkusuz Newroz'un adına ve özüne uygun biçimde yeniden yaşatılmasıdır. Üç kibrit çöpüyle karanlıkların aydınlığa açılması olarak 21 Mart Newroz gününün seçilmesi de bilgecektir. Çağdaş Kawa doğmuştur artık. Bilindiği gibi Asur İmparatorluğu döneminde imparator Dehaq'ın insan beynini yiyerek ne kadar acımasız ve zalim olduğu ifade edilmektedir. Burada bir kez daha diyalektiğin engel tanımaz, zıtların birliği yasası hüküm sürmektedir. Yani zalim Dehaq varsa özgürlüğün sembolü Newroz'un ateşini yakan Demirci Kawa da olmalıydı. Demirci Kawa'nın örsüyle zalim Dehaq'ın kafasını uçurması Kürtlerin şahsında tüm Ortadoğu'da halkların özgürlüğünü müjdeleyecek ve halklar o günden bugüne her 21 Mart'ta Newroz ateşini harlayarak direnişin ve özgürlüğün sembolü anlamında kutlayacaktı. Tarih bir kez daha Amed Zindanı'nı zifiri karanlığında aydınlığı yaratan Çağdaş Kawa Mazlum Doğan'ın 'Direnmek Yaşamaktır' şiarıyla yaktığı üç kibrit çöpü ile bir halkın direnmesine ve mücadelesine, tarihe müdahalesine sahne olacaktı. 2639 yıl önce olduğu gibi Kürtler bugün bir kez daha Önder Apo'nun rehberliğinde Ortadoğu halklarının özgürlüğüne kavuşmasının soylu görev ve sorumluluğuyla Newroz'a cevap olmakta, kutlamaktadır.

Tarihsel önderler ve kişilikler çağın sorunlarına çözüm üretmek için kendi yol arkadaşlarını yaratır ve bu şekilde döneme cevap olurlar. Önder Apo ile yol yürüyen partimizin öncü kadroları Haki, Kemal, Mazlum, Hayri, Sakine ve niceleri

bunun kanıtı ve ispatıdır. Önder Apo, Mazlum Doğan yoldaşın kendi şahsına yönelik şunu duyduğunu "Arkadaşın yol yürüyüşü kartal uçuşuna benziyor. Hem de sürekli yükseklerde seyrederек uçuyor" demektedir. Kartal gibi yükseklerde süzülen bir Önderliğin kartal gibi süzülen yol arkadaşları olması gerekmektedir ve olan da buydu.

Önder Apo Mazlum yoldaş için "Mazlum direnişçiliği partinin büyük ruhudur. Mazlum buradan Botan'a doğru bir cesaret köprüsüdür. Bu köprü üzerinden özgürlük dağlarına ulaşacağız" demıştır. Partimizin kurucu üyelerinden olan Mazlum yoldaş, direnişi kadar stratejik yoğunlaşma ve sahip olduğu derin öngörü, bilinç ve ufkuyla da gerçek bir Apo'cu önderdi. İyi hatırlıyoruz, 81'de Mazlum arkadaştan gelen bir mektup vardı. Dışarıda hepimiz okuduk. Yurtdışında 'süreci nasıl değerlendirebiliriz' diye tartışırken, kimileri 'hemen savaşı başlatalım' diye görüş belirtiyor, kimileri önlerine mültecileşmeyi koymuş ve savaşın başlatılabileceğine hiç ihtimal bile vermiyordu. Ve kimileri de uzaktan seyredip bazı hesaplar içerisine girerken, Mazlum arkadaş gönderdiği mektubunda aynen şunları söylüyordu: "Hazırlık ve toplanma taktiği doğrudur. Acelecilik ve gözü dönmüş atılganlıktan sakınmak gerekir. Bizce örgütlenme, propaganda ve askeri hazırlık bir iki yıl sürmelidir." Oysa o dönemde Önder Apo dışında sanıyorum kimsenin süreci böyle değerlendirecek durumu yoktu. Bu anlamda bizler, Mazlum arkadaşın süreci ve görevleri değerlendiren, ileriye yönelik önerilerini de ekleyerek sunmuş olduğu mektubunu temel bir perspektif ve talimat olarak esas almaya ve sonuçlar çıkarmaya çalıştık. Gerçekten de bu mektubun hepimizin üzerinde büyük bir etkisi olmuştur. Belirttiğimiz gibi, 12 Eylül faşizmine karşı sergilenen direnişler, kimimizi bilinçli düzeyde, kimimizi duygusal temelde, kimimizi başka şekilde etkiliyor, ayakta tutuyordu.

Mazlum yoldaş, hedefine tam odaklanan Apocu bir kişiliktir

Önder Apo Mazlum yoldaş için, "içimizde en çok okuyan, araştıran, inceleyen, Marksizmi etüt eden" demektedir. Direnişi sonsuz ve sınırsız, bilinci ve hamuru da böyle gelişmiş ve gerçekleşmiştir. Önder Apo'nun "eğer bu dönemde arkadaşların zindan direnişi olmasaydı ve ihanet sonuna kadar gitseydi Kürdistan bitmiş olacaktı" belirlemesi elbette çok önemliydi. İşte zindan direnişinin harcı ve hamuru

olan Mazlum yoldaş ile ancak çığır açılmış, teslimiyetin önüne geçilmiş, en genel olarak da Kürdistan'ın baş aşağı gidişatına müdahale edilmiştir. Sonraki tarihsel Dörtler Direnişi ve Büyük Ölüm Orucu partimize ve halkımıza yeniden nefes aldirtmış, güç toplamasını sağlamış, direnişi büyüttmüştür. Bazı zamanların ve tarihsel kavşakların kişiliklerle anılması ve anlandırılması kesinlikle doğrudur. PKK tarihinde teslimiyete karşı direniş, Amed Zindanı ve Newroz derken elbette ilk akla gelen ve bilinmesi gereken Mazlum Doğan yoldaş olmaktadır. O zamanlar ve tarihi süreçler onun kişiliği, söz ve eylem birliği ve diyalektiğiyle ancak en iyi ve en doğru anlaşılır. Tarihe, partiye ve halka karşı sorumluluk nedir diye düşündüğümüzde Mazlum Doğan yoldaşın kişiliğine bakacağız. Emek kahramanıydı. Bilinçte, yoğunlaşmada, değerleri koruma ve yaratmada, yoldaşlık ilişkilerinde ve devrimci yaşamda Mazlum yoldaşı anladığımız ve içselleştirdiğimiz kadar yolun yoldaşı olabileceğimizi bilerek merak saracağız. Mazlum yoldaşta dur durak yoktur. Her anı çalışmak, üretmektir. Bu anlamda gerçek bir emek kahramanıdır. Zoru hatta daha da ötesini yenmek Mazlum yoldaşın direnmek karakteridir. Yılmak, yorulmak yoktur Mazlum yoldaşta. Elbette hedefine tam odaklanan Apocu bir kişiliktir, coşkun sular gibidir. Yaşam uğruna kendini feda edebilecek kadar bağlı, onurlu yaşamı her şeyin üstünde tutmuştur. Kural ve disiplin ölçüleriyle partiyi her zaman güçlü sahiplenene, bu konuda kesinlikle taviz vermeyen Apocu bir kişiliktir. Mazlum yoldaşın ideolojik propaganda gücü yüksektir. Müthiş etkileyen bir yoldaştır. Şehadetiyle, sözü ve eylemiyle tarih yazmış ve hep öyle anılacak, öyle yaşayacaktır. Newrozlar milyonlarla Mazlum Yoldaşla kutlanmaktadır. Mazlum yoldaşın 21 Mart 1982'de verdiği direniş mesajı ve bayrağı Dörtler tarafından devralınmış ve 14 Temmuz Büyük Ölüm Orucuyla soluksuz bir maratona dönüşmüştür.

Partimizin 3. Kongresi'nde Mazlum yoldaşın şehadet tarihi olan 21 Mart ile Egîd yoldaşın şehadet tarihi olan 28 Mart arası günleri Ulusal Kahramanlık Haftası olarak ilan edilmiştir. Egîd yoldaş için Önder Apo, "Mazlum'un buradan Kürdistan dağlarını aşdığı cesaret köprüsünde ilk yürüyen önder komutan" demıştır. Önder Apo zindanlardaki tarihi direnişlere ve düşmanın vahşet uygulamalarına ve rebileceğimiz en doğru ve en anlamlı karşılık bir an evvel Kürdistan dağlarında direnişi yükseltmek olduğunu belirtirken en başta Egîd yoldaşı görevlendirmiştir. Nasıl ki Newroz ve zindan direnişi doğrudan ve tam olarak Mazlum yoldaş ile anlam bulmuş, onunla bütünleşmiş ve başarıya ulaşmışsa, Kürdistan'da özgürlük gerillasının örgütlenirilmesi ve Şanlı 15 Ağustos tarihi atılımı da Egîd yoldaşla özdeşleşmiş, onunla anlam kazanmış, zafer çizgisinde durmadan gelişmiştir.

Azim, cesaret, kararlılık, gerçek bir mücadeleci kişilik: Egîd

Egîd kişiliği gerçekten baştan aşağı bir direniş ve zafer kişiliğidir. Bu anlamda 15 Ağustos tarihsel atılımını Vietnam'ın meşhur "Dien Bien Phu Zaferi"yle, Egîd yoldaşı

da zaferin generali Giap'la benzeştirmek kesinlikle yanlış olmayacaktır. Askeri strateji ve taktiğin geliştirilmesi ve pratikleşmesi açısından da bu böyledir. General Giap, Vietman'da kırk yılı aşkın süren bir halk savaşının temellerini atmıştı. 34 kişilik silahlı propaganda birliği bu savaşın ve oluşturulan halk ordusunun mayası olmuştu. Egîd yoldaş, şanlı 15 Ağustos Zafer Atılımı'nı 27 savaşçıyla gerçekleştirmişti. Kırk yılı aşkın yenilmezliği kanıtlanan bu gerilla gücünün bugün Kürdistan'ın dağlarında direnerek düşmana nasıl kök söktürdüğü gözler önündedir. Kürdistan'da kölelik yaşamının parçalanması gerilla ile gerçekleşmiştir. Düşmanın 15 Ağustos Zaferi'nden sonra ömür biçtiği '72 saat ömürleri kaldı' dediği gerilla, Kürdistan'da destanlar ve devrimler yaratmaya devam etmektedir. Kürdistan tarihinde hiçbir direniş ve isyan bu kadar uzun sürmemiş, kalıcı büyük başarı ve zaferler yaratmamıştır. Bunda elbette Önder Apo'nun tarihsel kişiliği, yetiştirdiği yol arkadaşları Mazlumların, Hayrilerin, Kemallerin, Sakinelerin ve Egîdlerin varlığı ve ruhu belirleyicidir.

Önder Apo Egîd yoldaş için sıklıkla 'yaşasaydı' demektir. Atfettiği önem, rol ve beklentisi çok büyük olmuştur. "Egîd silahlı direnişin en önde gelen önder komutanıdır" demiştir. Büyük zorluklar karşısında yılmadan, azim, cesaret ve kararlılıkla savaşmıştır. Savaş stratejisini ve teorisini pratikte anlamlı mükemmel birleştiren komutan kişilik derken Egîd yoldaşı hep örnek vermiştir. Partideki her türden çizgi dışı savaşımı ve tasfiyeciliğe karşı yine Egîd yoldaşı örnek göstermektedir. Büyük yurtseverlik ile tanımlamıştır. Egîd yoldaşın kişiliği her zaman, her konuda net tutum ve direniş sahibidir. Üslubunda kem-küm etmek yoktur. Bir durumu veya yetersizliği gerekçelendirerek izah etmek yerine nedenleriyle birlikte anlamayı ve sonuç çıkarmayı esas alır. Eleştiriye eleştiri, gerektiğinde ise en açık ve kapsamlı özeleştiride bulunmayı parti ahlakı ve işleyiş gereği erdemlilik olarak görmüştür. Egîd yoldaşta bu anlamda liberalizm, uzlaşma, orta yolculuk, dolaylı ve muğlak bir üslup ve duruş kesinlikle yoktur. Mütevazı kişiliği, sorunlar karşısında radikal çözüm, öneri ve yöntemlerini geliştirmeye hiçbir zaman engel olmamıştır. Sorunlarla uzlaşarak yaşamak hiç Egîd yoldaşa göre değildir. Doğru olduğuna inandığı ne ise mutlaka söyleyen ve pratik gereklerini büyük bir gayretle yerine getiren bir komutandır. Kendisini asla kalıplara hapsedmez, sınırlandırmazdı. Var olanla yetinmek sadece olanı korumak da Egîd yoldaşa göre değildir. Çünkü o sürekli kazanımları büyümek ve yeni başarılarına ulaşmanın arayışındadır. Bu nedenle de hamlecidir. Teori-pratik bütünsellik dediğimiz diyalektik gelişimi kendinde müthiş gerçekleştirmiştir. Edilgen, statükocu, bekle gör, kendiliğindenci anlayış ve tutumlara karşı tahammülsüz gerçek bir mücadeleci kişiliktir. Egîd yoldaşın cesaret, başarı için azim ve kararlılık en belirgin özellikleridir. Kişiliğiyle halkı ve özellikle de savaşçı yapısını etkilememesi, güçlü irade, söz ve eylem sahibi yapmaması zaten düşünülemezdi. Egîd yoldaşın yanında ve komutasında olan her savaşçı mutlak başaracağına inanır, onda zafer kişiliği geliştirdi. Öngörü sahibiydi. Görüş ve önerileriyle

partiye daima güç ve olanak sağlamayı esas alırdı. Önder Apo Egîd yoldaş için şunları belirtmektedir: "Eğer Egîd yoldaşımız yaşasaydı, söylediği gibi bu bozgunculuğa, sözüm ona bu köylü iktidarcılığına geçit vermeyecekti. Şimdi daha iyi anlıyoruz ki, bu görevin gerekleri yerine getirilmediği için biz büyük zorlanmayı yaşadık. Bizzat yoldaşın incelemeleri vardı. Daha 1985'in sonları için şunu söylüyor: "Birliklerimizin partinin ideolojik, politik çizgisiyle mutlaka eğitim almaları gerekir, bu olmazsa yozlaşmanın önüne geçilemez. İki; kitle ile ilişkiler bozulmuştur, mutlaka doğru yürütülmesi gerekir. Üç; üslenmeden kopuk, özellikle köylere dayalı bir yaşam vardır, bu da mutlaka aşılmalıdır." Bu üç saptama aslında her şeyin özünü belirliyor. Egîd yoldaş Önder Apo tarafından PKK 3. Kongresi'ne katılmak üzere Ortadoğu'ya çağırılır. Ancak yoğun savaş ve operasyonlar ortamında bu mümkün olmaz. Bunun üzerine Egîd yoldaş operasyonda kalan ve gidilmesi gereken yerlere gitmesi gereken arkadaşları da yanına alarak hem gücü korumaya hem de düşmanı darbeleyecek planlar geliştirmeye çalışır. Tam da bu sırada yoğun operasyonlar ortamında Gabar'da düşmanla karşı karşıya kalırlar. Egîd yoldaş çatışma sırasında halen de tam olarak netleşmeyen biçimde 28 Mart 1986'da şehit düşer. Böylelikle Egîd yoldaşın katılamadığı partimizin 3. Kongresi yoğun bir ideolojik ve çizgi mücadelesiyle gerçekleşir. Şahin Balıç, Kör Cemal ve Şemdin Sakık kişiliğinde temsil edilen asi avare, çete ve köylü anlayışları mahkum edilir. PKK tarihinde ilk kez Lübnan'ın Beka Vadisi'nde Mahsum Korkmaz adıyla parti askeri okulu açılır. Bu okulda binlerce öğrenci mezun olur. Yüzlerce, binlerce kadro, komutan ve savaşçı Egîd ve Mazlum ismini alarak çizgiyi yaşatma ve zafer mücadelesini verirler. Egîd yoldaşın şehadet günü olan 28 Mart Ulusal Kahramanlık Günü olarak ilan edilir. Ulusal Kahramanlık haftası da ilk kez Partimizin 3. Kongresi'nden sonra kutlanır. Kürdistan'da bugün binlerce Mazlum, Egîd vardır. Anıları hayatın her alanında geliştirilen görkemli direniş ve mücadelede yaşatılmaktadır.

PKK tarihi kahramanlıklar tarihidir

Halk tarihimizde büyük yiğitliklerin, soylu direnişlerin yaşandığını gören bundan önemli sonuçlar çıkararak günümüz pratiğiyle bağlarını kurmaya çalışan, bunu da yürüttüğü mücadelede temsil eden bir partiyiz. Olumsuz olan, kaybettiren ve yenilgiye götüren ne varsa bunlardan kapsamlı dersler çıkararak mahkum eden, aynı zamanda yiğitlik ve kahramanlık adına ne varsa buna büyük değer biçen, hatta bunlara daha görkemlilerini ekleyen, bir daha tarihten silinmemecesine bir miras ve gelecek kuşaklara da taşıyan bir hareketiz.

Tarihimizi ancak biraz kendi pratiğimize yedirerek, doğru kıyaslamalar yaparak kavrayabiliriz. Ve bizim tarihimizin esası, temel taşları, harcı, tartışmasız kendisini pratikleriyle kabul ettiren, en anlamlı tavrın sahipleri ve yol göstericileri

olan, en büyük değerlerimiz şehitlerimizdir. Zira bu mücadelenin tüm kademelerinde, özünde, harcında onların emeği, direnişi ve kahramanlığı vardır.

Yiğitlik, kahramanlık, mertlik her ne kadar bir moral, ahlaki kavram gibi ele alınsa da bizde çok daha ciddi siyasal kavram haline gelmiştir. Bir de bir halk kahramanlığı seviyesine çıkarttığımız temelde PKK'nin pratiği, eşine ender rastlanan bir kahramanlık, aynı zamanda yiğitlik, mertlik pratiğidir. PKK'deki yiğitlik olağan, herkesin cesaret edip sergileyebileceği bir yiğitlik değildir. Onu insanlık tarihinde yerli yerine oturtmaya çalışıyoruz. Ve inanıyoruz ki, PKK'de şahlanan yiğitlik, insanın yeteneklerinin azami ifadesidir. Hiç kimsenin cesaret edemediği hatta düşünmesinden bile korktuğu pratiğe yönelmek ve bunun gereklerini yerine getirmek asıl kahramanlıktır. Ve bunlar parti tarihimizde, parti kadrolarımız, öncülerimiz tarafından söylenmiş ve gerekleri yerine getirilerek kanıtlanmıştır. Bu yönüyle tarihimizi tam da bir kahramanlıklar tarihi olarak da görüyoruz. Bugün savaş tünellerinde yaşanan kahramanlığı başka türlü nasıl izah edebiliriz.

Kürt halkı ve dostları şimdi yeni bir Newroz ve Ulusal Kahramanlık Haftası'nı kutlamaktadır. Önder



Yiğitlik, kahramanlık, mertlik her ne kadar bir moral, ahlaki kavram gibi ele alınsa da bizde çok daha ciddi siyasal kavram haline gelmiştir. Bir de bir halk kahramanlığı seviyesine çıkarttığımız temelde PKK'nin pratiği, eşine ender rastlanan bir kahramanlık, aynı zamanda yiğitlik, mertlik pratiğidir. PKK'deki yiğitlik olağan, herkesin cesaret edip sergileyebileceği bir yiğitlik değildir. Onu insanlık tarihinde yerli yerine oturtmaya çalışıyoruz. Ve inanıyoruz ki, PKK'de şahlanan yiğitlik, insanın yeteneklerinin azami ifadesidir.

Apo yeni sürecin adına "Barış ve Demokratik Toplum" dedi. Bu şiar ya da manifesto aslında 50 yıllık tüm mücadelemizin kazanımlarını özetlemekte ve temsil etmektedir. Bu anlamda ne kadar büyük bir heyecan, inanç ve bağlılıkla anlayarak sahiplensek yeridir. Newroz ve Ulusal Kahramanlık Haftası elbette tam da böyle bir bilinçle coşkuyla kutlanmaktadır. Hiç olmadığı kadar yediden yetmişe tüm gençler, kadınlar, yaşlı nine ve dedelerin, herkesin ama yek vücut tüm halkımızın dostlarıyla birlikte bu kutlamalara milyonlar ve on milyonlar olarak katılması bir gerekliliğin de ötesinde tarihin bizlere bir emri, dolayısıyla bir zorunluluk olmaktadır. İçinde bulunduğumuz süreç hassasiyetleri olan ve ciddiyetle yürütülmesi gereken bir süreçtir. Bu süreçte herkesin yapması gerekenler vardır. Ama en başta kadınlar ve gençler bu sürecin dinamosu ve temel güçleridir. Kadınların ve gençlerin öncülük rolü her zamankinden daha yakıcı ve belirleyici niteliktedir. Kadınlar ve gençler Kürtlerin dostlarıyla birlikte aktif bir örgütlenmeyle, demokratik

eylemlilikleriyle sürecin ruhuna göre hareket edeceklerdir. Bu süreçte herkes, her birey beraberinde onlarca insanı örgütleyerek bu anlamlı sürece katılarak rolünü oynamalıdır. Ancak böylelikle binler, on binler olacak, milyonlar on milyonları bulacaktır. Tarihte bazı anlar vardır ki iki kez yaşanmaz. Yaşadığımız şimdiki zaman böyle bir zamandır. Dolayısıyla tarihsel bir fırsattır. Hak ettiği kadar güçlü değerlendirmek hepimizin onur ve boyun borcudur. Söz konusu olan Önder Apo'nun fiziki özgürlüğü ile birlikte 50 yıllık kazanımlarımızın ve değerlerimizin kabul edilir kalıcı bir hal almasıdır. Bunun kuşkusuz kendiliğinden ve kolay olmayacağı açıktır. Riskleri ve tehlikeleri de vardır. PKK elbette gafil avlanmayacak, halkımız her zaman Önder Apo'yla bütünleşmeyi esas alacaktır. Bu anlamda rafine düzeyde bilinçlenme, eylem ve hareket halinde olacağız.

PKK 50 yıllık kazanım ve değerlerin kendisidir

Rojava devrimi haykırmaktadır. İnsanlık vicdanında yer ettiği kadar tescilli kaçınılmazdır ve yaşamsal önemdedir. Kürt inkarı üzerindeki karanlık demir perde ilk kez parçalanarak kalkmış olmaktadır. Kürtlerin özgürlüğüyle birlikte Türkiye özgürleşecektir. Bu tüm parçalarda Kürtlerin özgürlüklerine bir adım daha yaklaşması demektir. Önder Apo'nun manifesto çağrısı bundandır ki önemlidir, tarihseldir. Büyük anlamı ve tarihsel karşılığı Newroz'da ve Ulusal Kahramanlık Haftası'nda her yerde halkımız dostlarıyla birlikte ayağa kalkarak kutlaması Önder Apo'nun fiziki özgürlüğüyle birlikte bizi özgürlüğe kavuşturacaktır.

Barış ve Demokratik Toplum çağrısını güçlü sahiplenirken birçok iblis ve oyun bozan da ortaya çıkacaktır. Hayatında hiç bedel ödemeyen, lafazanlığı meslek edinen sorumsuz, hayatta hiçbir karşılığı olmayanlar elbette kara çalacak, bin bir hakaret ve suçlamada bulunacaklardır. Ama bu onların işi ve onların mesleğidir. Önemli olan bizim Önder Apo'nun gerçekleştirdiği bu tarihsel hamleyi doğru anlamamız ve gereklerini kusuraiz biçimde tam olarak yerine getirmemizdir. PKK elbette yok olmayacaktır. PKK 50 yıllık kazanım ve değerlerin ta kendisidir. Olacak olan demokratik dönüşümdür. Kendini sürekli yenileme, demokratik dönüşüm PKK'nin özü olmaktadır. Aksi tehlikelidir. Önder Apo çok önceleri, değişen dünya koşulları, yeni sosyal durum ve gelişmeler karşısında zaten PKK'de demokratik dönüşüm hep gündemimizde kalmıştır. Bizden ve dışımızdan kaynaklı nedenlerle zamanında gerçekleştirilmeyen demokratik dönüşüm büyük zarar verdiği, hatta yer yer kaybettirdiği olmuştur. İşte Önder Apo tüm bunların önüne geçmeye çalışmaktadır. Yoksa Önder Apo PKK'nin tasfiyesi ve silah bırakmanın bizim için ne anlama geldiğini çok iyi bilmektedir. Bundandır ki yasal ve hukuksal zemin oluşturulduğunda, gerekli siyasi ve anayasal düzenlemeler yapıldığında ancak bunun mümkün olacağını ve başarılacağını belirtmiştir. Dolayısıyla sorun ne iyimserlik ne de karamsarlık sorunudur. Bundan öte bir gereklilik ve paradigmayı anladığımız ve örgütledi-

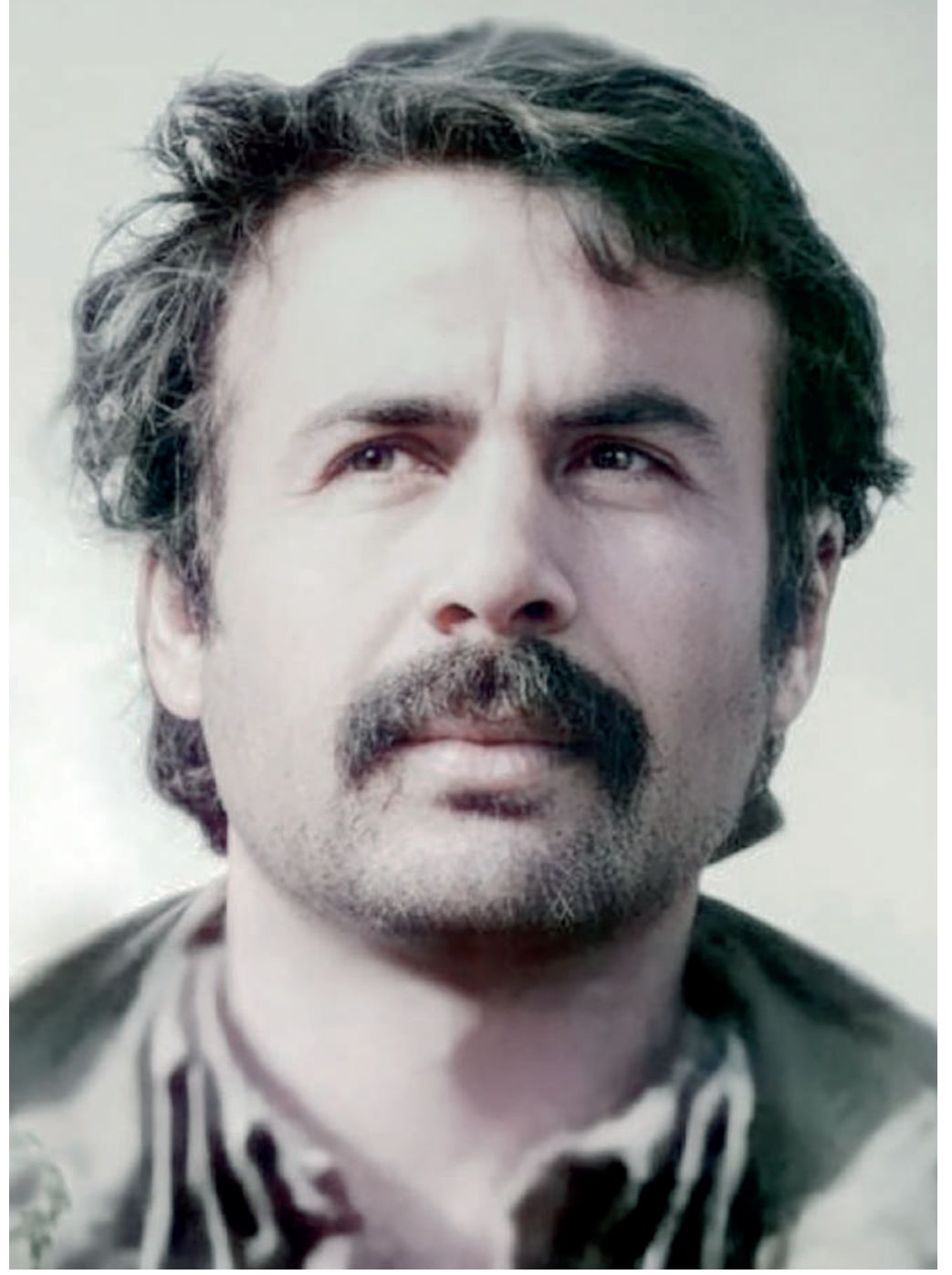
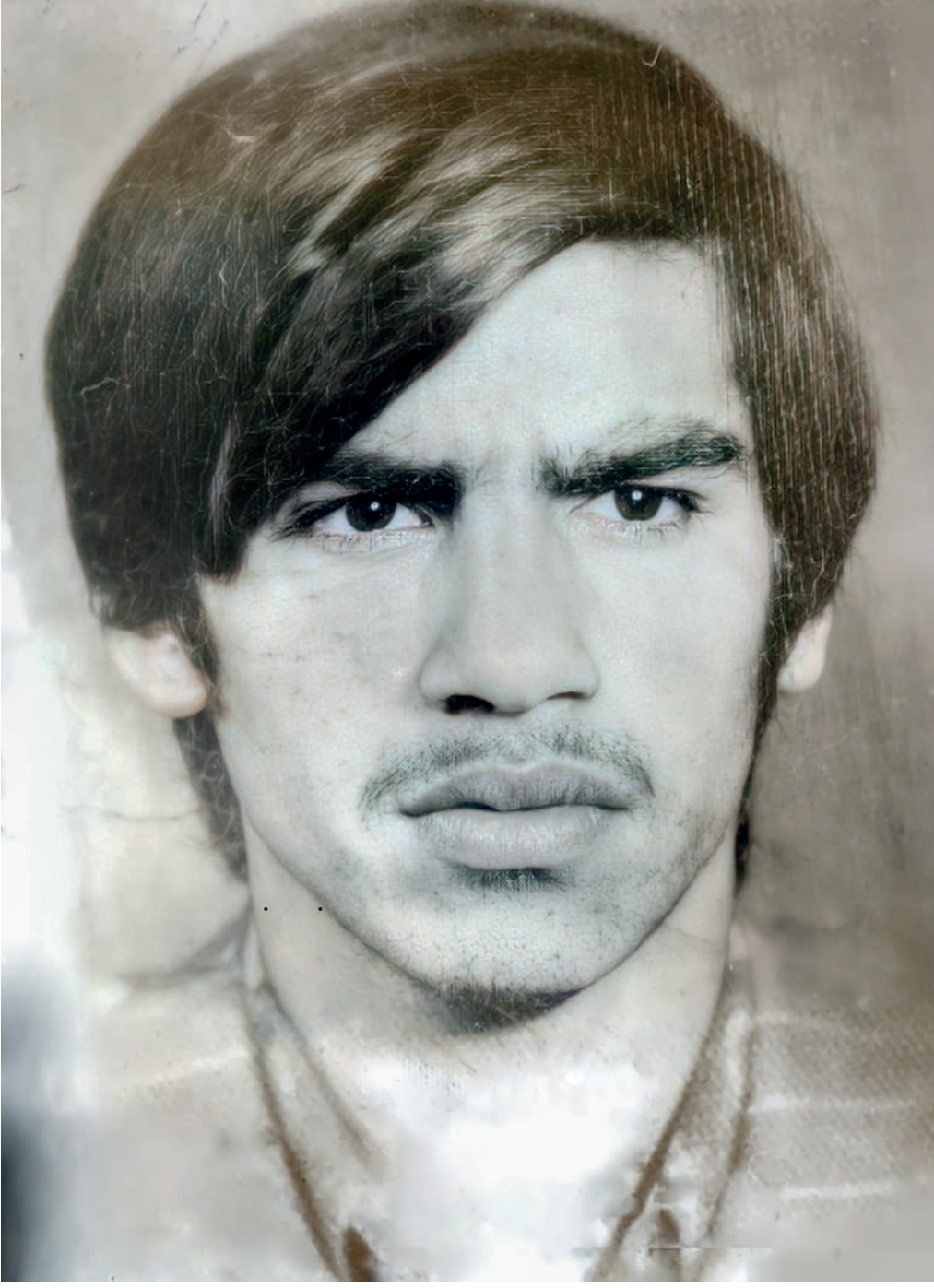
ğimiz kadar başarabileceğimiz sorunudur. Önder Apo devletle açık bir müzakereden söz etmemektedir. Karşılıklı inisiyatif demektir. Bu atılması gereken adımların karşılıklı atılması demektir. Elbette gereklilik anlamında sürecin olmazsa olmazları da bulunmaktadır. Her şeyden ve hepsinden önce Önder Apo'nun bir an evvel fiziki özgürlüğüne kavuşması, manifestoda belirtilen pratik sürecin gelişmesi için hayati önemdedir. Sorunun ve sürecin doğası gereği de olması gereken budur.

PKK kongresini toplayacaksa Önder Apo'suz olması mümkün değildir

Önder Apo gecikmeden hemen fiziki özgürlüğüne kavuşmadan yol alınamayacağı açıktır. Önder Apo'nun özgür yaşar ve çalışır koşulları olmadan olmaz. Sınırsız ve engelsiz ilişki, iletişim ve görüşme olanakları olmak zorundadır. PKK kongresini toplayacaksa bunun Önder Apo'suz olması mümkün değildir. PKK kendini feshedecekse Önder Apo kongreye doğrudan ya da bir biçimde mutlaka müdahil olup yönetmek durumundadır. Silahsızlanma kararını ancak kongre alabilir. O vakit kongre toplanır ve gerçekleşirse ancak böyle bir karar alınabilir. Tamamen kongrenin iradesine bağlıdır. Bir de kongrenin toplanma koşulları vardır. Maddi koşulları oluşturulmayan bir kongre elbette toplanamaz. Sürekli saldırı, operasyon, keşif ve savaş uçaklarının hareket halinde olduğu koşullarda kongreyi toplamak demek ham hayalden öte bir şey değildir. PKK'nin yetkili organları ve gerçekleştirilen PKK yönetim toplantılarında bunu açıkça ortaya konduğu anlaşılmaktadır. Şüphesiz Önder Apo tarihi bir karar vermiş, PKK de buna uyacağını, koşulları olduğu takdirde pratikleştireceğini belirtmiştir. İlan ettiği ateşkes kararı bu amaçladır. Fakat bir de Türk devletinin buna vereceği karşılık önemlidir. Dolayısıyla özgürlük hareketinin ve Kürt halkının her türden olasılığa karşı her düzeyde hazırlıklı olması asla rehavet ve gaflet yaşamaması gelişmelerin doğası gereğidir.

Önder Apo'nun başlattığı barış ve demokratik toplum çağrısının pratikte karşılık bulması ve sürecin bu minvalde ilerlemesi demek, dönüşen ve demokratikleşen Türkiye'yle birlikte Ortadoğu'nun dönüşmesi ve demokratikleşmesi demektir. Tarihselliği bundan gelmektedir. Aksi takdirde var olan sorunların ve şiddetin daha da ağırlaşarak süreceği kesindir. Bunun sadece Kürtlere değil tüm halklara, en başta da ret ve inkarda ısrar eden, savaştan vazgeçmeyen Türk devletine ve bölgenin tüm katı ulus devletçi güçlere ağır faturalar ödeteceği sır değildir. Bunun içindir ki Önder Apo'nun Barış ve Demokratik Toplum Manifestosu herkes için tarihsel bir anlam ve niteliğe sahiptir. Çok açık ki içine girdiğimiz süreç ciddiyet, duyarlılık ve sabır istemektedir. Yine doğru temelde büyük bir çabayı ve mücadeleyi gerektirmektedir. Süreç herkesi içine almakta ve geçmişi özeleştirme temeline sorgulayarak ciddi bir demokratik değişim ve dönüşüm istemektedir. Biz tarafımızdan sürece böyle yaklaşıyor ve başarının da bu temelde olacağına inanıyoruz. İçte ve dışta herkesi de Barış ve Demokratik Toplum Dönemi'ne böyle yaklaştırmaya çağırıyoruz.

Mazlum'dan Egîd'e uzanan cesaret köprüsü



■ SABRİ OK

Öncelikle, başta Önder Apo olmak üzere tüm partili yoldaşların, kahraman gerilla güçlerimizin, kadınların ve gençlerin, halkımızın ve dostlarımızın Newroz Özgürlük Bayramı'nı kutluyorum. Çağdaş Kawa Mazlum Doğan şahsında tüm Newroz şehitlerimizi ve devrim şehitlerimizi saygı, sevgi ve minnetle anıyorum.

Kürt halkı ve dostları 2025 yılının Newroz'u'nı Kürdistan'ın dört parçasında, yurtdışında, oldukları her yerde büyük bir moral ve coşkuyla kutladılar, kutluyorlar. Daha öncesinden Kürdistan kadınları ve dostları 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nü Önder Apo'nun halkımıza ve Türkiye halklarına sunduğu Barış ve Demokratik Toplum Manifestosu perspektifiyle kutlayarak, sürecin öncüsü olacaklarını ilan etti. Bu yılki Newroz, Barış ve Demokratik Toplum Manifestosu'nu sahiplenerek halkımız ve dostları tarafından büyük bir bilinç, coşku ve kararlılıkla milyonlar tarafından kutlandı. Kürtler, tarihinde Newroz'u bin yıllardır kutlaya gelmiştir. Bu anlamda Newroz ulusal birliğin, dirilişin ve özgürlüğün ruhu olarak hep kutlana gelmiştir.

Tarihten günümüze kadar insanlık tarihinde direniş ve kah-

ramanlık her zaman belirleyici bir rol oynamış ve halkların yaşamında sürekli yüceltilmiştir. Direniş ve kahramanlık her zaman yol göstermiş ve umutları diri tutmuştur. Eğer bir halk kör bir kuyuda ve derin bir uykudaysa ya da bir topluluk ölüm-kalım sınırında ise onu uyandıracak direniş ve kahramanlara kesinlikle gereksinim vardır. Tarihten günümüze kadar bu tür kahramanlıklara çokça rastlanılmaktadır. Her toplumun ve halkın hatta her kültürün ve inancın kahramanları da olmuştur. Kahramanlar yok oluşun eşiğinde olduğu zamanlarda ya da umut zerresinin bile olmadığı anlarda ortaya çıkarak umudun yeşermesine ve özgürlüğün gelişmesine neden olurlar.

Bundandır ki tarih bazen kişiliklerde anlam bulur, yaşanır. Burada, tarihe damgasını vuran tarihsel kişiliklerden söz ediyoruz. Dinler ve siyasi toplumsal mücadeleler tarihinde bunları bazen peygamberler, bazen askeri komutanlar, bazen düşünürler, filozoflar ve büyük siyasi kişilikler biçiminde görmek mümkündür. Tarihin önemli kavşaklarında tam da sözün bittiği an denilen zamanda ortaya çıkan bu kişilikler aslında tarihin tam kendisi olmaktadır. Normal zamanların, sorunların ya da olayların karşılığı elbette normal sözler, eylem ve

davranış biçimleri olacaktır. Normalin ötesinde yani olağanüstü denilen şeylerde ise tüm sorunları, sınırları aşan dahiyane ve olağanüstü gelişmelerden ya da durumlardan söz etmek gerekir. Tarihe yön veren kişiliklere baktığımızda toplumların ahlaki ve politik yaşamına büyük katkıda bulunarak rollerini oynamışlardır. Eğer bu kişilikler o dönemde görev ve sorumluluklarını yerine getirmemiş olsalardı tarihin seyri o topluluk ve toplumlar için herhalde bambaşka olurdu.

Her toplum kendi kahramanını kendi içinden çıkarmak zorundadır

Dünya tarihine baktığımızda zulme, baskıya, işkenceye ve her türlü haksızlığa karşı başkaldırarak tarih sahnesinde yer almış, bir döneme damga vurmuş ve insanlığın gelişimine katkıda bulunmuş kişilikler mevcuttur. Kürdistan tarihinde de buna benzer kişilikler olmuştur. Ama konu Kürdistan olunca bin yılların vermiş olduğu esareten dolayı ortaya çıkan kahramanlar ve tarihi kişilikler istedikleri sonuca ulaşamamış, umutları ve hayalleri yarım kalmıştır. Günümüz dünyasında Kürtler statüsü ve devleti olmayan en fazla nüfusa sahip olan bir halktır. Sürekli imha ve

soykırımla karşı karşıya ve varlığı hep inkâr edilmiştir. Bu demektir ki çok derin, son derece ağır, içinden ve üstesinden kolay çıkılamayacak ve gelinemeyecek bir sorun vardır, yani ender bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Böyle bir sorunun çözümüne el atan kişilik de o düzeyde ender olmak durumundadır. Zira sorunun varlığı, diyalektiğin gelişim yasası da bunu gerektirir. Yoksa Kürtlerin özgürlüğü için dünyanın başka bir yerinden bu sorunu çözmek için gökten bir kurtarıcı gelmeyecekti. Her ot kendi kökü üzerinden yeşerir misali her toplum da kendi kahramanını, kurtarcısını kendi içinden çıkarmak zorundadır. Kurtarıcı olan kişi sorunun bizzat kendi içinden, sorunun yakıcılığını iliklerine kadar hissederek ve sorunun olduğu yerde yani Kürdistan'da ortaya çıkacaktır. Buna ister çağın ister Kürt realitesinin lütfu ve doğurganlığı diyelim isterse 300 yılda bir insanlığın ortaya çıkardığı kişilik diyelim ama ne denilirse denilsin Kürdistan'da tarih bir kez daha tarihsel bir kişilikle yani Önder Apo'yla yazılmakta ve doğrultu kazanmaktadır. Çağımızın Neron, Firavun ve Nemrutlarına karşı çağın yeni tarihsel önderliğiyle karşılık verilmektedir. Bilindiği gibi çokça direnen, çokça yığıtlık gösteren ve

tarihi bununla dolu olan bir halk olmamıza rağmen, ne acıdır ki esaret koşullarından kurtulamayışımızın en önemli nedeni ise bu "makus kaderi" tersine çevirecek bir öncü ve önderlikten halkımızın yoksun kalmasıdır. Biliniyor ki, sömürgeci bir güç eğer bir halkı sömürge ve bağımlılık ilişkileri içerisinde tutmak istiyorsa, esas olarak iki yolu dener. Birincisi; tarihine, geçmişine, tüm gerçekliğine yabancılaştırmak, tarihini tersyüz ederek tanınmaz hale getirmektir. İkincisi ise; o halkı, o toplumu örgütsüz ve önderliksiz bırakmaktır. Bunların ikisi de egemen güçler tarafından halkımızın başından eksik edilmemiş ve günümüze kadar çeşitli biçimlerde sürekli denenmiştir. Yıllardır baskı ve zulüm altında halk olarak yaşamamızın temelinde bu iki neden yatmaktadır. Günümüzde halkımızın başına bela olan bu her ikisini de tersine çevirmiş bulunmaktayız. Hem tüm gericiğin bin yıllara varan engellemelerine rağmen çağın en güçlü önderliğine ulaşmış bir halkız hem de kahramanlarıyla tarih yazan bir partiye sahibiz. Bu da geçmişten güçlü dersler ve önemli sonuçlar çıkardığımızın kanıtı olmakta ve geleceğe de bu temelde kararlı adımlarla yürümekteyiz.

Yazının devamı 30. sayfa...